

SFC2021 Program sprijinit din FEDR (Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică), FSE+, Fondul de coeziune și FEPAM – articolul 21 alineatul (3)

CCI	2021RO16JTPR001
Titlu în limba engleză	Just Transition
Titlul în limba (limbile) națională (naționale)	RO - Tranzitie Justa
Versiune	1.2
Primul an	2021
Ultimul an	2027
Eligibil de la	1 ian. 2021
Eligibil până la	31 dec. 2029
Numărul deciziei Comisiei	C(2022)9125
Data deciziei Comisiei	2 dec. 2022
Regiunile NUTS (nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică) acoperite de program	RO125 - Mureș RO224 - Galați RO316 - Prahova RO411 - Dolj RO412 - Gorj RO423 - Hunedoara
Fondul (fonduri) vizat(e)	FTJ
Program	☐ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, numai pentru regiunile ultraperiferice

Cuprins

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate.....	9
Tabelul 1.....	18
2. Priorități.....	20
2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică.....	20
2.1.1. Prioritate: 1. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Gorj.....	20
2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ).....	20
2.1.1.1.1. Intervenții din fond.....	20
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	20
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	23
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	24
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	24
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC.....	24
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC.....	25
2.1.1.1.2. Indicatori.....	26
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	26
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	27
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	27
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție.....	27
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	28
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială.....	28
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	28
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ.....	29
2.1.1. Prioritate: 2. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Hunedoara.....	30
2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ).....	30
2.1.1.1.1. Intervenții din fond.....	30
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	30
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	33
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	33
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	34
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC.....	35
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC.....	36
2.1.1.1.2. Indicatori.....	36
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	36
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	37

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	38
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	38
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	38
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....	39
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	39
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ.....	39
2.1.1. Prioritate: 3. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Dolj	40
2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ).....	40
2.1.1.1.1. Intervenții din fond.....	40
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	40
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	43
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	43
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	44
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	44
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC.....	45
2.1.1.1.2. Indicatori.....	46
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	46
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	46
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	47
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	47
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	48
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....	48
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	48
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ.....	48
2.1.1. Prioritate: 4. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Galați	50
2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ).....	50
2.1.1.1.1. Intervenții din fond.....	50
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	50
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	53
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	54
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	54
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	55
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC.....	55
2.1.1.1.2. Indicatori.....	56
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	56

Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	57
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	58
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție.....	58
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	58
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....	59
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	59
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ.....	59
2.1.1. Prioritate: 5. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Prahova.....	60
2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ).....	60
2.1.1.1.1. Intervenții din fond.....	60
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:.....	60
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	63
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	63
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	64
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC.....	64
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC.....	65
2.1.1.1.2. Indicatori.....	66
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	66
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	66
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	67
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție.....	67
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	68
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială....	68
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	68
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ.....	68
2.1.1. Prioritate: 6. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Mureș.....	69
2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ).....	69
2.1.1.1.1. Intervenții din fond.....	69
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:.....	69
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	72
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	73
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	73
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC.....	73
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC.....	74
2.1.1.1.2. Indicatori.....	75

Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	75
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	76
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	76
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție.....	77
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	77
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială.....	77
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	78
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ.....	78
2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”.....	79
2.2.1. Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC: 7. Asistență tehnică.....	79
2.2.1.1. Intervenție a fondurilor.....	79
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC.....	79
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:.....	80
2.2.1.2. Indicatori.....	81
Tabelul 2: Indicatori de realizare.....	81
2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	81
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție.....	81
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	82
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ.....	82
3. Planul de finanțare.....	83
3.1. Transferuri și contribuții (1).....	83
Tabelul 15A: Contribuții la InvestEU* (defalcare pe ani).....	83
Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat).....	83
Justificare, luând în considerare modul în care aceste cantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU.....	84
Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte (defalcare pe ani).....	84
Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat).....	84
Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte – Justificare.....	84
Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani).....	84
Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri (rezumat).....	85
Transferuri între fonduri cu gestiune partajată, inclusiv între fonduri ale politicii de coeziune – Justificare.....	85
3.2. FTJ: alocare în program și transferuri (1).....	85
3.2.1. Alocarea din FTJ pentru program înainte de efectuarea transferurilor pe priorități (dacă este cazul) (2).....	85
Tabelul 18: Alocare din FTJ pentru program în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ, înainte de transferuri.....	85
3.2.2. Transferuri către FTJ ca sprijin complementar (1) (dacă este cazul).....	86
Tabelul 18A: Transferuri către FTJ în cadrul programului (defalcare pe ani).....	86
Tabelul 18B: Transfer de resurse FEDR și FSE+ către FTJ în cadrul programului.....	86
Tabelul 18C: Transferuri către FTJ de la celălalt program (celelalte programe) (defalcare pe ani).....	86
Tabelul 18D: Transfer de resurse FEDR și FSE+ din alte programe către FTJ în cadrul acestui program.....	87
Justificare pentru transferul complementar din FEDR și FSE+ pe baza tipurilor de intervenție planificate.....	87
3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei.....	87

Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei în cadrul programului (defalcare pe ani)	87
Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)	88
3.4. Transferuri înapoi (1).....	88
Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani).....	88
Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat).....	88
3.5. Credite financiare pe an.....	89
Tabelul 10: Credite financiare pe an.....	89
3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională.....	90
Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională.....	90
4. Condiții favorizante	92
5. Autorități responsabile de program	101
Tabelul 13: Autoritățile responsabile cu programele	101
Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei.....	101
6. Parteneriat.....	102
7. Comunicare și vizibilitate.....	105
8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri	107
Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri.....	107
Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare	108
A. Rezumatul principalelor elemente	108
B. Detalii pe tip de operațiune	109
C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare	109
1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.)	109
2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul aferent în temeiul articolului 94 alineatul (2) din RDC sunt relevante pentru tipul de operațiune.	109
3. Precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.	109
4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costul unitar, suma forfetară sau rata forfetară.	109
5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și a măsurilor de asigurare a verificării, calității, colectării și stocării datelor.	109
Apendicele 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri	111
A. Rezumatul principalelor elemente	111
B. Detalii pe tip de operațiune	112
Apendicele 3: Lista operațiunilor de importanță strategică planificate însoțită de un calendar	113
Planul teritorial pentru o tranziție justă - 1.PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL GORJ (null).....	115
1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru.....	115
2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate.....	118
Teritoriu: Gorj.....	118
2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050	118
2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050	122
2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante	123
2.4. Tipuri de operațiuni preconizate.....	125
3. Mecanisme de guvernanță	130

4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor.....	132
Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate.....	132
Planul teritorial pentru o tranziție justă - 2.PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL HUNEDOARA (null)	133
1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru.....	133
2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate.....	136
Teritoriu: Hunedoara	136
2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	136
2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	140
2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante	141
2.4. Tipuri de operațiuni preconizate.....	143
3. Mecanisme de guvernanță	148
4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor.....	149
Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate.....	149
Planul teritorial pentru o tranziție justă - 3.PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL DOLJ (null)	150
1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru.....	150
2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate.....	153
Teritoriu: DOLJ	153
2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	153
2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	156
2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante	158
2.4. Tipuri de operațiuni preconizate.....	159
3. Mecanisme de guvernanță	164
4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor.....	166
Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate.....	166
Planul teritorial pentru o tranziție justă - 4.PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL GALAȚI (null).....	167
1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru.....	167
2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate.....	170
Teritoriu: GALAȚI.....	170
2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	170
2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	174
2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante	176
2.4. Tipuri de operațiuni preconizate.....	178
3. Mecanisme de guvernanță	183
4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor.....	185
Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate.....	185
Planul teritorial pentru o tranziție justă - 5.PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL PRAHOVA (null)	186
1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru.....	186
2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate.....	189
Teritoriu: PRAHOVA.....	189
2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	189

2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	193
2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante	194
2.4. Tipuri de operațiuni preconizate.....	196
3. Mecanisme de guvernare	201
4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor.....	203
Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate.....	203
Planul teritorial pentru o tranziție justă - 6.PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL MUREȘ (null)	204
1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru	204
2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate.....	207
Teritoriu: MUREȘ	207
2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	207
2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050	211
2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante	212
2.4. Tipuri de operațiuni preconizate.....	214
3. Mecanisme de guvernare	219
4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor.....	220
Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate.....	220
DOCUMENTE	221

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (a) punctele (i)-(viii) și punctul (x) și articolul 22 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC)

Programul *Tranziția Justă* (PTJ) răspunde nevoilor de investiții definite la nivelul planurilor teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ), elaborate pentru județele Gorj, Hunedoara, Dolj, Galați, Prahova și Mureș, teritorii indentificate în anexa D a Raportului de țară aferent anului 2020 pentru a fi sprijinite din Fondul pentru o Tranziție Justă în perioada 2021 - 2027.

Planurile teritoriale, anexate prezentului program, descriu impactul tranziției la neutralitatea climatică a teritoriilor vizate în contextul obiectivelor, politicilor și măsurilor prevăzute în *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice* (PNIESC) 2021 – 2030, prin care se asigură contribuția națională la atingerea țintelor Uniunii Europene (UE) privind energia și clima pentru 2030 și pentru neutralitatea climatică a economiei până în 2050.

PNIESC, notificat în formă finală Comisiei Europene (CE) în 2021, definește calea de realizare a contribuției la țintele UE și stabilește următoarele ținte intermediare de climă și energie pentru 2030:

- reducerea emisiilor ETS cu 43,9% și a celor non-ETS cu 2% față de anul 2005;
- creșterea ponderii energiei din surse regenerabile (RES) în consumul final brut de energie cu 30,7%;
- reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030.

Ulterior, *Planul Național de Redresare și Reziliență* (PNRR), aprobat în 2021, a definit reformele și investițiile esențiale pentru accelerarea și susținerea tranziției la neutralitatea climatică prin:

- eliminarea cărbunelui și consolidarea legislației investițiilor private în producția de electricitate din RES;
- dezvoltarea legislației favorabile tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;
- reducerea intensității energetice a economiei printr-un mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie.

PNIESC și PNRR creează astfel cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică să continue susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032, în condițiile în care România a menținut, în ultimele două decenii, evoluții pozitive ale principalilor indicatori de climă și energie (Anexa 1, punct 1).

Decarbonarea producției de energie și agent termic pe bază de cărbune

Tranziția sustenabilă și compatibilă cu obiectivele de securitate energetică națională către o producție de energie electrică și agent termic, cu emisii reduse de carbon, va fi realizată prin eliminarea treptată a cărbunelui. Procesul este reglementat de Ordonanța de urgență nr. 108/2022, care include calendarul 2022 - 2030 pentru închiderea capacității totale instalate pe bază de huiă și lignit de 4920 de MW.

Decarbonarea a început deja prin închiderea în 2021 a unei capacități de 1695 de MW și va continua,

conform (cf.) calendarului prezentat în Anexa 1, graficul 4, până la închiderea întregii capacități, din care 4770 de MW reprezintă capacitatea de la nivelul Complexului Energetic (CE) Oltenia și CE Hunedoara, două companii publice cu operațiuni în județele (jud.) Dolj, Gorj și Hunedoara. Calendarul închiderii capacităților celor două companii este prezentat în Anexa 1, tabelele 1 și 2. Unele grupuri energetice constituie rezervă tehnică între 2023 - 2030, pentru funcționarea sigură și stabilă a Sistemului Electroenergetic Național (SEN). De asemenea, termenul de închidere prevăzut pentru grupurile energetice Rovinari 3 și Turceni 7, totalizând 660 MW (31 decembrie 2022), poate fi amânat în situații justificate la solicitarea Transelectrica și se constituie rezervă tehnică între 2023 - 2026. Astfel, începând cu 2031, producția de energie electrică pe bază de cărbune va înceta.

Concomitent, exploatarea miniere din jud. Gorj și Hunedoara, care alimentează aceste blocuri energetice, parcurg un proces de închidere până în 2032, ceea ce va face ca, în 2030, ultimul an de funcționare a grupurilor energetice, cantitatea de cărbune estimată a mai fi extrasă (aprox. 10 milioane tone) să fie cu 75% mai redusă față de nivelul anului 1993 (Anexa 1, grafic 5). Din 2031, extracția de cărbune va înceta.

În situație de criză energetică, Guvernul poate să aprobe amânarea închiderii unor capacități energetice pe cărbune și a exploatărilor miniere aferente. În acest caz, vor fi aduse modificările necesare programului. Orice modificare a calendarului pe termen scurt de eliminare a cărbunelui va fi compatibilă cu țintele pentru 2030 și 2050 din Legea Europeană a Climei și cu angajamentul de eliminare a cărbunelui până cel târziu la sfârșitul lui 2032.

Noi investiții în electricitate din RES și gaze naturale (grupuri pregătite pentru hidrogen)

Corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic, PNRR prevede noi capacități de producție de electricitate din RES cu scopul de a conecta la rețea în 2024 o capacitate eoliană și solară de 950 MW. De asemenea, a fost prevăzută și reglementarea, până la finalul trim. II 2023, a *contractelor pentru diferență*, ca principal mecanism de sprijin al producției de RES. Adicional, un rol strategic au proiectele aprobate în 2021 de către Comitetul de investiții al Fondului de Modernizare care vizează capacități fotovoltaice de 750 MW, precum și de capacități de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat pregătite pentru hidrogen (CCGT) de 1200 MW la nivelul CE Oltenia.

Toate aceste măsuri vor transforma profund structura producției de electricitate. Cf. PNIESC, coroborat cu planul de restructurare a CE Oltenia (Anexa 1, grafic 3), în 2030 față de 2020, ponderea cărbunelui se va diminua de la 17% la 3,39%, ponderea producției de tip solar va crește de la 7,18% la peste 20%, ponderea producției eoliene va crește de la 15,5% la 22%, în vreme ce producția de electricitate pe bază de gaze naturale se va reduce semnificativ de la 18% la 12,8%.

Cea mai mare capacitate de producție de electricitate pe bază de gaz (860MW) se află la Brazi - Prahova, aprox. 37,6% din capacitatea de producție disponibilă, cf. Transelectrica. Centrala, pusă în funcțiune în 2012, contribuie la securitatea energetică (poate acoperi aprox. 10% din consum) deoarece nu depinde de vreme și poate echilibra piața în funcție de fluctuațiile RES. Compania estimează o reducere a emisiilor anuale de CO₂ de la un nivel de 1,43 milioane tone (2023) la 0,99 milioane tone în 2030, o scădere de 30,7%. Volumul mediu de emisii evitate în perioada 2025 – 2030 va fi de aprox. 293.000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi de aprox. 500.000 tone CO₂/an, ceea ce înseamnă o reducere de aproximativ 40% față de emisiile anului 2020. După 2035, centrala de la Brazi va funcționa doar pentru echilibrarea sistemului energetic în perioade de vârf de cerere.

O altă capacitate importantă (800 de MW) a fost centrala termoelectrică de la Iernut - Mureș, pusă în funcțiune între 1963-1967. În 2019, s-au retras definitiv din exploatare grupurile 1, 2, 3 și 6, în prezent

fiind în exploatare doar grupurile 4 (100 MW) și 5 (200 MW). Romgaz are în curs de execuție o centrală electrică nouă la Iernut, cu ciclul combinat, de 430 MW și o eficiență electrică brută la sarcină nominală de 56,42%. Autorizația pentru proiect a fost emisă în 2017. Proiectul este aliniat politicii PNIESC (pag. 109) potrivit căreia gazul natural este un combustibil de tranziție cu rol esențial în echilibrarea SEN.

Reducerea semnificativă a emisiilor de CO2 în sectoare strategice

Tranziția la neutralitatea climatică necesită și decarbonarea sectorului industrial cf. politicilor și măsurilor de reducere substanțială a intensității emisiilor aprobate prin PNIESC. Emisiile industriale sunt concentrate în jud. Galați, Prahova și Mureș. Astfel, din emisiile totale la nivel național în 2020 (Anexa 1, tabel 3), cf. ANPM, 26% reprezintă ponderea emisiilor aferente producției de oțel, amoniac, acid azotic și carburanți din aceste județe.

Calea identificată pentru accelerarea tranziției oțelului este singura suficient de matură tehnologic cf. analizei din Comunicarea CE *Towards Competitive and Clean European Steel*: tehnologia minereului de fier obținut prin reducere directă, procesat, ulterior, în cuptoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF). Această transformare va permite trecerea de la o emisie specifică de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid la o emisie specifică de 0.6 tone CO₂ / tona oțel lichid. Trecerea la tehnologia DRI-EAF va fi realizată în intervalul 2023 – 2026 și va permite evitarea în medie, între 2026 și 2035, a unui volum de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 5), dintr-un volum mediu de aprox. 7,8 milioane tone CO₂ pe actuala tehnologie. În această primă etapă de transformare, instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singurul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua în cea de-a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Liberty Galați are un plan coerent de tranziție graduală de la gazul natural către hidrogen. Primul pas în producerea de hidrogen verde va fi proiectul de producerea a 3MW de hidrogen utilizat la încălzirea oalelor de oțel. Proiectul se afla în faza de pregătire și va fi depus spre finanțare în cadrul Fondului de Inovare în August 2022. (A se vedea PTTJ Galați, secțiunea 2.1)

Aprox. 6% din emisiile verificate în 2020 provin din producția de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la combinatul din Târgu Mureș. Strategia de accelerare a reducerii emisiilor respectă principiul *eficiența energetică pe primul loc* și include un mix complex de măsuri (Anexa, figura 1), care, cumulativ, vor conduce la o reducere medie anuală de emisii de 244000 tone CO₂ între 2021 – 2030, iar din 2030 la o reducere de peste 470.000 tone CO₂ / an. Unele măsuri sunt pregătite pentru Fondul de Modernizare, iar una este în curs de pregătire pentru PTJ, respectiv producerea și integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză, înainte de etapa de comprimare (A se vedea PTTJ Mureș, secțiunea 2.1).

În ceea ce privește tranziția carburanților, din cele 4 rafinării active, trei sunt situate în Ploiești - Prahova: Petrobrazii Ploiești (deținută de OMV Petrom), Petrotel Ploiești (deținută de Lukoil) și Vega Ploiești. Peste 90% din producția anuală de țiței a României este realizată de OMV Petrom. Țițeiul este prelucrat la rafinăria Petrobrazii, care are o capacitate de 4,5 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de aprox. 80%, țițeiul extras din România. Rafinăria Petrotel (Lukoil) are o capacitate de 2,4 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de peste 95%, petrol importat din Rusia. Rafinăria Vega Ploiești este o rafinărie mică (0,35 mil. tone/an) pentru solvenți și bitum, care utilizează petrol din Kazahstan. Strategia 2030 a OMV Petrom vizează atingerea neutralității din punct de vedere al emisiilor de carbon din operațiuni până în 2050. Calea este prezentată în Anexa 1, figura 2, și prevede, în perioada 2030 - 2035, reducerea cu aprox. 26%, față de 2020, a cantității de țiței extrase din România și prelucrate la Petrobrazii, urmând ca, până în 2040, să se ajungă la o reducere de 54%, iar până în 2050 extracția să înceteze. Ponderea biocarburanților, în totalul producției Petrobrazii, va crește de la 5% în 2020, la 26% în 2030, respectiv 40% în 2040, urmând ca până în 2050 să ajungă la 80%.

Tabloul măsurilor și politicilor prin care va fi realizată tranziția la neutralitatea climatică este completat de reforma cadrului legislativ, prevăzută în PNRR, pentru reducerea intensității energetice a economiei. Astfel, până la finalul anului 2022, România va reglementa cadrul legal pentru crearea unui sistem de monitorizare pentru punerea în aplicare a recomandărilor formulate de auditurile energetice în sectorul ETS, eliminarea obstacolelor din calea contractării performanței energetice și aplicarea standardelor de eficiență energetică pentru a asigura conformitatea produselor cu standardele de etichetare ecologică, precum și îmbunătățirea gradului de conștientizare a IMM-urilor cu privire la eficiența energetică (măsurii, programe și beneficii), precum și pentru introducerea de noi standarde pentru instrumentele financiare ecologice. În acest mod, România a creat cadrul favorizant pentru transformarea graduală în vederea integrării într-o economie cu emisii reduse a unor activități mari consumatoare de energie precum fabricarea autovehiculelor și a componentelor auto, a produselor din minerale nemetalice (ciment, var, etc), construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea hârtiei sau industria alimentară.

Având în vedere acțiunile de mai sus, principala problemă cu care se vor confrunta teritoriile vizate este pierderea de locuri de muncă în urma închiderii sau transformării unor activități economice dominante în economia locală și care asigură în prezent pentru lucrători un nivel al veniturilor peste media județului. Impactul economico-social până în 2030 al tranziției acestor teritorii a fost analizat în cadrul unui studiu realizat de către Frankfurt School of Finance and Management finanțat prin Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale al UE. Studiul a utilizat modelul macroeconomic E3ME pentru analiza efectelor tranziției la nivelul teritoriului, dar modelarea a fost realizată înainte de a fi cunoscute calendarul exact și amploarea măsurilor din PNRR prin care acțiunile climatice ale României au fost accelerate semnificativ. Chiar și în aceste condiții, modelarea arată că, la nivelul fiecărui teritoriu, se pierde un număr semnificativ de locuri de muncă pe care economia nu îl poate compensa fără o politică de sprijin adecvată. Astfel, la nivelul județelor Gorj, Galați și Hunedoara, pierderea estimată este de aprox. 5500 de locuri de muncă / județ, în vreme ce în Prahova și Mureș, balanța negativă este mai redusă, cu pierderea a 3300 și respectiv 2250 de locuri de muncă. O manifestare extremă a fenomenului de creștere fără locuri de muncă se observă în județul Dolj pentru care este modelată o pierdere de peste 10000 de locuri de muncă, fără a lua în calcul pierderile din agricultură.

Cei mai mulți salariați afectați de măsurile de restructurare a forței de muncă în contextul tranziției se află concentrați în intervalele de vârstă 41-60 ani, persoane care se află la vârsta maturității, cei mai mulți fiind susținători de familie și care se pot adapta mai greu la cerințele unor noi locuri de muncă. Deși impactul va fi resimțit cel mai acut la nivelul celor care sunt unici întreținători de familie prin scăderea semnificativă a nivelului de trai și creșterea responsabilităților financiare ale femeilor, copiii sau tinerii aflați în întreținere fiind de asemenea afectați, existând posibilitatea de creștere a riscului abandonului școlar și de intrare accelerată în câmpul muncii. Din punct de vedere al distribuției pe sexe, majoritatea locurilor de muncă afectate sunt ocupate de bărbați. Prin închiderea industriilor, va crește concurența în relația cu femeile pentru locurile de muncă disponibile, ceea ce va face ca piața muncii să devină mai greu accesibilă pentru femei. În acest fel, consecințele pierderii locurilor de muncă de către bărbați sunt transmise, în parte, de la bărbați la femei, riscând să crească inegalitățile de gen pe piața muncii. În ceea ce privește grupurile vulnerabile, chiar dacă locurile de muncă afectate de procesul de tranziție sunt preponderent ocupate de bărbați, trebuie abordată și situația specifică și rolul femeilor, pentru a preveni dezechilibrele de gen de pe piața muncii, în antreprenariat și pentru a asigura egalitatea în remunerare. De asemenea, este necesar să se acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile care sunt afectate în mod disproporționat de efectele adverse ale tranziției, cum ar fi lucrătorii cu handicap.

În ceea ce privește salariul mediu net al persoanelor afectate, acesta este unul ridicat în toate județele (de ex. 4280 lei în termocentrale și 4044 lei în exploatarea miniere), fiind cu aprox. 30% peste salariul mediu net al județelor și cu 25% peste salariul mediu net la nivel național (3217 lei), datele fiind aferente anului 2020. Prin urmare, locurile de muncă afectate de procesul de tranziție sunt caracterizate de un nivel de pregătire mediu, dar de un nivel de salarizare net superior unor locuri de muncă similare ca nivel de

pregătire în sectorul IMM al județelor.

Pentru a răspunde acestei provocări, PTJ are ca obiectiv, în corelare cu strategiile de dezvoltare ale teritoriilor pentru perioada 2021 - 2027, sprijinirea unei diversificări economice durabile din punct de vedere al mediului, în special a sectorului antreprenorial productiv mic și mijlociu, inclusiv a antreprenoriat-ului feminin, în vederea creșterii competitivității și capacității economiilor locale afectate de a genera locuri de muncă durabile, sigure și cu un nivel de salarizare atractiv.

În ceea ce privește factorii ce pot afecta performanța IMM-urilor, au fost analizate influența birocrăției, insuficiența predictibilitate a cadrului legal, lipsa forței de muncă și nivelul scăzut de competitivitate, intensitate tehnologică și inovare. Din aceste considerente, termenul prevăzut de art. 65 (1) din Regulamentul comun pentru durabilitatea operațiunilor se va reduce la 3 ani în cazurile privind menținerea investițiilor sau a locurilor de muncă create de IMM-uri.

Efectele adverse ale tranziției afectează în mai mare măsură categoriile vulnerabile, accentuând inegalitățile sociale și sărăcia extremă. O provocare aparte vizează județul Hunedoara și microregiunea Valea Jiului, definită geografic prin teritoriile a 6 UAT-uri: Orașul Uricani, Municipiul Lupeni, Municipiul Vulcan, Orașul Aninoasa, Municipiul Petroșani, Orașul Petrila. Valea Jiului se distinge drept una dintre cele mai suferinde regiuni din România prin prisma acutelor probleme izvorâte din impactul negativ al disponibilizărilor în urma închiderii minelor începând din anul 1995, care au generat șomaj ridicat, dislocarea tinerilor și adulților, sărăcie și excluziune. Populația zonei este puternic afectată de declinul industriei miniere și expusă riscurilor severe pe dimensiunea socială din cauza unei scăzute dezvoltări economice ce nu permite atragerea de investitori și determină lipsa unei evoluții pozitive pe toate palierele importante care contribuie la calitatea vieții, în special educație, servicii medicale și asistență socială. Aducerea în stare de șomaj a unor lucrători încă tineri și apti de muncă s-a răsfrânt negativ asupra situației multor familii din Valea Jiului: rămași fără un loc de muncă și nereușind să beneficieze de oportunități la nivel local, părinții și-au lăsat copiii în grija comunității sau a altor familii, alegând calea migrației în afara Văii Jiului sau chiar a țării. Pentru perioada 2021-2030, strategia de dezvoltare economică, socială și de mediu a Văii Jiului a fost realizată cu finanțare din partea Uniunii Europene prin Programul de Sprijinire a Reformelor Structurale și în cooperare cu Direcția Generală pentru Sprijinirea Reformelor Structurale a Comisiei Europene, în cadrul Inițiativei Valea Jiului. Strategia vizează optimizarea standardelor de viață și asigurarea în mod responsabil a tranziției Văii Jiului spre economia verde, crearea unui mediu economic diversificat, neutru din punct de vedere al emisiilor de carbon, axat pe consolidarea creșterii și competitivității IMM, susținute de inițiative în favoarea inovației și a antreprenoriatului local.

POTJ răspunde acestor provocări prin prioritizarea zonelor defavorizate de la nivelul județelor, identificate la nivel de UAT, inițial în conformitate cu OUG 24/1998 și, ulterior, conform OUG 75/2000. De asemenea, programul va contribui la realizarea de investiții teritoriale integrate, conform RDC, art. 28 (a). Instrumentul se va aplica în cazul celor 6 orașe și municipii din VJ - Aninoasa, Lupeni, Petrila, Petroșani, Uricani și Vulcan, și va fi sprijinit prin Prioritatea 2. Strategia ITI VJ este elaborată în conformitate cu art. 29 a regulamentului menționat și implementată sub responsabilitatea municipiilor/orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local. Strategia menționată este deja aprobată prin HG 901/2022.

Ocuparea locurilor de muncă în economiile afectate de tranziție depinde însă și de accesul la programe de calificare / recalificare, perfecționare și specializare de calitate în special pentru forța de muncă angajată în prezent în sectoarele în declin sau în transformare, cu perspective de a putea fi integrată în alte activități economice, cu condiția să fie implementate programe de recalificare. Aceste măsuri trebuie să fie dublate de servicii de asistență și măsuri de incluziune activă pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, prioritare fiind nevoile celor cu pregătire medie sau de bază pentru care ocuparea locurilor de

muncă va fi mai dificilă.

Planurile teritoriale estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei. În ceea ce privește răspunsul la nevoia previzionată semnificativă de formare profesională și sprijin pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului, aceasta va fi o deosebită provocare pentru agenția pentru ocuparea forței de muncă, pentru centrele de formare profesională din subordinea acesteia, ca și pentru furnizori de formare profesională din sectorul public sau privat autorizați. În ceea ce privește centrele de formare profesională, se impune dezvoltarea acestora pentru a include spații de joacă și de supraveghere a copiilor pentru a facilita accesul femeilor la formarea profesională și reintegrarea în muncă. O atenție deosebită ar trebui, astfel, acordată pregătirii timpurii a serviciilor publice de ocupare pentru a face față unui număr mare de persoane greu angajabile într-un moment avansat al carierei și având competențe netransferabile sau dificil de transferat într-o economie cu emisii reduse.

Tranziția la neutralitatea climatică este favorizată în egală măsură și de investiții care îmbunătățesc calitatea vieții și combat sărăcia energetică prin contribuția la atragerea și păstrarea unei forțe de muncă tinere. În ceea ce privește sărăcia energetică, aceasta este o problemă în toate județele, dar este deosebit de acută în Hunedoara (70% din populație pe timpul iernii), Dolj (57%), Gorj și Galați (55%), în timp ce în Mureș și Prahova populația afectată pe timpul iernii este de sub 40%.

Pentru a răspunde acestei deficiențe, POTJ va sprijini instalarea de panouri fotovoltaice / foto-termice la nivel de gospodărie, ca etapă în vederea creării comunităților de energie, cu respectarea principiului *eficiența energetică pe primul loc*. De asemenea, extinderea transportului verde local este esențială pentru a scoate din izolare și stagnare economică zone defavorizate sau microregiuni mai greu accesibile. Investițiile vor fi propuse în teritoriile metropolitane ale municipiilor în baza planurilor de mobilitate urbană durabilă revizuite.

Astfel, contribuția programului la Pilonul European al Drepturilor Sociale vizează egalitatea de șanse și accesul la locuri de muncă (principiul 3), egalitatea de gen (principiul 2), sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, în special pentru cei afectați de procesul de tranziție (principiul 3). Programul promovează, de asemenea, măsuri integrate legate de investițiile productive în IMM-uri și măsurile de creare a locurilor de muncă durabile (principiul 3), inclusiv formarea, perfecționarea și recalificarea persoanelor afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic (principiul 1), promovând astfel locuri de muncă sigure și adaptabile (principiul 5). De asemenea, investițiile în economia socială creează oportunități incluzive în găsirea unui loc de muncă pentru persoanele cu dizabilități și persoanele defavorizate (principiul 17). De asemenea, programul sprijină indirect accesul la servicii esențiale prin reducerea costului serviciilor publice furnizate, investind în auto-sustenabilitatea clădirilor publice (școli, spitale, cămine pentru bătrâni, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională), fără afectarea principiului de promovare a serviciilor de îngrijire în comunitate, și în mobilitatea verde publică locală (principiul 20).

Programul contribuie de asemenea substanțial la Pactul ecologic european, în principal prin investițiile în producția de RES, locuri de muncă verzi, mobilitate ecologică și în servicii publice durabile și accesibile. În același timp, pentru creșterea sustenabilității proceselor de producție și eficientizarea reciclării și reutilizării se va avea în vedere integrarea aplicațiilor spațiilor de date de producție dezvoltate prin Programul pentru o Europă Digitală.

Intensitatea activităților industriale care au definit istoria economică a acestor județe se reflectă și la nivelul stării de sănătate din prezent a populației. Astfel, conform unei analize realizate în 2020 de către

Institutul Național de Sănătate Publică (INSP), mineritul, metalurgia și construcțiile de mașini sunt activitățile cu cele mai multe cazuri de îmbolnăviri profesionale, 70% din toate cazurile raportate în 2020 provenind din șase județe printre care se numără și Hunedoara și Mureș. În plus, analiza INSP a expunerii lucrătorilor din România la agenți cancerigeni include județele Gorj, Dolj și Mureș printre județele cele mai afectate. Nevoia de creștere a accesului populației la facilități de screening, diagnostic precoce și monitorizare a pacienților cronici este adresată prin componenta Sănătate din PNRR în cadrul căreia sunt prioritizate zonele rurale și urbanul mic, inclusiv zonele marginalizate / defavorizate.

În același timp, sănătatea și calitatea vieții în aceste județe sunt afectate de prezența a numeroase situri contaminate. De exemplu, aproape 20% din siturile contaminate înregistrate la nivel național sunt situate în jud. Hunedoara, dar problema există în toate jud. și este dublată de persistente dificultăți în respectarea principiului *poluatorul plătește*, care face ca în acest moment programul să nu poată propune un portofoliu matur de proiecte. Cu toate acestea, POTJ prevede o alocare pentru acest tip de intervenții având în vedere investiția prevăzută în Programul Dezvoltare Durabilă 2021 – 2027 de investigare detaliată a siturilor contaminate.

Strategia de finanțare a PTJ și raporturile cu finanțările din alte programe și PNRR

Programele 2021-2027 (Programele regionale, PO Sănătate, PO Educație și Ocupare și PO Incluziune și Demnitate Socială) și PNRR prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, de sănătate și educație din România, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități (nu în mod egal pentru întreg teritoriul național). Investițiile POR, POIDS, POEO, POS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 12 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județele PTJ ar putea accesa cel puțin 1,8 mld. euro (UE+BS), raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județelor în perioada 2014 – 2020, în ipoteza improbabilă în care nu ar exista nicio creștere a capacității de atragere de fonduri prin raportare la perioada de programare anterioară. Prin urmare, sunt prevăzute resurse substanțiale pentru aceste tipuri de intervenții (în medie 300 de mil. euro / județ). În aceste condiții, este justificată concentrarea alocării PTJ în acțiuni de dezvoltare economică sustenabilă, modernizare economică și generare de locuri de muncă, după cum urmează: sprijinirea dezvoltării IMM-urilor și întreprinderilor mari pentru crearea de locuri de muncă durabile (peste 58% din alocarea fiecărui teritoriu), creșterea rezilienței energetice a serviciilor publice esențiale (peste 21%), tranziția forței de muncă (11%) și decontaminarea și reconversia siturilor contaminate (4%).

Coordonarea procesului de evitare a dublei finanțări cu programele regionale relevante, PODD, Programul Educație și Ocupare (POEO), Programul Incluziune și Demnitate Socială (POIDS) și Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), precum și cel de respectare a cumulului ajutoarelor de stat aplicabile și / sau de analiză a întreprinderilor legate / partenere, se va realiza la nivel de linie de finanțare, prin criterii de diferențiere a investițiilor stabilite la nivelul ghidurilor specifice și respectiv prin criterii procedurale de verificare.

În ceea ce privește diferențierea intervențiilor POTJ de intervențiile programelor regionale relevante, măsurile promovate de POTJ sunt, în principal, integrate, valorificând dimensiunea economico-productivă a IMM-urilor pentru maximizarea potențialului de creare de locuri de muncă durabile, într-un context teritorial mai restrâns, puternic afectat de procesul de tranziție la neutralitatea climatică.

În ceea ce privește măsurile POEO, acestea sunt convergente cu operațiunile PTTJ, luându-se în considerare investițiile privind modernizarea instituțiilor pieței muncii, pentru îmbunătățirea instrumentelor și mecanismelor de monitorizare a pieței muncii și pentru integrarea activă a categoriile dezavantajate.

În același timp, PTTJ se diferențiază de POCIDIF prin dimensiunea socială și teritorializată a operațiunilor sprijinite și prin tipul de finanțare acordată: grant. Investițiile POTJ vor fi suplimentare față de investițiile POIDS de sprijinire a comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale, de ocupare și de sănătate, combaterea abandonului școlar, incluziune socială, pregătirea / dezvoltarea competențelor în domeniile de specializare inteligentă, antreprenariat, tranziție industrială etc, a resursei umane din cadrul întreprinderilor.

Sub raportul coerenței cu PNRR, pentru sectorul IMM, planul va acorda împrumuturi garantate pentru dezvoltarea productivă, comercială, digitalizarea și internaționalizarea IMM-urilor și a întreprinderilor mari din întreaga țară, în vreme ce investițiile programului vizează crearea / extinderea / diversificarea / reconversia unităților de producție de bunuri și / sau servicii din județ, care să conducă la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului.

Cu privire la reziliența energetică a serviciilor publice, PNRR sprijină reabilitarea termică a clădirilor destinate serviciilor publice, dar alocarea indicativă aferentă județelor este limitată, în timp ce POTJ investește în capacități de mici dimensiuni de producție și stocare de energie regenerabilă, inclusiv rețelele de transport aferente, pentru alimentarea cu energie regenerabilă necesară serviciilor publice esențiale derulate în cadrul școlilor, spitalelor, căminelor de bătrâni, creșelor, centrelor sociale, centrelor de formare profesională, etc. Similar, prin PNRR sunt finanțate măsurile de eficiență energetică pentru clădirile multifamiliale, în timp ce PTTJ vizează crearea de prosumatori prin instalarea de panouri fotovoltaice / foto-termice la nivel de gospodărie.

De asemenea, dezvoltarea prin PNRR a rețelei de servicii de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice, precum și investițiile în infrastructura medicală (reabilitarea, modernizarea și dotarea cabinetelor de asistență medicală primară cu facilități de screening, caravanele medicale care vor putea derula activități de screening mamar și cervical, crearea și modernizarea centrelor comunitare integrate) vor sprijini dimensiunea socială a operațiunilor PTTJ. Astfel, pentru aceste investiții sunt incluse în cadrul PNRR criterii de priorizare a mediului rural și din urbanul mic (inclusiv zone marginalizate / defavorizate și inclusiv pentru zonele defavorizate cu populație majoritar romă sau comunități rome, după caz).

Pe baza lecțiilor învățate din perioadele precedente de programare, în implementarea programului, se va ține cont de necesitatea continuării măsurilor de simplificare și debirocratizare, precum și de nevoia sprijinirii solicitanților de finanțare și beneficiarilor în soluționarea timpurie a aspectelor legate de ajutorul de stat, regimul proprietății și protecția mediului, inclusiv DNSH.

Toate investițiile PTJ vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente. Respectarea cerințelor de neprejudiciere semnificativă a mediului (DNSH) în înțelesul Regulamentului (UE) 852/2020 se constituie în criteriu de selecție a proiectelor. Programul nu finanțează producția de energie regenerabilă din biomasă.

Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Programul va promova utilizarea strategică a achizițiilor publice și se vor sprijini inclusiv eforturile de profesionalizare pentru a aborda deficiențele de capacitate a beneficiarilor. Aceștia vor fi încurajați să utilizeze mai multe criterii legate de calitate și costuri pe ciclul de viață. Atunci când este fezabil, în procedurile de achiziții publice ar trebui să se includă considerentele de mediu (de exemplu, criteriile de achiziții publice ecologice) și sociale, precum și stimulentele pentru inovare.

Implementarea va necesita și continuarea măsurilor de simplificare și debirocratizare, prin proporționalitatea cerințelor raportat la nivelul grantului, inclusiv ca o consecință a digitalizării serviciilor publice și interconectării bazelor de date, și prin reducerea duratei evaluării, evitarea suprapunerilor între diferitele controale. De asemenea, se are în vedere uniformizarea structurii ghidurilor solicitantului, a terminologiei utilizate, aplicarea unitară a regulilor de eligibilitate, predictibilitatea și stabilitatea cadrului de reglementare.

Includerea în program a unei întreprinderi mari sau a unei investiții într-o întreprindere ETS nu reprezintă un angajament al Autorității de Management de a finanța proiectul. Decizia de finanțare necesită îndeplinirea tuturor criteriilor de eligibilitate, inclusiv privind ajutorul de stat și principiul ne-afectării semnificative a mediului.

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate

Tabelul 1

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
<p>8. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris.</p>	<p>JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris.</p>	<p>Ca stat membru al Uniunii Europene, România și-a asumat obiectivul UE privind neutralitatea climatică până în 2050 conform Legii Europene a Climei. Atingerea obiectivelor privind neutralitatea climatică presupune, în primul rând, decarbonarea sectorului energetic prin închiderea treptată a minelor, închiderea sau reconversia unor unități de producție a energiei electrice și termice bazate pe combustibili fosili, măsuri care vor fi reflectate în cadrul Legii privind decarbonarea și în legislația secundară aferentă, de stabilire a calendarului pentru dezafectarea capacității totale instalate pe cărbune și lignit, care vor intra în vigoare până cel târziu la data de 30 iunie 2022. Acest proces al decarbonării energetice trebuie dublat de un proces de decarbonare a întreprinderilor cu mari emisii de CO2 (în special întreprinderile din siderurgie, industria chimică și cea de petrol și gaze), precum și de o consolidare a eforturilor de implementare a măsurilor de eficiență energetică în industrie ce ar putea aduce economii de energie substanțiale în industria cimentului și industria prelucrătoare. Toate aceste procese vor avea are un impact ridicat asupra forței de muncă, generând șomaj, dispariția unor meserii, nevoia de noi competențe și aptitudini, creând presiuni în special asupra forței de muncă cu un grad redus de specializare și educație. În plus, trebuie avut în vedere faptul că tranziția înseamnă pierderea unor locuri de muncă deosebit de importante ca nivel al veniturilor (un</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>salariu mediu net și de peste 30% peste media județului) cu impact direct asupra nivelului de trai al persoanelor afectate și al familiilor acestora. Abordarea echitabilă și coerentă a consecințelor sociale și economice ale tranziției către neutralitatea climatică a Uniunii necesită utilizarea la maximum a finanțărilor oferite prin FTJ. Ariile geografice de intervenție precum și nevoile aferente sunt stabilite la nivelul planurilor teritoriale pentru o tranziție justă elaborate pentru cele 6 județe (Hunedoara, Gorj, Dolj, Galați, Prahova și Mureș) identificate în Anexa D a Raportului de Țară 2020 ca necesitând sprijin imediat pentru atenuarea efectelor negative economice și sociale ale tranziției la neutralitatea climatică.</p>

* Priorități specifice în conformitate cu Regulamentul FSE+

2. Priorități

Referință: articolul 22 alineatul (2) și articolul 22 alineatul (3) litera (c) din RDC

2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică

2.1.1. Prioritate: 1. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Gorj

2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Operațiunile vizează prioritar zonele defavorizate, respectiv Bazinul carbonifer Motru-Rovinari, Albeni-Târgu Cărbunești și Schela, cf. studiului *Disparități teritoriale în România (2021)*. De asemenea, sunt vizate prioritar și comunitățile marginalizate identificate în *Atlasul comunităților marginalizate* actualizat.

Tipurile de acțiuni de mai jos respectă principiul DNSH, conform analizei realizate pe baza îndrumarului tehnic al CE (RRF).

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea sectorului IMM și a întreprinderilor sociale, inclusiv prin transfer tehnologic;
- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, inclusiv a antreprenoriatului feminin și tânăr, dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează fabricarea echipamentelor pentru telecomunicații / medicină, electronică, dar și producția de baterii pentru mașinile electrice. O condiție favorizantă a dezvoltării acestor domenii este prezența resurselor de grafit la Baia de Fier. Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv sectoarele din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin locuri de muncă de calitate și sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de procesul de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și cu handicap (cf. GBER). Astfel,

investițiile se deosebesc de intervențiile din POR SV Oltenia care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității întreprinderilor.

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare, în corelare cu Strategia pentru economia circulară și a planului de acțiune aferent.

Investițiile pot include costuri de formare profesională și subvenții pentru angajarea șomerilor de peste 45 de ani, unici susținători ai familiilor monoparentale, șomerilor de lungă durată sau tinerilor NEET, cf. Legii 76 / 2002. Pentru întreprinderile sociale, în ghidurile solicitantului, se va stabili o alocare distinctă pentru a nu fi dezavantajate în evaluarea indicatorilor economico-financiari.

Sprijinirea tranziției forței de muncă

Prioritatea este reconversia profesională a lucrătorilor din exploatarea miniere, dar și sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a lucrătorilor, în special a celor mai vulnerabili, pentru adaptarea la cerințele și oportunitățile unei economii prietenoase cu mediul.

În acest sens, este vizată recalificarea și perfecționarea în special în domeniul producției cu intensitate tehnologică medie și ridicată, IT&C, construcții și renovări de clădiri, producția de energie verde, instalarea și întreținerea de soluții individuale de energie regenerabilă, etc. Aceste măsuri vor fi dublate de stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a domeniilor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

Acțiunea include și măsuri de creștere a capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a defini și actualiza permanent nevoile de formare profesională în raport cu procesul de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru a răspunde nevoii de a diversifica și a crește gradul de cuprindere a serviciilor de formare.

Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 55% în timpul iernii și de 37% raportat la întregul an în condițiile în care în perioada 2015 – 2020, salariul mediu net a fost sub media națională cu aprox. 9% tendința fiind de menținere în ultimii 3 ani la 10% sub media țării. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care vor contribui la crearea de comunități de energie.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc, fără afectarea principiului de promovare a serviciilor de îngrijire în comunitate.

În ceea ce privește mobilitatea, este sprijinită dezvoltarea transportului public verde prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public care să faciliteze accesul la formare profesională și oportunități de angajare.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de hidrogen verde și de energie din RES în conformitate cu Directiva (UE) 2001/2018 având în vedere insuficiența dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, cf. ultimelor date publicate de către Transelectrica în mai 2020, în județul Gorj, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune (*puteri cu PIF, conform emitenți*) cumula doar 30,72 MW, respectiv 2,22% din întreaga capacitate instalată de energie fotovoltaică din țară.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice sau prin valorificarea acestora pentru infrastructuri verzi. Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate.

Investiții productive în întreprinderi mari

În procesul de elaborare a planului teritorial, a fost exprimat interesul din partea mai multor investitori în ceea ce privește dezvoltarea de mari unități de producție în domenii precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor. Având în vedere stadiul incipient al pregătirii investițiilor, planul nu include în prezent o listă orientativă a întreprinderilor. Pe măsură ce planurile de investiții se vor maturiza, autoritățile vor propune includerea în plan a întreprinderilor respective împreună cu estimarea locurilor de muncă.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Operațiunile completează programele 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, de sănătate și educație din România, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR SV Oltenia, POIDS, POEO, POS și PNRR relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 12 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 200 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020.

Pentru Pilonii II și III, a se vedea PTTJ GORJ.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Întreaga populație a județului Gorj.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În procesul de evaluare, selecție, contractare, implementare și plată a proiectelor, va fi asigurată respectarea / promovarea principiilor privind nediscriminarea, egalitatea de șanse și de gen. Astfel, pentru investițiile în infrastructură și echipamente, se vor promova măsuri privind asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități (rampe de acces, ascensoare, locuri de parcare speciale, toalete adaptate, softuri / calculatoare / site-uri web adaptate inclusiv pentru persoanele cu deficiente de vedere, etc) și privind egalitatea de gen (facilități pentru mama și copilul, promovarea de măsuri/servicii specializate).

De asemenea, programul promovează ocuparea lucrătorilor defavorizați (inclusiv a celor aflați în preajma pensionării sau a persoanelor de etnie romă), a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De asemenea, se are în vedere stimularea participării femeilor la viața profesională, evitarea discriminării, inclusiv pe criterii de gen pe piața muncii și în domeniul formării/ reconversiei profesionale.

Respectarea prevederilor minime legale în materie de accesibilitate, egalitatea de șanse, de gen vor reprezenta criterii de eligibilitate. Promovarea de măsuri suplimentare în aceste domenii va conduce la prioritizarea proiectelor în procesul de selecție.

În ceea ce privește componența echipelor de management ale proiectelor, se va urmări promovarea pe cât de mult posibil și acolo unde este cazul, echilibrul de gen și de vârstă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Implementarea priorității nu implică utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile priorității 1 de dezvoltarea a întreprinderilor și a antreprenoriatului, de sprijinire a tranziției forței de muncă, de stimulare a producției de energie verde accesibilă și dezvoltare a mobilității nepoluante, precum și cele de de sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare vor contribui la următoarele axe prioritare (AP) ale SUERD:

AP 2 Încurajarea energiilor durabile (coordonată de Ungaria și Cehia)

AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor (coordonată de Croația și landul Baden-Württemberg)

AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației (coordonată de Serbia și Slovacia)

AP 9 Investiția în oameni și capacități (coordonată de Austria și Republica Moldova).

De asemenea, în implementare, județul va fi încurajat să identifice oportunități de colaborare și cooperare transfrontaliere și transnaționale, în special în ceea ce privește consolidarea capacității administrative, prin intermediul *Platformei de Tranziție Justă* și prin intermediul *Inițiativei pentru Regiunile Carbonifere în Tranziție*.

Astfel de acțiuni de colaborare și cooperare pentru creșterea capacității și schimburi de experiență și cunoștințe vor putea fi sprijinite de prioritatea 7 și, pentru investițiile care vizează tranziția forței de muncă, din Prioritatea 1.

O serie de parteneri au fost identificați deja prin intermediul instrumentelor menționate: regiunile Wielkopolskie și Lodzkie din Polonia și regiunile Brandenburg și Köln din Germania.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Folosirea grant-urilor pentru investițiile productive și structurile de sprijin al afacerilor constituie un mecanism de suport pentru teritoriile afectate economic și social de tranziție și care din aceasta cauză nu sunt atractive pentru investiții.

Producția de RES are ca scop alimentarea clădirilor publice și transportul verde, și nu generarea de venituri. Venituri limitate vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere / scăderea costurilor.

De asemenea, nivelul de venituri al gospodăriilor vulnerabile nu poate permite rambursarea de împrumuturi pentru a deveni prosumatori.

Investițiile în decontaminarea terenurilor impun diminuarea grantului cu procentul de creștere a valorii terenului.

Natura intervențiilor de sprijinire a tranziției forței de muncă nu justifică utilizarea instrumentelor financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
1	JSO8.1	FTJ		EECO01	Numărul total de participanți	persoane	1.704,00	6.871,00
1	JSO8.1	FTJ		RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	232,00	1.268,00
1	JSO8.1	FTJ		RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	232,00	968,00
1	JSO8.1	FTJ		RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	0,00	300,00
1	JSO8.1	FTJ		RCO05	Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	întreprinderi	136,00	544,00
1	JSO8.1	FTJ		RCO22	Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică)	MW	5,00	66,00
1	JSO8.1	FTJ		RCO38	Suprafața de teren reabilitat care beneficiază de sprijin	hectare	0,00	74,00
1	JSO8.1	FTJ		RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	0,00	2.484,00
1	JSO8.1	FTJ		RCO61	Suprafața structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	metri pătrați	0,00	8.810,00
1	JSO8.1	FTJ		S6	Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator	Nr. gospodării	1.000,00	6.000,00
1	JSO8.1	FTJ		S7	Infrastructură pentru combustibilii alternativi	Nr. puncte de încărcare	0,00	70,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
1	JSO8.1	FTJ		RCR01	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	ENI anual	0,00	2021	2.385,00	Contracte de finanțare.	
1	JSO8.1	FTJ		EECR04	Participanți care au un loc de muncă la încetarea calității de participant	persoane	0,00	2021	1.578,00	Contracte de finanțare	
1	JSO8.1	FTJ		RCR17	Întreprinderi noi aflate încă pe piață	întreprinderi	0,00	2021	370,00	contracte de finanțare	
1	JSO8.1	FTJ		RCR18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepiniere de afaceri după crearea pepinierelelor	întreprinderi/an	0,00	2021	75,00	contracte de finanțare	
1	JSO8.1	FTJ		RCR31	Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)	MWh/an	0,00	2021	85.685,00	contracte de finanțare	
1	JSO8.1	FTJ		RCR52	Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice sau alte utilizări	hectare	0,00	2021	37,00	contracte de finanțare	
1	JSO8.1	FTJ		RCR62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate	utilizatori/an	0,00	2021	326.119,00	contracte de finanțare	
1	JSO8.1	FTJ		RCR65	Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	utilizatori/an	0,00	2021	1.785,00	contract de finanțare	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
1	JSO8.1	FTJ		020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	17.850.000,00
1	JSO8.1	FTJ		021. Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	209.551.745,00

1	JSO8.1	FTJ		025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	36.975.000,00
1	JSO8.1	FTJ		047. Energie din surse regenerabile: energia eoliană	15.342.500,00
1	JSO8.1	FTJ		048. Energie din surse regenerabile: energie solară	68.956.911,00
1	JSO8.1	FTJ		052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)	12.665.000,00
1	JSO8.1	FTJ		073. Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	25.500.000,00
1	JSO8.1	FTJ		082. Material rulant de transport urban curat	14.964.930,00
1	JSO8.1	FTJ		086. Infrastructuri pentru combustibili alternativi	765.000,00
1	JSO8.1	FTJ		139. Măsuri de modernizare și consolidare a instituțiilor și serviciilor pieței forței de muncă pentru evaluarea și anticiparea nevoilor de competențe și pentru asigurarea unei asistențe prompte și personalizate	16.253.615,00
1	JSO8.1	FTJ		146. Sprijin pentru adaptarea la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor	37.800.265,00
1	JSO8.1	Total			456.624.966,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	JSO8.1	FTJ		01. Grant	456.624.966,00
1	JSO8.1	Total			456.624.966,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	JSO8.1	FTJ		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	456.624.966,00
1	JSO8.1	Total			456.624.966,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
1	JSO8.1	FTJ		02. Integrarea perspectivei de gen	456.624.966,00
1	JSO8.1	Total			456.624.966,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 2. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Hunedoara

2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunile vizează prioritar zonele defavorizate Valea Jiului, Brad și Hunedoara cf. studiului *Disparități teritoriale în România (2021)*. De asemenea, sunt vizate prioritar și comunitățile marginalizate cf. *Atlasului comunităților marginalizate actualizat*.

Tipurile de acțiuni de mai jos respectă principiul DNSH, conform analizei realizate pe baza îndrumarului tehnic al CE (RRF).

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a IMM, inclusiv prin transfer tehnologic, care sprijină creșterea durabilă și crearea de locuri de muncă
- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, inclusiv a antreprenoriatului feminin și tânăr, dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează fabricarea de echipamente electrice în special pentru sectorul auto (fire și cabluri electrice și electronice, alte echipamente electrice), industria alimentară (procesarea produselor locale și a altor produse cu valoare adăugată, prelucrarea / conservarea cărnii respectiv fabricarea produselor din carne, fabricarea pâinii, prăjiturilor / produse patiserie; fabricarea produselor lactate / brânzeturi; fabricarea vinurilor din struguri), turism sustenabil și sănătate (wellness și turism medical, tratamente inovative pentru boli degenerative, tehnologii emergente în IT medical, fabricarea de dispozitive, aparate și instrumente medicale stomatologice), transporturi (manipulare și depozitare mărfuri), precum și servicii TIC (design de software și de sisteme personalizate și programare).

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv sectoarele de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR Vest care vizează, cu precădere, creșterea

intensității tehnologice.

Aceste tipuri de operațiuni vor contribui, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform GBER). Pentru întreprinderile sociale, în ghidurile solicitantului, se va stabili o alocare distinctă pentru a nu fi dezavantajate în evaluarea indicatorilor economico-financiari.

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare, în corelare cu Strategia pentru economia circulară și a planului de acțiune aferent. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Investițiile pot include și formarea profesională a personalului și subvenții acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri unici susținători de familie monoparentală, șomeri de lungă durată sau tineri NEET, cf. Legii 76 / 2002.

Creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă prin măsuri de investiții în actualizarea competențelor și / sau recalificarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și în servicii de asistență și în măsuri active de ocupare pentru acestea

Prioritatea este reconversia profesională a lucrătorilor afectați de măsurile de decarbonare la nivelul CE Hunedoara în domenii precum, producția de energie nouă și curată, construcții, producție, servicii, inclusiv prin formare profesională duală, parteneriate între universități / asociații de producători de energie regenerabilă / companii, dar și prin centre de tranziție și orientare profesională. Aceste măsuri vor fi dublate de stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor.

În același timp, având în vedere impactul asupra locurilor de muncă în întreprinderile care fac parte din lanțul de furnizare al CE Hunedoara se impune și sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a lucrătorilor, în special a celor mai vulnerabili.

Pentru a ajuta teritoriul să atragă forța de muncă pentru domeniile de specializare inteligentă și a celor care contribuie la țintele de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Acțiunea include și servicii de acompaniere socio-profesională.

Acțiunea include și măsuri de creștere a capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a defini și actualiza permanent nevoile de formare în raport cu procesul de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională.

Investiții în mobilitatea verde și energie curată la prețuri accesibile

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 70% în timpul iernii și de 45% raportat la întregul an în condițiile în care salariul mediu net a fost între 2010 – 2020 sub media națională cu aprox. 18%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

Acțiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin dezvoltarea de capacități mici de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc, fără afectarea principiului de promovare a serviciilor de îngrijire în comunitate,

În ceea ce privește mobilitatea, este sprijinită dezvoltarea transportului public verde prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de RES în conformitate cu Directiva (UE) 2001/2018 având în vedere insuficiența dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, pot fi avute în vedere energia eoliană în zona montană Godeanu / energia solară fotovoltaică sau hidrogenul verde.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Acțiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate / imobile industriale dezafectate sau prin valorificarea acestora pentru infrastructuri verzi.

Investiții productive în întreprinderi mari în domenii precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru

eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor cu identificarea prealabilă a acestora în PTTJ.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Acțiunile completează programele 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii sociale, de sănătate și educație, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR Vest, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 12,54 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 380 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020.

Pentru Pilonii II și III, a se vedea PTTJ Hunedoara.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Întreaga populație a județului Hunedoara.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În procesul de evaluare, selecție, contractare, implementare și plată a proiectelor, va fi asigurată respectarea / promovarea principiilor privind nediscriminarea, egalitatea de șanse și de gen. Astfel, pentru investițiile în infrastructură și echipamente, se vor promova măsuri privind asigurarea accesului

persoanelor cu dizabilități (rampe de acces, ascensoare, locuri de parcare speciale, toalete adaptate, softuri / calculatoare / site-uri web adaptate inclusiv pentru persoanele cu deficiente de vedere, etc) și privind egalitatea de gen (facilități pentru mama și copilul, promovarea de măsuri/servicii specializate).

De asemenea, programul promovează ocuparea lucrătorilor defavorizați (inclusiv a celor aflați în preajma pensionării sau a persoanelor de etnie romă), a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De asemenea, se are în vedere stimularea participării femeilor la viața profesională, evitarea discriminării, inclusiv pe criterii de gen pe piața muncii și în domeniul formării/ reconversiei profesionale.

Respectarea prevederilor minime legale în materie de accesibilitate, egalitatea de șanse, de gen vor reprezenta criterii de eligibilitate. Promovarea de măsuri suplimentare în aceste domenii va conduce la prioritizarea proiectelor în procesul de selecție.

În ceea ce privește componența echipelor de management ale proiectelor, se va urmări promovarea pe cât de mult posibil și acolo unde este cazul, echilibrul de gen și de vârstă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Prioritatea 2 sprijină dezvoltarea teritorială integrată, în conformitate cu Regulamentul nr. 1060/2021, art. 28 (a), concentrând aproximativ 35% din alocare pentru contribuția acțiunilor finanțate la obiectivele Strategiei ITI VJ, elaborată în conformitate cu art. 29 a regulamentului menționat și implementată sub responsabilitatea municipiilor/orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local. Strategia menționată este deja aprobată prin HG 901/2022.

Proiectele finanțabile vor fi rezultatul unui proces de selectare/stabilire a priorității desfășurat cu implicarea structurii de guvernare responsabilă cu implementarea și monitorizarea Strategiei ITI VJ (Asociația pentru dezvoltare teritorială integrată Valea Jiului) în conformitate cu art. 29 (3) din Regulamentul nr. 1060/2021. Operațiunile selectate vor respecta strategia teritorială menționată.

În conformitate cu prevederile strategiei aprobate, Asociația pentru dezvoltare teritorială integrată VJ este responsabilă cu evaluarea rezultatelor îndeplinirii indicatorilor acesteia și poate propune actualizarea strategiei în funcție de rezultatele evaluărilor respective. AM va asigura conformarea apelurilor de proiecte cu strategia, asigurând tratamentul egal al solicitanților la finanțare și menținerea investițiilor în teritoriul vizat.

Alocarea UE indicativă a priorității planificată pentru ITI Valea Jiului este de 158 mil. euro.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile priorității 2 de dezvoltare a activității productive a IMM, inclusiv prin transfer tehnologic, care sprijină creșterea durabilă și crearea de locuri de muncă, de creștere a nivelului de ocupare a forței de muncă prin măsuri de investiții în actualizarea competențelor și / sau recalificarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, de stimulare a producției de energie verde accesibilă și dezvoltare a mobilității nepoluante, precum și cele de sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare vor contribui la următoarele axe prioritare (AP) ale SUERD:

AP 9 Investiția în oameni și capacități (cordonată de Austria și Republica Moldova).

AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor (ccordonată de Croația și landul Baden-Württemberg)

AP 2 Încurajarea energiilor durabile (coordonată de Ungaria și Cehia)

AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației (coordoantă de Serbia și Slovacia)

De asemenea, teritoriul va identifica și valorifica oportunități de colaborare și cooperare transfrontaliere și transnaționale, în special în ceea ce privește consolidarea capacității administrative, prin intermediul *Platformei de Tranziție Justă* și prin intermediul *Inițiativei pentru Regiunile Carbonifere în Tranziție*.

Astfel de acțiuni de colaborare și cooperare pentru creșterea capacității și schimburi de experiență și cunoștințe vor putea fi sprijinite de prioritatea 7 și, pentru investițiile care vizează tranziția forței de muncă, din Prioritatea 2.

O serie de parteneri au fost identificați deja prin intermediul instrumentelor menționate: regiunile Dosnolaskie și Lubelskie din Polonia și regiunile Sachsen - Anhalt și Münster din Germania.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Folosirea grant-urilor pentru investițiile productive și structurile de sprijin al afacerilor constituie un mecanism de suport pentru teritoriile afectate economic și social de tranziție și care din aceasta cauză nu sunt atractive pentru investiții.

Producția de RES are ca scop alimentarea clădirilor publice și transportul verde, și nu generarea de venituri. Venituri limitate vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere / scăderea costurilor.

De asemenea, nivelul de venituri al gospodăriilor vulnerabile nu poate permite rambursarea de împrumuturi pentru a deveni prosumatori.

Investițiile în decontaminarea terenurilor impun diminuarea grantului cu procentul de creștere a valorii terenului.

Natura intervențiilor de sprijinire a tranziției forței de muncă nu justifică utilizarea instrumentelor financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
2	JSO8.1	FTJ		EECO01	Numărul total de participanți	persoane	1.648,00	6.638,00
2	JSO8.1	FTJ		RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	238,00	1.286,00
2	JSO8.1	FTJ		RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	238,00	986,00
2	JSO8.1	FTJ		RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	0,00	300,00
2	JSO8.1	FTJ		RCO05	Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	întreprinderi	131,00	525,00
2	JSO8.1	FTJ		RCO22	Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică)	MW	5,00	65,00

2	JSO8.1	FTJ		RCO38	Suprafața de teren reabilitat care beneficiază de sprijin	hectare	0,00	74,00
2	JSO8.1	FTJ		RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	0,00	2.300,00
2	JSO8.1	FTJ		RCO61	Suprafața structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	metri pătrați	0,00	8.810,00
2	JSO8.1	FTJ		S6	Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator	Nr. gospodării	1.000,00	6.000,00
2	JSO8.1	FTJ		S7	Infrastructură pentru combustibilii alternativi	Nr. puncte de încărcare	0,00	66,00
2	JSO8.1	FTJ		S8	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	număr de persoane	0,00	114.000,00
2	JSO8.1	FTJ		S9	Contribuții la strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	nr. de contribuții	28,00	167,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
2	JSO8.1	FTJ		RCR01	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	ENI anual	0,00	2021	2.164,00	contracte de finanțare	
2	JSO8.1	FTJ		EECR04	Participanți care au un loc de muncă la încetarea calității de participant	persoane	0,00	2021	1.503,00	contracte de finanțare	
2	JSO8.1	FTJ		RCR17	Întreprinderi noi aflate încă pe piață	întreprinderi	0,00	2021	357,00	contract de finanțare	
2	JSO8.1	FTJ		RCR18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepiniere de afaceri după crearea pepiniereleor	întreprinderi/an	0,00	2021	75,00	contracte de finanțare	
2	JSO8.1	FTJ		RCR31	Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)	MWh/an	0,00	2021	83.585,00	contracte de finanțare	
2	JSO8.1	FTJ		RCR52	Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice sau alte utilizări	hectare	0,00	2021	37,00	contracte de finanțare	
2	JSO8.1	FTJ		RCR62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor	utilizatori/an	0,00	2021	301.963,00	contracte de	

					publice noi sau modernizate					finantare	
2	JSO8.1	FTJ		RCR65	Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	utilizatori/an	0,00	2021	1.785,00	contracte de finantare	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
2	JSO8.1	FTJ		020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	17.850.000,00
2	JSO8.1	FTJ		021. Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	205.071.525,00
2	JSO8.1	FTJ		025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	35.700.000,00
2	JSO8.1	FTJ		047. Energie din surse regenerabile: energia eoliană	13.685.000,00
2	JSO8.1	FTJ		048. Energie din surse regenerabile: energie solară	69.025.621,00
2	JSO8.1	FTJ		052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)	12.665.000,00
2	JSO8.1	FTJ		073. Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	25.500.000,00
2	JSO8.1	FTJ		082. Material rulant de transport urban curat	13.863.500,00
2	JSO8.1	FTJ		086. Infrastructuri pentru combustibili alternativi	701.250,00
2	JSO8.1	FTJ		139. Măsuri de modernizare și consolidare a instituțiilor și serviciilor pieței forței de muncă pentru evaluarea și anticiparea nevoilor de competențe și pentru asigurarea unei asistențe prompte și personalizate	16.253.615,00
2	JSO8.1	FTJ		146. Sprijin pentru adaptarea la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor	36.558.245,00
2	JSO8.1	Total			446.873.756,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	---------------

2	JSO8.1	FTJ		01. Grant	446.873.756,00
2	JSO8.1	Total			446.873.756,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	JSO8.1	FTJ		02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	158.038.809,00
2	JSO8.1	FTJ		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	288.834.947,00
2	JSO8.1	Total			446.873.756,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	JSO8.1	FTJ		02. Integrarea perspectivei de gen	446.873.756,00
2	JSO8.1	Total			446.873.756,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 3. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Dolj

2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Pentru atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică a teritoriului, vor fi sprijinite următoarele tipuri de acțiuni identificate la nivelul PTTJ:

Tipurile de acțiuni de mai jos respectă principiul DNSH, conform analizei realizate pe baza îndrumarului tehnic al CE (RRF).

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin activități de transfer tehnologic;
- Sprijinirea antreprenoriatului durabil, înființarea de noi întreprinderi și dezvoltarea / diversificarea activităților IMM-urilor existente în toate domeniile, cu accent pe digitalizare, noi tehnologii inovatoare, eficiență energetică, reducerea deșeurilor, protecția mediului, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor.

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează sisteme de transport sustenabile (vehicule rutiere și feroviare verzi, componente și dispozitive de conexiune pentru fire și cabluri electrice și electronice, fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității, fabricarea de cabluri cu fibră optică), inginerie industrială și materiale (sisteme și tehnici noi în construcții specifice, tehnologii, aplicații și metode de producție industriale cu un consum scăzut de energie, sisteme de producere a energiei din surse alternative în special sursa fotovoltaică), echipamente și tehnologii pentru sectorul agro-alimentar, tehnologii și biotehnologii medicale și farmaceutice, precum și domeniul ITC, construcții, furnizare / gestionare energie durabilă, industria chimică și metalurgică, pentru sectorul agricol, forestier și alimentar.

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv specializarea inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă.

Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR SV Oltenia care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității.

Acțiunile contribuie, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și cu handicap (conform GBER). *Pentru întreprinderile sociale, la nivelul ghidurilor solicitantului, se va stabili o alocare distinctă pentru a nu fi dezavantajate la evaluarea indicatorilor economico-financiari.*

Contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare, în corelare cu Strategia pentru economia circulară și a planului de acțiune aferent. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Investițiile pot include și costuri legate de formarea profesională a personalului nou angajat și subvenții acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri unici susținători de familie monoparentală, șomeri de lungă durată sau tineri NEET, cf. Legii 76 / 2002.

Îmbunătățirea situației forței de muncă din județ prin programe de perfecționare/recalificare

În cadrul acestui tip de operațiuni, prioritatea este sprijinirea reconversiei profesionale a lucrătorilor afectați de măsurile de decarbonare la nivelul CE Oltenia. În același timp, având în vedere impactul asupra locurilor de muncă în întreprinderile care fac parte din lanțul de furnizare al CE Oltenia se impune și sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a lucrătorilor, în special a celor mai vulnerabili.

În acest sens, se prioritizează formarea profesională pentru ocupațiile cu nivel de pregătire de bază și mediu aferente domeniilor de specializare inteligentă și altor sectoare cu potențial de dezvoltare durabilă, dar și sectoarelor economiei mediului (de exemplu protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, silvicultura, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică). Aceste măsuri vor fi dublate de stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a domeniilor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională.

Acțiunea include și măsuri de creștere a capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a defini și actualiza permanent nevoile de formare în raport cu procesul de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională.

Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 57% în timpul iernii în condițiile în care în perioada 2010 – 2020, salariul mediu net a fost, în fiecare an, sub media națională cu aprox. 8,54%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

Acțiunile vizează și creșterea rezilienței energetice a comunităților prin capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc, fără afectarea principiului de promovare a serviciilor de îngrijire în comunitate,

În ceea ce privește mobilitatea, este sprijinită dezvoltarea transportului public verde prin vehicule nepoluante și stații de încărcare pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, poate fi sprijinită producția de hidrogen verde și energie din RES cf. Directivei (UE) 2001/2018 având în vedere insuficiența dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, în 2020, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune cumula doar 65,34 MW, respectiv 4,71% din întreaga capacitate instalată de energie fotovoltaică din România.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții care pot include reabilitarea siturilor industriale urbane și reintegrarea în circuit prin proiecte de regenerare urbană, pentru infrastructură verde, crearea de spații verzi/parcuri și locuri de recreere, contribuind astfel la

atingerea obiectivului de 26 mp de spațiu verde/ locuitor (de la doar 13 mp în Craiova în 2019).

Investiții productive în întreprinderi mari în domeniile identificate la nivelul PTTJ, cu includerea prealabilă a acestora în planul teritorial.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Acțiunile completează programele 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii sociale, de sănătate și educație, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR SV, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 13 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 370 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020.

Pentru Pilonii II și III a se vedea PTTJ Dolj

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Întreaga populație a județului Dolj.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În procesul de evaluare, selecție, contractare, implementare și plată a proiectelor, va fi asigurată respectarea / promovarea principiilor privind nediscriminarea, egalitatea de șanse și de gen. Astfel, pentru investițiile în infrastructură și echipamente, se vor promova măsuri privind asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități (rampe de acces, ascensoare, locuri de parcare speciale, toalete adaptate, softuri / calculatoare / site-uri web adaptate inclusiv pentru persoanele cu deficiente de vedere, etc) și privind egalitatea de gen (facilități pentru mama și copilul, promovarea de măsuri/servicii specializate).

De asemenea, programul promovează ocuparea lucrătorilor defavorizați (inclusiv a celor aflați în preajma pensionării sau a persoanelor de etnie romă), a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De asemenea, se are în vedere stimularea participării femeilor la viața profesională, evitarea discriminării, inclusiv pe criterii de gen pe piața muncii și în domeniul formării/ reconversiei profesionale.

Respectarea prevederilor minime legale în materie de accesibilitate, egalitatea de șanse, de gen vor reprezenta criterii de eligibilitate. Promovarea de măsuri suplimentare în aceste domenii va conduce la prioritizarea proiectelor în procesul de selecție.

În ceea ce privește componența echipelor de management ale proiectelor, se va urmări promovarea pe cât de mult posibil și acolo unde este cazul, echilibrul de gen și de vârstă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Implementarea priorității nu implică utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile de sprijinire a antreprenoriatului durabil, înființarea de noi întreprinderi și dezvoltarea / diversificarea activităților IMM-urilor existente în toate domeniile, îmbunătățirea situației forței de muncă din județ prin programe de perfecționare/recalificare, investițiile în energia verde accesibilă și mobilitatea nepoluantă și în decontaminarea și reconversia siturilor poluate vor contribui la următoarele axe prioritare (AP) SUERD:

AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației (coordoantă de Serbia și Slovacia)

AP 9 Investiția în oameni și capacități (cordonată de Austria și Republica Moldova).

AP 2 Încurajarea energiilor durabile (coordonată de Ungaria și Cehia)

AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor (ccordonată de Croația și landul Baden-Württemberg)

În același timp, parteneri pentru acțiuni de consolidare a capacității administrative și transfer de cunoștințe vor fi identificați prin intermediul *Platformei de Tranziție Justă* și prin intermediul *Inițiativei pentru Regiunile Carbonifere în Tranziție*.

Astfel de acțiuni de colaborare și cooperare pentru creșterea capacității și schimburi de experiență și cunoștințe vor putea fi sprijinite de prioritatea 7 și, pentru investițiile care vizează tranziția forței de muncă, din Prioritatea 3.

O regiune identificată prin intermediul instrumentelor menționate este Trenčín din Slovacia.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Folosirea grant-urilor pentru investițiile productive și structurile de sprijin al afacerilor constituie un mecanism de suport pentru teritoriile afectate economic și social de tranziție și care din aceasta cauză nu sunt atractive pentru investiții.

Producția de RES are ca scop alimentarea clădirilor publice și transportul verde, și nu generarea de venituri. Venituri limitate vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere / scăderea costurilor.

De asemenea, nivelul de venituri al gospodăriilor vulnerabile nu poate permite rambursarea de împrumuturi pentru a deveni prosumatori.

Investițiile în decontaminarea terenurilor impun diminuarea grantului cu procentul de creștere a valorii terenului.

Natura intervențiilor de sprijinire a tranziției forței de muncă nu justifică utilizarea instrumentelor financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
3	JSO8.1	FTJ		EECO01	Numărul total de participanți	persoane	1.398,00	5.633,00
3	JSO8.1	FTJ		RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	168,00	998,00
3	JSO8.1	FTJ		RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	168,00	698,00
3	JSO8.1	FTJ		RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	0,00	300,00
3	JSO8.1	FTJ		RCO05	Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	întreprinderi	94,00	375,00
3	JSO8.1	FTJ		RCO22	Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică)	MW	3,00	50,00
3	JSO8.1	FTJ		RCO38	Suprafața de teren reabilitat care beneficiază de sprijin	hectare	0,00	57,00
3	JSO8.1	FTJ		RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	0,00	2.300,00
3	JSO8.1	FTJ		RCO61	Suprafața structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	metri pătrați	0,00	8.810,00
3	JSO8.1	FTJ		S6	Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator	Nr. gospodării	667,00	4.000,00
3	JSO8.1	FTJ		S7	Infrastructură pentru combustibilii alternativi	Nr. puncte de încărcare	0,00	66,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
------------	-------------------	------	----------------------	----	-----------	-------------------	-----------------------	-------------------	--------------	---------------	------------

3	JSO8.1	FTJ		RCR01	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	ENI anual	0,00	2021	1.825,00	contracte de finanțare	
3	JSO8.1	FTJ		EECR04	Participanți care au un loc de muncă la încetarea calității de participant	persoane	0,00	2021	1.285,00	contracte de finanțare	
3	JSO8.1	FTJ		RCR17	Întreprinderi noi aflate încă pe piață	întreprinderi	0,00	2021	255,00	contracte de finanțare	
3	JSO8.1	FTJ		RCR18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepiniere de afaceri după crearea pepiniereleor	întreprinderi/an	0,00	2021	75,00	contracte de finanțare	
3	JSO8.1	FTJ		RCR31	Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)	MWh/an	0,00	2021	61.705,00	contracte de finanțare	
3	JSO8.1	FTJ		RCR52	Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice sau alte utilizări	hectare	0,00	2021	29,00	contracte de finanțare	
3	JSO8.1	FTJ		RCR62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate	utilizatori/an	0,00	2021	301.963,00	contracte de finanțare	
3	JSO8.1	FTJ		RCR65	Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	utilizatori/an	0,00	2021	1.785,00	contracte de finanțare	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
3	JSO8.1	FTJ		020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	17.850.000,00
3	JSO8.1	FTJ		021. Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	154.896.152,00
3	JSO8.1	FTJ		025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	25.475.902,00
3	JSO8.1	FTJ		047. Energie din surse regenerabile: energia eoliană	6.842.500,00
3	JSO8.1	FTJ		048. Energie din surse regenerabile: energie solară	51.136.041,00

3	JSO8.1	FTJ		052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)	12.665.000,00
3	JSO8.1	FTJ		073. Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	19.550.000,00
3	JSO8.1	FTJ		082. Material rulant de transport urban curat	13.863.500,00
3	JSO8.1	FTJ		086. Infrastructuri pentru combustibili alternativi	701.250,00
3	JSO8.1	FTJ		139. Măsuri de modernizare și consolidare a instituțiilor și serviciilor pieței forței de muncă pentru evaluarea și anticiparea nevoilor de competențe și pentru asigurarea unei asistențe prompte și personalizate	16.253.615,00
3	JSO8.1	FTJ		146. Sprijin pentru adaptarea la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor	30.991.341,00
3	JSO8.1	Total			350.225.301,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
3	JSO8.1	FTJ		01. Grant	350.225.301,00
3	JSO8.1	Total			350.225.301,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
3	JSO8.1	FTJ		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	350.225.301,00
3	JSO8.1	Total			350.225.301,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
3	JSO8.1	FTJ		02. Integrarea perspectivei de gen	350.225.301,00

3	JSO8.1	Total			350.225.301,00
---	--------	-------	--	--	----------------

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 4. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Galați

2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Pentru atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică a teritoriului, vor fi sprijinite următoarele tipuri de acțiuni, identificate la nivelul PTTJ, cu obligația de monitorizare a impactului potențial al acestora asupra calității aerului, cf. legii, în etapa de implementare:

Tipurile de acțiuni de mai jos respectă principiul DNSH, conform analizei realizate pe baza îndrumarului tehnic al CE (RRF).

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a IMM, în special pentru serviciile și producția cu utilizare intensivă a cunoștințelor și tehnologiei, inclusiv prin transfer tehnologic pentru diversificare, extindere, modernizare sau reconversie economică;
- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, mai ales a celei care vizează economia circulară, TIC și C&D;
- Dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor;

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează ingineria și transportul naval (dezvoltarea navelor cu propulsie prietenoasă mediului pentru transportul fluvial de containere / tiruri, dezvoltarea de soluții pentru rezolvarea problemelor de hidrodinamică în transportul naval), industria confecțiilor (fabricarea fibrelor sintetice și artificiale, valorificarea superioară a deșeurilor rezultate din activitatea de producție, dezvoltarea unor tehnologii avansate pentru îmbrăcăminte inovativă, dezvoltarea de textile inteligente și dezvoltarea de textile tehnice), industria agro-alimentară (instrumente, procese și asistenți robotici inteligenți pentru susținerea agriculturii tradiționale), acvacultura și pescuitul, turismul și tehnologia informației.

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv sectoarele din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR Sud Est care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității.

Aceste tipuri de operațiuni vor contribui, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea de locuri de muncă sustenabile, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și lucrătorii cu handicap (conform GBER). Pentru întreprinderile sociale, în ghidurile solicitantului, se va stabili o alocare distinctă.

Contribuția la tranziție va fi asigurată și prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare, în corelare cu Strategia pentru economia circulară și a planului de acțiune aferent Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Investițiile pot include și costuri legate de formarea profesională a personalului nou angajat și subvenții acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri unici susținători de familie monoparentală, șomeri de lungă durată sau tineri NEET, în condițiile Legii 76 / 2002 cu modificările și completările ulterioare.

Sprijinirea tranziției forței de muncă

Este prioritară formarea profesională pentru ocupațiile cu nivel de pregătire de bază și mediu aferente domeniilor de specializare inteligentă și altor sectoare cu potențial de dezvoltare durabilă, dar și sectoarelor economiei mediului (de exemplu protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică). Aceste măsuri vor fi dublate de stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a domeniilor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri distincte de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

Acțiunea include și creșterea capacității AJOFM de a actualiza permanent nevoile de formare în colaborare cu partenerii economico-sociali, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională. Dezvoltarea centrelor de formare poate include construirea de spații de joacă și de supraveghere a copiilor.

Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 55% iarna în condițiile în care între 2010-2020, salariul mediu net a fost, în fiecare an, sub media națională cu aprox. 11%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

Acțiunea vizează și creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de mici capacități producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc, fără afectarea principiului de promovare a serviciilor de îngrijire în comunitate.

În ceea ce privește mobilitatea, este sprijinită dezvoltarea transportului public verde prin achiziția de vehicule nepoluante și stații de încărcare.

În funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de hidrogen verde și energie din RES cf. Directivei (UE) 2001/2018 având în vedere insuficiențele capacități de la nivelul teritoriului.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare, inclusiv utilizarea acestora pentru infrastructură verde.

Investiție de reducere a emisiilor producției de oțel

Trecerea la tehnologia DRI-EAF la nivelul Liberty Galați. Instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singazul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua cu o a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Instalația de producție de singaz nu este eligibilă. Investiția va crea premisele pentru protejarea celor 5300 de locuri de muncă din siderurgie.

Întreprinderi mari

1. Investiție productivă pentru asigurarea unui serviciu verde de transport fluvial și manevrare a navelor pe Dunăre în rada portului Galați.

Investiția NAVROM S.A. (67 mil. euro) constă în achiziția de împingătoare de manevră portuară cu propulsie electrică, dotarea unei dane portuare cu un sistem de producere și înmagazinare de energie electrică verde pe baza de panouri fotovoltaice și cu o capacitate de producție de hidrogen verde pentru alimentarea navelor, precum și înlocuirea actualelor motoare diesel la o parte din nave cu motoare electrice și / sau motoare pe baza de hidrogen verde. Sprijinul POTJ vizează doar achiziția de împingătoare de manevră portuară cu propulsie electrică și dotarea danei portuare verzi și este estimat la 23 mil. euro. Prin proiect, se vor crea 94 de locuri de muncă FTE.

2. Investiție în noi linii productive pentru construcția navelor cu propulsie electrică / pe baterii sau alți combustibili ecologici

Investiția Șantierului Naval Damen Galați S.A. (23 mil. euro, din care sprijinul solicitat este de 13,8 mil. euro) constă în realizarea și dotarea a două spații de producție (hala de tip mono volum), în perimetrul existent al șantierului, cu dimensiunile 53m x 82m x 41,5 m, care vor fi destinate construirii simultane a câte două nave cu o lungime maximă de 110 m și o lățime maximă de 25 m. Investiția va genera peste 100 de noi locuri de muncă (FTE).

Sinergii și complementarități

Acțiunile completează programele 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii sociale, de sănătate și educație, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR Sud Est, POS, POEO, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor relevante pentru tranziția justă totalizează peste 12,5 mld. euro. Într-un scenariu pesimist, jud. ar putea accesa cel puțin 310 mil. de euro, raportat la absorbția din perioada 2014 - 2020.

Pentru pilonii II și III, a se vedea PTTJ Galați.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Întreaga populație a județului Galați.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În procesul de evaluare, selecție, contractare, implementare și plată a proiectelor, va fi asigurată respectarea / promovarea principiilor privind nediscriminarea, egalitatea de șanse și de gen. Astfel, pentru investițiile în infrastructură și echipamente, se vor promova măsuri privind asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități (rampe de acces, ascensoare, locuri de parcare speciale, toalete adaptate, softuri / calculatoare / site-uri web adaptate inclusiv pentru persoanele cu deficiente de vedere, etc) și privind egalitatea de gen (facilități pentru mama și copilul, promovarea de măsuri/servicii specializate).

De asemenea, programul promovează ocuparea lucrătorilor defavorizați (inclusiv a celor aflați în preajma pensionării sau a persoanelor de etnie romă), a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De asemenea, se are în vedere stimularea participării femeilor la viața profesională, evitarea discriminării, inclusiv pe criterii de gen pe piața muncii și în domeniul formării/ reconversiei profesionale.

Respectarea prevederilor minime legale în materie de accesibilitate, egalitatea de șanse, de gen vor reprezenta criterii de eligibilitate. Promovarea de măsuri suplimentare în aceste domenii va conduce la prioritizarea proiectelor în procesul de selecție.

În ceea ce privește componența echipelor de management ale proiectelor, se va urmări promovarea pe cât de mult posibil și acolo unde este cazul, echilibrul de gen și de vârstă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Implementarea priorității nu implică utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile priorității 4 de asigurare a unui serviciu verde de transport fluvial și manevrare a navelor pe Dunăre în rada portului Galați, precum și investiția în noi linii productive pentru construcția navelor cu propulsie electrică / pe baterii sau alți combustibili ecologici vor asigura cea mai importantă contribuție a programului la SUERD, axa prioritară 1 *Îmbunătățirea mobilității și a multimodalității (a. căi navigabile interioare, axă coordonată de Austria și România).*

De asemenea, prioritatea va contribui la:

AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației (coordonată de Serbia și Slovacia)

AP 9 Investiția în oameni și capacități (coordonată de Austria și Republica Moldova).

AP 2 Încurajarea energiilor durabile (coordonată de Ungaria și Cehia)

AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor (coordonată de Croația și landul Baden-Württemberg)

În același timp, parteneri pentru acțiuni de consolidare a capacității administrative și transfer de cunoștințe vor fi identificați prin intermediul *Platformei de Tranziție Justă*.

Astfel de acțiuni de colaborare și cooperare pentru creșterea capacității și schimburi de experiență și cunoștințe vor putea fi sprijinite de prioritatea 7 și, pentru investițiile care vizează tranziția forței de muncă, din Prioritatea 4.

O regiune identificată deja, prin intermediul platformei, este Norrbotten din Suedia, relevantă prin raportare la principala acțiune climatică de la nivelul județului, respectiv trecerea la oțel verde la nivelul combinatului siderurgic Liberty Galați.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Folosirea grant-urilor pentru investițiile productive și structurile de sprijin al afacerilor constituie un mecanism de suport pentru teritoriile afectate economic

și social de tranziție și care din aceasta cauză nu sunt atractive pentru investiții.

Producția de RES are ca scop alimentarea clădirilor publice și transportul verde, și nu generarea de venituri. Venituri limitate vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere / scăderea costurilor.

De asemenea, nivelul de venituri al gospodăriilor vulnerabile nu poate permite rambursarea de împrumuturi pentru a deveni prosumatori.

Investițiile în decontaminarea terenurilor impun diminuarea grantului cu procentul de creștere a valorii terenului.

Natura intervențiilor de sprijinire a tranziției forței de muncă nu justifică utilizarea instrumentelor financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
4	JSO8.1	FTJ		EECO01	Numărul total de participanți	persoane	1.015,00	4.078,00
4	JSO8.1	FTJ		RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	194,00	939,00
4	JSO8.1	FTJ		RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	194,00	789,00
4	JSO8.1	FTJ		RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	0,00	150,00
4	JSO8.1	FTJ		RCO05	Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	întreprinderi	123,00	490,00
4	JSO8.1	FTJ		RCO22	Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică)	MW	2,00	39,00
4	JSO8.1	FTJ		RCO38	Suprafața de teren reabilitat care beneficiază de sprijin	hectare	0,00	22,00
4	JSO8.1	FTJ		RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	0,00	1.380,00

4	JSO8.1	FTJ		RCO61	Suprafața structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	metri pătrați	0,00	5.286,00
4	JSO8.1	FTJ		RCO121a	Întreprinderi care beneficiază de sprijin în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE	întreprinderi	0,00	1,00
4	JSO8.1	FTJ		S6	Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator	Nr. gospodării	467,00	2.800,00
4	JSO8.1	FTJ		S7	Infrastructură pentru combustibilii alternativi	Nr. puncte de încărcare	0,00	40,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
4	JSO8.1	FTJ		RCR01	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	ENI anual	0,00	2021	1.941,00	contracte de finantare	
4	JSO8.1	FTJ		EECR04	Participanți care au un loc de muncă la încetarea calității de participant	persoane	0,00	2021	904,00	contracte de finantare	
4	JSO8.1	FTJ		RCR17	Întreprinderi noi aflate încă pe piață	întreprinderi	0,00	2021	333,00	contracte de finantare	
4	JSO8.1	FTJ		RCR18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepiniere de afaceri după crearea pepiniereleor	întreprinderi/an	0,00	2021	37,00	contracte de finantare	
4	JSO8.1	FTJ		RCR29a	Emisii de gaze cu efect de seră estimate, generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE în întreprinderile care beneficiază de sprijin	echivalent tone de CO2/an	5.236.000,00	2023	2.289.000,00	Liberty Galați	
4	JSO8.1	FTJ		RCR31	Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)	MWh/an	0,00	2021	54.002,00	contracte de finantare	
4	JSO8.1	FTJ		RCR52	Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice sau alte utilizări	hectare	0,00	2021	11,00	contracte de finantare	
4	JSO8.1	FTJ		RCR62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor	utilizatori/an	0,00	2021	181.178,00	contracte	

					publice noi sau modernizate						de finantare
4	JSO8.1	FTJ		RCR65	Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	utilizatori/an	0,00	2021	1.071,00	contracte de finantare	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
4	JSO8.1	FTJ		020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	8.925.000,00
4	JSO8.1	FTJ		021. Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	95.918.463,00
4	JSO8.1	FTJ		022. Sprijinirea întreprinderilor mari prin instrumente financiare, inclusiv investiții productive	31.280.000,00
4	JSO8.1	FTJ		025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	33.337.000,00
4	JSO8.1	FTJ		047. Energie din surse regenerabile: energia eoliană	14.118.500,00
4	JSO8.1	FTJ		048. Energie din surse regenerabile: energie solară	37.357.499,00
4	JSO8.1	FTJ		073. Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	7.777.047,00
4	JSO8.1	FTJ		076. Sprijinirea proceselor de producție ecologice și a utilizării eficiente a resurselor în întreprinderile mari	59.500.000,00
4	JSO8.1	FTJ		082. Material rulant de transport urban curat	8.313.850,00
4	JSO8.1	FTJ		086. Infrastructuri pentru combustibili alternativi	425.000,00
4	JSO8.1	FTJ		139. Măsuri de modernizare și consolidare a instituțiilor și serviciilor pieței forței de muncă pentru evaluarea și anticiparea nevoilor de competențe și pentru asigurarea unei asistențe prompte și personalizate	9.963.275,00
4	JSO8.1	FTJ		146. Sprijin pentru adaptarea la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor	22.531.734,00
4	JSO8.1	Total			329.447.368,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
4	JSO8.1	FTJ		01. Grant	329.447.368,00
4	JSO8.1	Total			329.447.368,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
4	JSO8.1	FTJ		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	329.447.368,00
4	JSO8.1	Total			329.447.368,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
4	JSO8.1	FTJ		02. Integrarea perspectivei de gen	329.447.368,00
4	JSO8.1	Total			329.447.368,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 5. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Prahova

2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Toate investițiile propuse în cadrul planului vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente. Astfel, toate investițiile vor fi planificate / proiectate, implementate și, ulterior, exploatate pentru a nu prejudicia semnificativ mediul în înțelesul *Regulamentului (UE) 852/2020*. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Tipurile de acțiuni de mai jos respectă principiul DNSH, conform analizei realizate pe baza îndrumarului tehnic al CE (RRF).

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Sprijin pentru dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin activități de transfer tehnologic, în special în sectoarele creative și durabile, orientate către noi tehnologii inovatoare, energie regenerabilă;
- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, inclusiv a antreprenoriatului feminin și a antreprenoriatului tânăr, și dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor, în special pentru serviciile cu utilizare intensivă a cunoștințelor;

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează componente și echipamente pentru industria auto, servicii de inovare în industria turismului, soluții inovative pentru valorizarea patrimoniului cultural, turismul integrat de tip cultural, spa/balnear, și oportunități de turism activ, biotehnologii în agricultură, biotehnologii industriale, biotehnologii orientate către protecția mediului, reducerea poluării și recuperarea deșeurilor, tehnologii de mediu pentru localități inteligente și verzi (eficiență energetică, energii regenerabile), servicii publice inteligente, locuire inteligentă, industria 4.0, securitate cibernetică, digitalizare, Big data (Fintech și GIS), noi produse și servicii TIC, precum și biotehnologii și bionanotehnologii medicale și farmaceutice, biosecuritate, medicină inteligentă și medicină de prevenție / personalizată.

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv numărul limitat de sectoare din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărind fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile POR Sud Muntenia care vizează creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității.

Acțiunile vor contribui la realizarea unei tranziții juste prin crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile, în special pentru persoanele afectate direct de procesul de tranziție la neutralitatea climatică la nivelul teritoriului, precum și pentru cele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform GBER), inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, cu alocare distinctă în ghidurile solicitantului, pentru a nu fi dezavantajate la evaluarea indicatorilor economico-financiari.

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare, în corelare cu Strategia pentru economia circulară și a planului de acțiune aferent. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Sprijinirea tranziției forței de muncă

În cadrul acestui tip de operațiuni, se prioritizează formarea profesională pentru ocupațiile cu nivel de pregătire de bază și mediu aferente domeniilor de specializare inteligentă și altor sectoare cu potențial de dezvoltare durabilă, dar și sectoarelor economiei mediului (de exemplu protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, silvicultura, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică). Acțiunea include și servicii de acompaniere socio-profesională.

Acțiunea are în vedere și măsuri de creștere a capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a actualiza permanent nevoile sectoriale de formare profesională în raport cu procesul de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru a răspunde nevoii de a diversifica și a crește gradul de cuprindere a serviciilor de formare oferite.

Sprijinirea investițiilor în tehnologiile energetice curate

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 38% în timpul iernii și de 30% raportat la întregul an în condițiile în care în perioada 2013 – 2020, salariul mediu net a fost sub media națională cu aprox. 4%, iar în ultimii 4 ani diferența negativă a fost de 6%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie care vor contribui la crearea de comunități de energie și creșterea

nivelului general de acceptare față de tranziția energetică prin dobândirea statutului de prosumator.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc, fără afectarea principiului de promovare a serviciilor de îngrijire în comunitate,

În ceea ce privește mobilitatea, este sprijinită dezvoltarea transportului public verde prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

În funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de hidrogen verde și de energie din RES cf. Directivei (UE) 2001/2018 având în vedere insuficienta dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, cf. ultimelor date publicate de către Transelectrica în mai 2020, în județul Prahova, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune cumula doar 145,21 MW, respectiv 10,48% din întreaga capacitate instalată de energie fotovoltaică. La aceasta, se adaugă o capacitate extrem de redusă de producție de energie eoliană în funcțiune de 0,02 MW.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate.

Contribuția operațiunilor la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin promovarea proiectelor integrate de reabilitare / decontaminare situri poluate neutilizate (situri industriale abandonate, terenuri neutilizate) pentru noi folosințe economice / sociale / culturale sau infrastructură verde.

Tipurile de operațiuni vizează prioritar zonele defavorizate, identificate inițial în conformitate cu OUG 24/1998 și, ulterior, conform OUG 75/2000 deși, în prezent, regimul juridic special al acestor zone nu mai este activ. Sunt vizate prioritar și comunitățile marginalizate identificate la nivelul județului conform *Atlasului comunităților marginalizate* actualizat.

Investiții productive în întreprinderi mari în domeniile identificate la nivelul PTTJ, cu includerea prealabilă a acestora în planul teritorial.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Acțiunile completează programele 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii sociale, de sănătate și educație din România, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR Sud Muntenia, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 12,54 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 387 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții în perioada 2014 - 2020.

Pentru Pilonii II și III, a se vedea PTTJ Prahova.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Întreaga populație a județului Prahova.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În procesul de evaluare, selecție, contractare, implementare și plată a proiectelor, va fi asigurată respectarea / promovarea principiilor privind nediscriminarea, egalitatea de șanse și de gen. Astfel, pentru investițiile în infrastructură și echipamente, se vor promova măsuri privind asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități (rampe de acces, ascensoare, locuri de parcare speciale, toalete adaptate, softuri / calculatoare / site-uri web adaptate inclusiv pentru persoanele cu deficiente de vedere, etc) și privind egalitatea de gen (facilități pentru mama și copilul, promovarea de măsuri/servicii specializate).

De asemenea, programul promovează ocuparea lucrătorilor defavorizați (inclusiv a celor aflați în preajma pensionării sau a persoanelor de etnie romă), a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De asemenea, se are în vedere stimularea participării femeilor la viața profesională, evitarea discriminării, inclusiv pe criterii de gen pe piața muncii și în domeniul formării/ reconversiei profesionale.

Respectarea prevederilor minime legale în materie de accesibilitate, egalitatea de șanse, de gen vor reprezenta criterii de eligibilitate. Promovarea de măsuri suplimentare în aceste domenii va conduce la prioritizarea proiectelor în procesul de selecție.

În ceea ce privește componența echipelor de management ale proiectelor, se va urmări promovarea pe cât de mult posibil și acolo unde este cazul, echilibrul de gen și de vârstă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Implementarea priorității nu implică utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile priorității 5 de dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului, de sprijinire a tranziției forței de muncă și a investițiilor în tehnologiile energetice curate, de ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare, precum și investițiile productive în întreprinderi mari în domeniile identificate la nivelul PTTJ, cu includerea prealabilă a acestora în planul teritorial vor contribui la următoarele axe prioritare ale SUERD:

AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației (coordonată de Serbia și Slovacia)

AP 9 Investiția în oameni și capacități (cordonată de Austria și Republica Moldova).

AP 2 Încurajarea energiilor durabile (coordonată de Ungaria și Cehia)

AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor (ccordonată de Croația și landul Baden-Württemberg)

Platformei de Tranziție Justă va fi utilizată pentru identificarea de teritorii relevante pentru cooperare în domeniile consolidării capacității administrative și transferului de cunoștințe.

Astfel de acțiuni de colaborare și cooperare pentru creșterea capacității și schimburi de experiență și cunoștințe vor putea fi sprijinite de prioritatea 7 și, pentru investițiile care vizează tranziția forței de muncă, din Prioritatea 5.

O regiune identificată deja, prin intermediul platformei, este Ida Viruma din Estonia, relevantă prin raportare la principala acțiune climatică de la nivelul județului, respectiv reducerea graduală a producției de carburanți convenționali și de energie electrică pe bază de țiței.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Folosirea grant-urilor pentru investițiile productive și structurile de sprijin al afacerilor constituie un mecanism de suport pentru teritoriile afectate economic și social de tranziție și care din aceasta cauză nu sunt atractive pentru investiții.

Producția de RES are ca scop alimentarea clădirilor publice și transportul verde, și nu generarea de venituri. Venituri limitate vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere / scăderea costurilor.

De asemenea, nivelul de venituri al gospodăriilor vulnerabile nu poate permite rambursarea de împrumuturi pentru a deveni prosumatori.

Investițiile în decontaminarea terenurilor impun diminuarea grantului cu procentul de creștere a valorii terenului.

Natura intervențiilor de sprijinire a tranziției forței de muncă nu justifică utilizarea instrumentelor financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
5	JSO8.1	FTJ		EECO01	Numărul total de participanți	persoane	783,00	3.173,00
5	JSO8.1	FTJ		RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	124,00	665,00
5	JSO8.1	FTJ		RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	124,00	515,00
5	JSO8.1	FTJ		RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	0,00	150,00
5	JSO8.1	FTJ		RCO05	Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	întreprinderi	90,00	369,00
5	JSO8.1	FTJ		RCO22	Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică)	MW	2,00	34,00
5	JSO8.1	FTJ		RCO38	Suprafața de teren reabilitat care beneficiază de sprijin	hectare	0,00	20,00
5	JSO8.1	FTJ		RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	0,00	1.380,00
5	JSO8.1	FTJ		RCO61	Suprafața structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	metri pătrați	0,00	5.286,00
5	JSO8.1	FTJ		S6	Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator	Nr. gospodării	367,00	2.200,00
5	JSO8.1	FTJ		S7	Infrastructură pentru combustibilii alternativi	Nr. puncte de încărcare	0,00	40,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
5	JSO8.1	FTJ		RCR01	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	ENI anual	0,00	2021	1.600,00	contracte de finanțare	

5	JSO8.1	FTJ		EECR04	Participanți care au un loc de muncă la încetarea calității de participant	persoane	0,00	2021	761,00	contracte de finanțare	
5	JSO8.1	FTJ		RCR17	Întreprinderi noi aflate încă pe piață	întreprinderi	0,00	2021	170,00	contracte de finanțare	
5	JSO8.1	FTJ		RCR18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepiniere de afaceri după crearea pepiniereleor	întreprinderi/an	0,00	2021	38,00	contracte de finanțare	
5	JSO8.1	FTJ		RCR31	Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)	MWh/an	0,00	2021	41.573,00	contracte de finanțare	
5	JSO8.1	FTJ		RCR52	Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice sau alte utilizări	hectare	0,00	2021	10,00	contracte de finanțare	
5	JSO8.1	FTJ		RCR62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate	utilizatori/an	0,00	2021	181.178,00	contracte de finanțare	
5	JSO8.1	FTJ		RCR65	Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	utilizatori/an	0,00	2021	1.071,00	contracte de finanțare	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
5	JSO8.1	FTJ		020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	8.925.000,00
5	JSO8.1	FTJ		021. Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	118.462.086,00
5	JSO8.1	FTJ		025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	17.000.000,00
5	JSO8.1	FTJ		047. Energie din surse regenerabile: energia eoliană	4.105.500,00
5	JSO8.1	FTJ		048. Energie din surse regenerabile: energie solară	31.496.749,00
5	JSO8.1	FTJ		052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)	12.665.000,00
5	JSO8.1	FTJ		073. Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	6.800.000,00

5	JSO8.1	FTJ		082. Material rulant de transport urban curat	8.313.850,00
5	JSO8.1	FTJ		086. Infrastructuri pentru combustibili alternativi	425.000,00
5	JSO8.1	FTJ		139. Măsurile de modernizare și consolidare a instituțiilor și serviciilor pieței forței de muncă pentru evaluarea și anticiparea nevoilor de competențe și pentru asigurarea unei asistențe prompte și personalizate	9.963.275,00
5	JSO8.1	FTJ		146. Sprijin pentru adaptarea la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor	17.321.300,00
5	JSO8.1	Total			235.477.760,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	JSO8.1	FTJ		01. Grant	235.477.760,00
5	JSO8.1	Total			235.477.760,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	JSO8.1	FTJ		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	235.477.760,00
5	JSO8.1	Total			235.477.760,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	JSO8.1	FTJ		02. Integrarea perspectivei de gen	235.477.760,00
5	JSO8.1	Total			235.477.760,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 6. Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Mureș

2.1.1.1. Obiectiv specific: JSO8.1. A permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. (FTJ)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Tipurile de acțiuni de mai jos respectă principiul DNSH, conform analizei realizate pe baza îndrumarului tehnic al CE (RRF).

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin activități de transfer tehnologic și sprijinirea inițiativei antreprenoriale, în special pentru a sprijini sectorul serviciilor bazate pe utilizarea intensivă a cunoștințelor;
- Dezvoltarea întreprinderilor inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale (facilități tip parc industrial și logistic, în anticiparea nodului de autostradă la Târgu Mureș);

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează producția de alimente sănătoase / ecologice (prin utilizarea mai bună a materiilor prime agricole și a celor secundare), prelucrarea lemnului în special prin utilizarea de materie primă din resurse sustenabile, industria textilă, în special prin reutilizarea deșeurilor textile în contextul dezvoltării economiei circulare, prin mai buna valorificare a creativității locale și prin tehnologizarea sectorului pentru producția de textile inteligente utilizate la fabricarea de articole sportive și medicale, producția de medicamente și producția de echipamente medicale, producția de cosmetice naturale, producția de materiale de construcții locale și tradiționale, inclusiv produse naturale de izolare termică (lână).

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv sectoarele de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR Centru care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității întreprinderilor.

Acțiunile vor contribui, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform GBER). Pentru întreprinderile sociale, se va stabili o alocare distinctă în ghidurile solicitantului.

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare, în corelare cu Strategia pentru economia circulară și a planului de acțiune aferent.

Sprijinirea tranziției forței de muncă

Este prioritizată formarea profesională prin programe de calificare aferente domeniilor de specializare inteligentă și altor sectoare cu potențial de dezvoltare durabilă, dar și sectoarelor economiei mediului (protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, silvicultura, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică), acestea din urmă în tandem cu investițiile publice și private în eficiența energetică și reducerea sărăciei energetice a celor care trăiesc în condiții precare.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a celor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri distincte de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Tipul de acțiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

De asemenea, tipul de operațiune include și creșterea capacității AJOFM de a defini și actualiza permanent nevoile de formare profesională în raport cu procesul de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru diversificarea și creșterea gradului de cuprindere a serviciilor de formare. Dezvoltarea centrelor de formare poate include construirea de spații de joacă și de supraveghere a copiilor.

Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 30% iarna și de 21% pe întregul an în condițiile în care între 2010-2020, salariul mediu net a fost sub media națională cu aprox. 10%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc, fără afectarea principiului de promovare a serviciilor de îngrijire în comunitate.

În ceea ce privește mobilitatea, este sprijinită dezvoltarea transportului public verde prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

Contribuția la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin crearea și / sau menținerea de locuri de muncă sustenabile în cadrul serviciilor publice esențiale în vederea ocupării persoanelor direct afectate de procesul de tranziție și a persoanelor vulnerabile, creșterea capacității instalate și a cantității de energie totală produsă din surse regenerabile și prin reducerea consumului anual de energie primară la nivelul gospodăriilor și serviciilor publice.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de hidrogen verde și de energie din RES în conformitate cu Directiva (UE) 2001/2018 având în vedere insuficiența dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, cf. ultimelor date publicate de către Transelectrica în mai 2020, în județul Mureș, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune (*puteri cu PIF, conform emitenți*) cumula doar 35,04 MW, respectiv 2,53% din întreaga capacitate instalată de energie fotovoltaică.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități industriale

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate sau prin utilizarea acestora pentru infrastructură verde. Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate.

Investiție pentru reducerea substanțială a emisiilor ETS aferente producției de fertilizanți chimici

Aproximativ 6% (1,73 milioane tone CO₂) din emisiile verificate în România în 2020 provin din activitatea de producție de îngrășăminte, bazată pe obținerea

amoniacului din gaz natural, realizată la nivelul combinatului din Târgu Mureș. Combinatul, care asigură, în prezent, aprox. 2149 de locuri de muncă, realizează o activitate esențială pentru agricultura și securitatea alimentară a României, având în vedere faptul că îngrășămintele produse în Mureș sunt utilizate în aproximativ 50% din fermele convenționale din țară. Investiția avută în vedere pentru FTJ este integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză înainte de etapa de comprimare.

Se vor sprijini, de asemenea, și investiții productive în întreprinderi mari în domeniile identificate la nivelul PTTJ, cu includerea prealabilă a acestora în planul teritorial.

Sinergiile și complementaritatea cu alte fonduri

Acțiunile completează programele 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii sociale, de sănătate și educație, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR Centru, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor relevante pentru tranziția justă totalizează peste 12,5 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 246 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020.

Pentru pilonii II și III, a se vedea PTTJ Mureș.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Întreaga populație a județului Mureș.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

În procesul de evaluare, selecție, contractare, implementare și plată a proiectelor, va fi asigurată respectarea / promovarea principiilor privind nediscriminarea, egalitatea de șanse și de gen. Astfel, pentru investițiile în infrastructură și echipamente, se vor promova măsuri privind asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități (rampe de acces, ascensoare, locuri de parcare speciale, toalete adaptate, softuri / calculatoare / site-uri web adaptate inclusiv pentru persoanele cu deficiente de vedere, etc) și privind egalitatea de gen (facilități pentru mama și copilul, promovarea de măsuri/servicii specializate).

De asemenea, programul promovează ocuparea lucrătorilor defavorizați (inclusiv a celor aflați în preajma pensionării sau a persoanelor de etnie romă), a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De asemenea, se are în vedere stimularea participării femeilor la viața profesională, evitarea discriminării, inclusiv pe criterii de gen pe piața muncii și în domeniul formării/ reconversiei profesionale.

Respectarea prevederilor minime legale în materie de accesibilitate, egalitatea de șanse, de gen vor reprezenta criterii de eligibilitate. Promovarea de măsuri suplimentare în aceste domenii va conduce la prioritizarea proiectelor în procesul de selecție.

În ceea ce privește componența echipelor de management ale proiectelor, se va urmări promovarea pe cât de mult posibil și acolo unde este cazul, echilibrul de gen și de vârstă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Implementarea priorității nu implică utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Acțiunile priorității 6 care vizează reducerea substanțială a emisiilor ETS aferente producției de fertilizanți chimici, protejarea locurilor de muncă din industria chimică prin decarbonizarea acesteia, dar și producția de energie verde accesibilă și dezvoltarea mobilității nepoluante vor contribui la următoarele axe prioritare din SUERD:

AP 2 Încurajarea energiilor durabile (coordonată de Ungaria și Cehia)

AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor (coordonată de Croația și landul Baden-Württemberg)

AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației (coordonată de Serbia și Slovacia)

AP 9 Investiția în oameni și capacități (coordonată de Austria și Republica Moldova)

Platformei de Tranziție Justă va fi utilizată pentru identificarea de teritorii relevante pentru cooperare în domeniile consolidării capacității administrative și transferului de cunoștințe.

Astfel de acțiuni de colaborare și cooperare pentru creșterea capacității și schimburi de experiență și cunoștințe vor putea fi sprijinite de prioritatea 7 și, pentru investițiile care vizează tranziția forței de muncă, din Prioritatea 6.

O regiune identificată deja, prin intermediul platformei, este Normandia (Franța), relevantă prin raportare la principala acțiune climatică de la nivelul județului, respectiv reducerea graduală a emisiilor de CO2 în industria chimică.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Folosirea grant-urilor pentru investițiile productive și structurile de sprijin al afacerilor constituie un mecanism de suport pentru teritoriile afectate economic și social de tranziție și care din aceasta cauză nu sunt atractive pentru investiții.

Producția de RES are ca scop alimentarea clădirilor publice și transportul verde, și nu generarea de venituri. Venituri limitate vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor de întreținere / scăderea costurilor.

De asemenea, nivelul de venituri al gospodăriilor vulnerabile nu poate permite rambursarea de împrumuturi pentru a deveni prosumatori.

Investițiile în decontaminarea terenurilor impun diminuarea grantului cu procentul de creștere a valorii terenului.

Natura intervențiilor de sprijinire a tranziției forței de muncă nu justifică utilizarea instrumentelor financiare.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
6	JSO8.1	FTJ		EECO01	Numărul total de participanți	persoane	877,00	3.532,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	122,00	707,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	122,00	507,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	0,00	200,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO05	Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	întreprinderi	70,00	279,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO22	Capacitate de producție suplimentară pentru energia din surse regenerabile (din care: energie electrică, termică)	MW	2,00	31,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO38	Suprafața de teren reabilitat care beneficiază de sprijin	hectare	0,00	19,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	0,00	1.288,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO61	Suprafața structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	metri pătrați	0,00	5.286,00
6	JSO8.1	FTJ		RCO121a	Întreprinderi care beneficiază de sprijin în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE	întreprinderi	0,00	1,00
6	JSO8.1	FTJ		S6	Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator	Nr. gospodării	500,00	3.000,00
6	JSO8.1	FTJ		S7	Infrastructură pentru combustibilii alternativi	Nr. puncte de încărcare	0,00	38,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
6	JSO8.1	FTJ		RCR01	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	ENI anual	0,00	2021	1.342,00	contracte de finanțare	
6	JSO8.1	FTJ		EECR04	Participanți care au un loc de muncă la încetarea calității de participant	persoane	0,00	2021	801,00	contracte de finanțare	
6	JSO8.1	FTJ		RCR17	Întreprinderi noi aflate încă pe piață	întreprinderi	0,00	2021	190,00	contracte de finanțare	
6	JSO8.1	FTJ		RCR18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepiniere de afaceri după crearea pepinierelelor	întreprinderi/an	0,00	2021	50,00	contracte de finanțare	
6	JSO8.1	FTJ		RCR29a	Emisii de gaze cu efect de seră estimate, generate de activitățile enumerate în anexa I la Directiva 2003/87/CE în întreprinderile care beneficiază de sprijin	echivalent tone de CO2/an	1.423.098,00	2024	1.298.204,00	AZOMURES	
6	JSO8.1	FTJ		RCR31	Energie totală din surse regenerabile produsă (din care: energie electrică, termică)	MWh/an	0,00	2021	37.198,00	contracte de finanțare	
6	JSO8.1	FTJ		RCR52	Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice sau alte utilizări	hectare	0,00	2021	10,00	contracte de finanțare	
6	JSO8.1	FTJ		RCR62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate	utilizatori/an	0,00	2021	169.099,00	contracte de finanțare	
6	JSO8.1	FTJ		RCR65	Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate ale serviciilor de ocupare a forței de muncă	utilizatori/an	0,00	2021	1.071,00	contracte de finanțare	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
6	JSO8.1	FTJ		020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	11.900.000,00
6	JSO8.1	FTJ		021. Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	95.090.902,00
6	JSO8.1	FTJ		025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	18.963.274,00
6	JSO8.1	FTJ		047. Energie din surse regenerabile: energia eoliană	2.737.000,00
6	JSO8.1	FTJ		048. Energie din surse regenerabile: energie solară	34.510.616,00
6	JSO8.1	FTJ		052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)	10.132.000,00
6	JSO8.1	FTJ		073. Reabilitarea siturilor industriale și a terenurilor contaminate	6.725.370,00
6	JSO8.1	FTJ		076. Sprijinirea proceselor de producție ecologice și a utilizării eficiente a resurselor în întreprinderile mari	17.850.000,00
6	JSO8.1	FTJ		082. Material rulant de transport urban curat	7.752.510,00
6	JSO8.1	FTJ		086. Infrastructuri pentru combustibili alternativi	403.750,00
6	JSO8.1	FTJ		139. Măsuri de modernizare și consolidare a instituțiilor și serviciilor pieței forței de muncă pentru evaluarea și anticiparea nevoilor de competențe și pentru asigurarea unei asistențe prompte și personalizate	9.963.275,00
6	JSO8.1	FTJ		146. Sprijin pentru adaptarea la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor	19.449.063,00
6	JSO8.1	Total			235.477.760,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
6	JSO8.1	FTJ		01. Grant	235.477.760,00
6	JSO8.1	Total			235.477.760,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

6	JSO8.1	FTJ		33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	235.477.760,00
6	JSO8.1	Total			235.477.760,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
6	JSO8.1	FTJ		02. Integrarea perspectivei de gen	235.477.760,00
6	JSO8.1	Total			235.477.760,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”

2.2.1. Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC: 7. Asistență tehnică

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) din RDC

2.2.1.1. Intervenție a fondurilor

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC

Prioritatea de asistență tehnică va sprijini, în condițiile art. 36(4) din Regulamentul de dispoziții comune și art. 8 din Regulamentul FTJ, activitățile de coordonare, gestionare și control al fondurilor, precum și de facilitare a implementării, monitorizării, comunicării și vizibilității POTJ.

Sistemul de gestionare al POTJ este format din autoritatea de management (AM) constituită la nivel național în cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene și din cinci organisme intermediare constituite la nivelul agențiilor de dezvoltare regională (ADR) Vest, Sud Vest, Centru, Sud Muntenia și Sud Est. Delegarea atribuțiilor către organismele intermediare va fi realizată prin acorduri încheiate pentru întreaga perioadă de implementare a programului de către Autoritatea de Management POTJ cu fiecare ADR. Acordurile de delegare vor include condiții referitoare la structura organizațională a organismelor intermediare și separarea funcțiilor, păstrarea unui nivel corespunzător al personalului calificat, precum și alte prevederi care să asigure un management adecvat al atribuțiilor delegate, inclusiv indicatori de performanță.

Având în vedere faptul că peste 58% din alocare POTJ este direcționată către dezvoltarea sectorului IMM, cu un număr estimat de solicitanți de finanțare foarte mare, precum și complexitatea verificărilor legate de regulile de ajutor de stat / de minimis aplicabile, este necesară asigurarea unui număr suficient de angajați cu un nivel adecvat de pregătire, care să asigure managementul, implementarea, monitorizarea și controlul PO, în condiții de maximă eficiență și eficacitate. Pentru asigurarea stabilității personalului, respectiv o rată redusă a fluctuației, este necesară susținerea unui sistem de salarizare unitar și motivant care, împreună cu celelalte instrumente ale politicii de resurse umane, inclusiv oferirea de oportunități de învățare și dezvoltare/stimulare prin promovare, să asigure capacitatea corespunzătoare a sistemului de gestionare a fondurilor UE, alături de sprijinul logistic pentru coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor.

În același timp, buna implementare a POTJ este dependentă direct de modul în care procesul de tranziție la neutralitatea climatică, provocările și oportunitățile acestuia sunt conștientizate la nivelul populației și al tuturor actorilor socio-economici din cele șase județe. Măsurile de conștientizare vor consta, în principal, în campanii periodice de comunicare în vederea informării și sensibilizării organizațiilor și comunităților afectate. Campaniile de comunicare și sensibilizare vor fi concepute din perspectiva responsabilizării și vor fi adaptate la diferitele comunități (rural-urban) și categorii sociale (femei-bărbați; tineri-vârstnici; activi-inactivi din punct de vedere economic) afectate. În paralel, este necesară asigurarea aceluiași nivel de informare publică și promovare a oportunităților de finanțare și a rezultatelor intervențiilor POTJ.

Având în vedere cele de mai sus, se vor sprijini următoarele tipuri de acțiuni:

- Sprijinirea AM și OI pentru implementarea diferitelor etape ale POTJ precum pregătirea, selecția, monitorizarea, evaluarea, controlul și auditul proiectelor (cheltuieli pentru angajații în afara organigramei și pentru personalul propriu, inclusiv cheltuieli salariale, cheltuieli cu instruirea și specializarea personalului, sprijin logistic și organizatoric, bune practici, implementarea pactelor de integritate, prevederi procedurale, servicii pentru derularea unor activități legate de procesul de evaluare, selecție, monitorizare, soluționarea de contestații, cheltuieli de funcționare, costuri legate de organizarea de reuniuni, protocol, întâlniri și evenimente, etc);
- Dotarea personalului propriu și/sau din afara organigramei din cadrul OI/AM cu echipamente TIC, soft/gadgeturi-uri specializate, mobilier, birotică și alte elemente necesare desfășurării eficiente a implementării POTJ, inclusiv de servicii de asistență tehnică necesare desfășurării activităților specifice implementării POTJ (ex. elaborare ghiduri, opțiuni simplificate privind costurile, scheme de ajutor de stat, etc);
- Sprijinirea organizatorică și logistică a Comitetului de Monitorizare a POTJ și a celor șase grupuri județene pentru coordonarea tranziției la neutralitatea climatică inclusiv derularea de programe pentru întărirea capacității și a schimbului de bune practici, în vederea eficientizării activității și întăririi capacității partenerilor socio-economici de a contribui semnificativ la procesul de monitorizare a programului și/sau al procesului de tranziție la neutralitatea climatică;
- Implementarea strategiei și a planului de comunicare pentru POTJ, la nivel național, precum și a campaniilor de informare și conștientizare a tranziției la neutralitatea climatică la nivelul celor șase teritorii, inclusiv prin sprijin pentru realizarea și distribuirea de materiale informative și publicitare, organizarea de evenimente de informare și promovare, campanii mass-media, sesiuni de comunicare și informare, vizite la proiecte, etc).

Acțiunile sprijinite vor viza și elementele prevăzute în Secțiunea 9 din Acordul de parteneriat privind măsurile de prevenție, nereguli, corupție, antifraudă.

POTJ este complementar Programului Asistență Tehnică care va acorda asistență pentru direcțiile orizontale din cadrul MIPE, ce privesc programarea și coordonarea sistemului, evaluarea, SMIS și IT, comunicarea, asigurarea complementarităților și sinergiilor între fonduri, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare și Plată, precum și pentru unele AM care au asigurat implementarea și monitorizarea fondurilor FEDR, FC și FSE în perioada 2014-2020 (AM POIM (mediu și energie), AM POC, AM POCA).

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

- Structuri/ Personalul de management și implementare a PTJ
- Membrii Comitetului de Monitorizare
- Solicitanți de finanțare, beneficiari

- Parteneri locali, regionali, naționali, europeni
- Publicul larg.

2.2.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (ii) din RDC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
FTJ		S1	Studii, analize, rapoarte, strategii	Număr	1,00	3,00
FTJ		S2	Campanii de comunicare și conștientizare	Număr	1,00	7,00
FTJ		S3	Participanți la cursuri de pregătire (personal AM / OI, beneficiari, solicitanți de finanțare)	Persoane	667,00	4.000,00
FTJ		S4	Personal AM / OI cu salarii finanțate / cofinanțate din POTJ	FTE	263,00	375,00
FTJ		S5	Valoare dotări pentru funcționare AM / OI (mobilier și echipamente IT)	Euro	244.869,00	1.469.211,00

2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (iv) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
7	FTJ		179. Informare și comunicare	8.700.000,00
7	FTJ		180. Pregătire, implementare, monitorizare și control	73.545.938,00
7	FTJ		181. Evaluare și studii, culegere de date	1.397.025,00
7	FTJ		182. Consolidarea capacității autorităților din statele membre, beneficiarilor și partenerilor relevanți	1.945.658,00
7	Total			85.588.621,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
7	FTJ		02. Integrarea perspectivei de gen	85.588.621,00
7	Total			85.588.621,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

3. Planul de finanțare

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctele (i)-(iii), articolul 112 alineatele (1), (2) și (3) și articolele 14 și 26 din RDC

3.1. Transferuri și contribuții (1)

Referință: articolele 14, 26 și 27 din RDC

Modificare de program asociată cu	☐ contribuția la InvestEU
	☐ transfer către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte
	☐ transfer între FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau către un alt fond sau către alte fonduri

(1) Se aplică numai modificărilor de programe în conformitate cu articolele 14 și 26, cu excepția transferurilor complementare către FTJ în conformitate cu articolul 27 din RDC. Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru statul membru.

Tabelul 15A: Contribuții la InvestEU* (defalcare pe ani)

Contribuție din partea		Contribuție la	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Componenta InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Pentru fiecare nouă cerere de contribuție, se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)

Fond	Categoria de regiune	Infrastructura sustenabilă (a)	Inovare și digitalizare (b)	IMM (c)	Investiții sociale și competențe (d)	Total (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Total						

* Cuantumul cumulat pentru toate contribuțiile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de contribuție se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total pentru fiecare an, pe fonduri și per categorie de regiuni.

Justificare, luând în considerare modul în care aceste cantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU

--

Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Instrumentul	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat)

Fond	Categoria de regiune	Total
Total		

* Cantumuri cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cantumurile totale transferate pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte – Justificare

--

Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către		Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Transfer către alte programe. Transferurile între FEDR și FSE+ se pot face numai în cadrul aceleiași categorii de regiuni.

Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri (rezumat)

	FEDR			FSE+			FC	FEAMPA	FAMI	FSI	IMFV	Total
	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate						
Total												

* Cuantumul cumulat pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Transferuri între fonduri cu gestiune partajată, inclusiv între fonduri ale politicii de coeziune – Justificare

--

3.2. FTJ: alocare în program și transferuri (1)

3.2.1. Alocarea din FTJ pentru program înainte de efectuarea transferurilor pe priorități (dacă este cazul) (2)

Referință: articolul 27 din RDC

Tabelul 18: Alocare din FTJ pentru program în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ, înainte de transferuri

Prioritate FTJ	Alocare FTJ
Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Gorj	199.944.058,00
Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în în județul Hunedoara	195.674.261,00
Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Dolj	153.354.445,00
Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Galați	144.256.335,00
Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Prahova	103.109.516,00
Atenuarea impactului socio-economic al tranziției la neutralitatea climatică în județul Mureș	103.109.516,00
Asistență tehnică	37.477.005,00
Total	936.925.136,00

(1) Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru un stat membru.

(2) Se aplică la prima adoptare a programelor cu alocare din FTJ.

3.2.2. Transferuri către FTJ ca sprijin complementar (1) (dacă este cazul)

Transfer către FTJ	☐ se referă la transferurile interne din cadrul programului care beneficiază de alocare din FTJ
	☐ se referă la transferurile de la alte programe către programul care beneficiază de alocare din FTJ

(1) Secțiunea se completează per program destinat. În cazul în care un program sprijinit de FTJ beneficiază de sprijin complementar (în conformitate cu articolul 27 din RDC) în cadrul programului și din alte programe trebuie completate toate tabelele din această secțiune. La prima adoptare cu alocare FTJ, prezenta secțiune are scopul de a confirma sau a corecta transferurile preliminare propuse în acordul de parteneriat.

Tabelul 18A: Transferuri către FTJ în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Prioritate FTJ*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Resursele FTJ ar trebui completate cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18B: Transfer de resurse FEDR și FSE+ către FTJ în cadrul programului

Transfer în cadrul programului* (sprijin complementar) per categorie de regiuni	Alocarea FTJ din program* defalcată pe categorii de regiuni în care este situat teritoriul** (per priorități FTJ)	
	Prioritate FTJ	Cuquantum

* Program cu alocare din FTJ.

** Resursele FTJ ar trebui completate cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18C: Transferuri către FTJ de la celălalt program (celelalte programe) (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an
-------------------	-------------------	-----------------

De la fondul	Categoria de regiune	Prioritate FTJ*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
--------------	----------------------	-----------------	------	------	------	------	------	------	------	-------

* Resursele FTJ ar trebui completate cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabelul 18D: Transfer de resurse FEDR și FSE+ din alte programe către FTJ în cadrul acestui program

Transfer(uri) de la alt(e) program(e)** per categorie de regiuni	Sprijin complementar pentru FTJ în cadrul acestui program* pentru teritoriul situat** într-o anumită categorie de regiuni (pe priorități)	
	Prioritate FTJ	Cuquantum

* Program cu alocare din FTJ, care beneficiază de sprijin complementar din partea FEDR și FSE+.

** Program care oferă sprijin complementar din partea FEDR și FSE+ (sursă).

*** Resursele FTJ ar trebui completate cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

3.2.2. Transferuri către FTJ ca sprijin complementar (1) (dacă este cazul)

Justificare pentru transferul complementar din FEDR și FSE+ pe baza tipurilor de intervenție planificate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (ix) din RDC

--

3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei

Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an			
Categoria de regiune*	Categoria de regiune*	2025	2026	2027	Total

* Se aplică doar pentru FEDR și FSE+

Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an			
Categoria de regiune*	Categoria de regiune*	2025	2026	2027	Total

* Se aplică doar pentru FEDR și FSE+

3.4. Transferuri înapoi (1)

Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către		Defalcare pe an							
InvestEU sau alt instrument al Uniunii	Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

(1) Se aplică doar modificărilor de program pentru resursele transferate înapoi de la alte instrumente ale Uniunii, inclusiv elemente ale FAMI, FSI și IMFV, în cadrul gestiunii directe sau indirecte, sau din InvestEU.

Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat)

De la	Către						
InvestEU/Instrument	FEDR			FSE+			Fondul de coeziune
	Mai dezvoltate	Tranziție	Dezvoltat	Mai dezvoltate	Tranziție	Dezvoltat	

* Cuantumul cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

3.5. Credite financiare pe an

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (i) din RDC și articolele 3, 4 și 7 din Regulamentul FTJ

Tabelul 10: Credite financiare pe an

Fond	Categoría de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate	Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate	
FTJ* - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		0,00	160.055.093,00	162.626.057,00	165.248.440,00	167.923.272,00	69.572.345,00	69.572.345,00	70.963.792,00	70.963.792,00	936.925.136,00
FTJ - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		0,00	596.603.579,00	606.186.817,00							1.202.790.396,00
FTJ - Resurse FTJ, în temeiul articolului 7, legate de resurse FTJ în temeiul articolului 3											
FTJ - Resurse FTJ, în temeiul articolului 7, legate de resurse FTJ în temeiul articolului 4											
Total FTJ		0,00	756.658.672,00	768.812.874,00	165.248.440,00	167.923.272,00	69.572.345,00	69.572.345,00	70.963.792,00	70.963.792,00	2.139.715.532,00
Total		0,00	756.658.672,00	768.812.874,00	165.248.440,00	167.923.272,00	69.572.345,00	69.572.345,00	70.963.792,00	70.963.792,00	2.139.715.532,00

* Cuantumul după transferul complementar la FTJ.

3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), articolul 22 alineatul (6) și articolul 36 din RDC

Pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în cazul în care în acordul de parteneriat s-a optat pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC.

Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Numărul obiectivului de politică /obiectivului specific FTJ sau asistență tehnică	Prioritate	Baza de calcul pentru sprijinul din partea Uniunii	Fond	Categorია de regiune*	Contribuția Uniunii (a)=(g)+(h)	Defalcarea contribuției Uniunii		Contribuția națională (b)=(c)+(d)	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		Total (e)=(a)+(b)	Rată de cofinanțare (f)=(a)/(e)
						Mai puțin cuantumul de flexibilitate (g)	Cuquantumul de flexibilitate (h)		Publice (c)	Private (d)		
8	1	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		199.944.058,00	169.953.012,00	29.991.046,00	35.284.246,00	35.284.246,00		235.228.304,00	84,9999998300%
8	1	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		256.680.908,00	256.680.908,00		45.296.631,00	45.296.631,00		301.977.539,00	84,9999999503%
8	1	Public	FTJ**		456.624.966,00	426.633.920,00	29.991.046,00	80.580.877,00	80.580.877,00		537.205.843,00	84,9999998976%
8	2	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		195.674.261,00	166.323.672,00	29.350.589,00	34.530.752,00	34.530.752,00		230.205.013,00	84,9999999783%
8	2	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		251.199.495,00	251.199.495,00		44.329.323,00	44.329.323,00		295.528.818,00	84,9999998985%
8	2	Public	FTJ**		446.873.756,00	417.523.167,00	29.350.589,00	78.860.075,00	78.860.075,00		525.733.831,00	84,9999999334%
8	3	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		153.354.445,00	130.351.709,00	23.002.736,00	27.062.549,00	27.062.549,00		180.416.994,00	85,0000000554%
8	3	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		196.870.856,00	196.870.856,00		34.741.916,00	34.741.916,00		231.612.772,00	84,9999999136%
8	3	Public	FTJ**		350.225.301,00	327.222.565,00	23.002.736,00	61.804.465,00	61.804.465,00		412.029.766,00	84,9999999757%
8	4	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		144.256.335,00	122.618.290,00	21.638.045,00	25.457.000,00	25.457.000,00		169.713.335,00	85,0000001473%
8	4	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		185.191.033,00	185.191.033,00		32.680.771,00	32.680.771,00		217.871.804,00	84,9999998164%
8	4	Public	FTJ**		329.447.368,00	307.809.323,00	21.638.045,00	58.137.771,00	58.137.771,00		387.585.139,00	84,9999999613%
8	5	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		103.109.516,00	87.643.378,00	15.466.138,00	18.195.797,00	18.195.797,00		121.305.313,00	84,9999999588%

Numărul obiectivului de politică /obiectivului specific FTJ sau asistență tehnică	Prioritate	Baza de calcul pentru sprijinul din partea Uniunii	Fond	Categorია de regiune*	Contribuția Uniunii (a)=(g)+(h)	Defalcarea contribuției Uniunii		Contribuția națională (b)=(c)+(d)	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		Total (e)=(a)+(b)	Rată de cofinanțare (f)=(a)/(e)
						Mai puțin cuantumul de flexibilitate (g)	Cuantumul de flexibilitate (h)		Publice (c)	Private (d)		
8	5	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		132.368.244,00	132.368.244,00		23.359.102,00	23.359.102,00		155.727.346,00	84,9999999358%
8	5	Public	FTJ**		235.477.760,00	220.011.622,00	15.466.138,00	41.554.899,00	41.554.899,00		277.032.659,00	84,9999999459%
8	6	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		103.109.516,00	87.643.378,00	15.466.138,00	18.195.797,00	18.195.797,00		121.305.313,00	84,9999999588%
8	6	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		132.368.244,00	132.368.244,00		23.359.102,00	23.359.102,00		155.727.346,00	84,9999999358%
8	6	Public	FTJ**		235.477.760,00	220.011.622,00	15.466.138,00	41.554.899,00	41.554.899,00		277.032.659,00	84,9999999459%
TA36(4)	7	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		37.477.005,00	31.855.560,00	5.621.445,00	12.492.335,00	12.492.335,00		49.969.340,00	75,0000000000%
TA36(4)	7	Public	FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		48.111.616,00	48.111.616,00		16.037.204,00	16.037.204,00		64.148.820,00	75,0000015589%
TA36(4)	7	Public	FTJ**		85.588.621,00	79.967.176,00	5.621.445,00	28.529.539,00	28.529.539,00		114.118.160,00	75,0000008763%
Total			FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 3		936.925.136,00	796.388.999,00	140.536.137,00	171.218.476,00	171.218.476,00		1.108.143.612,00	84,5490716054%
Total			FTJ** - Resurse FTJ în temeiul articolului 4		1.202.790.396,00	1.202.790.396,00		219.804.049,00	219.804.049,00		1.422.594.445,00	84,5490716084%
Total general					2.139.715.532,00	1.999.179.395,00	140.536.137,00	391.022.525,00	391.022.525,00		2.530.738.057,00	84,5490716071%

* Pentru FEDR: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocare specială pentru regiuni ultraperiferice și regiuni nordice slab populate. Pentru FSE+: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocarea suplimentară pentru regiuni ultraperiferice. Pentru Fondul de coeziune: nu se aplică. Pentru asistența tehnică, aplicarea categoriilor de regiuni depinde de selectarea unui fond.

** Indicați totalul resurselor FTJ, inclusiv sprijinul complementar transferat de la FEDR și FSE+. Tabelul nu include cuantumul în conformitate cu articolul 7 din FTJ. În cazul asistenței tehnice finanțate din FTJ, resursele FTJ se împart în resursele aferente articolelor 3 și 4 din Regulamentul FTJ. Pentru articolul 4 din Regulamentul FTJ nu există cuantumul de flexibilitate.

4. Condiții favorizante

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (i) din RDC

Tabelul 12: Condiții favorizante

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
1. Mecanisme eficiente de monitorizare a pieței achizițiilor publice			Da	Existența unor mecanisme de monitorizare care acoperă toate contractele de achiziții publice și procedurile de atribuire a acestora în cadrul fondurilor, în conformitate cu legislația Uniunii în domeniul achizițiilor publice. Această cerință include: 1. Modalități prin care să se asigure compilarea de date utile și fiabile cu privire la procedurile pentru achizițiile publice care depășesc pragurile UE, în conformitate cu obligațiile de raportare în temeiul articolelor 83 și 84 din Directiva 2014/24/UE și al articolelor 99 și 100 din Directiva 2014/25/UE	Da	HG nr. 901/2015 OUG nr. 13/2015 HG 634/2015 OUG nr. 68/2019 http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Funcția de monitorizare este exercitată de ANAP în baza art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015, prin: - prelucrarea periodică a datelor și informațiilor cu privire la toate procedurile de achiziții din SEAP - prelucrarea datelor privind deciziile CNSC și ale curților de apel - calcularea indicatorilor de performanță relevanți și măsurabili - pregătirea rapoartelor și declarațiilor, în conformitate cu obligațiile de raportare stabilite în directive și legislația națională. Datele și informațiile monitorizate sunt publicate periodic pe site-ul instituției și vizează: dimensiunea și caracteristicile pieței, intensitatea concurenței, activitatea economică, eficiența achizițiilor publice, posibile situații de comportament necorespunzător.
				2. Modalități prin care să se asigure faptul că datele acoperă cel puțin următoarele elemente: (a) calitatea și intensitatea concurenței: numele ofertantului	Da	art.232(1) Legea 98/2016 art. 252 (1) Legea nr 99/2016 HG nr 394/2016, art. 170, 171, 172 HG nr 395/2016 art. 167, 168, 169	Toți indicatorii pot fi obținuți din SEAP. a) Conform Legii nr. 98/2016 (art. 142, 145, 146) și Legii nr. 99/2016 (art. 151, 155, 156), autoritățile contractante (AC) au obligația de a publica un anunț de

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				câștigător, numărul ofertanților inițiali și valoarea contractuală; (b) informații cu privire la prețul final după finalizarea procedurii și la participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, în cazul în care sistemele naționale furnizează astfel de informații.		<p>b) Legea nr 98/2016, art. 221 (6), 222[^]1 Legea nr 99/2016, art. 239, 239[^]1 OUG nr 114/2020 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/07/ORDONANT-A-de-URGENTA-nr.-114-09.07.2020.pdf http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Notificare-extindere-anunt-de-modificare-contract_FINAL_19Ian2021_de-publicat-1.pdf Instrucțiunea nr 1/2021 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Instrucțiune-MO-final.pdf</p>	<p>atribuire, incluzând cel puțin elementele solicitate. b) Conform legislației achizițiilor, AC are obligația de a include în anunțul de atribuire valoarea și celelalte modificări ale contractului. Au fost implementate următoarele măsuri: -anunț de modificare a contractului, respectând formularul 20 -modificarea legislației (OUG nr. 114/2020) prin introducerea obligației de a publica toate modificările la contract - dezvoltarea SEAP pentru a permite publicarea modificărilor contractului, inclusiv o notificare în acest sens - instrucțiunea nr. 1/2021 privind modificarea contractului (Monitorul Oficial nr. 56/2021) În ceea ce privește participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, tipul de entitate este selectat din SEAP: mediu, mic, mare, aceste informații regăsiindu-se în profilul SEAP, DUAЕ și declarația cu participanții la procedură.</p>
				3. Modalități prin care să se asigure monitorizarea și analizarea datelor de către autoritățile naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva	Da	<p>OUG nr. 13/2015 HG 634/2015 OUG nr. 68/2019 http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false</p>	ANAP exercită funcția de monitorizare conform art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015.

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.			
				4. Modalități de a pune la dispoziția publicului rezultatele analizei, în conformitate cu articolul 83 alineatul (3) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE.	Da	http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Rezultatele activității de monitorizare sunt publicate și disponibile pe site-ul ANAP.
				5. Modalități prin care să se asigure că toate informațiile ce indică situații în care poate fi suspectată o manipulare a procedurilor de cerere de oferte sunt comunicate organismelor naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.	Da	N/A	Legislația națională conține reglementări specifice care răspund situațiilor de denaturare a concurenței: - Legea nr. 98/2016: art. 167 alin. (1) lit. d), alin. (6) și alin. (7) - Legea nr. 99/2016: art. 180 alin. (1) lit. d), alin. (4) și alin. (5) Consiliul Concurenței, instituție cu atribuții specifice, transmite puncte de vedere la solicitarea AC urmare a unei suspiciuni de denaturare a concurenței.
2. Instrumente și capacități pentru aplicarea eficace a normelor privind ajutoarele de stat			Da	Autoritățile de management dispun de instrumente și capacități pentru a verifica respectarea normelor privind ajutoarele de stat: 1. în cazul întreprinderilor aflate în dificultate și al întreprinderilor vizate de o cerință de recuperare;	Da	http://www.ajutordestat.ro/?pag=206	Referitor la conceptul de încadrare a întreprinderilor în categoria de întreprindere în dificultate, AM: - verifică existența declarației pe propria răspundere a reprezentantului întreprinderii beneficiare, - aplică metodologia pentru Verificarea declarației pe propria răspundere a reprezentantului

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							<p>întreprinderii beneficiare (prezentată în Anexa la Autoevaluarea națională privind îndeplinirea condiției favorizante privind ajutorul de stat); analiza la nivelul întreprinderii se face pe baza datelor conturilor anuale complete încheiate pentru anul anterior depunerii cererii de finanțare, aprobate și depuse la autoritățile fiscale.</p> <p>Pentru întreprinderile supuse aplicării unei decizii de recuperare Registrul ajutoarelor de stat (RegAS) permite verificarea ex-ante a eligibilității beneficiarului de a primi ajutor de stat de minimis. Aplicația RegAS este gestionată de Consiliul Concurenței în colaborare cu Serviciul de telecomunicații speciale.</p>
				2. prin acces la consultanță de specialitate și orientări în materie de ajutoare de stat, furnizate de experți ai organismelor locale sau naționale în domeniul ajutoarelor de stat.	Da	OUG nr 77 / 2014 https://mfinante.gov.ro/documents/35673/220775/OUG77_2014.pdf	Potrivit para. (2), art. 6 din OUG nr. 77/2014 Consiliul Concurenței furnizează la nivel național asistență de specialitate privind aplicarea legislației ajutorului de stat furnizorilor și beneficiarilor de ajutor de stat/de minimis pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor RO în acest domeniu în calitate sa de stat membru al UE, inclusive în ceea ce privește elaborarea de acte normative sau administrative prin care se instituie măsuri de natura ajutorului. În același timp AM au acces prin Consiliul Concurenței la platforma wiki.
3. Aplicarea și implementarea eficace a Cartei			Da	Existența unor mecanisme eficace care asigură respectarea Cartei drepturilor fundamentale a	Da	Ghidul pentru aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor	A fost aprobat "Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a UE în implementarea fondurilor europene

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
drepturilor fundamentale				<p>Uniunii Europene („Carta”) și care includ:</p> <p>1. modalități prin care să se asigure că programele sprijinite de fonduri și implementarea lor respectă dispozițiile relevante ale Cartei;</p>		<p>europene nerambursabile</p> <p>https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/</p>	<p>nerambursabile”, în consultare cu partenerii relevanți, ce are ca obiectiv sprijinirea personalului din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, ministerelor de linie cu atribuții în gestionarea fondurilor europene, agențiilor și altor autorități publice în programare și în implementare pentru perioada 2021-2027, cât și a beneficiarilor care solicită finanțare din fondurile europene nerambursabile (FEN), în aplicarea și implementarea eficace a dispozițiilor Cartei.</p> <p>Ghidul dă o mai bună înțelegere a Cartei, explicând importanța și caracterul obligatoriu al conformității acesteia în implementarea FEN și asigurând reflectarea prevederilor Cartei corespunzător în pregătirea și implementarea programelor prin explicarea rolului și a sarcinilor autorităților și facilitarea elaborării procedurilor de verificare a conformității cu dispozițiile Cartei, prin furnizarea de instrumente simple și directe de verificare incluzând o listă de verificare utilizată în toate etapele programării și implementării.</p>
				<p>2. modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă Carta, precum și cu privire la plângerile referitoare la Cartă prezentate în conformitate</p>	Da	<p>Ghidul pentru aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții</p> <p>https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/</p>	<p>Raportarea cazurilor de neconformitate a operațiunilor sprijinite din fonduri cu Carta și a plângerilor privind Carta se va realiza în conformitate cu dispozițiile art. 40(1)(h), respectiv art. 69(7) din RDC, sub responsabilitatea autorității de management, cel puțin o dată pe an către</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).			<p>CM, în cadrul documentelor privind stadiul implementării programelor. Se vor furniza informații referitoare la numărul și rezultatele plângerilor, numărul și modalitățile de soluționare a cazurilor detectate de neconformitate, împreună cu măsurile de remediere aplicate. De asemenea, măsurile puse în aplicare la nivelul autorității de management pentru verificarea conformității documentelor cu dispozițiile Cartei vor fi raportate în același capitol.</p> <p>Se va acorda o atenție deosebită componentei comitetelor de monitorizare prin includerea organismelor responsabile cu promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a drepturilor persoanelor cu dizabilități, a egalității de gen și a nediscriminării.</p>
4. Implementarea și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CDPD a ONU) în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului			Da	<p>Existența unui cadru național care asigură aplicarea CDPD a ONU și care include:</p> <p>1. obiective cu ținte măsurabile, mecanisme de colectare a datelor și mecanisme de monitorizare;</p>	Da	<p>HG234/2022 -atribuțiile, organizarea și funcționarea ANPDPD https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/251762</p> <p>L221/2010 -ratificarea CDPD http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/Afis/123949</p> <p>L448/2006 - protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/236311</p> <p>HG490/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind drepturile pers. cu dizabilități 2022-2027</p>	<p>ANPDPD a elaborat Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027, ce are ca obiectiv general asigurarea accesului fizic, informațional și comunicațional al persoanelor cu dizabilități la produsele, serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi.</p> <p>Strategia continuă și dezvoltă demersul de implementare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
						https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/254203	<p>libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități. Monitorizarea implementării Strategiei va fi realizată de către ANPPDP pe baza unei metodologii și a unor instrumente de lucru.</p> <p>Obiectivele și țintele măsurabile, sistemul de colectare de date și mecanismul de monitorizare devin pachetul complet pentru asigurarea implementării Strategiei naționale 2022-2027.</p>
				2. modalități prin care să se asigure că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate se reflectă în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor;	Da	<p>L8/2016 - înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/175197</p> <p>Ghidul pentru reflectarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României în perioada 2021-2027 (Ghidul CDPD)</p> <p>https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/</p>	<p>ANPPDP elaborează politicile, strategiile și standardele în domeniul dizabilității. La nivelul MIPE s-a elaborat Ghidul CDPD în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României și aprobat de Guvern prin Memorandum comun în data de 10 august a.c. Ghidul sprijină implementarea și aplicarea prevederilor Convenției prin evidențierea rolurilor diferitelor autorități pentru asigurarea reflectării politicilor, legislației și standardelor în materie de accesibilitate în pregătirea și implementarea AP și a Programelor.</p> <p>Documentul prezintă cadrul legal și instituțional aplicabil, principalele dispoziții ale CDPD de care se va ține cont în programare și implementare, dar și mecanismele de asigurare și verificare a respectării CFO4 și prevede acțiuni de asigurare a capacității administrative necesare.</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							Ghidul urmărește promovarea de acțiuni privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă, designul universal, utilizarea noilor tehnologii de către persoanele cu dizabilități, pentru a facilita integrarea lor în societate.
				3. modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă CDPD a ONU, precum și cu privire la plângerile referitoare la CDPD a ONU prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).	Da	https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	Reprezentanții Punctului de contact vor fi membri în unele CM-uri. Raportarea către CM a cazurilor de neconformitate conf. art. 40 din RDC se va face cel puțin o dată pe an, prin prezentarea de către PCPD a plângerilor și reclamațiilor primite pe site-urile internet constituite în baza art. 46 și 49 din RDC, precum și în urma conlucrării cu celelalte entități relevante. PCPD ocupă o poziție cheie în cadrul arhitecturii instituționale pentru asigurarea faptului că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate sunt reflectate în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor. Prin colaborarea cu AM, ACP, AA, ANPDPD, Consiliul de Monitorizare, rețeaua punctelor de contact, CNCDD, Avocatul Poporului, în conf. cu dispozițiile art. 69 alin.(7) din RDC, reprezentanții PCPD vor putea prezenta în cadrul reuniunilor CM neconformitățile și sesizările înregistrate la nivelul autorităților naționale și/sau adresate de cetățeni COM, sesizările soluționate și propunerile de remediere înaintate spre examinare. PCPD va urmări

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							implementarea măsurilor adoptate și va comunica, după caz, COM remediarea situațiilor semnalate.

5. Autorități responsabile de program

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (k) și articolele 71 și 84 din RDC

Tabelul 13: Autoritățile responsabile cu programele

Autorități responsabile de program	Numele instituției	Persoana de contact	Poziție	E-mail
Autoritatea de management	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene	Ancuța Condurache	Director general	ancuta.condurache@mfe.gov.ro
Autoritatea de audit	Autoritatea de Audit (organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României)	Lucian Dan Vlădescu	Președinte	autoritateadeaudit@rcc.ro
Organismul care primește plăți din partea Comisiei	Ministerul Finanțelor - Autoritatea de certificare și plată	Lucia Crăciun	Director general	lucia.craciun@mfinante.gov.ro
Alt organism decât autoritatea de management însărcinat cu funcția de contabilitate	Ministerul Finanțelor - Autoritatea de Certificare și Plata	Lucia Craciun	Director General	lucia.craciun@mfinante.gov.ro

Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei

Referință: articolul 22 alineatul (3) din RDC

Tabelul 13A: Proporția din procentajele prevăzute la articolul 36 alineatul (5) litera (b) din RDC care ar urma să fie rambursată organismelor care primesc plăți din partea Comisiei în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC (în puncte procentuale)

6. Parteneriat

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (h) din RDC

În acord cu prevederile art. 8 din CPR, RO și-a îndeplinit obligația de a organiza și implementa principiul parteneriatului cu implicarea partenerilor relevanți, în conformitate cu Regulamentul delegat (UE) nr. 240/2014 al CE privind Codul european de conduită referitor la parteneriat, în cadrul FESI.

Astfel, pentru creșterea implicării partenerilor în derularea activității structurilor partenariale și pentru derularea unor procese de consultare eficiente și participativă, pe baza Regulamentului nr.240/2014, a fost elaborat Codul Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune(<http://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2020/07/6588501da9e75a7d8003d010af3b03fd.pdf>).

Odată cu stabilirea arhitecturii documentelor de programare și a cadrului instituțional de gestionare a fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027, începând cu luna martie 2020, s-a trecut la etapa de constituire a cadrului partenerial la nivelul fiecărui PO și a Comitetului pentru Coordonarea și Managementul Acordului de Parteneriat (CCMAP).

Astfel, în perioada 20.05.2020 – 05.06.2020, MIPE a derulat Apelul Național pentru exprimarea interesului privind participarea în cadrul procesului de consultare partenerială pentru elaborarea documentelor programatice pentru perioada 2021-2027 (<http://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>).

Procesul de selecție a partenerilor s-a finalizat pe data de 20.07.2020, când MIPE a afișat listele finale cu organizațiile/entitățile selectate în cadrul structurilor partenariale pentru elaborarea PO și a Acordului de Parteneriat 2021-2027.

În data de 31.07.2020, MIPE a publicat în consultare publică, pe site-ul instituției, prima variantă a propunerilor de documente de programare specifice perioadei 2021-2027, respectiv Acordul de Parteneriat și PO, inclusiv Tranziția Justă. În vederea transmiterii de comentarii, observații sau propuneri pe marginea acestora la o adresa de e-mail dedicată parteneriat.programare@mfe.gov.ro. De asemenea, în vederea facilitării comunicării, au fost creată adresa de e-mail potj@mfe.gov.ro.

De asemenea, în perioada 18-27.08.2020 s-au derulat consultări publice pe prima versiune a documentelor de programare la nivelul tuturor structurilor partenariale constituite pentru PO și AP, la care au participat 945 de reprezentanți ai instituțiilor publice, ai societății civile, mediului academic și economic.

Elaborarea Programului Tranziția Justă 2021-2027 a fost coordonată de MIPE, cu respectarea și aplicarea principiului parteneriatului, și a presupus o cooperare strânsă cu autoritățile publice responsabile de politicile domeniilor finanțate prin program, precum și cu principalele tipuri de beneficiari și alți reprezentanți ai societății civile, mediului academic și socio-economic implicați sau vizați de acțiunile finanțabile prin POTJ.

În structura partenerială pentru Tranziția Justă au fost selectate 29 de entități din care 21 sunt organizații neguvernamentale. Dintre acestea, enumerăm organizații de mediu precum **Asociația WWF Programul Dunăre Carpați România**, **Institutul pentru Cercetări în Economie Circulară și Mediu Ernest Lupan**, organizații sociale precum **Asociația Bankwatch România**, **Organizația Persoanelor cu Handicap din România – ONPHR**, dar și organizațiile sindicale **Confederația Patronală Concordia** și

Blocul Național Sindical-BNS. La acestea, s-au adăugat și alte organizații care au trimis contribuții în consultările publice precum **Greenpeace România, Confederația Națională Sindicală Cartel Alfa - Filiala Gorj, Federația Națională Mine Energie** sau **Federația Națională a Sindicatelor din Electricitate Univers.**

Principalele propuneri și observații formulate în cadrul consultărilor au vizat necesitatea combaterii sărăciei energetice prin susținerea prosumator-ilor și comunităților de energie, în special în Gorj și Hunedoara (**Greenpeace**), necesitatea ca acțiunile programului să ia în considerare dificultățile întâmpinate de femei în procesul de tranziție justă, egalitatea de șanse și incluziunea socială (**Asociația Bankwatch România**), dar și necesitatea susținerii întreprinderilor sociale prin alocări distincte la nivelul ghidurilor solicitantului (**Fundatia pentru Dezvoltarea Economiei Sociale**). Toate aceste propuneri au fost integrate în program și contribuie la dimensiunea socială deosebit de pronunțată a programului și recunoscută ca atare în timpul consultărilor.

La nivelul celor șase teritorii, au fost implicați reprezentanți ai autorităților publice locale (municipalități, Consiliul Județean), instituțiilor publice locale (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului etc.), universităților și învățământului secundar (școli profesionale, forță de muncă, centre de formare etc.), mediului de afaceri, sindicatelor, grupurilor de acțiune locală și societății civile. Din partea autorităților și organizațiilor implicate la nivel național menționăm reprezentanți ai **Ministerului Energiei, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerului Economiei, Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Educației și Academiei Române.**

În continuare, **respectarea principiului parteneriatului va continua și în etapa de implementare a programului:**

Coordonarea și monitorizarea procesului de tranziție a teritoriilor va fi asigurată prin activitatea **Grupurilor județene pentru coordonarea tranziției la neutralitatea climatică.** Înființarea și funcționarea acestor structuri partenoriale vor asigura premisele implicării tuturor actorilor socio-economici și din mediul academic relevanți de la nivelul teritoriului, privați și publici, alături de autoritățile responsabile de protecția mediului (**Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Direcția Silvică, Garda de Mediu**), forța de muncă și protecția socială (**Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, Inspectoratul Teritorial de Muncă și Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecții Sociale**), educație și sănătate publică.

Consiliile Județene vor derula proceduri transparente și nediscriminatorii de selectare a reprezentanților mediului de afaceri și societății civile pentru a se asigura un nivel optim de reprezentativitate a sindicatelor și patronatelor, organizațiilor de protecția mediului, organizațiilor tinerilor, femeilor, organizațiilor grupurilor vulnerabile, asociațiilor profesionale în domeniul urbanismului, energiei regenerabile, formării profesionale, etc.

Grupurile vor asigura dialogul organizat între părți pentru a permite informarea reciprocă permanentă asupra problemelor curente în procesul de tranziție la neutralitatea climatică, asigurarea monitorizării permanente a PTTJ, a evoluției indicatorilor socio-economici și de mediu în procesul de tranziție justă, precum și informarea corespunzătoare a comunității.

De asemenea, grupurile vor coordona acțiunile de promovare a oportunităților de finanțare din FTJ și a celor complementare FTJ și vor monitoriza consecvența direcțiilor strategice de la nivel teritorial a principalilor actori relevanți în procesul de tranziție, în paralel cu promovarea acțiunilor de creștere a

gradului de conștientizare a tranziției climatice, măsurilor de atenuare a impactului și a calendarului acesteia.

Grupurile vor asigura colaborarea permanentă, pe toată perioada de implementare, cu toate organismele cu atribuții în implementarea acestui program și vor putea propune modificări ale planurilor teritoriale / programului în funcție de traiectoria și dinamica procesului de tranziție la nivelul teritoriului.

Procesul de implementare, monitorizare și evaluare a programului

În procesul de monitorizare, un rol esențial îl va avea Comitetul de Monitorizare (CM), iar în cel de evaluare, Comitetul de Coordonare a Evaluării (CCE), care include responsabilii de politicile în domeniu, autoritățile implicate în gestionarea programului, precum și partenerii economico-sociali. Referitor la monitorizare, în cadrul lucrărilor CM PTJ se va acorda o atenție deosebită monitorizării implementării acțiunilor și identificării de măsuri adecvate pentru îndepărtarea blocajelor care pot apărea.

Se va urmări, îndeosebi, implicarea partenerilor în dezbateri privind calendarul apelurilor de finanțare, criteriile de selecție, precum și stabilirea priorității acțiunilor de implementare a măsurilor de consolidare a capacității administrative.

7. Comunicare și vizibilitate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (j) din RDC

Vizibilitatea Politicii de Coeziune rămâne o prioritate majoră, principalul obiectiv fiind informarea imediată, corectă și transparentă a factorilor relevanți cu privire la finanțarea nerambursabilă și la impactul pozitiv al investițiilor.

Cf. art. 46 RDC , activitățile de comunicare vor fi coordonate la nivel național în baza unui document strategic, care va urmări acțiuni unitare, coerente și predictibile.

Cf. art. 46 (b), un portal unic pentru fondurile europene va oferi acces la toate PO din RO, incluzând obiective, activități, oportunitățile de finanțare și rezultate. Portalul va reflecta prevederile art. 49. PTJ va dispune de o secțiune dedicată, disponibilă în cel mult 6 luni de la aprobarea programului.

Cf. art. 48 RDC, a fost desemnat un responsabil pentru comunicarea PTJ. Acesta va face parte din rețeaua națională a responsabililor cu comunicarea și va reprezenta PTJ în cadrul rețelei INFORM EU.

Obiective de comunicare:

- Creșterea notorietății PTJ pentru finanțarea în domeniile vizate și asigurarea vizibilității operațiunilor;
- Informarea categoriilor de public țintă cu privire la apeluri, lansări de proiecte, stadiul implementării PTJ;
- Explicarea regulilor și a mecanismului de acordare a finanțărilor.

Grupuri țintă:

- Potențiali beneficiari și beneficiari;
- Multiplicatori de informație;
- Parteneri locali, regionali, naționali, europeni;
- Publicul larg.

Canale de comunicare:

- Portalul unic prevăzut (www.fonduri-ue.ro) și site-ul instituțional mfe.gov.ro, în cadrul cărora va exista câte o secțiune dedicată programului, acestea reprezentând canalele principale de informare pentru (potențialii) beneficiari și cetățeni, fiind actualizate permanent. Calendarul apelurilor de proiecte și lista proiectelor contractate vor fi publicate în format deschis și prelucrabil automat, conform prevederilor Directivei (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului, astfel încât să poată fi permisă sortarea, căutarea, extragerea, compararea și reutilizarea datelor. De asemenea, pagina web și documentele furnizate vor fi accesibile persoanelor cu dizabilități (documente în versiunea „ușor de citit”, materiale audio-video cu descrieri în limbajul semnelor, cu subtitrări etc.);
- Media tradițională - conferințe și comunicate de presă, infotrip-uri/vizite la proiecte de succes;

- Rețele sociale care vor funcționa ca (re)sursă esențială de comunicare prin utilizarea unui conținut bazat pe instrumente vizuale;
- Structura de comunicare a MIPE, prin biroul de presă și helpdesk; Materiale de informare/promovare , digitale și tipărite, video și audio;
- Campanii de promovare locale/naționale, evenimente și seminarii, sesiuni de instruire pentru a asigura vizibilitatea POTJ în rândul publicului specializat și larg.
- Partenerii de comunicare (reprezentanța CE și biroul de legătură al PE, centrele de informare Europe Direct, Rețeaua națională a responsabililor cu comunicarea, alte rețele locale de comunicare).

Pentru operațiunile de importanță strategică, se are în vedere cooperarea strânsă cu beneficiarii, astfel încât să fie asigurată vizibilitatea proiectelor, care să implice și evenimente de lansare, cu invitarea reprezentanților nivelului local, național și european.

Bugetul planificat în scopuri de comunicare și vizibilitate până în anul 2029 este de 0,4% din bugetul total programului. Bugetul va fi alocat anual prin planul/planurile de comunicare în funcție de etapele programului și a nevoii pentru activități de comunicare.

Indicatori de realizare și de rezultat, conform recomandărilor Comisiei Europene, vor fi detaliați în Planul de comunicare aferent programului, realizat în baza documentului strategic cu caracter orientativ de la nivel național. Planul de Comunicare astfel rezultat va fi aprobat de Comitetul de Monitorizare a programului și va include inclusiv o dimensiune locală de comunicare.

Principalii indicatori sunt: numărul de vizite și vizitatori unici pe pagina web a programului, numărul de urmăritori/de postări pe rețele sociale, numărul de difuzări ale materialelor video/audio, numărul de participanți la evenimentele organizate (fizici și online), gradul de notorietate al programului și al procesului de tranziție la neutralitatea climatică.

Acțiunile de comunicare vor fi monitorizate și evaluate în mod regulat, intern, folosind date statistice ale paginii web și ale canalelor de social media, chestionare, sondaje, și extern, prin studii de notorietate.

Activitățile de comunicare ale POTJ se vor implementa prin contribuția responsabilului cu comunicarea, inclusiv pentru elaborarea planului de comunicare, în corelare cu documentele strategice propuse de MIPE și în colaborare cu structura de comunicare a MIPE și coordonatorul național.

Pentru vizibilitatea operațiunilor, după caz: menținerea unei legături strânse și organizarea de acțiuni de comunicare comune cu beneficiarii; includerea unor componente în campaniile de promovare ale POTJ.

Bugetul previzionat pentru comunicarea dedicată POTJ este de 2 mil. euro, alocare din P7 POTJ. De asemenea, pentru susținerea activităților de comunicare orizontală, în cadrul P.2 din POAT este prevăzut un buget de aprox. 6 mil. euro.

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Referință: articolele 94 și 95 din RDC

Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Se intenționează utilizarea articolelor 94 și 95 din RDC	Da	Nu
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare în cadrul priorităților, în conformitate cu articolul 94 din RDC	☐	☒
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii pe baza finanțărilor nelegate de costuri, în conformitate cu articolul 95 din RDC	☐	☒

Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categorია de regiune	Proportia estimată din alocarea financiară totală în cadrul priorității, căreia i se va aplica OCS, în %	Tipul (tipurile) de operațiune vizată (vizate)		Indicatorul care determină rambursarea		Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	Tip de OCS (baremul standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare)	Cuantumul (în EUR) sau procentul (în cazul ratelor forfetare) OCS
					Cod(1)	Descriere	Cod(2)	Descriere			

(1) Acesta se referă la codul pentru dimensiunea privind domeniul de intervenție din tabelul 1 al anexei I la RDC și al anexei IV la Regulamentul FEAMPA.

(2) Acesta se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare

B. Detalii pe tip de operațiune

C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare

1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.)

2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul aferent în temeiul articolului 94 alineatul (2) din RDC sunt relevante pentru tipul de operațiune.

3. Precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.

4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costul unitar, suma forfetară sau rata forfetară.

5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și a măsurilor de asigurare a verificării, calității, colectării și stocării datelor.

Apendicele 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categoria de regiune	Cuantumul acoperit de finanțarea nelegată de costuri	Tipul (tipurile) de operațiune vizat (vizate)		Condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute ce determină rambursarea de către Comisie	Indicator		Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute ce determină rambursarea de către Comisie	Tipul de metodă de rambursare preconizat care este utilizat pentru rambursarea beneficiarului (beneficiarilor)
					Cod (1)	Descriere		Cod (2)	Descriere		

(1) Acesta se referă la codul pentru dimensiunea privind domeniul de intervenție din tabelul 1 al anexei I la RDC și al anexei IV la Regulamentul FEAMPA.

(2) Acesta se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune

Operațiunile de importanță strategică sunt:

Sprijinirea tranziției forței de muncă în jud. Gorj

Operațiunea, finanțată în Prioritatea 1, vizează reconversia profesională a lucrătorilor din exploatarea miniere și din grupurile energetice (43 mil. euro)

2023 – 2024 : lansare apel, evaluare și contractare

2023 – 2026 : implementare

Ecologizarea și valorificarea socio-culturală a unor exploatarea miniere din Valea Jiului (30 mil. euro)

Operațiunea finanțată în cadrul Priorității 2 vizează reducerea poluării, creșterea atractivității zonei și generarea de locuri de muncă durabile.

2023 – 2024 : lansare apel, evaluare și contractare

2025 – 2029 : implementare

Sprijinirea antreprenoriatului durabil, înființarea de noi întreprinderi și dezvoltarea / diversificarea activităților IMM-urilor existente (233 mil. euro)

Operațiunea, finanțată în cadrul Priorității 3, contribuie, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului.

2023 – 2024 : lansare apel, evaluare și contractare

2024 – 2029 : implementare

Investiție de reducere substanțială a emisiilor producției de oțel

Operațiunea, finanțată în cadrul Priorității 4, vizează tranziția la producția de oțel verde la nivelul Combinatului Siderurgic Liberty Galați. Investiția va proteja 5300 de locuri de muncă din siderurgie (70 mil. euro)

2023 – 2024 : lansare apel, evaluare și contractare

2024 – 2027 : implementare

Sprijinirea investițiilor în tehnologiile energetice curate

Operațiunea, finanțată în cadrul Priorității 5, vizează investiții în producția de hidrogen și de energie din

RES cf. Directivei (UE) 2001/2018, dar și combaterea sărăciei energetice (56 mil. euro)

2023 – 2024 : lansare apel, evaluare și contractare

2024 – 2026 : implementare

Investiție pentru reducerea substanțială a emisiilor ETS aferente producției de fertilizanți chimici

Operațiunea, finanțată în cadrul Priorității 6, la Combinatul Azomureș este esențială pentru agricultura României. Investiția avută în vedere pentru FTJ este integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac (21 mil. euro)

2023 – 2024 : lansare apel, evaluare și contractare

2026 – 2028 : implementare

1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (a) și (b) și articolul 6

1.1 Prezentarea procesului de tranziție

Guvernul României a aprobat obiectivele, politicile și măsurile *Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice* (PNIESC) prin care se asigură contribuția la țintele Uniunii Europene (UE) de energie și climă (2030) și neutralitate climatică (2050). PNIESC, notificat în formă finală Comisiei Europene (CE) în 2021, definește calea de realizare a contribuției la țintele UE și stabilește ținte intermediare de climă și energie pentru 2030:

- reducerea emisiilor ETS cu 43,9% și a celor non-ETS cu 2% față de anul 2005;
- creșterea ponderii energiei din surse regenerabile (RES) în consumul final brut de energie cu 30,7%;
- reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030.

Ulterior, *Planul Național de Redresare și Reziliență* (PNRR), aprobat în 2021, a definit reformele și investițiile esențiale pentru accelerarea și susținerea tranziției la neutralitatea climatică prin:

- eliminarea cărbunelui și consolidarea legislației investițiilor private în producția de electricitate din RES;
- dezvoltarea legislației favorabile tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;
- reducerea intensității energetice a economiei printr-un mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie.

PNIESC și PNRR creează astfel cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică să continue susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032, în condițiile în care România a menținut, în ultimele două decenii, evoluții pozitive ale principalilor indicatori de climă și energie (Anexa 1, punct 1).

Decarbonarea producției de energie și agent termic pe bază de cărbune

Tranziția sustenabilă și compatibilă cu obiectivele de securitate energetică națională către o producție de energie electrică și agent termic, cu emisii reduse de carbon, va fi realizată prin eliminarea treptată a cărbunelui. Procesul este reglementat de Ordonanța de urgență nr. 108/2022, care include calendarul 2022 - 2030 pentru închiderea capacității totale instalate pe bază de huiă și lignit de 4920 de MW.

Decarbonarea a început prin închiderea în 2021 a unei capacități de 1695 de MW și va continua, conform (cf.) calendarului prezentat în Anexa 1, graficul 4, până la închiderea întregii capacități, din care 4770 de MW reprezintă capacitatea de la nivelul Complexului Energetic (CE) Oltenia și CE Hunedoara, două companii publice cu operațiuni în județele (jud.) Dolj, Gorj și Hunedoara. Calendarul închiderii capacităților celor două companii este prezentat în Anexa 1, tabelele 1 și 2. Unele grupuri energetice constituie rezervă tehnică între 2023 - 2030, pentru funcționarea sigură și stabilă a Sistemului Electroenergetic Național (SEN). De asemenea, termenul de închidere prevăzut pentru grupurile energetice Rovinari 3 și Turceni 7, totalizând 660 MW (31 decembrie 2022), poate fi amânat în situații justificate la solicitarea Transelectrica și se constituie rezervă tehnică între 2023 - 2026. Astfel, începând cu 2031, producția de energie electrică pe bază de cărbune va înceta.

Concomitent, exploatarea miniere din jud. Gorj și Hunedoara parcurg un proces de închidere până în 2032, ceea ce va face ca, în 2030, ultimul an de funcționare a grupurilor energetice, cantitatea de cărbune estimată a mai fi extrasă (aprox. 10 mil. tone) să fie cu 75% mai redusă față de 1993 (Anexa 1, grafic 5). Din 2031, extracția de cărbune va înceta.

În situație de criză energetică, Guvernul poate să aprobe amânarea închiderii unor capacități energetice pe cărbune și a exploatărilor miniere aferente. În acest caz, vor fi aduse modificările necesare planului. Orice modificare a calendarului pe termen scurt de eliminare a cărbunelui va fi compatibilă cu țintele pentru 2030 și 2050 din Legea Europeană a Climei și cu angajamentul de eliminare a cărbunelui până cel târziu la sfârșitul lui 2032.

Noi investiții în electricitate din RES și gaze naturale (grupuri pregătite pentru hidrogen)

PNRR prevede noi capacități de producție de electricitate din RES cu scopul de a conecta la rețea în 2024 o capacitate eoliană și solară de 950 MW. De asemenea, a fost prevăzută și reglementarea, până la finalul trim. II 2023, a *contractelor pentru diferență*, ca principal mecanism de sprijin al producției de RES. Adicional, un rol strategic au proiectele aprobate în 2021 de către Comitetul de investiții al Fondului de Modernizare care vizează capacități fotovoltaice de 750 MW, precum și de capacități de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat pregătite pentru hidrogen (CCGT) de 1200 MW la nivelul CE Oltenia.

Toate aceste măsuri vor transforma profund structura producției de electricitate. Cf. PNIESC, coroborat cu planul de restructurare a CE Oltenia (Anexa 1, grafic 3), în 2030 față de 2020, ponderea cărbunelui se va diminua de la 17% la 3,39%, ponderea producției de tip solar va crește de la 7,18% la peste 20%, ponderea producției eoliene va crește de la 15,5% la 22%, în vreme ce producția de electricitate pe bază de gaze naturale se va reduce semnificativ de la 18% la 12,8%.

Cea mai mare capacitate de producție de electricitate pe bază de gaz (860MW) se află la Brazi - Prahova, aprox. 37,6% din capacitatea de producție disponibilă, cf. Transelectrica. Centrala, pusă în funcțiune în 2012, contribuie la securitatea energetică (poate acoperi aprox. 10% din consum) deoarece nu depinde de vreme și poate echilibra piața în funcție de fluctuațiile RES. Compania estimează o reducere a emisiilor anuale de CO₂ de la un nivel de 1,43 milioane tone (2023) la 0,99 milioane tone în 2030, o scădere de 30,7%. Volumul mediu de emisii evitate în perioada 2025 – 2030 va fi de aprox. 293.000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi de aprox. 500.000 tone CO₂/an, ceea ce înseamnă o reducere de aproximativ 40% față de emisiile anului 2020. După 2035, centrala de la Brazi va funcționa doar pentru echilibrarea sistemului energetic în perioade de vârf de cerere.

O altă capacitate importantă (800 de MW) a fost centrala termoelectrică de la Iernut - Mureș, pusă în funcțiune între 1963-1967. În 2019, s-au retras definitiv din exploatare grupurile 1, 2, 3 și 6, în prezent fiind în exploatare doar grupurile 4 (100 MW) și 5 (200 MW). Romgaz are în curs de execuție o centrală electrică nouă la Iernut, cu ciclu combinat, de 430 MW și o eficiență electrică brută la sarcină nominală de 56,42%. Autorizația pentru proiect a fost emisă în 2017. Proiectul este aliniat politicii PNIESC (pag. 109) potrivit căreia gazul natural este un combustibil de tranziție cu rol esențial în echilibrarea SEN.

Reducerea semnificativă a emisiilor de CO₂ în sectoare strategice

Tranziția la neutralitatea climatică necesită și decarbonarea sectorului industrial cf. măsurilor de reducere substanțială a intensității emisiilor aprobate prin PNIESC. Emisiile industriale sunt concentrate în Galați,

Prahova și Mureș. Astfel, din emisiile totale la nivel național în 2020 (Anexa 1, tabel 3), cf. ANPM, 26% reprezintă ponderea emisiilor aferente producției de oțel, amoniac, acid azotic și carburanți din aceste județe.

Calea identificată pentru tranziția oțelului este singura suficient de matură tehnologic cf. analizei din Comunicarea CE *Towards Competitive and Clean European Steel*: tehnologia minereului de fier obținut prin reducere directă, procesat, ulterior, în cuptoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF). Transformarea va permite trecerea de la o emisie specifică de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid la o emisie specifică de 0.6 tone CO₂ / tona oțel lichid. Trecerea la tehnologia DRI-EAF va fi realizată în intervalul 2023 – 2026 și va permite evitarea în medie, între 2026 și 2035, a unui volum de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 5), dintr-un volum mediu de aprox. 7,8 milioane tone CO₂ pe actuala tehnologie. În această primă etapă de transformare, instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singazul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua în cea de-a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Liberty Galați are un plan coerent de tranziție graduală de la gazul natural către hidrogen. Primul pas în producerea de hidrogen verde va fi proiectul de producerea a 3MW de hidrogen utilizat la încălzirea oalelor de oțel. Proiectul se afla în faza de pregătire și va fi depus spre finanțare în cadrul Fondului de Inovare în August 2022. (A se vedea PTTJ Galați, secțiunea 2.1)

Aprox. 6% din emisiile verificate în 2020 provin din producția de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la Târgu Mureș. Strategia de accelerare a reducerii emisiilor respectă principiul *eficiența energetică pe primul loc* și include un mix complex de măsuri (Anexa, figura 1), care, cumulativ, vor conduce la o reducere medie anuală de emisii de 244000 tone CO₂ între 2021 – 2030, iar din 2030 la o reducere de peste 470.000 tone CO₂ / an. Unele măsuri sunt pregătite pentru Fondul de Modernizare, iar una este în curs de pregătire pentru PTJ, respectiv producerea și integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză, înainte de etapa de comprimare (A se vedea PTTJ Mureș, secțiunea 2.1).

În ceea ce privește tranziția carburanților, din cele 4 rafinării active, trei sunt situate în Ploiești - Prahova: Petrobrazi Ploiești (deținută de OMV Petrom), Petrotel Ploiești (deținută de Lukoil) și Vega Ploiești. Peste 90% din producția anuală de țiței a României este realizată de OMV Petrom. Țițeiul este prelucrat la rafinăria Petrobrazi, care are o capacitate de 4,5 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de aprox. 80%, țiței extras din România. Rafinăria Petrotel (Lukoil) are o capacitate de 2,4 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de peste 95%, petrol importat din Rusia. Rafinăria Vega Ploiești este o rafinărie mică (0,35 mil. tone/an) pentru solvenți și bitum, care utilizează petrol din Kazahstan. Strategia 2030 a OMV Petrom vizează atingerea neutralității din punct de vedere al emisiilor de carbon din operațiuni până în 2050. Calea este prezentată în Anexa 1, figura 2, și prevede, în perioada 2030 - 2035, reducerea cu aprox. 26%, față de 2020, a cantității de țiței extrase din România și prelucrate la Petrobrazi, urmând ca, până în 2040, să se ajungă la o reducere de 54%, iar până în 2050 extracția să înceteze. Ponderea biocarburanților, în totalul producției Petrobrazi, va crește de la 5% în 2020, la 26% în 2030, respectiv 40% în 2040, urmând ca până în 2050 să ajungă la 80%.

Tabloul măsurilor și politicilor prin care va fi realizată tranziția la neutralitatea climatică este completat de reforma cadrului legislativ, prevăzută în PNRR, pentru reducerea intensității energetice. Astfel, până la finalul anului 2022, România va reglementa un sistem de monitorizare pentru punerea în aplicare a auditurilor energetice în sectorul ETS, eliminarea obstacolelor din calea contractării performanței energetice și aplicarea standardelor de eficiență energetică pentru conformitatea produselor cu standardele de etichetare ecologică, precum și îmbunătățirea gradului de conștientizare a IMM-urilor cu privire la eficiența energetică, precum și pentru introducerea de noi standarde pentru instrumentele financiare ecologice. În acest mod, România a creat cadrul favorizant pentru transformarea graduală în vederea integrării într-o economie cu emisii reduse a unor activități mari consumatoare de energie precum

fabricarea autovehiculelor și a componentelor auto, a produselor din minerale nemetalice (ciment, var, etc), construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea hârtiei sau industria alimentară.

1.2 Identificarea teritoriilor cele mai afectate

Având în vedere acțiunile de mai sus, teritoriile identificate ca fiind cele mai afectate sunt jud. Dolj, Gorj, Hunedoara, Mureș, Prahova și Galați, în care sunt concentrate peste 60% din emisiile ETS, și în care se pierd în medie 5500 de locuri de muncă / județ. Selectarea teritoriilor este motivată și de faptul că aceste pierderi vor accentua inegalitățile sociale, șomajul și sărăcia, dislocarea tinerilor și adulților și excluziunea categoriilor vulnerabile.

Tranziția județului Gorj

În 1991, în jud. Gorj, peste 40.000 de persoane lucrau în extracția de lignit. Industria a cunoscut un declin continuu până astăzi, când, la nivelul CE Oltenia, sunt angajați aprox. 7200 de mineri. Prezența lignitului a transformat jud. în centrul producției de electricitate și agent termic pe bază de cărbune, tip de producție care urmează a fi eliminat gradual din structura de producție de electricitate până la 31.12.2030. Impactul economico-social până în 2030 al tranziției jud. a fost analizat de Frankfurt School of Finance and Management cu finanțare prin Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale. Modelarea a inclus sectoarele în declin precum și lanțurile valorice aferente, cum ar fi comerțul cu ridicata și cu amănuntul cu materii prime și piese de schimb aferente acestor industrii, lucrări de construcții specializate, fabricarea și comercializarea de produse metalice, mașini și echipamente, servicii de transport, servicii de reparații de mașini și camioane grele precum și furnizarea de servicii profesionale.

Chiar și în acest caz, în ceea ce privește modificările preconizate ale ocupării forței de muncă, modelarea arată un dezechilibru considerabil între pierdere (7400 locuri de muncă) și generare (1700 locuri de muncă), în ceea ce privește ocupațiile care necesită un nivel de pregătire de bază sau mediu.

Alături de pierderile de locuri de muncă, jud. a fost selectat și ca urmare a persistentelor disparități care se vor adânci fără măsuri de atenuare. A se vedea anexa 1, punctul 3.

2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Teritoriu: Gorj

2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Procesul de tranziție la neutralitatea climatică permite identificarea la nivelul teritoriului a următoarele sectoare generatoare de efecte socio-economice:

- **Sectoare în declin: extracția lignitului și producția de energie electrică și termică pe bază de cărbune la nivelul CE Oltenia. Acest tip de producție se va reduce gradual până la încetarea completă începând cu 2030, conform calendarului din Anexa 1, tabelul 1;**

- Sectoare energo-intensive cu nr. semnificativ de angajați pentru care este creată, prin PNRR, posibilitatea de accesare de împrumuturi garantate de BEI pentru transformare productivă și tranziție ecologică cum sunt: industria componentelor pentru autovehicule de transport rutier (2060 de angajați), fabricarea de produse din minerale nemetalice (530 angajați), nr. de angajați cf INS, 2020. Reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030 sunt măsuri esențiale ale PNIESC.

Cele 8 blocuri energetice din județ (4 blocuri energetice de 330 MW fiecare la Rovinari și 4 blocuri energetice de 330 MW fiecare la Turceni) reprezintă aproximativ trei sferturi (2640 MW) din capacitatea nominală totală a CE Oltenia și au generat, în 2020, 98,17% din întregul volum de emisii ETS al județului, reprezentând 17,15% din emisiile ETS totale verificate la nivelul României (Anexa1, tabel 3).

Prin închiderea blocurilor energetice, vor fi evitate în medie 3,7 mil. tone CO₂ / an în perioada 2022 – 2030, iar începând cu 2031, vor fi evitate în medie 7,7 mil. tone CO₂ /an (a se vedea Anexa 1, tabelul 5). Aceasta înseamnă că, în perioada 2022 – 2030, emisiile anuale la nivelul județului vor fi în medie cu 66% mai mici decât în anul 2020, iar după 2030, nu vor mai exista emisii aferente producției de energie pe bază de lignit. Menționăm însă că, pentru asigurarea funcționării sigure și stabile a SEN, grupurile Rovinari 4 și 5, precum și Turceni 4 și 5 constituie rezervă tehnică între 2023 - 2030. De asemenea, pentru asigurarea siguranței și stabilității SEN, termenul de închidere prevăzut pentru grupurile energetice Rovinari 3 și Turceni 7 (31 decembrie 2022) poate fi amânat în situații justificate la solicitarea Transelectrica SA și se constituie rezervă tehnică în perioada 2023 – 2026.

În ceea ce privește minele care alimentează grupurile energetice, unitățile Husnicioara, Tismana, și Jilț Sud vor înceta extracția până în anul 2025. Unitățile Roșița, Pinoasa, Roșia și Jilț Nord vor înceta extracția în 2029, respectiv 2030. Astfel, începând cu anul 2031, extracția lignitului va înceta în integralitate. Închiderile unităților vor fi urmate de lucrări de punere în siguranță fără producție de cărbune și de lucrări de închidere și ecologizare.

În paralel cu închiderea unităților energetice pe bază de cărbune, în conformitate cu Planul de restructurare a CE Oltenia, vor fi realizate investiții în parcuri fotovoltaice pe haldele Bohorelu, Pinoasa, Rovinari Est, Tismana 1 și Tismana 2, precum și pe depozitele de cenușă și zgură închise de la Rovinari și Turceni. Capacitatea fotovoltaică instalată va fi de 639 de MW și va intra în exploatare în 2024. De asemenea, la Turceni va fi instalată o capacitate de 475 MW de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat (CCGT), care va intra în exploatare din 2026.

Pierderile de locuri de muncă

Conform analizelor CE Oltenia, planul de restructurare va afecta în perioada 2021 - 2025 aprox. 1200 de locuri de muncă / grup energetic, cumulând 3600 de locuri de muncă, din care aprox. 64% sunt locuri de muncă în exploatarea miniere (aprox. 2300) care alimentează turbinele și 24% (aprox. 870) sunt locuri de muncă în exploatarea energetică.

Reducerea activității CE Oltenia va avea în mod necesar impact și asupra locurilor de muncă în întreprinderile care fac parte din lanțul de furnizare al CEO din care un număr de 160 sunt în județul Gorj. Se poate estima că aprox. 50% din cifra de afaceri a acestor întreprinderi va fi afectată negativ ceea ce se va traduce și într-o reducere a locurilor de muncă. În acest context, trebuie avut în vedere că, în prezent, în activitatea de transport rutier și transport prin conducte sunt angajate în prezent în județ peste 2300 de persoane, iar în activitatea de depozitare alte 1100 de persoane.

Pierderile de locuri de muncă la nivelul teritoriului la orizontul anului 2030 sunt prezentate în tabelul 10, care prezintă rezultatele modelării macroeconomice E3ME. Modelul indică faptul că pierderea de locuri de muncă este substanțial mai mare decât generarea de locuri de muncă.

Cea mai mare pierdere este aferentă categoriei *muncitori calificați și asimilați* (3900) și *muncitorilor necalificați* (1900). De asemenea, modelarea indică dispariția a 1600 de locuri de muncă pentru *operatori și asamblori*. Serviciile sunt practic singurul sector care adaugă un număr semnificativ de locuri de muncă (1600) dar numărul este cu totul insuficient pentru a compensa pierderile de locuri de muncă în activități care necesită un nivel de pregătire mediu și de bază.

Impactul social

Conform informațiilor furnizate de către CE Oltenia, din punct de vedere ale distribuției pe vârste, aprox. 50% din angajații din exploatarea miniere au între 40 și 50 de ani, iar aprox. 36% au între 50 și 60 de ani. În exploatarea energetică, aprox. 28% din angajați au între 40 și 50 de ani, iar aprox. 56% au între 50 și 60 de ani.

Majoritatea salariaților sunt bărbați și se află concentrați în intervalele de vârstă 41-60 ani, persoane care se află la vârsta maturității, cei mai mulți fiind susținători de familie și care se pot adapta mai greu la cerințele unor noi locuri de muncă. Deși impactul va fi resimțit cel mai acut la nivelul celor care sunt unici întreținători de familie, se poate aprecia că fiecare loc de muncă pierdut are potențialul de a afecta cel puțin alte 1,5 persoane, ceea ce poate face ca impactul acestor măsuri de decarbonare să fie resimțit de aprox. 5400 de persoane prin scăderea nivelului de trai, creșterea responsabilităților financiare ale femeilor, copiii sau tinerii aflați în întreținere fiind de asemenea afectați existând posibilitatea de creștere a riscului abandonului școlar și de intrare accelerată în câmpul muncii. Din punct de vedere al distribuției pe sexe, majoritatea locurilor de muncă afectate sunt ocupate de bărbați. Prin închiderea industriilor, va crește concurența în relația cu femeile pentru locurile de muncă disponibile, făcând ca piața muncii să devină mai greu accesibilă pentru femei. În acest fel, consecințele pierderii locurilor de muncă de către bărbați sunt transmise, în parte, de la bărbați la femei, riscând să crească inegalitățile de gen pe piața muncii.

Efectele adverse ale tranziției afectează în mai mare măsură categoriile vulnerabile, accentuând inegalitățile sociale și sărăcia extremă. În ceea ce privește impactul preconizat al măsurilor de decarbonare asupra ratei șomajului, aceasta poate crește de la 3,8% la 6,42%, în vreme ce rata de ocupare a resurselor de muncă va scădea de la 64,7% la 62,9%, într-o estimare extrem de conservatoare, fără a lua în calcul impactul asupra lanțului valoric.

În ceea ce privește salariul mediu net al persoanelor afectate, acesta este unul ridicat (4280 lei în termocentrale și 4044 lei în mine), fiind cu aprox. 30% peste salariul mediu net al județului (2858 lei) și cu 25% peste salariul mediu net național (3217 lei), datele fiind aferente anului 2020. Prin urmare, locurile de muncă afectate de procesul de decarbonare sunt caracterizate de un nivel de pregătire mediu, dar de un nivel de salarizare net superior unor locuri de muncă similare ca nivel de pregătire în sectorul IMM al județului (cu 60% sub nivelul de salarizare netă de la CEO)

Impactul asupra mediului

Teritoriul concentrează o serie de activități industriale cu mare consum de energie, precum fabricarea de componente auto, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea cimentului și a altor produse din minerale nemetalice. Deși impactul asupra mediului al acestor activități nu se reflectă la nivelul emisiilor ETS, acestea contribuie la degradarea calității aerului la nivelul întregului județ care

înregistrează depășiri la următorii poluanți: dioxid de azot și oxizi de azot (NO₂/NO_x), particule în suspensie (PM₁₀), particule în suspensie (PM_{2,5}), benzen (C₆H₆), nichel (Ni), dioxid de sulf (SO₂), monoxid de carbon (CO), plumb (Pb), arsen (As) și cadmiu (Cd) (Sursa: Ordinul MMAP 2202 / 2020).

Mediul local este dominat de efectele profilului industrial al județului prin probleme legate de poluarea aerului, de calitatea solului și de siturile contaminate. Exploatarea lignitului afectează aproximativ 13.000 de hectare, iar industria energetică determină prezența zgurii, cenușii și prafului pe suprafețe de până la 50.000 de hectare. Din cauza activității industriale istorice și a extinderii mai recente a operațiunilor miniere, există suprafețe extinse de teren deteriorate, inclusiv 167.000 de hectare de terenuri erodate și 89.000 de hectare de terenuri supuse alunecărilor. În ceea ce privește siturile contaminate, județul Gorj a catalogat 13 situri contaminate, dintre care opt se află în proprietate publică și sunt destinate depozitării deșeurilor menajere, iar cinci sunt deținute de firme private și sunt contaminate cu mercur, hidrocarburi etc. În total, aceste situri însumează o suprafață de 166.574 mp.

Necesarul de reconversie profesională

Analizând meseriile persoanelor afectate de restructurarea sectorului în declin, se remarcă nr. semnificativ de meserii care ne indică nevoia de perfecționare / specializare și care au un potențial important de integrare în economia cu emisii reduse cf. necesarului de competențe estimat la nivelul anului 2030 de CEDEFOP în cadrul 2020 skills forecast Romania: bobinator, electrician, electromecanic, electronist, operatori utiliaje, ingineri / subingineri, izolator termic și fonic, lăcătuș, mașinist, operatori hidraulici sau operator de instalații energetice. Se remarcă de asemenea o serie de meserii pentru care există o mare cerere exprimată de către angajatori pentru următorii doi ani, cum ar fi meseriile de strungar, sudor, fochist, lăcătuș mecanic, etc.

Nevoia de reconversie profesională este identificată cu precădere în cazul celor 2300 de persoane angajate, în prezent, în exploatarea miniere vizate de procesul de decarbonare.

Totuși, se estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei.

În ceea ce privește răspunsul la nevoia previzionată semnificativă de formare profesională și sprijin pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului, aceasta va fi o deosebită provocare pentru agenția pentru ocuparea forței de muncă, centrele de formare profesională din subordinea acesteia, ca și pentru furnizori de formare profesională din sectorul public sau privat autorizați în condițiile legislației privind formarea profesională a adulților. O atenție deosebită ar trebui acordată pregătirii timpurii pentru a face față unui nr. mare de persoane cu o carieră pe termen lung în activități ce necesită competențe netransferabile sau dificil de transferat într-o economie cu emisii reduse.

De asemenea, necesitatea asigurării accesului persoanelor afectate la programe de formare profesională și oportunități de angajare va impune extinderea și creșterea frecvenței ofertei de transport public, în special în zone defavorizate sau microregiuni mai greu accesibile.

Potențialul de dezvoltare

În ceea ce privește potențialul de diversificare economică și oportunitățile de dezvoltare la nivelul teritoriului, acestea sunt identificate la nivelul strategiei de dezvoltare a județului în corelare cu strategia

de specializare inteligentă a regiunii Sud-Vest Oltenia 2021 - 2027 prin luarea în considerare a mai multor analize cu privire la tendințele antreprenoriale și de specializare predominante, precum și cu privire la performanța firmelor din regiune, infrastructura de cercetare – dezvoltare și inovare (CDI), indicii de avantaj competitiv și rezultatele activității de CDI.

Astfel, documentele strategice menționate identifică următoarele domenii a căror dezvoltare ar putea contribui în perioada 2021 – 2027 la diversificarea economiei jud.: sisteme de transport (tehnologii de operare, materialul rulant, echipamente electrice de iluminat, dispozitive de conexiune pentru fire și cabluri electrice și electronice, aparate de control și distribuție a electricității, fabricarea de cabluri cu fibră optică), inginerie industrială (sisteme, instalații, echipamente, mașini / utilaje pentru construcții și alte industrii, fabricarea motoarelor, generatoarelor și transformatoarelor electrice), ingineria materialelor recuperate folosite în industria prelucrătoare (hârtie, cauciuc și mase plastice, minerale nemetalice, produse chimice organice și anorganice, lemn, filamente sintetice sau artificiale, fire speciale, țesături, piatră, metale comune și articole din acestea), sisteme, echipamente, tehnologii pentru sănătate (dispozitive, aparate și instrumente medicale și stomatologice, fabricarea de echipamente pentru radiologie, electrodiagnostic și electroterapie, fabricarea de biciclete și de vehicule pentru invalizi), producția de energie fotovoltaică, precum și dezvoltarea sectorului ITC.

O condiție favorizantă a dezvoltării economice este prezența resurselor de grafit la Baia de Fier. Astăzi, zăcămintele de grafit sunt foarte căutate, deoarece din grafit se obține grafenul, un produs cu multiple utilizări în telecomunicații, medicină, electronică, dar și în producția de baterii pentru mașinile electrice.

2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (d)

La nivelul întregului județ Gorj, procesul de tranziție la neutralitatea climatică va fi resimțit extrem de acut în condițiile suprapunerii mai multor factori agravanți dintre care cei mai importanți sunt dependența foarte mare (40%) a economiei de producția de energie electrică pe bază de cărbune și activitățile conexe, fenomenul extins al sărăciei, inclusiv sărăcie urbană, 37% din populația rezidentă locuind în zone urbane dezavantajate, iar 21% din populație în zone urbane marginalizate cum sunt Bumbești – Jiu, Tismana, Rovinari.

Strategia județului Gorj 2021-2027 propune un scenariu de dezvoltare care urmărește creșterea gradului de investiții productive în companii cu cel puțin 10%, dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor publice în vederea creșterii atractivității și a caracterului incluziv al zonelor urbane și rurale, creșterea investițiilor în infrastructura de transport pentru îmbunătățirea conectivității, accesibilității și atractivității județului Gorj cu cel puțin 10%, promovarea investițiilor în calitatea vieții în zonele cu potențial ridicat de creștere, pentru a spori capacitatea de a atrage și păstra capitalul uman necesar, creșterea gradului de colectare selectivă a deșeurilor cu cel puțin 30%, creșterea numărului de localități conectate la rețelele de apă și apă uzată cu cel puțin 15%, iar pentru protejarea mediului și a biodiversității, creșterea cu cel puțin 10% a suprafeței spațiilor verzi.

În acest context strategic, planul teritorial își propune sprijinirea tranziției la neutralitatea climatică prin dezvoltarea unei economii sustenabile și colaborative, favorizând inovația și valorificarea oportunităților date de prezența resurselor naturale din județ relevante pentru industriile viitorului, cum sunt resursele de grafit.

O măsură cheie pentru dezvoltare este inițierea de programe de sprijin antreprenorial, adaptate la nevoile

diferitelor grupuri țintă, inclusiv scheme de granturi pentru start-up-uri în industrii cheie, relevante pentru planurile de dezvoltare ale județului. Aceste măsuri trebuie dublate de pachete integrate de măsuri pentru activarea tinerilor, inclusiv a tinerilor NEET și a adulților cu un nivel scăzut de educație și calificare.

Sectorul antreprenorial productiv mic și mijlociu este vital în vederea creșterii competitivității și capacității economiei locale de a genera locuri de muncă durabile, sigure și cu un nivel de salarizare atractiv, mai ales având în vedere faptul că, în prezent, întreprinderile mijlocii reprezintă doar 0,9% din totalul întreprinderilor mici și mijlocii, precum și faptul că majoritatea acestora sunt furnizori pentru, și, prin urmare, sunt semnificativ dependente de întreprinderile aferente sectoarelor economice în transformare.

În același timp, planul vizează creșterea accesului persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatorilor la programe de calificare / recalificare, perfecționare și specializare de calitate și care să fie corelate cu cererea de calificări și specializări preconizate în economia județului, prioritare fiind nevoile persoanelor cu pregătire medie sau de bază afectate de reducerea sau transformarea activităților economice expuse negativ tranziției la neutralitatea climatică.

În egală măsură, se impune extinderea accesului la servicii de bază în mod sustenabil prin integrarea energiei regenerabile. În acest sens, planul teritorial își propune multiplicarea exemplului satului Bustuchin, de aproximativ 1.000 de locuitori, care este independent din punct de vedere energetic și își produce propria energie pentru iluminatul public, școli etc. prin intermediul energiei solare fotovoltaice.

În ceea ce privește grupurile vulnerabile, chiar dacă locurile de muncă afectate de procesul de tranziție sunt preponderent ocupate de bărbați, trebuie abordată și situația specifică și rolul femeilor, pentru a preveni dezechilibrele de gen de pe piața muncii, în antreprenariat și pentru a asigura egalitatea în remunerare. De asemenea, este necesar să se acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile care sunt afectate în mod disproporționat de efectele adverse ale tranziției, cum ar fi lucrătorii cu handicap.

Deși obiectivele și măsurile prezentate mai sus vor fi determinante pentru o tranziție justă la nivelul teritoriului, pentru compensarea pierderilor semnificative de locuri de muncă sunt necesare și măsuri suplimentare de investiții productive în întreprinderi mari pentru activități economice care contribuie la tranziția către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050 și la atingerea țărilor de mediu aferente și care prezintă potențial de dezvoltare în județ, identificate în secțiunea 2.4. *Tipuri de operațiuni preconizate.*

În același timp, realizarea unei tranziții de succes la neutralitatea climatică implică și conștientizarea permanentă a factorilor interesați și comunităților afectate privind schimbările preconizate, efectele în timp și implicațiile de suportabilitate. Măsurile de conștientizare vor consta, în principal, în campanii periodice de comunicare în vederea informării și sensibilizării organizațiilor și comunităților afectate. Campaniile de comunicare și sensibilizare vor fi concepute din perspectiva responsabilizării și vor fi adaptate la diferențele comunități (rural-urban) și categorii sociale (femei-bărbați; tineri-vârstnici; activi-inactivi din punct de vedere economic) afectate.

2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (e)

Contribuția planului vizează egalitatea de șanse și accesul la locuri de muncă (principiul 3), egalitatea de gen (principiul 2), sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, în special pentru cei afectați de procesul de tranziție (principiul 3). Programul promovează, de asemenea, măsuri integrate legate de investițiile productive în IMM-uri și măsurile de creare a locurilor de muncă durabile (principiul 3), inclusiv formarea, perfecționarea și recalificarea persoanelor afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic (principiul 1), promovând astfel locuri de muncă sigure și adaptabile (principiul 5). De asemenea, investițiile în economia socială creează oportunități incluzive în găsirea unui loc de muncă pentru persoanele cu dizabilități și persoanele defavorizate (principiul 17). Sărăcia energetică este luată în considerare și prin sprijinirea instalării de panouri fotovoltaice/fototermale la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care va contribui la crearea de comunități energetice (principiul 20). De asemenea, planul sprijină indirect accesul la servicii esențiale prin reducerea costului serviciilor publice furnizate, investind în auto-sustenabilitatea clădirilor publice (școli, spitale, cămine pentru bătrâni, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională) și în mobilitatea verde publică locală (principiul 20).

Sinerghiile și complementaritatea PTTJ cu reformele din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

PTTJ Gorj are obiectivul de a atenua impactul socio-economic al implementării reformelor prevăzute în PNRR pentru înlocuirea cărbunelui din mixul energetic până în 2032, precum și pentru reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței.

Complementar, reforma legislativă privind decarbonarea sectorului de încălzire și răcire prevăzută în PNRR va crește rolul prosumatorilor în producția de energii regenerabile, inclusiv prin compensarea cantitativă a volumelor livrate și consumate din rețea. De asemenea, noul cadru legislativ privind prosumatorii, precum și programele naționale și locale de stimulare și aplicare a soluțiilor RES vor ține cont de particularitățile comportamentale ale diverselor categorii sociale sau tipuri de gospodării, inclusiv cele afectate de procesul de tranziție la neutralitatea climatică.

Reformele PNRR privind debirocratizarea mediului de afaceri, inclusiv *cloud-ul guvernamental* vor contribui la eliminarea obstacolelor de dezvoltare pe care le întâmpină mediul privat, în special prin simplificarea procedurilor de interacțiune cu autoritățile publice. Astfel, reformarea modului de aplicare a testului IMM și transparentizarea procesului de legislativ, simplificarea procedurilor de înființare / de ieșire de pe piață a firmelor, de constituire și funcționare a punctelor de lucru, simplificarea procesului de autorizare a lucrărilor de construire și reformarea licențelor / autorizațiilor / certificatelor privind afacerile din România vor stimula inclusiv operațiunile dedicate mediului privat din PTTJ.

Strategia națională de ocupare a forței de muncă 2021 – 2027

Dimensiunea socială a PTTJ este în strânsă concordanță cu direcțiile identificate în cadrul strategiei și a planului de acțiuni aferent, aprobate prin HG 558/2021, în special prin contribuția la direcțiile de acțiune aferente procesului de tranziție la „economia verde” (stimularea antreprenoriatului și crearea de locuri de muncă verzi), cartografierea ocupațiilor și competențelor, precum și asigurarea corespondenței între ocupații, calificări și conținutul lor de competențe, organizarea de programe de formare profesională pentru angajați în vederea dezvoltării și diversificării competențelor, în contextul schimbărilor tehnologice și digitale de pe piața muncii.

Astfel, în cadrul PTTJ sunt prioritizate operațiunile care sprijină ocuparea persoanelor direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă, a persoanelor aparținând unor categorii defavorizate atât pentru măsurile destinate mediului de afaceri și antreprenorial, cât și pentru cele aferente reconversiei și integrării pe piața forței de muncă a persoanelor afectate de procesul de tranziție (facilitarea accesului pe piața muncii și furnizarea de pachete de servicii și măsuri adaptate a persoanelor din grupurile dezavantajate, sprijinirea forței de muncă în vederea obținerii competențelor necesare pentru a realiza tranziția dinspre sectoarele în declin către sectoarele în creștere, în cadrul economiei verzi, susținerea înființării de centre de inovație și antreprenariat (de tipul incubatoarelor de afaceri).

Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Sud-Vest Oltenia 2021-2027

Strategia urmărește încurajarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea companiilor inovative, valorificarea infrastructurilor de cercetare și stimularea parteneriatului dintre universități, institute de cercetare și companii, prin concentrarea resurselor în domenii cu potențial de specializare, în care regiunea deține reale avantaje economice și competențe, pentru a face tranziția la o economie mai verde, mai incluzivă și rezilientă la schimbările climatice.

Coerența PTTJ cu strategia menționată este reliefată la nivelul integrării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în activitatea economică a IMM, în procesul de creare / dezvoltare / extindere a incubatoarelor de afaceri și respectiv în formarea profesională asociată procesului de tranziție justă. Astfel, domeniile de specializare inteligentă identificate în cadrul strategiei constituie premisele dezvoltării investițiilor inițiale, a transferului tehnologic și a reconversiei profesionale a forței de muncă în procesul de tranziție justă (automotive - piese și accesorii pentru producția de autovehicule, piese și accesorii pentru electrotehnica, sisteme electrice pentru transport feroviar; și industria aluminiului, inginerie industrială și transporturi, energie durabilă și mediu, medicină inovativă fundamentală și aplicativă, agricultură și industrie alimentară, turism și identitate culturală).

Pentru coerența PTTJ cu **Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018 - 2025**, **Strategia de dezvoltare regională 2021-2027 din cadrul Planului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Sud-Vest Oltenia (PDR) 2021-2027** și cu **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030**, a se vedea Anexa 1, punctul 2.

2.4. Tipuri de operațiuni preconizate

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

Operațiunile vizează prioritar zonele defavorizate de la nivelul județului (Bazinul carbonifer Motru-Rovinari, Albeni-Târgu Cărbunești, Turceni și Schela, identificate la nivel de UAT), cf. studiului de fundamentare *Disparități teritoriale în România (2021)*. De asemenea, sunt vizate prioritar și comunitățile marginalizate identificate cf. versiunii actualizate a *Atlasului comunităților marginalizate*, atunci când aceasta va fi disponibilă. Toate investițiile propuse în cadrul planului vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente. Astfel, toate investițiile vor fi planificate / proiectate, implementate și, ulterior, exploatate pentru a nu prejudicia semnificativ mediul în înțelesul *Regulamentului (UE) 852/2020*.

Tipuri de operațiuni indicative

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a IMM, inclusiv prin activități de transfer tehnologic;
- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, inclusiv a antreprenoriatului feminin și a antreprenoriatului tânăr;
- Dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează fabricarea echipamentelor pentru telecomunicații / medicină, electronică, dar și producția de baterii pentru mașinile electrice. O condiție favorizantă a dezvoltării acestor domenii este prezența resurselor de grafit la Baia de Fier. Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv numărul limitat de sectoare din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR SV Oltenia care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității întreprinderilor.

Aceste tipuri de operațiuni vor contribui la realizarea unei tranziții juste prin crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de procesul de tranziție la neutralitatea climatică la nivelul teritoriului, precum și pentru cele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform definițiilor din Regulamentul GBER), inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale.

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Pentru ocuparea locurilor de muncă, investițiile pot include și costuri legate de formarea profesională a personalului nou angajat, precum și subvenții acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri care sunt părinți unici susținători ai familiilor monoparentale, șomeri de lungă durată sau tineri NEET.

Din punct de vedere al relevanței pentru diversificarea durabilă a economiei, sunt avute în vedere incubatoarele tehnologice (IMM-uri cu potențial de creștere tehnologic), academice (IMM-uri a căror activitate rezidă în aplicarea sau utilizarea activității de cercetare-dezvoltare din cadrul unei universități ori institut de cercetare sau dezvoltă inițiativa antreprenorială din mediul universitar, având ca obiectiv reținerea tinerilor în comunitate și comercializarea tehnologiilor elaborate și dezvoltate de studenți sau de facultate), sociale (IMM-uri care folosesc spiritul antreprenorial și inovația pentru a crea impact social), sectoriale, corelat cu domeniile de specializare inteligentă, precum și incubatoarele virtuale, sub forma portalurilor de afaceri.

Sprijinirea tranziției forței de muncă

În cadrul acestui tip de operațiuni, prioritatea este sprijinirea reconversiei profesionale a persoanelor

angajate, în prezent, în exploatarea miniere vizate de procesul de decarbonare, dar și sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a lucrătorilor, în special a celor mai vulnerabili, pentru adaptarea la cerințele și oportunitățile unei economii diversificate și prietenoase cu mediul.

În acest sens, este vizată recalificarea și perfecționarea în special în domeniul producției cu intensitate tehnologică medie și ridicată, IT&C, construcții și renovări de clădiri, producția de energie verde, instalarea și întreținerea de soluții individuale de energie regenerabilă, etc. De asemenea, stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor poate fi propusă ca parte a unui pachet de incluziune activă împreună cu măsuri de profilare, consiliere în carieră, măsuri de perfecționare / recalificare și alte măsuri active.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a domeniilor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Acest obiectiv va fi realizat prin măsuri de investiții în actualizarea competențelor și / sau recalificarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și în servicii de asistență și în măsuri active de ocupare pentru acestea.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De aceea, tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

De asemenea, în cadrul acestui tip de operațiune se pot avea în vedere și măsuri de creștere a capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a defini și actualiza permanent nevoile sectoriale de formare profesională în raport cu procesul dinamic de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali și autoritățile relevante, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru a răspunde nevoii de a diversifica și a crește gradul de cuprindere a serviciilor de formare oferite.

Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 55% în timpul iernii și de 37% raportat la întregul an în condițiile în care în perioada 2015 – 2020, salariul mediu net a fost sub media națională cu aprox. 9% tendința fiind de menținere în ultimii 3 ani la 10% sub media țării. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care vor contribui la crearea de comunități de energie și creșterea nivelului general de acceptare față de tranziția energetică prin dobândirea statului de prosumator.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții

În dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc.

Investițiile vor fi realizate cu respectarea principiului *eficiența energetică pe primul loc*.

În ceea ce privește mobilitatea verde, este sprijinită dezvoltarea transportului public local prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public local care să faciliteze accesul la formare profesională și oportunități de angajare.

Contribuția la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin crearea și / sau menținerea de locuri de muncă sustenabile în cadrul serviciilor publice esențiale în vederea ocupării persoanelor direct afectate de procesul de tranziție și a persoanelor vulnerabile, creșterea capacității instalate și a cantității de energie totală produsă din surse regenerabile și prin reducerea consumului anual de energie primară la nivelul gospodăriilor și serviciilor publice.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de RES în conformitate cu Directiva (UE) 2001/2018 având în vedere insuficienta dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, cf. ultimelor date publicate de către Transelectrica în mai 2020, în județul Gorj, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune cumula doar 30,72 MW, respectiv 2,22% din întreaga capacitate instalată.

Sprrijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate.

Contribuția operațiunilor la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin promovarea proiectelor integrate de reabilitare / decontaminare situri poluate neutilizate (situri industriale abandonate, terenuri neutilizate) pentru noi folosințe economice / sociale / culturale.

Investiții productive în întreprinderi mari

Potențialul de generare de locuri de muncă în județ prin intervenții FTJ de sprijinire a microîntreprinderilor și prin investiții productive în IMM-uri, calculat pe baza implementării POR 2014 – 2020, coroborată cu indicatorii evoluției angajărilor în sectorul IMM, este de 152 de locuri de muncă pe an. Astfel, în 6 ani (2024 – 2029), FTJ, prin investițiile în IMM, ar putea crea aprox. 912 locuri de muncă, insuficient pentru a compensa pierderile. (Analiza este inclusă în Anexa 1, punct 4).

În procesul de elaborare a planului teritorial, a fost exprimat interesul din partea mai multor investitori în ceea ce privește dezvoltarea de mari unități de producție în domenii precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a

tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor. Având în vedere stadiul incipient al pregătirii investițiilor, planul nu include în prezent o listă orientativă a întreprinderilor. Pe măsură ce planurile de investiții se vor maturiza, autoritățile vor propune includerea în plan a întreprinderilor respective împreună cu estimarea locurilor de muncă.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Tipurile de operațiuni de mai sus vin în completarea programelor operaționale 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, de sănătate și educație din România, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR SV Oltenia, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor sanitare, educaționale și sociale relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 12 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 200 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020. (Anexa 1, punctul 5)

Pilonii II și III

Din perspectiva complementarității operațiunilor, pilonul 1 are ca obiectiv principal crearea de locuri de muncă durabile în activități productive de bunuri și servicii, în timp ce pilonul 2 are ca obiectiv principal creșterea nivelului de intensitate tehnologică a economiei județului și se adresează întreprinderilor a căror situație financiară permite rambursarea împrumuturilor. Indicativ, pentru pilonul II vor fi avute în vedere sectoarele aferente ingineriei materialelor recuperate folosite în industria prelucrătoare (hârtie, cauciuc și mase plastic, minerale nemetalice, produse chimice organice și anorganice, lemn, filamente sintetice sau artificiale, fire speciale, țesături, piatră, metale comune și articole din acestea), dar și alte sectoare ce vor fi identificate în implementarea planului.

În ceea ce privește Pilonul 3, proiectele aflate în analiză / pregătire la nivelul autorităților publice ar putea viza investiții în toate tipurile de infrastructuri publice, dar și infrastructuri sociale și de sănătate. (Anexa 1, punctul 6)

3. Mecanisme de guvernare

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (f)

Coordonarea și monitorizarea procesului de tranziție a teritoriului va fi asigurată prin activitatea *Grupului județean pentru coordonarea tranziției la neutralitatea climatică*. Înființarea și funcționarea acestei structuri partenoriale vor asigura premisele implicării tuturor actorilor socio-economici și din mediul academic relevanți de la nivelul teritoriului, privați și publici, alături de autoritățile responsabile de protecția mediului (Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Direcția Silvică, Garda de Mediu), forța de muncă și protecția socială (Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, Inspectoratul Teritorial de Muncă și Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecții Sociale), educație și sănătate publică.

Consiliul Județean va derula o procedură transparentă și nediscriminatorie de selectare a reprezentanților mediului de afaceri și societății civile pentru a se asigura un nivel optim de reprezentativitate a sindicatelor și patronatelor, organizațiilor de protecția mediului, organizațiilor tinerilor, femeilor, organizațiilor grupurilor vulnerabile, asociațiilor profesionale în domeniul urbanismului, energiei regenerabile, formării profesionale.

Grupul va asigura dialogul organizat între părți pentru a permite informarea reciprocă permanentă asupra problemelor curente în procesul de tranziție la neutralitatea climatică, asigurarea monitorizării permanente a PTTJ, a evoluției indicatorilor socio-economici și de mediu în procesul de tranziție justă, precum și informarea corespunzătoare a comunității.

De asemenea, grupul va coordona acțiunile de promovare a oportunităților de finanțare din FTJ și celor complementare FTJ și va monitoriza consecvența direcțiilor strategice de la nivel teritorial a principalilor actori relevanți în procesul de tranziție în paralel cu promovarea acțiunilor de creștere a gradul de conștientizare a tranziției climatice, măsurile de atenuare a impactului și calendarul acesteia. Grupul va asigura colaborarea permanentă, pe toată perioada de implementare a Programului Operațional Tranziția Justă, cu toate organismele cu atribuții în implementarea acestui program și va putea propune modificări ale PTTJ în funcție de traiectoria și dinamica procesului de tranziție la nivelul teritoriului.

Implicarea partenerilor în pregătirea PTTJ a fost un proces derulat atât la nivel teritorial, cât și la nivel național, având în vedere faptul că PTTJ este documentul strategic de bază pentru fundamentarea intervenției POTJ în județ. La nivel teritorial, au fost implicați reprezentanți ai Agenției de Dezvoltare Regională (ADR), autorităților publice locale (municipalități, Consiliul Județean), instituțiilor publice locale (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului etc.), universităților și învățământului secundar (școli profesionale, forță de muncă, centre de formare etc.), mediului de afaceri, sindicatelor, grupurilor de acțiune locală și societății civile. Din partea autorităților și organizațiilor implicate la nivel național menționăm reprezentanți ai Ministerului Energiei, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerului Economiei, Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Educației, Academia Română, alături de reprezentanți ai unor organizații precum Blocul Național Sindical, World Wildlife Fundsau Bankwatch.

În ceea ce privește propunerile și observațiile primite pe parcursul consultărilor publice, menționăm contribuția organizației sindicale Cartel Alfa care a propus ca planul să includă o prezentare a potențialului de dezvoltare pentru județ ca urmare a resurselor de grafit.

De asemenea, planul integrează propunerea organizației Greenpeace de a fi prevăzute investiții pentru

sprijinirea creării de rețele de prosumatori pentru combaterea sărăciei energetice, precum și propunerea organizației Bankwatch ca planul să includă prevederi mai detaliate privind nevoia de promovare a antreprenoriatului feminin, precum și propunerea de detaliere a impactului tranziției asupra ocupării locurilor de muncă de către femei și asupra grupurilor vulnerabile.

4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor

Referință: articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul FTJ

Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate

Pentru a măsura realizările aferente tipurilor de operațiuni care vizează combaterea sărăciei energetice prin instalarea de panouri foto-voltaice / foto – termice la nivel de gospodărie (S6) și, respectiv mobilitatea verde (S7), sunt propuși următorii indicatori specifici de realizare:

ID S6

Denumire: **Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator**

Definiție: **Se vor număra gospodăriile care încheie contract de prosumator conform Legii 123 / 2012 cu modificările și completările ulterioare.**

Unitatea de măsură: **număr de gospodării.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 18.

ID S7 (corespunde lui RCO 59):

Denumire: **Infrastructură pentru combustibilii alternativi**

Definiție: **Se vor număra punctele de încărcare prevăzute în proiectele de mobilitate verde.**

Unitatea de măsură: **număr puncte de încărcare.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 62.

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

Planul teritorial pentru o tranziție justă - 2.PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL HUNEDOARA (null)

1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (a) și (b) și articolul 6

1.1 Prezentarea procesului de tranziție

Guvernul României a aprobat obiectivele, politicile și măsurile *Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice* (PNIESC) prin care se asigură contribuția la țintele Uniunii Europene (UE) de energie și climă (2030) și neutralitate climatică (2050). PNIESC, notificat în formă finală Comisiei Europene (CE) în 2021, definește calea de realizare a contribuției la țintele UE și stabilește ținte intermediare de climă și energie pentru 2030:

- reducerea emisiilor ETS cu 43,9% și a celor non-ETS cu 2% față de anul 2005;
- creșterea ponderii energiei din surse regenerabile (RES) în consumul final brut de energie cu 30,7%;
- reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030.

Ulterior, *Planul Național de Redresare și Reziliență* (PNRR), aprobat în 2021, a definit reformele și investițiile esențiale pentru accelerarea și susținerea tranziției la neutralitatea climatică prin:

- eliminarea cărbunelui și consolidarea legislației investițiilor private în producția de electricitate din RES;
- dezvoltarea legislației favorabile tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;
- reducerea intensității energetice a economiei printr-un mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie.

PNIESC și PNRR creează astfel cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică să continue susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032, în condițiile în care România a menținut, în ultimele două decenii, evoluții pozitive ale principalilor indicatori de climă și energie (Anexa 1, punct 1).

Decarbonarea producției de energie și agent termic pe bază de cărbune

Tranziția sustenabilă și compatibilă cu obiectivele de securitate energetică națională către o producție de energie electrică și agent termic, cu emisii reduse de carbon, va fi realizată prin eliminarea treptată a cărbunelui. Procesul este reglementat de Ordonanța de urgență nr. 108/2022, care include calendarul 2022 - 2030 pentru închiderea capacității totale instalate pe bază de huiă și lignit de 4920 de MW.

Decarbonarea a început prin închiderea în 2021 a unei capacități de 1695 de MW și va continua, conform (cf.) calendarului prezentat în Anexa 1, graficul 4, până la închiderea întregii capacități, din care 4770 de MW reprezintă capacitatea de la nivelul Complexului Energetic (CE) Oltenia și CE Hunedoara, două companii publice cu operațiuni în județele (jud.) Dolj, Gorj și Hunedoara. Calendarul închiderii capacităților este prezentat în Anexa 1, tabelele 1 și 2. Unele grupuri energetice constituie rezervă tehnică între 2023 - 2030, pentru funcționarea sigură și stabilă a Sistemului Electroenergetic Național (SEN). De asemenea, termenul de închidere prevăzut pentru grupurile Rovinari 3 și Turceni 7, totalizând 660 MW (31 decembrie 2022), poate fi amânat în situații justificate la solicitarea Transelectrica și se constituie rezervă tehnică între 2023 - 2026. Astfel, începând cu 2031, producția de energie electrică pe bază de cărbune va înceta.

Concomitent, exploatarea miniere din Gorj și Hunedoara parcurg un proces de închidere până în 2032, ceea ce va face ca, în 2030, ultimul an de funcționare a grupurilor energetice, cantitatea de cărbune estimată a mai fi extrasă (aprox. 10 milioane tone) să fie cu 75% mai redusă față de nivelul anului 1993

(Anexa 1, grafic 5). Din 2031, extracția de cărbune va înceta.

În situație de criză energetică, Guvernul poate să aprobe amânarea închiderii unor capacități energetice pe cărbune și a exploatărilor miniere aferente. În acest caz, vor fi aduse modificările necesare planului. Orice modificare a calendarului pe termen scurt de eliminare a cărbunelui va fi compatibilă cu țintele pentru 2030 și 2050 din Legea Europeană a Climei și cu angajamentul de eliminare a cărbunelui până cel târziu la sfârșitul lui 2032.

Noi investiții în electricitate din RES și gaze naturale (grupuri pregătite pentru hidrogen)

PNRR prevede noi capacități de producție de electricitate din RES cu scopul de a conecta în 2024 o capacitate eoliană și solară de 950 MW. De asemenea, a fost prevăzută și reglementarea, până la finalul trim. II 2023, a *contractelor pentru diferență*, ca mecanism de sprijin al producției de RES. Adicional, un rol strategic au proiectele aprobate în 2021 de către Comitetul de investiții al Fondului de Modernizare pentru capacități fotovoltaice de 750 MW, precum și capacități de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat pregătite pentru hidrogen (CCGT) de 1200 MW la nivelul CE Oltenia.

Toate aceste măsuri vor transforma profund structura producției de electricitate. Cf. PNIESC, coroborat cu planul de restructurare a CE Oltenia (Anexa 1, grafic 3), în 2030 față de 2020, ponderea cărbunelui se va diminua de la 17% la 3,39%, ponderea producției de tip solar va crește de la 7,18% la peste 20%, ponderea producției eoliene va crește de la 15,5% la 22%, în vreme ce producția de electricitate pe bază de gaze naturale se va reduce semnificativ de la 18% la 12,8%.

Cea mai mare capacitate de producție de electricitate pe bază de gaz (860MW) se află la Brazi - Prahova, aprox. 37,6% din capacitatea de producție disponibilă, cf. Transelectrica. Centrala, pusă în funcțiune în 2012, contribuie la securitatea energetică (poate acoperi aprox. 10% din consum) deoarece nu depinde de vreme și poate echilibra piața în funcție de fluctuațiile RES. Compania estimează o reducere a emisiilor anuale de CO₂ de la un nivel de 1,43 milioane tone (2023) la 0,99 milioane tone în 2030, o scădere de 30,7%. Volumul mediu de emisii evitate între 2025 și 2030 va fi de aprox. 293.000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi de aprox. 500.000 tone CO₂/an, o reducere de aprox. 40% față de emisiile anului 2020. După 2035, centrala de la Brazi va funcționa doar pentru echilibrarea sistemului energetic în perioade de vârf de cerere.

O altă capacitate importantă (800 de MW) a fost centrala termoelectrică de la Iernut - Mureș, pusă în funcțiune între 1963-1967. În 2019, s-au retras definitiv din exploatare grupurile 1, 2, 3 și 6, în prezent fiind în exploatare doar grupurile 4 (100 MW) și 5 (200 MW). Romgaz are în curs de execuție o centrală electrică nouă la Iernut, cu ciclu combinat, de 430 MW și o eficiență electrică brută la sarcină nominală de 56,42%. Autorizația pentru proiect a fost emisă în 2017. Proiectul este aliniat politicii PNIESC (pag. 109) potrivit căreia gazul natural este un combustibil de tranziție cu rol esențial în echilibrarea SEN.

Reducerea semnificativă a emisiilor de CO₂ în sectoare strategice

Tranziția la neutralitatea climatică necesită și decarbonarea sectorului industrial cf. politicilor și măsurilor de reducere substanțială a intensității emisiilor aprobate prin PNIESC. Emisiile industriale sunt concentrate în jud. Galați, Prahova și Mureș. Astfel, din emisiile totale la nivel național în 2020 (Anexa 1, tabel 3), cf. ANPM, 26% reprezintă ponderea emisiilor aferente producției de oțel, amoniac, acid azotic și carburanți din aceste județe.

Calea identificată pentru accelerarea tranziției oțelului este singura suficient de matură tehnologic cf. analizei din Comunicarea CE *Towards Competitive and Clean European Steel*: tehnologia minereului de fier obținut prin reducere directă, procesat, ulterior, în cuptoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF). Această transformare va permite trecerea de la o emisie specifică de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid la o emisie specifică de 0.6 tone CO₂ / tona oțel lichid. Trecerea la tehnologia DRI-EAF va fi realizată în intervalul 2023 – 2026 și va permite evitarea în medie, între 2026 și 2035, a unui volum de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 5), dintr-un volum mediu de aprox. 7,8 milioane tone CO₂ pe actuala tehnologie. În această primă etapă de transformare, instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singazul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua în cea de-a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Liberty Galați are un plan coerent de tranziție graduală de la gazul natural către hidrogen. Primul pas în producerea de hidrogen verde va fi proiectul de producerea a 3MW de hidrogen utilizat la încălzirea oalelor de oțel. Proiectul se afla în faza de pregătire și va fi depus spre finanțare în cadrul Fondului de Inovare în August 2022. (A se vedea PTTJ Galați, secțiunea 2.1)

Aprox. 6% din emisiile verificate în 2020 provin din producția de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la combinatul din Târgu Mureș. Strategia de accelerare a reducerii emisiilor respectă principiul *eficiența energetică pe primul loc* și include un mix complex de măsuri (Anexa, figura 1), care, cumulat, vor conduce la o reducere medie anuală de emisii de 244000 tone CO₂ între 2021 – 2030, iar din 2030 la o reducere de peste 470.000 tone CO₂ / an. Unele măsuri sunt pregătite pentru Fondul de Modernizare, iar una este în curs de pregătire pentru PO Tranziția Justă, respectiv producerea și integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză, înainte de etapa de comprimare.

În ceea ce privește tranziția carburanților, din cele 4 rafinării active, trei sunt situate în Ploiești - Prahova: Petrobrazi Ploiești (deținută de OMV Petrom), Petrotel Ploiești (deținută de Lukoil) și Vega Ploiești. Peste 90% din producția anuală de țiței a României este realizată de OMV Petrom. Țițeiul este prelucrat la rafinăria Petrobrazi, care are o capacitate de 4,5 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de aprox. 80%, țiței extras din România. Rafinăria Petrotel (Lukoil) are o capacitate de 2,4 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de peste 95%, petrol importat din Rusia. Rafinăria Vega Ploiești este o rafinărie mică (0,35 mil. tone/an) pentru solvenți și bitum, care utilizează petrol din Kazahstan. Strategia 2030 a OMV Petrom vizează atingerea neutralității din punct de vedere al emisiilor de carbon din operațiuni până în 2050. Calea este prezentată în Anexa 1, figura 2, și prevede, în perioada 2030 - 2035, reducerea cu aprox. 26%, față de 2020, a cantității de țiței extrase din România și prelucrate la Petrobrazi, urmând ca, până în 2040, să se ajungă la o reducere de 54%, iar până în 2050 extracția să înceteze. Ponderea biocarburanților, în totalul producției Petrobrazi, va crește de la 5% în 2020, la 26% în 2030, respectiv 40% în 2040, urmând ca până în 2050 să ajungă la 80%.

Tabloul măsurilor prin care va fi realizată tranziția este completat de reforma cadrului legislativ, prevăzută în PNRR, pentru reducerea intensității energetice. Astfel, până la finalul anului 2022, România va reglementa cadrul legal pentru monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor formulate de auditurile energetice în sectorul ETS, eliminarea obstacolelor din calea contractării performanței energetice și aplicarea standardelor de eficiență energetică pentru a asigura conformitatea produselor cu standardele de etichetare ecologică, precum și îmbunătățirea gradului de conștientizare a IMM-urilor cu privire la eficiența energetică. În acest mod, România a creat cadrul favorizant pentru transformarea graduală în vederea integrării într-o economie cu emisii reduse a unor activități mari consumatoare de energie precum fabricarea autovehiculelor și a componentelor auto, a produselor din minerale nemetalice (ciment, var, etc), construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea hârtiei sau industria alimentară.

1.2 Identificarea teritoriilor cele mai afectate

Având în vedere acțiunile de mai sus, teritoriile identificate ca fiind cele mai afectate sunt jud. Dolj, Gorj, Hunedoara, Mureș, Prahova și Galați, în care sunt concentrate peste 60% din emisiile ETS, și în care se pierd în medie 5500 de locuri de muncă / județ. Selectarea teritoriilor este motivată și de faptul că aceste pierderi vor accentua inegalitățile sociale, șomajul și sărăcia, dislocarea tinerilor și adulților și excluziunea categoriilor vulnerabile.

Tranziția jud. Hunedoara

Huila a transformat jud. într-unul dintre principalele centre ale producției de electricitate și agent termic pe bază de cărbune, tip de producție care urmează a fi eliminat gradual din structura de producție de electricitate până la 31.12.2030.

Cele 6 blocuri energetice din județ (5 blocuri energetice pe bază de cărbune ale termocentralei Mintia, cu o putere instalată de 210MW fiecare, și termocentrala de la Paroșeni cu o putere instalată de 150MW) reprezintă 1200 MW, întreaga capacitate a CE Hunedoara, și au generat, în 2020, 51,23% din întregul volum de emisii ETS al județului reprezentând 2,4% din emisiile ETS totale verificate la nivelul României (tabel 3).

Impactul economico-social până în 2030 al tranziției jud. a fost analizat în cadrul unui studiu finanțat prin Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale al UE. Chiar și în aceste condiții, în ceea ce privește modificările preconizate ale ocupării forței de muncă[i], modelarea arată un dezechilibru considerabil între pierdere (7400 locuri de muncă) și generare (1700 locuri de muncă) în ceea ce privește ocupațiile care necesită un nivel de pregătire de bază sau mediu. Modelarea a inclus sectoarele în declin precum și lanțurile valorice aferente, cum ar fi comerțul cu ridicata și cu amănuntul cu materii prime și piese de schimb aferente acestor industrii, lucrări de construcții specializate, fabricarea și comercializarea de produse metalice, mașini și echipamente, servicii de transport, servicii de reparații de mașini și camioane grele precum și furnizarea de servicii profesionale.

Alături de pierderile de locuri de muncă, județul a fost selectat și ca urmare a contextului socio-economic marcat de persistente disparități care se vor adânci fără măsuri de atenuare. (A se vedea anexa 1, punctul 3)

2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Teritoriu: Hunedoara

2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Procesul de tranziție la neutralitatea climatică a României prezentat în secțiunea precedentă permite identificarea la nivelul teritoriului a următoarele sectoare generatoare de efecte socio-economice:

- Sectoare în declin: extracția huilei și producția de energie electrică și termică pe bază de cărbune la nivelul CE Hunedoara. Acest tip de producție se va reduce gradual până la încetarea completă începând cu 2030, conform calendarului din tabelul 2;

• Sectoare mari consumatoare de energie și cu un număr semnificativ de angajați pentru care este creată, prin PNRR, posibilitatea de accesare de împrumuturi garantate de BEI pentru proiecte de transformare productivă și acțiune climatică sprijinind tranziția ecologică a României, cum sunt: industria componentelor pentru autovehicule de transport rutier (5297 de angajați), fabricarea de produse din minerale nemetalice (1464 angajați), numărul de angajați este conform INS, 2020. Reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030 sunt măsuri esențiale ale PNIESC.

Pierderile de locuri de muncă

Conform analizei CE Hunedoara, măsurile de decarbonare vor afecta în perioada 2021 – 2027 un număr de 2250 de angajați din care majoritatea activi în exploatarea miniere.

Reducerea activității CEH va avea în mod necesar impact și asupra locurilor de muncă în întreprinderile care fac parte din lanțul de furnizare al acestei companii. Se poate estima că aprox. 50% din cifra de afaceri a acestor întreprinderi va fi afectată negativ ceea ce se va traduce și într-o reducere a locurilor de muncă. În acest context, trebuie avut în vedere că în prezent în activitatea de transport rutier și transport prin conducte sunt angajate în prezent în județ peste 2244 de persoane, iar în activitatea de depozitare alte 1023 de persoane și că aceste sectoare sunt puternic dependente de CEH.

Pierderile de locuri de muncă la nivelul teritoriului la orizontul anului 2030 sunt prezentate în tabelul 12, care prezintă rezultatele modelării macroeconomice E3ME[i].

Modelul indică faptul că pierderea de locuri de muncă este substanțial mai mare decât generarea de locuri de muncă.

Cea mai mare pierdere este aferentă categoriei *muncitori calificați și asimilați* (3400) și *muncitorilor necalificați* (2600). Serviciile sunt practic singurul sector care adaugă un număr de locuri de muncă (650), dar acesta este cu totul insuficient pentru a compensa pierderile de locuri de muncă în activități care necesită un nivel de pregătire mediu și de bază.

Impactul social

Potrivit CE Hunedoara, aprox. 50% din angajații din exploatarea miniere au între 40 și 50 de ani, iar aprox. 36% au între 50 și 60 de ani.

Majoritatea salariaților sunt bărbați și se află astfel concentrați în intervalele de vârstă 41-60 ani, la vârsta maturității, cei mai mulți fiind probabil familiști și susținători de familie și care se pot adapta cu dificultate la cerințele unor noi locuri de muncă. Deși impactul va fi resimțit cel mai acut la nivelul celor care sunt unici întreținători de familie, se poate aprecia că fiecare loc de muncă pierdut are potențialul de a afecta cel puțin alte 1,5 persoane, ceea ce poate face ca impactul acestor măsuri de decarbonare să fie resimțit de aprox. 3370 de persoane prin scăderea nivelului de trai, creșterea responsabilităților financiare ale femeilor, copiii sau tinerii aflați în întreținere, fiind de asemenea afectați, existând posibilitatea de creștere a riscului abandonului școlar și de intrare accelerată în câmpul muncii. Din punct de vedere al distribuției pe sexe, majoritatea locurilor de muncă afectate sunt ocupate de bărbați. Prin închiderea industriilor, va crește concurența în relația cu femeile pentru locurile de muncă disponibile, făcând ca piața muncii să devină mai greu accesibilă pentru femei. În acest fel, consecințele pierderii locurilor de muncă de către bărbați sunt transmise, în parte, de la bărbați la femei, riscând să crească inegalitățile de gen pe piața muncii.

În ceea ce privește salariul mediu net al persoanelor afectate, acesta este unul ridicat (4099 lei în termocentrale și 3649 lei în exploatarea miniere), fiind cu aprox. 36% peste salariul mediu net al județului (2617 lei) și cu 22% peste salariul mediu net la nivel național (3217 lei), datele fiind aferente anului 2020.

Prin urmare, locurile de muncă afectate de procesul de decarbonare sunt caracterizate de un nivel de pregătire mediu, dar de un nivel de salarizare net superior unor locuri de muncă similare ca nivel de pregătire în sectorul IMM al județului, nivel de salarizare pe care îl putem estima prin raportare la prevederile *OUG 43 / 2019 privind unele modificări fiscale aduse domeniului construcțiilor* potrivit cărora, în perioada 1 ianuarie 2020 - 31 decembrie 2028, pentru domeniul construcțiilor, salariul de bază minim brut pe țară garantat este de 3000 de lei / lună. Astfel, salariul minim net care poate fi avut în vedere ca punct de referință pentru nivelul de salarizare netă în sectorul IMM pentru locuri de muncă similare este de aprox. 1774 lei / lună, cu aprox. 57% sub nivelul de salarizare netă de la CEH.

Adâncirea sărăciei energetice

Centrala Termoelectrică Deva (Mintia), Grupurile 2, 3, 4, 5 și 6 (5*210MW), a fost închisă la finele anului 2021, ceea ce a implicat restructurarea a 662 de angajați și sistarea furnizării de agent termic și apă caldă pentru aproximativ 4.500 de apartamente și instituții publice din municipiul Deva.

Impactul asupra mediului

Teritoriul concentrează o serie de activități industriale cu mare consum de energie, precum industria metalurgică, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, componentelor de autovehicule, fabricarea cimentului și a altor produse din minerale nemetalice. Deși impactul asupra mediului al acestor activități nu se reflectă, în toate cazurile, la nivelul emisiilor ETS, acestea contribuie la degradarea calității aerului la nivelul întregului județ care înregistrează depășiri la următorii poluanți: dioxid de azot și oxizi de azot (NO₂/NO_X), particule în suspensie (PM₁₀), particule în suspensie (PM_{2,5}), benzen (C₆H₆), nichel (Ni), dioxid de sulf (SO₂), monoxid de carbon (CO), plumb (Pb), arsen (As) și cadmiu (Cd) (Sursa: Ordinul MMAP 2202 / 2020).

La nivel județean, poluarea apelor este o problemă, din cauza efectelor negative actuale ale activităților miniere asupra apelor subterane, dar și din cauza unei moșteniri istorice: în perioada 1960-1980, construcția celor șase grupuri energetice ale termocentralei Mintia și Paroșeni a provocat mari probleme de mediu, de la distrugerea solului și vegetației, până la poluarea efectivă a apelor râurilor Jiu și Mureș. O altă consecință negativă majoră a activității miniere asupra mediului este degradarea terenurilor și poluarea/contaminarea solului, care rezultă din minele de cărbune, depozitele de deșeuri, iazurile de decantare și uzinele de prelucrare. Aproape 20% din siturile contaminate înregistrate la nivel național sunt situate în județul Hunedoara. Aceste 210 situri contaminate ocupă o suprafață totală de 702 ha.[ii]

Necesarul de reconversie profesională

Analizând meseriile persoanelor afectate de restructurarea sectorului în declin, se remarcă numărul semnificativ de meserii care ne indică în special nevoia de perfecționare / specializare și care au un potențial important de integrare în economia cu emisii reduse conform necesarului de competențe estimat la nivelul anului 2030 de CEDEFOP în cadrul 2020 skills forecast Romania: bobinator, electrician, electromecanic, electronist, operatori utiliaje, ingineri / subingineri, izolator termic și fonic, lăcătuș, mașinist, operatori hidraulici sau operator de instalații energetice. Se remarcă de asemenea o serie de meserii pentru care există o mare cerere exprimată de către angajatori pentru următorii doi ani, cum ar fi

meseriile de strungar, sudor, fochist, lăcătuș mecanic, etc.

Nevoia de reconversie profesională este identificată cu precădere în cazul celor aprox. 1588 de persoane angajate, în prezent, în exploatarea miniere vizate de procesul de decarbonare.

Totuși, se estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei.

În ceea ce privește răspunsul la nevoia previzionată semnificativă de formare profesională și sprijin pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului, aceasta va fi o deosebită provocare pentru agenția pentru ocuparea forței de muncă, centrele de formare profesională din subordinea acesteia, ca și pentru furnizorii de formare profesională din sectorul public sau privat autorizați în condițiile legislației privind formarea profesională a adulților. O atenție deosebită ar trebui acordată pregătirii timpurii pentru a face față unui număr mare de persoane cu o carieră pe termen lung în activități ce necesită competențe netransferabile sau dificil de transferat într-o economie cu emisii reduse.

De asemenea, necesitatea asigurării accesului persoanelor afectate la programe de formare profesională și oportunități de angajare va impune extinderea și creșterea frecvenței ofertei de transport public, în special în zone defavorizate sau microregiuni mai greu accesibile.

Potențialul de dezvoltare

În ceea ce privește potențialul de diversificare economică și oportunitățile de dezvoltare la nivelul teritoriului, acestea sunt identificate la nivelul strategiei de dezvoltare a județului (în curs de elaborare) în corelare cu strategia de specializare inteligentă a regiunii Vest 2021 - 2027 pe baza analizei indicatorilor socio-economici (cifra de afaceri, numărul salariaților, profitul net înregistrat, numărul societăților comerciale din sectorul de afaceri) care clasează aceste sectoare printre cele mai prospere. În al doilea rând a fost urmărită cererea resursei umane calificate precum și capacitatea acestora de dezvoltare, inovare și de adaptare la noi tendințe și cerințe din partea pieței. Cele 6 sectoare de specializare inteligentă identificate la nivelul Regiunii Vest pentru perioada 2021- 2027 sunt considerate, la nivel regional, esențiale pentru o dezvoltare orientată către un viitor mai bun care să respecte politicile UE stabilite pe termen lung.

Astfel, documentele strategice menționate identifică următoarele domenii a căror dezvoltare ar putea contribui în perioada 2021 – 2027 la diversificarea economiei județului și la atenuarea impactului procesului de tranziție la neutralitatea climatică: fabricarea de echipamente electrice în special pentru sectorul auto (fire și cabluri electrice și electronice, alte echipamente electrice), industria alimentară (procesarea produselor locale și a altor produse cu valoare adăugată, prelucrarea / conservarea cărnii respectiv fabricarea produselor din carne, fabricarea pâinii, prăjiturilor / produse patiserie; fabricarea produselor lactate / brânzeturi; fabricarea vinurilor din struguri), eco - agro turism sustenabil și sănătate (wellness și turism medical, tratamente inovative pentru boli degenerative, tehnologii emergente în IT medical, fabricarea de dispozitive, aparate și instrumente medicale stomatologice), transporturi (manipulare și depozitare mărfuri), precum și servicii TIC (design de software și de sisteme personalizate și programare).

Menționăm, de asemenea, siturile degradate, care pot trece printr-un proces de regenerare urbană și de reintroducere în economia județului Hunedoara ca parcuri industriale, deoarece sunt poziționate favorabil în raport cu rețeaua majoră de comunicații și se pretează la investiții străine și locale în procesul de reconversie a acestora. Acțiunea are potențial de reintegrare în câmpul muncii a persoanelor recalificate din producția de energie pe bază de cărbune.

2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (d)

Populația și economia județului vor resimți accelerarea tranziției la neutralitatea climatică în contextul în care restructurările din sectorul minier au condus la dispariția a 6400 de locuri de muncă în perioada 2014 – 2019 și în condițiile unui pronunțat declin al populației generale (-8,9%) și al populației active (-13,8%) între 2012 și 2020. Declinul este dublat de prezența riscului ridicat de sărăcie și excluziune socială în orașele mici din Valea Jiului, aproape 30% din populația rezidentă a județului locuind în zone urbane dezavantajate și aproape 7% în zone urbane marginalizate.

În perioada 2021 – 2027, strategia județului urmărește continuarea liniilor generale de dezvoltare din perioada 2014 - 2020 prin sprijinirea mediului de afaceri local și a antreprenoriatului, dezvoltarea cadrului de cercetare – dezvoltare – inovare din județ, dezvoltarea economiei rurale, dezvoltarea coerentă și durabilă a sectorului turismului, sprijinirea dezvoltării comunităților din zonele dezavantajate sau marginalizate, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii județene de transport, încurajarea modalităților de deplasare cu emisii scăzute, combaterea efectelor negative ale activităților industriale asupra mediului, precum și reconversia profesională pentru meseriile verzi.

O provocare majoră pentru județ rămâne Valea Jiului, microregiunea definită geografic prin teritoriile a 6 UAT-uri: Uricani, Lupeni, Vulcan, Aninoasa, Petroșani și Petrița. Valea Jiului se distinge drept una dintre cele mai suferinde regiuni prin prisma acutelor probleme izvorâte din impactul negativ al disponibilizărilor în urma închiderii minelor începând din anul 1995, care au generat șomaj ridicat, dislocarea tinerilor și adulților, sărăcie și excluziune. Populația este puternic afectată de declinul industriei miniere și expusă riscurilor severe pe dimensiunea socială din cauza unei scăzute dezvoltări economice ce nu permite atragerea de investitori și determină lipsa unei evoluții pozitive pe toate palierele importante care contribuie la calitatea vieții, în special educație, servicii medicale și asistență socială. Aducerea în stare de șomaj a unor lucrători încă tineri și apti de muncă s-a răsfrânt negativ asupra situației multor familii din Valea Jiului: rămași fără un loc de muncă și nereușind să beneficieze de oportunități la nivel local, părinții și-au lăsat copiii în grija comunității sau a altor familii, alegând calea migrației în afara Văii Jiului sau chiar a țării.

Pentru perioada 2021-2030, strategia de dezvoltare economică, socială și de mediu a Văii Jiului a fost realizată cu finanțare din partea UE și vizează optimizarea standardelor de viață și asigurarea în mod responsabil a tranziției Văii Jiului spre economia verde, crearea unui mediu economic diversificat, neutru din punct de vedere al emisiilor de carbon, axat pe consolidarea creșterii și competitivității IMM, susținute de inițiative în favoarea inovației și a antreprenoriatului local.

De asemenea, sunt vizate dezvoltarea coerentă și durabilă a turismului și industriilor creative, prin stimularea producătorilor locali, prin interconectarea zonelor turistice existente și conectarea cu regiunile învecinate, dezvoltarea durabilă a mobilității urbane multi-modale, dar și prin consolidarea conectivității între orașele / municipiile componente și zonele imediat învecinate.

În acest context strategic, planul teritorial pentru o tranziție justă are ca obiectiv principal favorizarea tranziției la neutralitatea climatică prin accelerarea diversificării durabile a economiei județului și maximizarea potențialului antreprenorial existent pentru a face din Hunedoara o destinație atractivă pentru localnicii rămași și pentru reducerea migrației tinerilor.

Fenomenul migrației tinerilor calificați, încurajați de familii și prieteni să se îndrepte astăzi către alte orașe

mai mari din regiune (Timișoara, Deva), sau spre alte țări, poate fi redus prin creșterea calității generale a vieții și prin crearea de locuri de muncă durabile și cu salarizare decentă în economia județului.

La finele anului 2021, Centrala Termoelectrică Deva (Mintia) pe bază de ulei a fost închisă, ceea ce a implicat restructurarea a 662 de angajați și sistarea furnizării de agent termic și apă caldă pentru aproximativ 4.500 de apartamente și instituții publice din municipiul Deva. Mai ales în acest context, la nivelul județului este necesară combaterea sărăciei energetice, acutizată de tranziția la neutralitatea climatică, prin măsuri rapide de instalare de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie, ca o primă etapă în vederea creării comunităților de energie.

Alături de necesitatea alimentării durabile cu energie electrică și căldură a locuințelor, extinderea transportului public verde este esențială pentru a scoate din izolare și stagnare economică în special microregiunea Valea Jiului, dar și alte microregiuni din județ mai greu accesibile.

În ceea ce privește nevoia de competențe pentru ocuparea locurilor de muncă în economia cu emisii reduse a viitorului, în cadrul Universității din Petroșani este operațională, din mai 2021, unitatea de formare profesională și reconversie a forței de muncă. Se preconizează că facilitatea va putea pregăti, în următorii cinci ani, un număr estimat de 3.000 de persoane din rândul populației de vârstă activă din zonele miniere ale județelor Hunedoara, Gorj și Dolj, în sectoare cu potențial de creștere, cum ar fi producția de energie regenerabilă. Cu toate acestea, sunt necesare investiții în continuare pentru creșterea accesului persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatorilor la programe de calificare / recalificare, perfecționare și specializare de calitate corelate cu cererea de calificări și specializări preconizate în economia județului.

Chiar dacă locurile de muncă afectate de procesul de tranziție sunt preponderent ocupate de bărbați, trebuie abordată și situația specifică și rolul femeilor, pentru a preveni dezechilibrele de gen de pe piața muncii, în antreprenoriat, și pentru a asigura egalitatea în remunerare. De asemenea, este necesar să se acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile care sunt afectate în mod disproporționat de efectele adverse ale tranziției, cum ar fi lucrătorii cu handicap.

În același timp, realizarea unei tranziții de succes la neutralitatea climatică implică și conștientizarea permanentă a factorilor interesați și comunităților afectate privind schimbările preconizate, efectele în timp și implicațiile de suportabilitate. Măsurile de conștientizare vor consta, în principal, în campanii periodice de comunicare în vederea informării și sensibilizării organizațiilor și comunităților afectate. Campaniile de comunicare și sensibilizare vor fi concepute din perspectiva responsabilizării și vor fi adaptate la diferitele comunități (rural-urban) și categorii sociale (femei-bărbați; tineri-vârstnici; activi-inactivi din punct de vedere economic) afectate.

2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (e)

Pilonul European al Drepturilor Sociale

Contribuția planului vizează egalitatea de șanse și accesul la locuri de muncă (principiul 3), egalitatea de gen (principiul 2), sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, în special pentru cei afectați de procesul de tranziție (principiul 3). Programul promovează, de asemenea, măsuri integrate legate de investițiile productive în IMM-uri și măsurile de creare a locurilor de muncă durabile (principiul 3), inclusiv formarea, perfecționarea și recalificarea persoanelor afectate de tranziția către o economie neutră

din punct de vedere climatic (principiul 1), promovând astfel locuri de muncă sigure și adaptabile (principiul 5). De asemenea, investițiile în economia socială creează oportunități incluzive în găsirea unui loc de muncă pentru persoanele cu dizabilități și persoanele defavorizate (principiul 17). Sărăcia energetică este luată în considerare și prin sprijinirea instalării de panouri fotovoltaice/fototermale la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care va contribui la crearea de comunități energetice (principiul 20). De asemenea, planul sprijină indirect accesul la servicii esențiale prin reducerea costului serviciilor publice furnizate, investind în auto-sustenabilitatea clădirilor publice (școli, spitale, cămine pentru bătrâni, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională) și în mobilitatea verde publică locală (principiul 20).

Sinergiile și complementaritatea PTTJ cu reformele din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

PTTJ Hunedoara are obiectivul de a atenua impactul socio-economic al implementării reformelor prevăzute în PNRR pentru înlocuirea cărbunelui din mixul energetic până în 2032, precum și pentru reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței.

Complementar, reforma legislativă privind decarbonarea sectorului de încălzire și răcire prevăzută în PNRR va crește rolul prosumatorilor în producția de energii regenerabile, inclusiv prin compensarea cantitativă a volumelor livrate și consumate din rețea. De asemenea, noul cadru legislativ privind prosumatorii, precum și programele naționale și locale de stimulare și aplicare a soluțiilor RES vor ține cont de particularitățile comportamentale ale diverselor categorii sociale sau tipuri de gospodării, inclusiv cele afectate de procesul de tranziție la neutralitatea climatică. Reforma va contribui la crearea unui cadru favorizant și pentru operațiunile din PTTJ privind combaterea sărăciei energetice și producția de energie verde pentru serviciilor publice locale.

Reformele PNRR privind debirocratizarea mediului de afaceri, inclusiv *cloud-ul guvernamental* vor contribui la eliminarea obstacolelor de dezvoltare pe care le întâmpină mediul privat, în special prin simplificarea procedurilor de interacțiune cu autoritățile publice. Astfel, reformarea modului de aplicare a testului IMM și transparentizarea procesului de legislativ, simplificarea procedurilor de înființare / de ieșire de pe piață a firmelor, de constituire și funcționare a punctelor de lucru, simplificarea procesului de autorizare a lucrărilor de construire și reformarea licențelor / autorizațiilor / certificatelor privind afacerile din România vor stimula inclusiv operațiunile dedicate mediului privat din PTTJ.

Operaționalizarea venitului minim de incluziune (VMI) va stimula ocuparea prin introducerea unei formule de beneficii care oferă praguri de venit implicite mai ridicate pentru persoanele active și prin continuarea reformei beneficiilor de asistență socială bazate pe un sistem integrat de sprijin direcționat către cele mai vulnerabile categorii de beneficiari. Măsura este astfel complementară cu operațiunile PTTJ privind stimularea reconversiei profesionale și integrarea pe piața forței de muncă a celor care sunt afectați de procesul de tranziție.

Coerența PTTJ cu Strategia națională de ocupare a forței de muncă 2021 – 2027

Dimensiunea socială a PTTJ este în strânsă concordanță cu direcțiile identificate în cadrul Strategiei naționale pentru ocuparea forței de muncă 2021 - 2027 și a Planului de acțiuni aferent, aprobate prin HG 558/2021, în special prin contribuția la direcțiile de acțiune aferente procesului de tranziție la „economia verde” (stimularea antreprenoriatului și crearea de locuri de muncă verzi), cartografierea ocupațiilor și competențelor, precum și asigurarea corespondenței între ocupații, calificări și conținutul lor de competențe, organizarea de programe de formare profesională pentru angajați în vederea dezvoltării și diversificării competențelor, în contextul schimbărilor tehnologice și digitale de pe piața muncii.

Astfel, în cadrul PTTJ sunt prioritizate operațiunile care sprijină ocuparea persoanelor direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă, a persoanelor aparținând unor categorii defavorizate atât pentru măsurile destinate mediului de afaceri și antreprenorial, cât și pentru cele aferente reconversiei și integrării pe piața forței de muncă a persoanelor afectate de procesul de tranziție (facilitarea accesului pe piața muncii și furnizarea de pachete de servicii și măsuri adaptate a persoanelor din grupurile dezavantajate, sprijinirea forței de muncă în vederea obținerii competențelor necesare pentru a realiza tranziția dinspre sectoarele în declin către sectoarele în creștere, în cadrul economiei verzi, susținerea înființării de centre de inovație și antreprenariat (de tipul incubatoarelor de afaceri).

Coerența PTTJ cu Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Vest 2021-2027

Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Vest 2021-2027 identifică 6 sectoare de specializare inteligentă la nivelul regiunii: agricultură și industria alimentară, eficiența energetică și construcții sustenabile, industria manufacturieră și prelucrătoare, industrii culturale și creative, sănătate și calitatea vieții, TIC și automotive.

Coerența PTTJ cu strategia de specializare inteligentă este reliefată la nivelul integrării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în activitatea economică a IMM, în procesul de creare / dezvoltare / extindere a incubatoarelor de afaceri și respectiv în formarea profesională asociată procesului de tranziție justă.

Pentru coerența PTTJ cu Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018 - 2025, Strategia de dezvoltare regională 2021-2027 din cadrul Planului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Sud-Vest Oltenia (PDR) 2021-2027 și cu Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, a se vedea Anexa 1, punctul 2.

2.4. Tipuri de operațiuni preconizate

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

Operațiunile vizează prioritar zonele defavorizate Valea Jiului, Brad și Hunedoara, 25 de UAT-uri, cf. studiului de fundamentare *Disparități teritoriale în România (2021)*. De asemenea, sunt vizate prioritar și comunitățile marginalizate identificate cf. versiunii actualizate a *Atlasului comunităților marginalizate*, atunci când aceasta va fi disponibilă. Toate investițiile propuse în cadrul planului vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente. Astfel, toate investițiile vor fi planificate / proiectate, implementate și, ulterior, exploatate pentru a nu prejudicia semnificativ mediul în înțelesul *Regulamentului (UE) 852/2020*. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Tipuri de operațiuni indicative

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin activități de transfer tehnologic, care să sprijine creșterea durabilă și crearea de locuri de muncă
- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, inclusiv a antreprenoriatului feminin și a antreprenoriatului tânăr, și dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri

industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează fabricarea de echipamente electrice în special pentru sectorul auto (fire și cabluri electrice și electronice, alte echipamente electrice), industria alimentară (procesarea produselor locale și a altor produse cu valoare adăugată, prelucrarea / conservarea cărnii respectiv fabricarea produselor din carne, fabricarea pâinii, prăjiturilor / produse patiserie; fabricarea produselor lactate / brânzeturi; fabricarea vinurilor din struguri), eco - agro turism sustenabil și sănătate, transporturi (manipulare și depozitare mărfuri), precum și servicii TIC (design de software și de sisteme personalizate și programare).

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv numărul limitat de sectoare din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR Vest care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității întreprinderilor.

Aceste tipuri de operațiuni vor contribui, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform definițiilor din Regulamentul GBER).

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare.

Investițiile pot include și costuri legate de formarea profesională a personalului nou angajat și subvenții acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri unici susținători de familie monoparentală, șomeri de lungă durată sau tineri NEET.

Pentru diversificarea durabilă a economiei, sunt avute în vedere incubatoarele tehnologice, academice, sociale, sectoriale, corelat cu domeniile de specializare inteligentă, precum și incubatoarele virtuale.

Creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă prin măsuri de investiții în actualizarea competențelor, dezvoltarea competențelor pentru locuri de muncă verzi și economie circulară, precum și / sau recalificarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și în servicii de asistență și în măsuri active de ocupare pentru acestea

În cadrul acestui tip de operațiuni, prioritatea este sprijinirea reconversiei profesionale a lucrătorilor afectați de măsurile de decarbonare la nivelul CE Hunedoara în domenii precum producția de energie nouă și curată, construcții, producție, servicii, inclusiv prin formare profesională duală, parteneriate între universități / asociații de producători de energie regenerabilă / companii, dar și prin centre de tranziție și orientare profesională. De asemenea, stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor poate fi propusă ca parte a unui pachet de incluziune activă împreună cu măsuri de profilare, consiliere în carieră, măsuri de perfecționare / recalificare și alte măsuri active.

În același timp, având în vedere impactul asupra locurilor de muncă în întreprinderile care fac parte din lanțul de furnizare al CE Hunedoara se impune și sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a lucrătorilor, în special a celor mai vulnerabili.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a domeniilor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De aceea, tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

De asemenea, în cadrul acestui tip de operațiune se pot avea în vedere și măsuri de creștere a capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a defini și actualiza permanent nevoile sectoriale de formare profesională în raport cu procesul dinamic de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali și autoritățile relevante, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru a răspunde nevoii de a diversifica și a crește gradul de cuprindere a serviciilor de formare oferite.

Investiții în mobilitate verde și energie curată la prețuri accesibile

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 70% în timpul iernii și de 45% raportat la întregul an în condițiile în care salariul mediu net a fost în perioada 2010 – 2020 sub media națională cu aprox. 18%, iar în ultimii 4 ani, acesta a fost cu 19% sub media națională. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care vor contribui la crearea de comunități de energie și creșterea nivelului general de acceptare față de tranziția energetică prin dobândirea statului de prosumator.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc.

Investițiile vor fi realizate cu respectarea principiului *eficiența energetică pe primul loc*.

În ceea ce privește mobilitatea verde, este sprijinită dezvoltarea transportului public local prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public local pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

Contribuția la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin crearea și / sau menținerea de locuri de muncă sustenabile în cadrul serviciilor publice esențiale în vederea ocupării persoanelor direct afectate de procesul de tranziție și a persoanelor vulnerabile, creșterea capacității instalate și a cantității de energie

totală produsă din surse regenerabile și prin reducerea consumului anual de energie primară la nivelul gospodăriilor și serviciilor publice.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de RES în conformitate cu Directiva (UE) 2001/2018 având în vedere insuficienta dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, pot fi avute în vedere energia eoliană în zona montană Godeanu / energia solară fotovoltaică sau hidrogenul verde.

Sprrijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate.

Contribuția operațiunilor la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin promovarea proiectelor integrate de reabilitare / decontaminare situri poluate neutilizate (situri industriale abandonate, terenuri neutilizate) pentru noi folosințe economice / sociale / culturale.

Investiții productive în întreprinderi mari

Potențialul de generare de locuri de muncă în județ prin intervenții FTJ de sprijinire a microîntreprinderilor și prin investiții productive în IMM-uri, calculat pe baza situației implementării POR 2014 – 2020, coroborată cu evoluția angajărilor în sectorul IMM, este de 171 de locuri de muncă pe an. Aceasta înseamnă că, în 6 ani (2024 – 2029), FTJ, prin investițiile în IMM, ar putea crea un număr de aprox. 1021 locuri de muncă, insuficient pentru a compensa pierderile modelate. (Analiza este inclusă în Anexa 1, punct 4).

În procesul de elaborare a planului teritorial, a fost exprimat interesul din partea mai multor investitori în ceea ce privește dezvoltarea de mari unități de producție în domenii precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor. Având în vedere stadiul incipient al pregătirii investițiilor, planul nu include în prezent o listă orientativă a întreprinderilor. Pe măsură ce planurile de investiții se vor maturiza, autoritățile vor propune includerea în plan a întreprinderilor respective împreună cu estimarea locurilor de muncă.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Tipurile de operațiuni de mai sus completează programele operaționale 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, de sănătate și educație, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR Vest, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor sanitare, educaționale și sociale relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste

12,54 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 380 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020. (A se vedea Anexa 1, punctul 5).

Pilonii II și III

Din perspectiva complementarității operațiunilor, pilonul 1 are ca obiectiv principal crearea de locuri de muncă durabile în activități productive de bunuri și servicii, în timp ce pilonul 2 are ca obiectiv principal creșterea nivelului de intensitate tehnologică a economiei județului și se adresează întreprinderilor a căror situație financiară permite rambursarea împrumuturilor. Indicativ, pentru pilonul II sunt identificate următoarele sectoare: *wellness* și turism medical, tratamente inovative pentru boli degenerative, tehnologii emergente în IT medical, fabricarea de dispozitive, aparate și instrumente medicale stomatologice. Alte sectoare vor fi identificate în implementarea planului.

În ceea ce privește Pilonul 3, proiectele aflate în analiză / pregătire la nivelul autorităților publice ar putea viza investiții în toate tipurile de infrastructuri publice, dar și infrastructuri sociale și de sănătate. (A se vedea Anexa 1, punctul 6)

3. Mecanisme de guvernare

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (f)

Coordonarea și monitorizarea procesului de tranziție a teritoriului va fi asigurată prin activitatea *Grupului județean pentru coordonarea tranziției la neutralitatea climatică*. Înființarea și funcționarea acestei structuri partenoriale vor asigura premisele implicării tuturor actorilor socio-economici și din mediul academic relevanți de la nivelul teritoriului, privați și publici, alături de autoritățile responsabile de protecția mediului (Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Direcția Silvică, Garda de Mediu), forța de muncă și protecția socială (Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, Inspectoratul Teritorial de Muncă și Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecții Sociale), educație și sănătate publică.

Consiliul Județean va derula o procedură transparentă și nediscriminatorie de selectare a reprezentanților mediului de afaceri și societății civile pentru a se asigura un nivel optim de reprezentativitate a sindicatelor și patronatelor, organizațiilor de protecția mediului, organizațiilor tinerilor, femeilor, organizațiilor grupurilor vulnerabile, asociațiilor profesionale în domeniul urbanismului, energiei regenerabile, formării profesionale, etc.

Grupul va asigura dialogul organizat între părți pentru a permite informarea reciprocă permanentă asupra problemelor curente în procesul de tranziție la neutralitatea climatică, asigurarea monitorizării permanente a PTTJ, a evoluției indicatorilor socio-economici și de mediu în procesul de tranziție justă, precum și informarea corespunzătoare a comunității.

De asemenea, grupul va coordona acțiunile de promovare a oportunităților de finanțare din FTJ și celor complementare FTJ și va monitoriza consecvența direcțiilor strategice de la nivel teritorial a principalilor actori relevanți în procesul de tranziție în paralel cu promovarea acțiunilor de creștere a gradului de conștientizare a tranziției climatice, măsurile de atenuare a impactului și calendarul acesteia. Grupul va asigura colaborarea permanentă, pe toată perioada de implementare a Programului Operațional Tranziția Justă, cu toate organismele cu atribuții în implementarea acestui program și va putea propune modificări ale PTTJ în funcție de traiectoria și dinamica procesului de tranziție la nivelul teritoriului.

Implicarea partenerilor în pregătirea PTTJ a fost un proces derulat atât la nivel teritorial, cât și la nivel național, având în vedere faptul că PTTJ este documentul strategic de bază pentru fundamentarea intervenției POTJ în județ. La nivel teritorial, au fost implicați reprezentanți ai Agenției de Dezvoltare Regională (ADR), autorităților publice locale (municipalități, Consiliul Județean), instituțiilor publice locale (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului etc.), universităților și învățământului secundar (școli profesionale, forță de muncă, centre de formare etc.), mediului de afaceri, sindicatelor, grupurilor de acțiune locală și societății civile. Din partea autorităților și organizațiilor implicate la nivel național menționăm reprezentanți ai Ministerului Energiei, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerului Economiei, Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Educației, Academia Română, alături de reprezentanți ai unor organizații precum Blocul Național Sindical, World Wildlife Fund sau Bankwatch.

În ceea ce privește propunerile și observațiile primite pe parcursul consultărilor publice, menționăm faptul că planul integrează propunerea organizației Greenpeace de a fi prevăzute investiții pentru sprijinirea creării de rețele de prosumatori pentru combaterea sărăciei energetice, precum și propunerea organizației Bankwatch ca planul să includă prevederi mai detaliate privind nevoia de promovare a antreprenoriatului feminin, precum și propunerea de detaliere a impactului tranziției asupra ocupării locurilor de muncă de către femei și asupra grupurilor vulnerabile.

4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor

Referință: articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul FTJ

Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate

Pentru a măsura realizările aferente tipurilor de operațiuni care vizează combaterea sărăciei energetice prin instalarea de panouri foto-voltaice / foto – termice la nivel de gospodărie (S6) și, respectiv mobilitatea verde (S7), sunt propuși următorii indicatori specifici de realizare:

ID S6

Denumire: **Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator**

Definiție: **Se vor număra gospodăriile care încheie contract de prosumator conform Legii 123 / 2012 cu modificările și completările ulterioare.**

Unitatea de măsură: **număr de gospodării.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 18.

ID S7 (corespunde lui RCO 59):

Denumire: **Infrastructură pentru combustibilii alternativi**

Definiție: **Se vor număra punctele de încărcare prevăzute în proiectele de mobilitate verde.**

Unitatea de măsură: **număr puncte de încărcare.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 62.

ID S8 (corespunde lui RCO 74):

Denumire: **Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată**

Definiție: **Se vor număra persoanele care vor beneficia direct sau indirect de investițiile PTJ. Valoarea țintă este întreaga populație aferentă ITI Valea Jiului.**

Unitatea de măsură: **număr de persoane.**

ID S9 (corespunde lui RCO 75):

Denumire: **Contribuții la strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin**

Definiție: **Se vor număra proiectele care se vor realiza pe teritoriul ITI Valea Jiului.**

Unitatea de măsură: **număr de contribuții.**

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (a) și (b) și articolul 6

1.1 Prezentarea procesului de tranziție

Guvernul României a aprobat obiectivele, politicile și măsurile *Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice* (PNIESC) prin care se asigură contribuția la țintele Uniunii Europene (UE) de energie și climă (2030) și neutralitate climatică (2050). PNIESC, notificat în formă finală Comisiei Europene (CE) în 2021, definește calea de realizare a contribuției la țintele UE și stabilește ținte intermediare de climă și energie pentru 2030:

- reducerea emisiilor ETS cu 43,9% și a celor non-ETS cu 2% față de anul 2005;
- creșterea ponderii energiei din surse regenerabile (RES) în consumul final brut de energie cu 30,7%;
- reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030.

Ulterior, *Planul Național de Redresare și Reziliență* (PNRR), aprobat în 2021, a definit reformele și investițiile esențiale pentru accelerarea și susținerea tranziției la neutralitatea climatică prin:

- eliminarea cărbunelui și consolidarea legislației investițiilor private în producția de electricitate din RES;
- dezvoltarea legislației favorabile tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;
- reducerea intensității energetice a economiei printr-un mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie.

PNIESC și PNRR creează astfel cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică să continue susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032, în condițiile în care România a menținut, în ultimele două decenii, evoluții pozitive ale principalilor indicatori de climă și energie (Anexa 1, punct 1).

Decarbonarea producției de energie și agent termic pe bază de cărbune

Tranziția sustenabilă și compatibilă cu obiectivele de securitate energetică națională către o producție de energie electrică și agent termic, cu emisii reduse de carbon, va fi realizată prin eliminarea treptată a cărbunelui. Procesul este reglementat de Ordonanța de urgență nr. 108/2022, care include calendarul 2022 - 2030 pentru închiderea capacității totale instalate pe bază de huiă și lignit de 4920 de MW.

Decarbonarea a început prin închiderea în 2021 a unei capacități de 1695 de MW și va continua, conform (cf.) calendarului prezentat în Anexa 1, graficul 4, până la închiderea întregii capacități, din care 4770 MW reprezintă capacitatea de la nivelul Complexului Energetic (CE) Oltenia și CE Hunedoara, două companii din județele (jud.) Dolj, Gorj și Hunedoara. Calendarul închiderii este prezentat în Anexa 1, tabelele 1 și 2. Unele grupuri energetice constituie rezervă tehnică între 2023 - 2030, pentru funcționarea sigură a Sistemului Energetic Național (SEN). Termenul de închidere prevăzut pentru grupurile energetice Rovinari 3 și Turceni 7, totalizând 660 MW (31 decembrie 2022), poate fi amânat în situații justificate la solicitarea Transelectrica și se constituie rezervă tehnică între 2023 - 2026. Astfel, începând cu 2031, producția de energie electrică pe bază de cărbune va înceta.

Concomitent, exploatarea miniere din Gorj și Hunedoara parcurg un proces de închidere până în 2032,

cea ce va face ca, în 2030, cantitatea de cărbune estimată a mai fi extrasă (aprox. 10 milioane tone) să fie cu 75% mai redusă față de nivelul anului 1993 (Anexa 1, grafic 5). Din 2031, extracția de cărbune va înceta.

În situație de criză energetică, Guvernul poate să aprobe amânarea închiderii unor capacități energetice pe cărbune și a exploatărilor miniere aferente. În acest caz, vor fi aduse modificările necesare planului. Orice modificare a calendarului pe termen scurt de eliminare a cărbunelui va fi compatibilă cu țintele pentru 2030 și 2050 din Legea Europeană a Climei și cu angajamentul de eliminare a cărbunelui până cel târziu la sfârșitul lui 2032.

Noi investiții în electricitate din RES și gaze naturale (grupuri pregătite pentru hidrogen)

Corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic, PNRR prevede noi capacități de producție din RES cu scopul de a conecta în 2024 o capacitate eoliană și solară de 950 MW. De asemenea, a fost prevăzută și reglementarea, până la finalul trim. II 2023, a *contractelor pentru diferență*, ca mecanism de sprijin al producției de RES. Adițional, un rol strategic au proiectele aprobate în 2021 de Fondul de Modernizare care vizează capacități fotovoltaice de 750 MW și capacități de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat pregătite pentru hidrogen (CCGT) de 1200 MW la CE Oltenia.

Toate aceste măsuri vor transforma profund structura producției de electricitate. Cf. PNIESC, coroborat cu planul de restructurare a CE Oltenia (Anexa 1, grafic 3), în 2030 față de 2020, ponderea cărbunelui se va diminua de la 17% la 3,39%, ponderea producției de tip solar va crește de la 7,18% la peste 20%, ponderea producției eoliene va crește de la 15,5% la 22%, în vreme ce producția de electricitate pe bază de gaze naturale se va reduce semnificativ de la 18% la 12,8%.

Cea mai mare capacitate de producție de electricitate pe bază de gaz (860MW) se află la Brazi - Prahova, aprox. 37,6% din capacitatea de producție disponibilă, cf. Transelectrica. Centrala, pusă în funcțiune în 2012, contribuie la securitatea energetică deoarece poate echilibra piața în funcție de fluctuațiile RES. Compania estimează o reducere a emisiilor de CO₂ de la 1,43 mil. tone (2023) la 0,99 mil. tone în 2030, o scădere de 30,7%. Volumul mediu de emisii evitate între 2025 – 2030 va fi de aprox. 293.000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi de aprox. 500.000 tone CO₂/an, ceea ce înseamnă o reducere de aprox. 40% față de emisiile anului 2020. După 2035, centrala de la Brazi va funcționa doar pentru echilibrarea sistemului energetic în perioade de vârf de cerere.

O altă capacitate importantă (800 de MW) a fost centrala de la Iernut - Mureș, pusă în funcțiune între 1963-1967. În 2019, s-au retras definitiv din exploatare grupurile 1, 2, 3 și 6, în prezent fiind în exploatare doar grupurile 4 (100 MW) și 5 (200 MW). Romgaz are în execuție o centrală electrică nouă la Iernut, cu ciclu combinat, de 430 MW și o eficiență electrică brută la sarcină nominală de 56,42%. Autorizația a fost emisă în 2017. Proiectul este aliniat PNIESC (pag. 109) potrivit căruia gazul este combustibil de tranziție cu rol esențial în echilibrarea SEN.

Reducerea semnificativă a emisiilor de CO₂ în sectoare strategice

Tranziția la neutralitate necesită și decarbonarea sectorului industrial cf. măsurilor de reducere substanțială a intensității emisiilor aprobate prin PNIESC. Emisiile sunt concentrate în Galați, Prahova și Mureș. Astfel, din emisiile totale la nivel național în 2020 (Anexa 1, tabel 3), cf. ANPM, 26% reprezintă ponderea emisiilor aferente producției de oțel, amoniac, acid azotic și carburanți din aceste jud.

Calea pentru tranziția oțelului este tehnologia minereului de fier obținut prin reducere directă, procesat, ulterior, în cupatoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF). Această transformare va permite trecerea de la o emisie specifică de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid la o emisie specifică de 0.6 tone CO₂ / tona oțel lichid. Trecerea va fi realizată în intervalul 2023 – 2026 și va permite evitarea în medie, între 2026 și 2035, a unui volum de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 5), dintr-un volum mediu de aprox. 7,8 milioane tone CO₂ pe actuala tehnologie. În această primă etapă de transformare, instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singazul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua în cea de-a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Liberty Galați are un plan coerent de tranziție graduală de la gazul natural către hidrogen. Primul pas în producerea de hidrogen verde va fi proiectul de producerea a 3MW de hidrogen utilizat la încălzirea oalelor de oțel. Proiectul se afla în faza de pregătire și va fi depus spre finanțare în cadrul Fondului de Inovare în August 2022. (A se vedea PTTJ Galați, secțiunea 2.1)

Aprox. 6% din emisiile verificate în 2020 provin din producția de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la combinatul din Târgu Mureș. Strategia de accelerare a reducerii emisiilor respectă principiul *eficiența energetică pe primul loc* și include un mix complex de măsuri (Anexa, figura 1), care, cumulat, vor conduce la o reducere medie anuală de emisii de 244000 tone CO₂ între 2021 – 2030, iar din 2030 la o reducere de peste 470.000 tone CO₂ / an. Unele măsuri sunt pregătite pentru Fondul de Modernizare, iar una este în curs de pregătire pentru PO Tranziția Justă, respectiv producerea și integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză, înainte de etapa de comprimare.

În ceea ce privește tranziția carburanților, din cele 4 rafinării active, trei sunt situate în Ploiești - Prahova: Petrobrazi Ploiești (deținută de OMV Petrom), Petrotel Ploiești (deținută de Lukoil) și Vega Ploiești. Peste 90% din producția anuală de țiței a României este realizată de OMV Petrom. Țițeiul este prelucrat la rafinăria Petrobrazi, care are o capacitate de 4,5 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de aprox. 80%, țiței extras din România. Rafinăria Petrotel (Lukoil) are o capacitate de 2,4 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de peste 95%, petrol importat din Rusia. Rafinăria Vega Ploiești este o rafinărie mică (0,35 mil. tone/an) pentru solvenți și bitum, care utilizează petrol din Kazahstan. Strategia 2030 a OMV Petrom vizează atingerea neutralității din punct de vedere al emisiilor de carbon din operațiuni până în 2050. Calea este prezentată în Anexa 1, figura 2, și prevede, în perioada 2030 - 2035, reducerea cu aprox. 26%, față de 2020, a cantității de țiței extrase din România și prelucrate la Petrobrazi, urmând ca, până în 2040, să se ajungă la o reducere de 54%, iar până în 2050 extracția să înceteze. Ponderea biocarburanților, în totalul producției Petrobrazi, va crește de la 5% în 2020, la 26% în 2030, respectiv 40% în 2040, urmând ca până în 2050 să ajungă la 80%.

Tabloul măsurilor prin care va fi realizată tranziția este completat de reforma cadrului legislativ, prevăzută în PNRR, pentru reducerea intensității energetice. Astfel, până la finalul anului 2022, România va reglementa cadrul legal pentru monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor formulate de auditurile energetice în sectorul ETS, eliminarea obstacolelor din calea contractării performanței energetice și aplicarea standardelor de eficiență energetică. În acest mod, România a creat cadrul pentru transformarea graduală a unor activități mari consumatoare de energie precum fabricarea autovehiculelor și a componentelor auto, a produselor din minerale nemetalice (ciment, var, etc), construcțiilor metalice și a produselor din metal.

1.2 Identificarea teritoriilor cele mai afectate

Având în vedere acțiunile de mai sus, teritoriile identificate ca fiind cele mai afectate sunt jud. Dolj, Gorj, Hunedoara, Mureș, Prahova și Galați, în care sunt concentrate peste 60% din emisiile ETS, și în care se

pierd în medie 5500 de locuri de muncă / județ. Selectarea teritoriilor este motivată și de faptul că aceste pierderi vor accentua inegalitățile sociale, șomajul și sărăcia, dislocarea tinerilor și adulților și excluziunea categoriilor vulnerabile.

Tranziția județului Dolj

Județul Dolj este, alături de Gorj, unul dintre cele două centre ale producției de electricitate pe bază de lignit din România, tip de producție care urmează a fi eliminat gradual din structura de producție de electricitate a României până la 31.12.2030.

Cele patru blocuri energetice din Dolj (2 blocuri energetice de 315 MW în Ișalnița, la o distanță de aprox. 12 km nord-vest de municipiul Craiova și 2 blocuri energetice de 150 MW în unitatea de producție de la Craiova) reprezintă aproximativ un sfert (930 MW) din capacitatea nominală totală a CE Oltenia și au generat, în 2020, întregul volum de emisii ETS al județului, reprezentând 5,68% din emisiile ETS totale verificate la nivelul României (tabel 3). Astfel, blocul energetic Ișalnița 8 a fost închis deja la sfârșitul anului 2021, în vreme ce blocul energetic Ișalnița 7 va constitui, în perioada 2024 – 2025, rezervă tehnică pentru asigurarea funcționării sigure și stabile a sistemului electroenergetic național și va fi închis definitiv începând cu 01.01.2026. Blocurile energetice 1 și 2 de la Craiova vor fi de asemenea închise definitiv începând cu 01.01.2026.

Prin închiderea graduală a acestor capacități, la nivelul teritoriului vor fi evitate în medie 660 mii tone CO₂ / an în perioada 2022 – 2025, iar începând cu 2026, vor fi evitate în medie 2.400 mii tone CO₂ /an (a se vedea tabelul 5). Aceasta înseamnă că, în perioada 2022 – 2025, emisiile anuale la nivelul județului vor fi în medie cu 36% mai mici decât în anul 2020, iar după 2026, nu vor mai exista emisii aferente producției de energie pe bază de lignit.

Impactul economico-social până în 2030 al tranziției a fost analizat în cadrul unui studiu al Frankfurt School of Finance and Management. Modelarea reflectă o manifestare extremă a fenomenului de *creștere fără locuri de muncă*. În ceea ce privește modificările ocupării forței de muncă însă, modelarea arată un dezechilibru foarte mare între pierdere (10.900 FTE) și generare (500 FTE) în ceea ce privește ocupațiile cu un nivel de pregătire de bază sau mediu. Modelarea a inclus sectorul în declin precum și lanțurile valorice aferente, cum ar fi comerțul cu ridicata și cu amănuntul cu materii prime și piese de schimb aferente acestor industrii, lucrări de construcții specializate, fabricarea și comercializarea de produse metalice, mașini și echipamente, servicii de transport, servicii de reparații de mașini și camioane grele precum și furnizarea de servicii profesionale.

Alături de pierderile de locuri de muncă, județul a fost selectat și ca urmare a unor persistente disparități care se vor adânci fără măsuri adecvate de atenuare (Anexa 1, punctul 3).

2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Teritoriu: DOLJ

2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Procesul de tranziție la neutralitatea climatică a României prezentat în secțiunea precedentă permite identificarea la nivelul teritoriului a următoarele sectoare generatoare de efecte socio-economice:

- **Sectorul în declin: producția de energie electrică și termică pe bază de cărbune la nivelul CE Oltenia. Acest tip de producție se va reduce gradual până la încetarea completă începând cu 2026, conform calendarului din Anexa 1, tabelul 1;**
- Sectoare mari consumatoare de energie și cu un număr semnificativ de angajați pentru care este creată, prin PNRR, posibilitatea de accesare de împrumuturi garantate de BEI pentru proiecte de transformare productivă și acțiune climatică sprijinind tranziția ecologică a României, cum sunt: fabricarea de produse din minerale nemetalice (1.103 angajați), industria chimică non-ETS (149 de angajați) - numărul de angajați este conform INS, 2020. Reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030 sunt măsuri esențiale ale PNIESC.

Pierderile de locuri de muncă

Conform analizelor CE Oltenia, planul de decarbonare va afecta un număr de 1.407 angajați.

De asemenea, conform unei analize realizate de către Consiliul Județean, închiderea capacităților de producție va fi resimțită și la nivelul unui număr de aproximativ 120 de furnizori ai producătorului de energie, numărul de locuri de muncă estimate a fi afectate în Dolj la nivelul lanțului de furnizare fiind cuprins între 1.400 (scenariul optimist) și 3.500 (scenariul pesimist).

Pierderile de locuri de muncă la nivelul teritoriului la orizontul anului 2030 sunt prezentate în tabelul 9, care prezintă rezultatele modelării macroeconomice E3ME[i].

Modelul indică faptul că pierderea de locuri de muncă este substanțial mai mare decât generarea de locuri de muncă, indiferent de categoria de ocupații și nivelul de pregătire, cu excepția sectorului serviciilor.

Cu excepția agriculturii, cea mai mare pierdere este aferentă categoriei *muncitori calificați și asimilați* (5.000) și *muncitorilor necalificați* (3.500). De asemenea, modelarea indică dispariția a 2.400 de locuri de muncă pentru *operatori și asamblori*. Serviciile sunt practic singurul sector care adaugă locuri de muncă dar numărul este cu totul insuficient pentru a compensa pierderile de locuri de muncă în activități care necesită un nivel de pregătire mediu și de bază.

Impactul social

Majoritatea salariaților CE Oltenia se află concentrați în categoriile de vârstă 41 - 60 ani (90%), persoane care se află la vârsta maturității, cei mai mulți fiind susținători de familie și care pot întâmpina dificultăți în procesul de adaptare la cerințele unor noi locuri de muncă. Deși impactul va fi resimțit cel mai acut la nivelul celor care sunt unici întreținători de familie, se poate aprecia că fiecare loc de muncă pierdut are potențialul de a afecta cel puțin alte 1,5 persoane, ceea ce face ca impactul pierderii locurilor de muncă să fie resimțit de cel puțin 2.100 de persoane. Din perspectiva structurii educaționale a salariaților afectați, predomină grupul angajaților cu studii medii (82,77%), cei cu studii superioare reprezentând 16,53% din total.

În ceea ce privește salariul mediu net al persoanelor afectate, acesta este unul ridicat (4.305 lei), fiind cu aprox. 30% peste salariul mediu net al județului (2.967 lei) și cu 25% peste salariul mediu net la nivel național (3.217 lei), datele fiind aferente anului 2020.

Prin urmare, locurile de muncă afectate de procesul de decarbonare sunt caracterizate de un nivel de pregătire mediu, dar de un nivel de salarizare net superior unor locuri de muncă similare ca nivel de pregătire în sectorul IMM al județului, nivel de salarizare pe care îl putem estima prin raportare la prevederile OUG 43 / 2019 privind unele modificări fiscale aduse domeniului construcțiilor potrivit cărora, în perioada 1 ianuarie 2020 - 31 decembrie 2028, pentru domeniul construcțiilor, salariul de bază minim brut pe țară garantat este de 3.000 de lei / lună. Astfel, salariul minim net care poate fi avut în vedere ca punct de referință pentru nivelul de salarizare netă în sectorul IMM pentru locuri de muncă similare este de aprox. 1.774 lei / lună, cu aprox. 60% sub nivelul de salarizare netă de la CEO.

Impactul asupra mediului

Raportul județean privind starea mediului – Dolj, anul 2020, indică o suprafața însumată de 7312,51 ha afectată de poluarea solului cu produse petroliere și alți compuși chimici (compuși anorganici, solvenți, hidrocarburi, metale grele). Pe lângă siturile contaminate / parțial contaminate care sunt deja catalogate (conform Legii 74/ 2019), există și alte situri nefolosite / abandonate care au fost exploatate în trecut pentru activități economice și care au fost închise cu ani în urmă. Cele mai multe dintre aceste situri (terenuri industriale dezafectate) se află în Craiova și în alte orașe unde vechile întreprinderi au fost dezafectate. Aceste situri ar putea fi valoroase pentru proiecte de planificare / regenerare urbană sau pentru alte scopuri.[ii]

Necesarul de reconversie profesională

Analizând profilul angajaților afectați de restructurarea sectorului în declin, se remarcă numărul semnificativ de meserii care indică nevoia de actualizare a competențelor, dar și un potențial important de transferabilitate în economia cu emisii reduse a viitorului, conform necesarului de competențe estimat la nivelul anului 2030 de CEDEFOP în cadrul *2020 skills forecast Romania*: bobinator, electrician, electromecanic, electronist, operatori utiliaje, ingineri / subingineri, izolator termic și fonic, lăcătuș, mașinist, operatori hidraulici sau operator de instalații energetice. Se remarcă, de asemenea, o serie de meserii pentru care există o mare cerere exprimată de către angajatori pentru următorii doi ani, cum ar fi meseriile de strungar, sudor, fochist, lăcătuș mecanic, etc.

Totuși, se estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei.

În ceea ce privește răspunsul la nevoia previzionată semnificativă de formare profesională și sprijin pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului, aceasta va fi o deosebită provocare pentru agenția pentru ocuparea forței de muncă, centrele de formare profesională din subordinea acesteia, ca și pentru furnizori de formare profesională din sectorul public sau privat autorizați în condițiile legislației privind formarea profesională a adulților. O atenție deosebită ar trebui acordată pregătirii timpurii pentru a face față unui număr mare de persoane cu o carieră pe termen lung în activități ce necesită competențe netransferabile sau dificil de transferat într-o economie cu emisii reduse.

De asemenea, necesitatea asigurării accesului persoanelor afectate la programe de formare profesională și

oportunități de angajare va impune extinderea și creșterea frecvenței ofertei de transport public, în special în zone defavorizate sau microregiuni mai greu accesibile.

Potențialul de dezvoltare

În ceea ce privește potențialul de diversificare economică și oportunitățile de dezvoltare la nivelul teritoriului, acestea sunt identificate la nivelul strategiei de dezvoltare a județului în corelare cu strategia de specializare inteligentă a regiunii Sud-Vest Oltenia 2021 - 2027 prin luarea în considerare a mai multor analize cu privire la tendințele antreprenoriale și de specializare predominante, precum și cu privire la performanța firmelor din regiune, infrastructura de cercetare – dezvoltare și inovare (CDI), indicele de avantaj competitiv și rezultatele activității de CDI.

Astfel, documentele strategice menționate identifică următoarele domenii a căror dezvoltare ar putea contribui în perioada 2021 – 2027 la diversificarea economiei județului și la atenuarea impactului procesului de tranziție la neutralitatea climatică: sisteme de transport sustenabile (vehicule rutiere și feroviare verzi, componente și dispozitive de conexiune pentru fire și cabluri electrice și electronice, fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității, fabricarea de cabluri cu fibră optică), inginerie industrială și materiale (sisteme și tehnici noi în construcții specifice, tehnologii, aplicații și metode de producție industriale cu un consum scăzut de energie, sisteme de producere a energiei din surse alternative în special sursa fotovoltaică), echipamente și tehnologii pentru sectorul agro-alimentar (biotehnologii industriale agro-alimentare, horticoale și forestiere), tehnologii și biotehnologii medicale și farmaceutice (echipamente și proteze medicale), precum și domeniul ITC cu subdomeniul producției de software specializat pentru vehicule feroviare, construcții, furnizare / gestionare energie durabilă, industria chimică și metalurgică, pentru sectorul agricol, forestier și alimentar. Se remarcă, de asemenea, potențialul sectorului de economie circulară (materiale obținute din revalorificarea, recuperarea deșeurilor, în special deșeurile din sectorul construcțiilor). În ceea ce privește oportunitățile de dezvoltare la nivelul companiilor mari, acestea vizează sectorul producției de materiale pentru izolarea termică a clădirilor, sectorul producției de material rulant și de material rulant motor, precum și sectorul producției de motoare electrice și generatoare.

Se remarcă de asemenea potențialul de diversificare a economiei prin demararea de noi afaceri în industria prelucrătoare, în industriile emergente care valorifică materia primă accesibilă și proaspătă din agricultură, cu măsuri de sustenabilitate și eficiență energetică: produse alimentare, inclusiv morărit-panificație, băuturi, bere, alcool, conserve alimentare, produse medicinale. În același timp, o altă direcție de dezvoltare poate fi legată de valorificarea potențialului perimetrului dunărean, demararea de noi afaceri în domeniul turismului sau al turismului conex, pentru a valorifica în mod creativ resursele locale și a utiliza capacitatea de interconectare națională/internațională (transport, întreținere circuite, întreținere biciclete, organizare evenimente etc.)

2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (d)

Tranziția către o economie neutră climatic reprezintă o provocare majoră pentru locuitorii și economia județului Dolj în special prin impactul procesului de restructurare a CE Oltenia care vizează unitățile de producție de electricitate și agent termic pe bază de lignit din județ. Acestui factor i se adaugă prezența semnificativă în peisajul economic a unor activități industriale mari consumatoare de energie, precum producția de automobile, de material plastic primar sau de utilaje pentru industria metalurgică și minieră, care vor necesita transformări de anvergură pentru integrarea într-o economie cu nivel scăzut de emisii.

În perioada 2021 – 2027, conform strategiei județului Dolj, conceptul de dezvoltare vizează îmbunătățirea calității vieții locuitorilor prin dezvoltarea durabilă și sustenabilă a teritoriului și prin buna guvernare la nivelul instituțiilor publice din județul Dolj. Încurajarea dezvoltării mediului antreprenorial este considerată esențială pentru asigurarea condițiilor necesare menținerii tendinței de creștere economică și generare de locuri de muncă durabile și cu salarii decente, în primul rând prin sprijinirea diversificării domeniilor active la nivelul județului. Printre acestea se numără domenii a căror dezvoltare este încă într-un stadiu emergent, dar cu potențial real de dezvoltare, precum turismul, informațiile și comunicațiile, construcția de mașini cu industria orizontală aferentă sau industriile verzi, în contextul tranziției juste, în paralel cu sprijinirea modernizării și profesionalizării sectorului agricol.

În acest context, obiectivul planului teritorial este acela de a sprijini tranziția la neutralitatea climatică a județului prin crearea de locuri de muncă sigure și cu un nivel de salarizare atractiv în activități productive durabile din punct de vedere al mediului. Având în vedere persistența șomajului din județ, în ciuda tendinței constante de creștere a dezvoltării economice (numărul de companii, cifra de afaceri, numărul de noi locuri de muncă etc.), presiunea suplimentară adusă de restructurarea CE Oltenia va necesita o modernizare semnificativă a serviciilor locale de ocupare și plasare a forței de muncă, cu soluții care să lege sprijinul pentru incluziunea forței de muncă (inclusiv calificarea și recalificarea) și sprijinul pentru investiții productive în întreprinderi noi și existente.[i] Există în același timp o neconcordanță între nevoile forței de muncă ale IMM-urilor și ale întreprinderilor mai mari și competențele forței de muncă locale. Acest lucru împiedică dezvoltarea întreprinderilor locale și consolidează modelele de migrație. De aceea, este vital să fie adresată nevoia de creștere a accesului persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și a angajatorilor la programe de calificare / recalificare, perfecționare și specializare de calitate, corelate dinamic și anticipativ cu cererea de calificări și specializări preconizate în economia județului. Prioritare sunt nevoile persoanelor cu pregătire medie sau de bază afectate de reducerea sau transformarea activităților economice expuse negativ tranziției la neutralitatea climatică.

De o importanță egală pentru atragerea și menținerea forței de muncă, în special a celei tinere, este creșterea accesului populației la electricitate, agent termic și mobilitate publică la prețuri accesibile și bazate pe integrarea surselor regenerabile de energie, mai ales în zonele rurale având în vedere că județul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 57% în timpul iernii și de 40% raportat la întregul an[ii].

În ceea ce privește grupurile vulnerabile, chiar dacă locurile de muncă afectate de procesul de tranziție sunt preponderent ocupate de bărbați, trebuie abordată și situația specifică și rolul femeilor, pentru a preveni dezechilibrele de gen de pe piața muncii, în antreprenariat și pentru a asigura egalitatea în remunerare. De asemenea, este necesar să se acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile care sunt afectate în mod disproporționat de efectele adverse ale tranziției, cum ar fi lucrătorii cu handicap.

Deși obiectivele și măsurile prezentate mai sus vor fi determinante pentru o tranziție justă la nivelul teritoriului, pentru compensarea pierderilor semnificative de locuri de muncă sunt necesare și măsuri suplimentare de investiții productive în întreprinderi mari pentru activități economice care contribuie la tranziția către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050 și la atingerea țintelor de mediu aferente și care prezintă potențial de dezvoltare în județ, identificate în secțiunea 2.4. *Tipuri de operațiuni preconizate.*

În același timp, realizarea unei tranziții de succes la neutralitatea climatică implică și conștientizarea permanentă a factorilor interesați și comunităților afectate privind schimbările preconizate, efectele în timp și implicațiile de suportabilitate. Măsurile de conștientizare vor consta, în principal, în campanii periodice de comunicare în vederea informării și sensibilizării organizațiilor și comunităților afectate. Campaniile de comunicare și sensibilizare vor fi concepute din perspectiva responsabilizării și vor fi

adaptate la diferitele comunități (rural-urban) și categorii sociale (femei-bărbați; tineri-vârstnici; activi-inactivi din punct de vedere economic) afectate.

2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (e)

Pilonul European al Drepturilor Sociale

Contribuția planului vizează egalitatea de șanse și accesul la locuri de muncă (principiul 3), egalitatea de gen (principiul 2), sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, în special pentru cei afectați de procesul de tranziție (principiul 3). Planul promovează, de asemenea, măsuri integrate legate de investițiile productive în IMM-uri și măsurile de creare a locurilor de muncă durabile (principiul 3), inclusiv formarea, perfecționarea și recalificarea persoanelor afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic (principiul 1), promovând astfel locuri de muncă sigure și adaptabile (principiul 5). De asemenea, investițiile în economia socială creează oportunități incluzive în găsirea unui loc de muncă pentru persoanele cu dizabilități și persoanele defavorizate (principiul 17). Sărăcia energetică este luată în considerare și prin sprijinirea instalării de panouri fotovoltaice/fototermale la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care va contribui la crearea de comunități energetice (principiul 20). De asemenea, planul sprijină indirect accesul la servicii esențiale prin reducerea costului serviciilor publice furnizate, investind în auto-sustenabilitatea clădirilor publice (școli, spitale, cămine pentru bătrâni, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională) și în mobilitatea verde publică locală (principiul 20).

Sinerghiile și complementaritatea PTTJ cu reformele din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

PTTJ Dolj are obiectivul de a atenua impactul socio-economic al implementării reformelor prevăzute în PNRR pentru înlocuirea cărbunelui din mixul energetic până în 2032, precum și pentru reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței.

Complementar, reforma legislativă privind decarbonarea sectorului de încălzire și răcire prevăzută în PNRR va crește rolul prosumatorilor în producția de energii regenerabile, inclusiv prin compensarea cantitativă a volumelor livrate și consumate din rețea. De asemenea, noul cadru legislativ privind prosumatorii, precum și programele naționale și locale de stimulare și aplicare a soluțiilor RES vor ține cont de particularitățile comportamentale ale diverselor categorii sociale sau tipuri de gospodării, inclusiv cele afectate de procesul de tranziție la neutralitatea climatică.

Reformele PNRR privind debirocratizarea mediului de afaceri, inclusiv *cloud-ul guvernamental* vor contribui la eliminarea obstacolelor de dezvoltare pe care le întâmpină mediul privat, în special prin simplificarea procedurilor de interacțiune cu autoritățile publice. Astfel, reformarea modului de aplicare a testului IMM și transparentizarea procesului de legislativ, simplificarea procedurilor de înființare / de ieșire de pe piață a firmelor, de constituire și funcționare a punctelor de lucru, simplificarea procesului de autorizare a lucrărilor de construire și reformarea licențelor / autorizațiilor / certificatelor privind afacerile din România vor stimula inclusiv operațiunile dedicate mediului privat din PTTJ.

Strategia națională de ocupare a forței de muncă 2021 – 2027

Dimensiunea socială a PTTJ este în strânsă concordanță cu direcțiile identificate în cadrul strategiei și a planului de acțiuni aferent, aprobate prin HG 558/2021, în special prin contribuția la direcțiile de acțiune aferente procesului de tranziție la „economia verde” (stimularea antreprenoriatului și crearea de locuri de muncă verzi), cartografierea ocupațiilor și competențelor, precum și asigurarea corespondenței între ocupații, calificări și conținutul lor de competențe, organizarea de programe de formare profesională pentru angajați în vederea dezvoltării și diversificării competențelor, în contextul schimbărilor tehnologice și digitale de pe piața muncii.

Astfel, în cadrul PTTJ sunt prioritizate operațiunile care sprijină ocuparea persoanelor direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă, a persoanelor aparținând unor categorii defavorizate atât pentru măsurile destinate mediului de afaceri și antreprenorial, cât și pentru cele aferente reconversiei și integrării pe piața forței de muncă a persoanelor afectate de procesul de tranziție (facilitarea accesului pe piața muncii și furnizarea de pachete de servicii și măsuri adaptate a persoanelor din grupurile dezavantajate, sprijinirea forței de muncă în vederea obținerii competențelor necesare pentru a realiza tranziția dinspre sectoarele în declin către sectoarele în creștere, în cadrul economiei verzi, susținerea înființării de centre de inovație și antreprenoriat (de tipul incubatoarelor de afaceri).

Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Sud-Vest Oltenia 2021-2027

Strategia urmărește încurajarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea companiilor inovative, valorificarea infrastructurilor de cercetare și stimularea parteneriatului dintre universități, institute de cercetare și companii, prin concentrarea resurselor în domenii cu potențial de specializare, în care regiunea deține reale avantaje economice și competențe, pentru a face tranziția la o economie mai verde, mai incluzivă și rezilientă la schimbările climatice.

Coerența PTTJ cu strategia menționată este reliefată la nivelul integrării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în activitatea economică a IMM, în procesul de creare / dezvoltare / extindere a incubatoarelor de afaceri și respectiv în formarea profesională asociată procesului de tranziție justă. Astfel, domeniile de specializare inteligentă identificate în cadrul strategiei constituie premisele dezvoltării investițiilor inițiale, a transferului tehnologic și a reconversiei profesionale a forței de muncă în procesul de tranziție justă (automotive - piese și accesorii pentru producția de autovehicule, piese și accesorii pentru electrotehnica, sisteme electrice pentru transport feroviar; și industria aluminiului, inginerie industrială și transporturi, energie durabilă și mediu, medicină inovativă fundamentală și aplicativă, agricultură și industrie alimentară, turism și identitate culturală).

Pentru coerența PTTJ cu Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018 - 2025, Strategia de dezvoltare regională 2021-2027 din cadrul Planului pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Sud-Vest Oltenia (PDR) 2021-2027 și cu Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, a se vedea Anexa 1, punctul 2.

2.4. Tipuri de operațiuni preconizate

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

Toate investițiile propuse în cadrul planului vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente. Astfel, toate investițiile vor fi planificate / proiectate, implementate și, ulterior, exploatate pentru a nu prejudicia semnificativ mediul în înțelesul *Regulamentului (UE) 852/2020*. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Tipuri de operațiuni indicative

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin activități de transfer tehnologic;
- Sprijinirea antreprenoriatului durabil, înființarea de noi întreprinderi și dezvoltarea / diversificarea activităților IMM-urilor existente în toate domeniile, cu accent pe digitalizare, noi tehnologii inovatoare, eficiență energetică, reducerea deșeurilor, protecția mediului, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor;

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează sisteme de transport sustenabile (vehicule rutiere și feroviare verzi, componente și dispozitive de conexiune pentru fire și cabluri electrice și electronice, fabricarea aparatelor de control și distribuție a electricității, fabricarea de cabluri cu fibră optică), inginerie industrială și materiale (sisteme și tehnici noi în construcții specifice, tehnologii, aplicații și metode de producție industriale cu un consum scăzut de energie, sisteme de producere a energiei din surse alternative în special sursa fotovoltaică), echipamente și tehnologii pentru sectorul agro-alimentar (biotehnologii industriale agro-alimentare, horticoale și forestiere), tehnologii și biotehnologii medicale și farmaceutice (echipamente și proteze medicale), precum și domeniul ITC cu subdomeniul producției de software specializat pentru vehicule feroviare, construcții, furnizare / gestionare energie durabilă, industria chimică și metalurgică, pentru sectorul agricol, forestier și alimentară. Se remarcă, de asemenea, potențialul sectorului de economie circulară (materiale obținute din revalorificarea, recuperarea deșeurilor, în special deșeurile din sectorul construcțiilor).

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv numărul limitat de sectoare din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR SV Oltenia care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității întreprinderilor.

Aceste tipuri de operațiuni vor contribui, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform definițiilor din Regulamentul GBER).

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Investițiile pot include și costuri legate de formarea profesională a personalului nou angajat și subvenții acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri unici susținători de familie monoparentală, șomeri de lungă durată sau tineri NEET.

Pentru diversificarea durabilă a economiei, sunt avute în vedere incubatoarele tehnologice, academice, sociale, sectoriale, corelat cu domeniile de specializare inteligentă, precum și incubatoarele virtuale.

Îmbunătățirea situației forței de muncă din județ prin programe de perfecționare/recalificare

În cadrul acestui tip de operațiuni, prioritatea este sprijinirea reconversiei profesionale a lucrătorilor afectați de măsurile de decarbonare la nivelul CE Oltenia. În același timp, având în vedere impactul asupra locurilor de muncă în întreprinderile care fac parte din lanțul de furnizare al CE Oltenia se impune și sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, precum și a lucrătorilor, în special a celor mai vulnerabili.

În acest sens, se prioritizează formarea profesională pentru ocupațiile cu nivel de pregătire de bază și mediu aferente domeniilor de specializare inteligentă și altor sectoare cu potențial de dezvoltare durabilă, dar și sectoarelor economiei mediului (de exemplu protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, silvicultura, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică). De asemenea, stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor poate fi propusă ca parte a unui pachet de incluziune activă împreună cu măsuri de profilare, consiliere în carieră, măsuri de perfecționare / recalificare și alte măsuri active.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a domeniilor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De aceea, tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

De asemenea, în cadrul acestui tip de operațiune se pot avea în vedere și măsuri de creștere a capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a defini și actualiza permanent nevoile sectoriale de formare profesională în raport cu procesul dinamic de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali și autoritățile relevante, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru a răspunde nevoii de a diversifica și a crește gradul de cuprindere a serviciilor de formare oferite.

Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 57% în timpul iernii în condițiile în care în perioada

2010 – 2020, salariul mediu net a fost, în fiecare an, sub media națională cu aprox. 8,54%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc.

Investițiile vor fi realizate cu respectarea principiului *eficiența energetică pe primul loc*.

În ceea ce privește mobilitatea verde, este sprijinită dezvoltarea transportului public local prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public local pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

Contribuția la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin crearea și / sau menținerea de locuri de muncă sustenabile în cadrul serviciilor publice esențiale în vederea ocupării persoanelor direct afectate de procesul de tranziție și a persoanelor vulnerabile, creșterea capacității instalate și a cantității de energie totală produsă din surse regenerabile și prin reducerea consumului anual de energie primară la nivelul gospodăriilor și serviciilor publice.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de hidrogen verde și energie din RES în conformitate cu Directiva (UE) 2001/2018 având în vedere insuficiența dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, cf. ultimelor date publicate de către Transelectrica în mai 2020, în județul Dolj, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune (puteri cu PIF, conform emitenți) cumula doar 65,34 MW, respectiv 4,71% din întreaga capacitate instalată de energie fotovoltaică din România.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții care pot include reabilitarea siturilor industriale urbane și reintegrarea în circuit prin proiecte de regenerare urbană, pentru crearea de spații verzi/parcuri și locuri de recreere, contribuind astfel la atingerea obiectivului de 26 mp de spațiu verde/ locuitor (de la doar 13 mp în Craiova în 2019).

Investiții productive în întreprinderi mari

Potențialul de generare de locuri de muncă în județ prin intervenții FTJ de sprijinire a microîntreprinderilor și prin investiții productive în IMM-uri, calculat pe baza situației implementării POR 2014 – 2020, coroborată cu indicatorii evoluției angajărilor în cadrul sectorului IMM din România, este de 298 de locuri de muncă pe an. Este de menționat că analiza ia în calcul și faptul că, în conformitate cu regulile ajutorului de stat exceptat de la notificare, bugetul mediu anual al ajutorului regional acordat pentru investițiile productive în IMM-uri nu poate depăși 150 milioane euro. Aceasta înseamnă că, într-o

perioadă de 6 ani (2024 – 2029), FTJ, prin investițiile în IMM, ar putea crea în județ un număr de aprox. 1787 locuri de muncă, un număr insuficient pentru a compensa pierderile modelate. (Analiza este inclusă în Anexa 1, punct 4).

În procesul de elaborare a planului teritorial, a fost exprimat interesul din partea mai multor investitori în ceea ce privește dezvoltarea de mari unități de producție în domenii precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor. Având în vedere stadiul incipient al pregătirii investițiilor, planul nu include în prezent o listă orientativă a întreprinderilor. Pe măsură ce planurile de investiții se vor maturiza, autoritățile vor propune includerea în plan a întreprinderilor respective împreună cu estimarea locurilor de muncă.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Tipurile de operațiuni de mai sus completează programele operaționale 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, de sănătate și educație, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR SV, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor sanitare, educaționale și sociale relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 13 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 370 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020. (A se vedea Anexa 1, punctul 5).

Pilonii II și III

Din perspectiva complementarității operațiunilor, pilonul 1 are ca obiectiv principal crearea de locuri de muncă durabile în activități productive de bunuri și servicii, în timp ce pilonul 2 are ca obiectiv principal creșterea nivelului de intensitate tehnologică a economiei județului și se adresează întreprinderilor a căror situație financiară permite rambursarea împrumuturilor.

Preliminar, sunt identificate pentru pilonul II următoarele sectoare: sisteme și tehnici noi în construcții specifice, tehnologii, aplicații și metode de producție industriale cu un consum scăzut de energie, sisteme de producere a energiei din surse alternative în special sursa fotovoltaică. Alte sectoare vor fi identificate în implementare.

În ceea ce privește Pilonul 3, proiectele aflate în analiză / pregătire la nivelul autorităților publice ar putea viza investiții în toate tipurile de infrastructuri publice, dar și infrastructuri sociale și de sănătate. (A se vedea Anexa 1, punctul 6)

3. Mecanisme de guvernare

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (f)

Coordonarea și monitorizarea procesului de tranziție a teritoriului va fi asigurată prin activitatea *Grupului județean pentru coordonarea tranziției la neutralitatea climatică*. Înființarea și funcționarea acestei structuri partenoriale vor asigura premisele implicării tuturor actorilor socio-economici și din mediul academic relevanți de la nivelul teritoriului, privați și publici, alături de autoritățile responsabile de protecția mediului (Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Direcția Silvică, Garda de Mediu), forța de muncă și protecția socială (Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, Inspectoratul Teritorial de Muncă și Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecții Sociale), educație și sănătate publică.

Consiliul Județean va derula o procedură transparentă și nediscriminatorie de selectare a reprezentanților mediului de afaceri și societății civile pentru a se asigura un nivel optim de reprezentativitate a sindicatelor și patronatelor, organizațiilor de protecția mediului, organizațiilor tinerilor, femeilor, organizațiilor grupurilor vulnerabile, asociațiilor profesionale în domeniul urbanismului, energiei regenerabile, formării profesionale, etc.

Grupul va asigura dialogul organizat între părți pentru a permite informarea reciprocă permanentă asupra problemelor curente în procesul de tranziție la neutralitatea climatică, asigurarea monitorizării permanente a PTTJ, a evoluției indicatorilor socio-economici și de mediu în procesul de tranziție justă, precum și informarea corespunzătoare a comunității.

De asemenea, grupul va coordona acțiunile de promovare a oportunităților de finanțare din FTJ și celor complementare FTJ și va monitoriza consecvența direcțiilor strategice de la nivel teritorial a principalilor actori relevanți în procesul de tranziție în paralel cu promovarea acțiunilor de creștere a gradului de conștientizare a tranziției climatice, măsurile de atenuare a impactului și calendarul acesteia. Grupul va asigura colaborarea permanentă, pe toată perioada de implementare a Programului Operațional Tranziția Justă (POTJ), cu toate organismele cu atribuții în implementarea acestui program și va putea propune modificări ale PTTJ în funcție de traiectoria și dinamica procesului de tranziție la nivelul teritoriului.

Implicarea partenerilor în pregătirea PTTJ a fost un proces derulat atât la nivel teritorial, cât și la nivel național, având în vedere faptul că PTTJ este documentul strategic de bază pentru fundamentarea intervenției POTJ în județ. La nivel teritorial, au fost implicați reprezentanți ai Agenției de Dezvoltare Regională (ADR), autorităților publice locale (municipalități, Consiliul Județean), instituțiilor publice locale (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului etc.), universităților și învățământului secundar (școli profesionale, forță de muncă, centre de formare etc.), mediului de afaceri, sindicatelor, grupurilor de acțiune locală și societății civile. Din partea autorităților și organizațiilor implicate la nivel național menționăm reprezentanți ai Ministerului Energiei, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerului Economiei, Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Educației, Academia Română, alături de reprezentanți ai unor organizații, precum Blocul Național Sindical, World Wildlife Fund sau Bankwatch.

În ceea ce privește propunerile și observațiile primite pe parcursul consultărilor publice, planul integrează propunerea organizației Greenpeace de a fi prevăzute investiții pentru sprijinirea creării de rețele de prosumatori pentru combaterea sărăciei energetice, precum și propunerea organizației Bankwatch ca planul să includă prevederi mai detaliate privind nevoia de promovare a antreprenoriatului feminin, precum și propunerea de detaliere a impactului tranziției asupra ocupării locurilor de muncă de către femei

și asupra grupurilor vulnerabile.

4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor

Referință: articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul FTJ

Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate

Pentru a măsura realizările aferente tipurilor de operațiuni care vizează combaterea sărăciei energetice prin instalarea de panouri foto-voltaice / foto – termice la nivel de gospodărie (S6) și, respectiv mobilitatea verde (S7), sunt propuși următorii indicatori specifici de realizare:

ID S6

Denumire: **Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator**

Definiție: **Se vor număra gospodăriile care încheie contract de prosumator conform Legii 123 / 2012 cu modificările și completările ulterioare.**

Unitatea de măsură: **număr de gospodării.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 18.

ID S7 (corespunde lui RCO 59):

Denumire: **Infrastructură pentru combustibilii alternativi**

Definiție: **Se vor număra punctele de încărcare prevăzute în proiectele de mobilitate verde.**

Unitatea de măsură: **număr puncte de încărcare.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 62.

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

Planul teritorial pentru o tranziție justă - 4.PLANUL TERITORIAL PENTRU O TRANZIȚIE JUSTĂ ÎN JUDEȚUL GALAȚI (null)

1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (a) și (b) și articolul 6

1.1 Prezentarea procesului de tranziție

Guvernul României a aprobat *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice* (PNIESC) prin care se asigură contribuția la țintele Uniunii Europene (UE) de energie și climă (2030) și neutralitate climatică (2050). PNIESC definește calea de realizare a contribuției la țintele UE și stabilește ținte intermediare de climă și energie pentru 2030:

- reducerea emisiilor ETS cu 43,9% și a celor non-ETS cu 2% față de 2005;
- creșterea ponderii energiei din surse regenerabile (RES) în consumul final brut de energie cu 30,7%;
- reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030.

Ulterior, *Planul Național de Redresare și Reziliență* (PNRR) a definit reformele și investițiile esențiale pentru accelerarea și susținerea tranziției la neutralitatea climatică prin:

- eliminarea cărbunelui și consolidarea legislației investițiilor private în producția de electricitate din RES;
- dezvoltarea legislației favorabile tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;
- reducerea intensității energetice a economiei printr-un mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie.

PNIESC și PNRR creează astfel cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică să continue susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032, în condițiile în care România a menținut, în ultimele două decenii, evoluții pozitive ale principalilor indicatori de climă și energie (Anexa 1, punct 1).

Decarbonarea producției de energie și agent termic

Tranziția compatibilă cu obiectivele de securitate energetică către o producție de energie electrică și agent termic, cu emisii reduse, va fi realizată prin eliminarea treptată a cărbunelui. Procesul este reglementat de Ordonanța de urgență nr. 108/2022, care include calendarul 2022 - 2030 pentru închiderea capacității totale instalate pe bază de ulei și lignit de 4920 de MW.

Decarbonarea a început prin închiderea în 2021 a unei capacități de 1695 de MW și va continua, conform (cf.) calendarului prezentat în Anexa 1, graficul 4, până la închiderea întregii capacități, din care 4770 de MW reprezintă capacitatea de la nivelul Complexului Energetic (CE) Oltenia și CE Hunedoara, două companii din județele (jud.) Dolj, Gorj și Hunedoara. Calendarul închiderii capacităților este prezentat în Anexa 1, tabelele 1 și 2. Unele grupuri energetice constituie rezervă între 2023 - 2030, pentru funcționarea sigură și stabilă a Sistemului Electroenergetic Național (SEN). De asemenea, termenul de închidere prevăzut pentru grupurile energetice Rovinari 3 și Turceni 7, totalizând 660 MW (31 decembrie 2022), poate fi amânat în situații justificate la solicitarea Transelectrica și se constituie rezervă tehnică între 2023 - 2026. Astfel, începând cu 2031, producția de energie electrică pe bază de cărbune va înceta.

Exploatarea minieră din jud. Gorj și Hunedoara parcurg un proces de închidere până în 2032, ceea ce va face ca, în 2030, cantitatea de cărbune estimată a mai fi extrasă (aprox. 10 milioane tone) să fie cu 75% mai redusă față de 1993 (Anexa 1, grafic 5). Din 2031, extracția de cărbune va înceta.

În situație de criză energetică, Guvernul poate să aprobe amânarea închiderii unor capacități energetice pe cărbune și a exploatărilor miniere aferente. În acest caz, vor fi aduse modificările necesare planului. Orice modificare a calendarului pe termen scurt de eliminare a cărbunelui va fi compatibilă cu țintele pentru 2030 și 2050 din Legea Europeană a Climei și cu angajamentul de eliminare a cărbunelui până cel târziu la sfârșitul lui 2032.

Investiții în electricitate din RES și gaze naturale (grupuri pregătite pentru hidrogen)

PNRR prevede noi capacități de producție de electricitate din RES cu scopul de a conecta în 2024 o capacitate eoliană și solară de 950 MW. De asemenea, a fost prevăzută și reglementarea, până la finalul trim. II 2023, a *contractelor pentru diferență*, ca mecanism de sprijin al producției de RES. Adicional, un rol strategic au proiectele aprobate în 2021 de către Fondul de Modernizare care vizează capacități fotovoltaice de 750 MW și capacități de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat pregătite pentru hidrogen (CCGT) de 1200 MW la nivelul CE Oltenia.

Toate aceste măsuri vor transforma profund structura producției de electricitate. Cf. PNIESC, coroborat cu planul de restructurare a CE Oltenia (Anexa 1, grafic 3), în 2030 față de 2020, ponderea cărbunelui se va diminua de la 17% la 3,39%, ponderea producției de tip solar va crește de la 7,18% la peste 20%, ponderea producției eoliene va crește de la 15,5% la 22%, în vreme ce producția de electricitate pe bază de gaze naturale se va reduce semnificativ de la 18% la 12,8%.

Cea mai mare capacitate de producție de electricitate pe bază de gaz (860MW) se află la Brazi - Prahova, aprox. 37,6% din capacitatea de producție disponibilă, cf. Transelectrica. Centrala, pusă în funcțiune în 2012, contribuie la securitatea energetică (poate acoperi aprox. 10% din consum) deoarece nu depinde de vreme și poate echilibra piața în funcție de fluctuațiile RES. Compania estimează o reducere a emisiilor anuale de CO₂ de la un nivel de 1,43 milioane tone (2023) la 0,99 milioane tone în 2030, o scădere de 30,7%. Volumul mediu de emisii evitate în perioada 2025 – 2030 va fi de aprox. 293.000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi de aprox. 500.000 tone CO₂/an, ceea ce înseamnă o reducere de aproximativ 40% față de emisiile anului 2020. După 2035, centrala de la Brazi va funcționa doar pentru echilibrarea sistemului energetic în perioade de vârf de cerere.

O altă capacitate (800 de MW) a fost centrala termoelectrică de la Iernut, pusă în funcțiune între 1963-1967. În 2019, s-au retras definitiv din exploatare grupurile 1, 2, 3 și 6, în prezent fiind în exploatare doar grupurile 4 (100 MW) și 5 (200 MW). Romgaz are în curs de execuție o centrală electrică nouă la Iernut, cu ciclu combinat, de 430 MW și o eficiență electrică brută la sarcină nominală de 56,42%. Autorizația pentru proiect a fost emisă în 2017. Proiectul este aliniat PNIESC (pag. 109) potrivit căruia gazul este un combustibil de tranziție cu rol în echilibrarea SEN.

Reducerea emisiilor de CO₂ în sectoare strategice

Tranziția la neutralitate necesită și decarbonarea sectorului industrial cf. măsurilor PNIESC de reducere substanțială a intensității emisiilor. Emisiile sunt concentrate în Galați, Prahova și Mureș. Astfel, din emisiile totale la nivel național în 2020 (Anexa 1, tabel 3), cf. ANPM, 26% reprezintă ponderea emisiilor aferente producției de oțel, amoniac, acid azotic și carburanți din aceste județe.

Calea identificată pentru tranziția oțelului este singura suficient de matură tehnologic cf. analizei din Comunicarea CE *Towards Competitive and Clean European Steel*: tehnologia minereului de fier obținut prin reducere directă, procesat în cuptoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF).

Transformarea va permite trecerea de la o emisie specifică de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid la o emisie specifică de 0.6 tone CO₂ / tona oțel lichid. Trecerea la tehnologia DRI-EAF va fi realizată în intervalul 2023 – 2026 și va permite evitarea în medie, între 2026 și 2035, a unui volum de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 5), dintr-un volum mediu de aprox. 7,8 milioane tone CO₂ pe actuala tehnologie. În această primă etapă de transformare, instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singurul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua în cea de-a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Liberty Galați are un plan coerent de tranziție graduală de la gazul natural către hidrogen. Primul pas în producerea de hidrogen verde va fi proiectul de producerea a 3MW de hidrogen utilizat la încălzirea oalelor de oțel. Proiectul se afla în faza de pregătire și va fi depus spre finanțare în cadrul Fondului de Inovare în August 2022. (A se vedea PTTJ Galați, secțiunea 2.1)

Aprox. 6% din emisiile verificate în 2020 provin din producția de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la combinatul din Târgu Mureș. Strategia de accelerare a reducerii emisiilor respectă principiul *eficiența energetică pe primul loc* și include un mix complex de măsuri (Anexa, figura 1), care, cumulativ, vor conduce la o reducere medie anuală de emisii de 244000 tone CO₂ între 2021 – 2030, iar din 2030 la o reducere de peste 470.000 tone CO₂ / an. Unele măsuri sunt pregătite pentru Fondul de Modernizare, iar una este în curs de pregătire pentru PO Tranziția Justă, respectiv producerea și integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză, înainte de etapa de comprimare.

În ceea ce privește tranziția carburanților, din cele 4 rafinării active, trei sunt situate în Ploiești - Prahova: Petrobrazi Ploiești (deținută de OMV Petrom), Petrotel Ploiești (deținută de Lukoil) și Vega Ploiești. Peste 90% din producția anuală de țiței a României este realizată de OMV Petrom. Țițeiul este prelucrat la rafinăria Petrobrazi, care are o capacitate de 4,5 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de aprox. 80%, țițeiul extras din România. Rafinăria Petrotel (Lukoil) are o capacitate de 2,4 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de peste 95%, petrol importat din Rusia. Rafinăria Vega Ploiești este o rafinărie mică (0,35 mil. tone/an) pentru solvenți și bitum, care utilizează petrol din Kazahstan. Strategia 2030 a OMV Petrom vizează atingerea neutralității din punct de vedere al emisiilor de carbon din operațiuni până în 2050. Călea este prezentată în Anexa 1, figura 2, și prevede, în perioada 2030 - 2035, reducerea cu aprox. 26%, față de 2020, a cantității de țiței extrase din România și prelucrate la Petrobrazi, urmând ca, până în 2040, să se ajungă la o reducere de 54%, iar până în 2050 extracția să înceteze. Ponderele biocarburanților, în totalul producției Petrobrazi, va crește de la 5% în 2020, la 26% în 2030, respectiv 40% în 2040, urmând ca până în 2050 să ajungă la 80%.

Tabloul măsurilor prin care va fi realizată tranziția este completat de reforma cadrului legislativ, prevăzută în PNRR, pentru reducerea intensității energetice. Astfel, până la finalul anului 2022, România va reglementa cadrul legal pentru monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor formulate de auditurile energetice în sectorul ETS, eliminarea obstacolelor din calea contractării performanței energetice și aplicarea standardelor de eficiență energetică pentru a asigura conformitatea produselor cu standardele de etichetare ecologică, precum și îmbunătățirea gradului de conștientizare a IMM-urilor cu privire la eficiența energetică. În acest mod, România a creat cadrul favorizant pentru transformarea graduală în vederea integrării într-o economie cu emisii reduse a unor activități mari consumatoare de energie precum fabricarea autovehiculelor și a componentelor auto, a produselor din minerale nemetalice (ciment, var, etc), construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea hârtiei sau industria alimentară.

1.2 Identificarea teritoriilor cele mai afectate

Având în vedere acțiunile de mai sus, teritoriile identificate ca fiind cele mai afectate sunt jud. Dolj, Gorj, Hunedoara, Mureș, Prahova și Galați, în care sunt concentrate peste 60% din emisiile ETS, și în care se

pierd în medie 5500 de locuri de muncă / județ. Selectarea teritoriilor este motivată și de faptul că aceste pierderi vor accentua inegalitățile sociale, șomajul și sărăcia, dislocarea tinerilor și adulților și excluderea categoriilor vulnerabile.

Tranziția județului Galați

Poziția și facilitățile portuare ale Galațiului au favorizat dezvoltarea celei mai mari unități de producție siderurgică din România – denumită în prezent Liberty Galați. Această activitate industrială, înființată în anii 1960, a trecut prin etape succesive de privatizare și restructurare, cu concedieri masive care au afectat profund populația locală. Disponibilizările au atins un nivel maxim în anii 2000, când societatea a scăzut ca mărime de la 27.772 în 2000 la 11.049 de angajați până în 2009. Cu toate acestea, compania rămâne cea mai mare din industria metalurgică din România, atât în ceea ce privește cifra de afaceri, cât și numărul de angajați (5300).

Transformarea producției de oțel presupune adoptarea tehnologiei minereului de fier obținut prin reducere directă, procesat, ulterior, în cuptoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF pregătit pentru hidrogen), dar și dezvoltarea de instalații de producere de hidrogen verde și de energie din surse regenerabile (180 MW solar și 20 MW eolian).

Impactul economico-social până în 2030 al tranziției județului a fost analizat în cadrul unui studiu finanțat prin Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale al UE. În ceea ce privește modificările preconizate ale ocupării forței de muncă, modelarea arată un dezechilibru considerabil între pierdere (7.250 locuri de muncă) și generare (1.950 locuri de muncă) în ceea ce privește ocupațiile care necesită un nivel de pregătire de bază sau mediu. Alături de sectorul în transformare, modelarea a inclus și lanțurile valorice pentru aceste sectoare, cum ar fi comerțul cu ridicata și cu amănuntul cu materii prime și piese de schimb aferente acestor industrii, lucrări de construcții specializate, fabricarea și comercializarea de produse metalice, mașini și echipamente, servicii de transport, servicii de reparații de mașini și camioane grele precum și furnizarea de servicii profesionale.

Alături de pierderile de locuri de muncă, județul a fost selectat și ca urmare a contextului socio-economic marcat de persistente disparități care se vor adânci fără măsuri adecvate de atenuare (A se vedea anexa 1, punctul 3).

2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Teritoriu: GALAȚI

2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Procesul de tranziție la neutralitatea climatică a României prezentat în secțiunea precedentă permite identificarea la nivelul teritoriului a următoarele sectoare generatoare de efecte socio-economice:

- Industria oțelului, care este angajată într-un proces de reducere graduală a emisiilor de CO₂ conform

calendarului prezentat în secțiunea precedentă (a se vedea tabel 4 și grafic 6).

- Sectoare energo-intensive și cu nr. semnificativ de angajați pentru care este creată, prin PNRR, posibilitatea de accesare de împrumuturi garantate de BEI pentru transformare productivă și acțiuni climatică, cum sunt: construcții metalice și produse din metal (1.959 de angajați), fabricarea de produse din minerale nemetalice (300 angajați), fabricare de componente pentru producția de automobile (200 de angajați) - numărul de angajați este conform INS, 2020. Reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030 sunt măsuri esențiale ale PNIESC.

Transformarea producției de oțel

Ultima etapă a tranziției la neutralitatea climatică a județului va fi realizată prin transformarea procesului tehnologic la nivelul combinatului siderurgic, producătorul de oțel având ca obiectiv atingerea neutralității climatice, accesibile tehnologic, până în anul 2030. Având în vedere faptul că întregul volum de 3,89 milioane tone CO₂ emisii ETS verificate la nivelul teritoriului în 2020 a provenit din producția de oțel, reprezentând un procent de 12,21% din totalul emisiilor CO₂ la nivel național, întregul județ Galați este, astfel, bine poziționat pentru a-și reduce substanțial emisiile până în 2030.

În prezent, combinatul produce oțel lichid prin procesul de oxidare utilizând cuptoare cu insuflare de oxigen cu o capacitate totală de 3.2 milioane tone oțel / an. Pentru producerea oțelului este utilizată fontă în proporție de 79% și fier vechi în proporție de 21%, împreună cu alte materiale auxiliare pentru controlul chimiei oțelului.

Trecerea la tehnologia DRI-EAF va fi realizată în intervalul 2023 – 2026 și va permite evitarea în medie, între 2026 și 2035, a unui volum de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 6), dintr-un volum mediu de aprox. 7,8 milioane tone CO₂ pe actuala tehnologie.

În această primă etapă de transformare, instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singurul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua în cea de-a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde.

Astfel,, în perioada 2027 – 2030, planul de decarbonare al combinatului prevede investiția într-o fabrică de hidrogen pentru a transforma toate procesele de reîncălzire bazate pe gaz natural din zona downstream și din fabrica DRI în procese bazate pe utilizarea hidrogenului. Aceasta etapa va permite reducerea emisiilor de CO₂ până la nivelul de 0.3 tone CO₂ / tona de oțel lichid față de valoare din prezent de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid.

În această a doua etapă de transformare, combustibilul instalației DRI va fi **hidrogenul verde** produs în cadrul fabricii de hidrogen bazată pe energie regenerabilă.

Liberty Galați are un plan coerent de tranziție graduală de la gazul natural către hidrogen, pornind de la producția de hidrogen la scara mică și trecând treptat la producția de hidrogen în unități de producție la scara mare. Liberty Galați va începe în 2023 producerea de hidrogen verde într-o unitate de 3MW crescând ulterior în următorii ani producția de hidrogen la 900 MW.

Primul pas în producerea de **hidrogen verde** va fi proiectul de producerea a 3MW de hidrogen utilizat la

încălzirea oalelor de oțel. Proiectul se afla în faza de pregătire și va fi depus spre finanțare în cadrul Fondului de Inovare în August 2022.

De asemenea a fost demarat și primul pas pentru **producerea de energie verde care să susțină producția de hidrogen verde**. Liberty Galați a pregătit un proiect de instalare de panouri fotovoltaice de 49.88 MW depus în iunie 2022 în cadrul PNRR. Panourile solare vor fi instalate în perimetrul Liberty Galati și vor fi folosite pentru consum propriu pentru producerea hidrogenului verde utilizat la încălzirea oalelor de otel.

Locurile de muncă

5.300 de locuri de muncă aferente Combinatului Siderurgic Liberty Galați sunt expuse riscului de pierdere la orizontul anului 2025 în lipsa implementării Planului de decarbonare a producției de oțel la nivelul companiei Liberty Galați S.A. în perioada 2022 – 2031.

La acest impact direct, se adaugă impactul indirect. Din totalul de 868 de furnizori din România, 255 sunt din județul Galati. În 2020, au fost identificați 27 de furnizori din Galați cu o dependență de peste 50% de combinat. Companiile identificate au raportat un număr total de 1.700 de angajați pentru 2020. Din cele 27 de companii, 10 companii sunt dependente în proporție de peste 90% de Liberty Galați, cu un număr total de 820 de angajați în 2020.

Deși planul de decarbonare creează premisele pentru protejarea locurilor de muncă, există totuși o serie de considerente deosebit de importante pentru care tranziția acestui sector nu poate fi stabilită astăzi până la ultimul detaliu, după cum urmează: complexitatea și costul integrării unor noi tehnologii și echipamente de ultimă generație în ansamblul infrastructurilor de producție existente, condiții de piață necunoscute în acest moment pentru oțelul verde, nivelul de maturitate insuficient pentru o serie de tehnologii cheie, cum este utilizarea pe scară mare a hidrogenului sau disponibilitatea materiilor prime, mai ales a celor secundare cum este fierul vechi, de exemplu. Prin urmare, încadrarea acestor locuri de muncă într-o categorie de risc este justificată.

Pierderile de locuri de muncă la nivelul teritoriului la orizontul anului 2030 sunt prezentate în tabelul 11, care prezintă rezultatele modelării macroeconomice E3ME.

Modelul indică faptul că pierderea de locuri de muncă este substanțial mai mare decât generarea de locuri de muncă, deși teritoriul adaugă locuri de muncă în domeniul serviciilor (1600), dar și locuri de muncă pentru specialiști în diverse domenii de activitate (nivel de pregătire înalt).

Cu excepția agriculturii, cea mai mare pierdere este aferentă categoriei *muncitori calificați și asimilați* (4.500) și *muncitorilor necalificați* (1.650). De asemenea, modelarea indică dispariția a 1100 de locuri de muncă pentru *operatori și asamblori*. Serviciile sunt practic singurul sector care adaugă locuri de muncă dar numărul este cu totul insuficient pentru a compensa pierderile de locuri de muncă în activități care necesită un nivel de pregătire mediu și de bază.

Impactul social

Dintr-un total de 5.300 de angajați în siderurgie, 49,4% (2.500 persoane) au vârsta de până la 50 de ani, iar cei cu vârsta cuprinsă între 51 și 60 de ani reprezintă 50,5%, respectiv 2.900 persoane care se află la vârsta

maturității, cei mai mulți fiind susținători de familie și care pot întâmpina dificultăți în procesul de adaptare la cerințele unor noi locuri de muncă. Deși impactul va fi resimțit cel mai acut la nivelul celor care sunt unici întreținători de familie, se poate aprecia că fiecare loc de muncă pierdut are potențialul de a afecta cel puțin alte 1,5 persoane, ceea ce face ca impactul pierderii locurilor de muncă să fie resimțit de cel puțin 7900 de persoane.

În ceea ce privește salariul mediu net al persoanelor afectate, acesta este unul ridicat (3.800 lei), fiind cu aprox. 26% peste salariul mediu net al județului (2809 lei) și cu 16% peste salariul mediu net la nivel național (3.217 lei), datele fiind aferente anului 2020.

Prin urmare, locurile de muncă afectate de procesele de transformare sunt caracterizate de un nivel de pregătire mediu, dar de un nivel de salarizare net superior unor locuri de muncă similare ca nivel de pregătire în sectorul IMM al județului, nivel de salarizare pe care îl putem estima prin raportare la prevederile *OUG 43 / 2019 privind unele modificări fiscale aduse domeniului construcțiilor* potrivit cărora, în perioada 1 ianuarie 2020 - 31 decembrie 2028, pentru domeniul construcțiilor, salariul de bază minim brut pe țară garantat este de 3.000 de lei / lună. Astfel, salariul minim net care poate fi avut în vedere ca punct de referință pentru nivelul de salarizare netă în sectorul IMM pentru locuri de muncă similare este de aprox. 1774 lei / lună, cu aprox. 53% sub nivelul de salarizare netă din sectoarele în transformare.

Impactul asupra mediului

Teritoriul concentrează o serie de activități industriale cu mare consum de energie, precum construcții metalice și produse din metal, fabricarea de produse din minerale nemetalice și activitatea de componente pentru producția de automobile. Deși impactul asupra mediului al acestor activități nu se reflectă, în toate cazurile, la nivelul emisiilor ETS, acestea contribuie la degradarea calității aerului cu precădere în Mun. Galați, pentru care Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMA) a stabilit, prin Ordinul MMA 2202 / 2020, obligația de elaborare a planului de calitate a aerului, având în vedere depășirile înregistrate la dioxidul de azot și oxizii de azot (NO₂/NO_x). La nivelul întregului județ se înregistrează depășiri ale valorilor următorilor poluanți: dioxid de azot și oxizi de azot (NO₂/NO_x), particule în suspensie (PM₁₀), particule în suspensie (PM_{2,5}), benzen (C₆H₆), nichel (Ni), dioxid de sulf (SO₂), monoxid de carbon (CO), plumb (Pb), arsen (As) și cadmiu (Cd).

Pe baza seturilor de date ale ANPM, 190,62 km din județul Galați ar putea fi considerați situri industriale dezafectate. Ca foste sau actuale situri industriale cu activitate din anii 1940, aceste suprafețe pot fi considerate situri poluate istoric, indiferent dacă au depășit sau nu valorile de poluare. Pentru a implementa proiecte în viitor, trebuie efectuate studii de mediu care să includă teste de laborator pentru pH, substanță uscată, nitrați, sulfati, cianuritate, fier, cobalt, cadmiu, cupru, crom total, nichel, plumb, zinc, arsenic, BTEX, mercur și produse petroliere. În plus, peste 90% din seturile de date ANPM pentru Galați se află în regim de proprietate privată.[ii]

Necesarul de reconversie profesională

Analizând meseriile persoanelor afectate de transformarea industriilor, se remarcă numărul semnificativ de meserii care ne indică în special nevoia de perfecționare / specializare și care au un potențial important de integrare în economia cu emisii reduse a viitorului conform necesarului de competențe estimat la nivelul anului 2030 de CEDEFOP în cadrul 2020 Skills Forecast Romania: tehnician / dispecer producție, supervisor mecanic/ electric, compresorist, mașinist hidro, încărcător-descărcător, gestionar / primitor-distribuitor inginer producție / mentenanță / IT, mașinist benzi transportoare. Se remarcă în același timp și

meserii pentru care există o mare cerere exprimată de către angajatori pentru următorii doi ani, cum ar fi meseriile de strungar, sudor, fochist, lăcătuș mecanic, etc.

Totuși, se estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei.

În ceea ce privește răspunsul la nevoia previzionată semnificativă de formare profesională și sprijin pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului, aceasta va fi o deosebită provocare pentru agenția pentru ocuparea forței de muncă, centrele de formare profesională din subordinea acesteia, ca și pentru furnizori de formare profesională din sectorul public sau privat autorizați în condițiile legislației privind formarea profesională a adulților.

De asemenea, necesitatea asigurării accesului persoanelor afectate la programe de formare profesională și oportunități de angajare va impune extinderea și creșterea frecvenței ofertei de transport public, în special în zone defavorizate sau microregiuni mai greu accesibile.

Potențialul de dezvoltare

În ceea ce privește potențialul de diversificare economică și oportunitățile de dezvoltare la nivelul teritoriului, acestea sunt identificate la nivelul strategiei de dezvoltare a județului în corelare cu strategia de specializare inteligentă a regiunii Sud Est 2021 - 2027 prin luarea în considerare a mai multor analize cantitative și calitative cu privire la dinamica și caracteristicile mediului antreprenorial, situația regională existentă a cercetării, dezvoltării, transferului tehnologic și digitalizării, precum și cu privire la situația demografică și disponibilitatea resurselor umane.

Astfel, documentele strategice menționate identifică următoarele domenii a căror dezvoltare ar putea contribui în perioada 2021 – 2027 la diversificarea economiei județului și la atenuarea impactului procesului de tranziție la neutralitatea climatică: inginerie și transport naval (dezvoltarea navelor cu propulsie prietenoasă mediului pentru transportul fluvial de containere / tiruri, dezvoltarea de soluții pentru rezolvarea problemelor de hidrodinamică în transportul naval, digitalizarea fluxurilor informaționale din comunitatea portuară), industria confecțiilor (fabricarea fibrelor sintetice și artificiale, valorificarea superioară a deșeurilor rezultate din activitatea de producție, dezvoltarea unor tehnologii avansate pentru îmbrăcăminte inovativă, dezvoltarea de textile inteligente și dezvoltarea de textile tehnice), industria agro-alimentară (instrumente, procese și asistenți robotici inteligenți pentru susținerea agriculturii tradiționale), acvacultura și pescuitul, turismul și tehnologia informației (sprijinirea evoluției digitale în educație, stimularea firmelor de outsourcing pentru crearea de proprietate intelectuală, dezvoltarea centrelor de inovare digitală, dezvoltare de software de gestiune al documentelor).

2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (d)

Strategia de dezvoltare a județului Galați (2021 – 2028) își propune consolidarea poziției de pol regional mizând pe asigurarea unui echilibru dinamic pe termen lung, implementarea unor măsuri de creștere sustenabilă bazate pe utilizarea optimă a tuturor resurselor disponibile, dezvoltarea potențialului inovativ și a capitalului uman, crearea și dezvoltarea unor instituții și parteneriate puternice care să sprijine

dezvoltarea ecosistemului economic local, precum și pe atragerea de investiții și capital la nivelul sectoarelor economice care dețin avantaje competitive atât la nivel regional cât și național. Totodată, strategia își propune adaptarea serviciilor publice la profilul socio-demografic al locuitorilor, acțiuni pentru atragerea de capital uman tânăr și stimularea proactivității societății civile, alături de creșterea calității serviciilor publice în domeniul sănătății și asistenței sociale astfel încât acestea să deservească tot teritoriul județului și să răspundă la nevoile specifice ale tuturor tipurilor de beneficiari.

Industria reprezintă un sector important în economia județului Galați, cu o contribuție semnificativă la cifra de afaceri a județului și care încadrează peste un sfert din salariații din județ. Strategia vizează sprijinirea activităților industriale cu tradiție (în special transformarea tehnologică a producției de oțel pentru reducerea substanțială a emisiilor sau sectorul construcție de vehicule pentru transportul naval), dar și dezvoltarea unor ramuri noi, competitive, facilitarea dezvoltării și consolidării parteneriatelor între agenții economici, instituțiile de învățământ, centrele de cercetare și administrația publică, precum și a unei rețele de furnizori locali pentru producătorii industriali.

În acest context strategic, PTTJ își propune sprijinirea tranziției la neutralitatea climatică prin crearea de locuri de muncă decente și durabile, cu valoare adăugată, dar și prin protejarea locurilor de muncă existente în industria siderurgică transformată pentru integrarea într-o economie cu emisii reduse. În acest scop, PTTJ va răspunde nevoii de stimulare a diversificării economice durabile din punct de vedere al mediului, în special a sectorului antreprenorial productiv mic și mijlociu, în vederea creșterii competitivității și capacității economiei locale de a genera locuri de muncă durabile, sigure și cu un nivel de salarizare atractiv. Acest obiectiv este extrem de relevant în contextul în care, în prezent, întreprinderile mijlocii reprezintă doar 1,3% din totalul IMM-urilor, iar majoritatea acestora sunt furnizori pentru, și, prin urmare, sunt semnificativ dependente de întreprinderile aferente sectoarelor economice în transformare.

La fel de necesară este și nevoia de protejare a celor 5.300 de locuri de muncă aferente industriei siderurgice având în vedere că aceasta generează 75-80% din exporturile și mai mult de 30% din PIB-ul județului. În plus, peste 200 de întreprinderi din județul Galați reprezintă furnizori pentru combinat, iar materiile prime furnizate sunt esențiale pentru producția de automobile (peste 50% din producția dedicată pieței interne de benzi laminate la rece este pentru producătorul de automobile Dacia din Pitești), de țevi (peste 90% din materia primă pentru producătorul de profil din județ provine de la combinat), precum și pentru șantierul naval, dintre care cel mai mare, depinde în proporție de 70% de materie primă produsă la Galați.

Cu toate acestea, locurile de muncă din metalurgie și din lanțul valoric al acesteia au scăzut și vor continua să scadă sau să treacă la noi calificări, având în vedere adaptarea modelului de producție al oțelărilor la noile surse de energie. În acest sens, sistemul local de învățământ profesional și de formare profesională în ansamblu trebuie să anticipeze schimbările și să se adapteze, precum și să își îmbunătățească baza materială, programele de studii și atractivitatea. Doar în acest mod, persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatorii vor putea avea acces la programe de calificare / recalificare, perfecționare și specializare corelate, dinamic și anticipativ, cu cererea de calificări și specializări preconizate în economia județului.

Sub aspect social, chiar dacă locurile de muncă afectate de procesul de tranziție sunt preponderent ocupate de bărbați, trebuie abordată și situația specifică și rolul femeilor, pentru a preveni dezechilibrele de gen de pe piața muncii, în antreprenariat, și pentru a asigura egalitatea în remunerare. De asemenea, este necesar să se acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile care sunt afectate în mod disproporționat de efectele adverse ale tranziției, cum ar fi lucrătorii cu handicap.

În același timp, obiectivul județului de atragere și menținere a capitalului uman tânăr nu poate fi îndeplinit

fără investiții care au rolul de creștere sustenabilă a calității vieții prin dezvoltarea transportului public verde inter-urban, utilizarea energiei regenerabile pentru alimentarea cu electricitate și agent termic a clădirilor în care sunt realizate servicii publice esențiale, precum școlile și spitalele, sau prin sprijinirea creării de comunități de energie prin capacități fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

Deși obiectivele și măsurile prezentate mai sus vor fi determinante pentru o tranziție justă la nivelul teritoriului, pentru compensarea pierderilor semnificative de locuri de muncă sunt necesare și măsuri suplimentare de investiții productive în întreprinderi mari pentru activități economice care contribuie la tranziția către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050 și la atingerea țintelor de mediu aferente și care prezintă potențial de dezvoltare în județ, identificate în secțiunea 2.4. *Tipuri de operațiuni preconizate.*

În același timp, realizarea unei tranziții de succes la neutralitatea climatică implică și conștientizarea permanentă a factorilor interesați și comunităților afectate privind schimbările preconizate, efectele în timp și implicațiile de suportabilitate. Măsurile de conștientizare vor consta, în principal, în campanii periodice de comunicare în vederea informării și sensibilizării organizațiilor și comunităților afectate. Campaniile de comunicare și sensibilizare vor fi concepute din perspectiva responsabilizării și vor fi adaptate la diferitele comunități (rural-urban) și categorii sociale (femei-bărbați; tineri-vârstnici; activi-inactivi din punct de vedere economic) afectate.

2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (e)

Pilonul European al Drepturilor Sociale

Contribuția planului vizează egalitatea de șanse și accesul la locuri de muncă (principiul 3), egalitatea de gen (principiul 2), sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, în special pentru cei afectați de procesul de tranziție (principiul 3). Planul promovează, de asemenea, măsuri integrate legate de investițiile productive în IMM-uri și măsurile de creare a locurilor de muncă durabile (principiul 3), inclusiv formarea, perfecționarea și recalificarea persoanelor afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic (principiul 1), promovând astfel locuri de muncă sigure și adaptabile (principiul 5). De asemenea, investițiile în economia socială creează oportunități incluzive în găsirea unui loc de muncă pentru persoanele cu dizabilități și persoanele defavorizate (principiul 17). Sărăcia energetică este luată în considerare și prin sprijinirea instalării de panouri fotovoltaice/fototermale la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care va contribui la crearea de comunități energetice (principiul 20). De asemenea, planul sprijină indirect accesul la servicii esențiale prin reducerea costului serviciilor publice furnizate, investind în auto-sustenabilitatea clădirilor publice (școli, spitale, cămine pentru bătrâni, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională) și în mobilitatea verde publică locală (principiul 20).

Sinergiile și complementaritatea PTTJ cu reformele din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

PTTJ Galați are ca obiectiv de a atenua impactul socio-economic al implementării politicilor și măsurilor care vizează eforturile de reducere substanțială a intensității emisiilor în industrie aprobate de Guvernul României prin PNIESC, precum și impactul reformei prevăzute în PNRR pentru reducerea intensității

energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței.

Complementar, reforma legislativă privind decarbonarea sectorului de încălzire și răcire prevăzută în PNRR va crește rolul prosumatorilor în producția de energii regenerabile, inclusiv prin compensarea cantitativă a volumelor livrate și consumate din rețea. De asemenea, noul cadru legislativ privind prosumatorii, precum și programele naționale și locale de stimulare și aplicare a soluțiilor RES vor ține cont de particularitățile comportamentale ale diverselor categorii sociale sau tipuri de gospodării, inclusiv cele afectate de procesul de tranziție la neutralitatea climatică.

Reformele PNRR privind debirocratizarea mediului de afaceri, inclusiv *cloud-ul guvernamental* vor contribui la eliminarea obstacolelor de dezvoltare pe care le întâmpină mediul privat, în special prin simplificarea procedurilor de interacțiune cu autoritățile publice. Astfel, reformarea modului de aplicare a testului IMM și transparentizarea procesului de legislativ, simplificarea procedurilor de înființare / de ieșire de pe piață a firmelor, de constituire și funcționare a punctelor de lucru, simplificarea procesului de autorizare a lucrărilor de construire și reformarea licențelor / autorizațiilor / certificatelor privind afacerile din România vor stimula inclusiv operațiunile dedicate mediului privat din PTTJ.

Strategia națională de ocupare a forței de muncă 2021 – 2027

Dimensiunea socială a PTTJ este în strânsă concordanță cu direcțiile identificate în cadrul strategiei și a planului de acțiuni aferent, aprobate prin HG 558/2021, în special prin contribuția la direcțiile de acțiune aferente procesului de tranziție la „economia verde” (stimularea antreprenoriatului și crearea de locuri de muncă verzi), cartografierea ocupațiilor și competențelor, precum și asigurarea corespondenței între ocupații, calificări și conținutul lor de competențe, organizarea de programe de formare profesională pentru angajați în vederea dezvoltării și diversificării competențelor, în contextul schimbărilor tehnologice și digitale de pe piața muncii.

Astfel, în cadrul PTTJ sunt prioritizate operațiunile care sprijină ocuparea persoanelor direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă, a persoanelor aparținând unor categorii defavorizate atât pentru măsurile destinate mediului de afaceri și antreprenorial, cât și pentru cele aferente reconversiei și integrării pe piața forței de muncă a persoanelor afectate de procesul de tranziție (facilitarea accesului pe piața muncii și furnizarea de pachete de servicii și măsuri adaptate a persoanelor din grupurile dezavantajate, sprijinirea forței de muncă în vederea obținerii competențelor necesare pentru a realiza tranziția dinspre sectoarele în declin către sectoarele în creștere, în cadrul economiei verzi, susținerea înființării de centre de inovație și antreprenoriat (de tipul incubatoarelor de afaceri).

Coerența PTTJ cu Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Sud-Est 2021-2027

Strategia de Specializare Inteligentă a regiunii Sud - Est 2021-2027 identifică domeniile de specializare inteligentă în conformitate cu caracteristicile economico-sociale ale regiunii de dezvoltare, trasând liniile potențiale de dezvoltare și inovare pe plan regional. Astfel, sunt identificate următoarele domenii cu potențial de dezvoltare a regiunii Sud Est: inginerie și transport naval; industria confecțiilor; agro-alimentar și biotehnologii; acvacultură și pescuit; turism; TIC.

Coerența PTTJ cu strategia de specializare inteligentă mai sus menționată este reliefată la nivelul integrării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în activitatea economică a IMM, în procesul de creare / dezvoltare / extindere a incubatoarelor de afaceri și respectiv în formarea profesională asociată procesului de tranziție justă. Astfel, domeniile de specializare inteligentă identificate în cadrul strategiei constituie premisele dezvoltării investițiilor inițiale, a transferului tehnologic și a reconversiei profesionale a forței

de muncă în procesul de tranziție justă.

Pentru coerența PTTJ cu **Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018 - 2025**, **Strategia de dezvoltare regională 2021-2027 a Regiunii Sud-EST** și cu **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030**, a se vedea Anexa 1, punctul 2.

2.4. Tipuri de operațiuni preconizate

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

Toate investițiile propuse în cadrul planului vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050). Astfel, toate investițiile vor fi proiectate, implementate și exploatate pentru a nu prejudicia semnificativ mediul în înțelesul *Regulamentului (UE) 852/2020*. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Tipuri de operațiuni indicative:

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a IMM, în special pentru serviciile și producția cu utilizare intensivă a cunoștințelor și tehnologiei, inclusiv prin transfer tehnologic pentru diversificare, extindere, modernizare sau reconversie economică;
- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, mai ales a celei care vizează economia circulară, TIC și C&D.
- Dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor.

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează ingineria și transportul naval (dezvoltarea navelor cu propulsie prietenoasă mediului pentru transportul fluvial de containere / tiruri, dezvoltarea de soluții pentru rezolvarea problemelor de hidrodinamică în transportul naval, digitalizarea fluxurilor informaționale din comunitatea portuară), industria agro-alimentară (instrumente, procese și asistenți robotici inteligenți pentru susținerea agriculturii tradiționale), acvacultura și pescuitul, turismul și tehnologia informației (sprijinirea evoluției digitale în educație, stimularea firmelor de outsourcing pentru crearea de proprietate intelectuală, dezvoltarea centrelor de inovare digitală, dezvoltare de software de gestiune al documentelor).

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv numărul limitat de sectoare din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR Sud Est care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei și a productivității întreprinderilor.

Aceste tipuri de operațiuni vor contribui, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform GBER).

Contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare.

Investițiile pot include și costuri legate de formarea personalului nou angajat și subvenții acordate angajatorilor care încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, șomeri de peste 45 de ani, șomeri unici susținători de familie monoparentală, șomeri de lungă durată sau tineri NEET.

Sprijinirea tranziției forței de muncă

Este prioritizată formarea profesională pentru ocupațiile de bază și medii din domeniile de specializare inteligentă și alte sectoare cu potențial de dezvoltare durabilă, dar și din sectoarele economiei mediului (de exemplu protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică). De asemenea, stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor poate fi propusă ca parte a unui pachet de incluziune activă împreună cu măsuri de profilare, consiliere în carieră, măsuri de perfecționare / recalificare și alte măsuri active.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a domeniilor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri distincte de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadevrate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De aceea, tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

De asemenea, tipul de operațiune include și creșterea capacității AJOFM de a actualiza permanent nevoile de formare în raport cu procesul de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru diversificarea și creșterea gradului de cuprindere a serviciilor de formare. Dezvoltarea centrelor de formare poate include construirea de spații de joacă și de supraveghere a copiilor.

Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 55% iarna în condițiile în care între 2010-2020, salariul mediu net a fost, în fiecare an, sub media națională cu aprox. 11%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc.

Investițiile vor fi realizate cu respectarea principiului *eficiența energetică pe primul loc*.

În ceea ce privește mobilitatea verde, este sprijinită dezvoltarea transportului public local prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public local pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

Contribuția la tranziția justă va fi asigurată prin crearea și / sau menținerea de locuri de muncă sustenabile în vederea ocupării persoanelor direct afectate de procesul de tranziție și a persoanelor vulnerabile, creșterea capacității instalate și a cantității de energie totală produsă din surse regenerabile și prin reducerea consumului anual de energie primară la nivelul gospodăriilor și serviciilor publice.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de hidrogen și energie din RES în conformitate cu Directiva (UE) 2001/2018 având în vedere insuficiența dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, în 2020, capacitatea de producție de energie eoliană în funcțiune cumula doar 172,75 MW, respectiv 5,68% din întreaga capacitate instalată de energie eoliană. La aceasta, se adaugă o capacitate extrem de redusă de producție de energie fotovoltaică în funcțiune de 1,35 MW.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice. Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate.

Investiție de reducere a emisiilor producției de oțel

Trecerea la tehnologia DRI-EAF la nivelul Combinatului Siderurgic Liberty Galați: instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singazul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua cu o a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Investiția va crea premisele pentru protejarea celor 5300 de locuri de muncă din siderurgie. (Anexa 1, punctul 7).

Investiții productive în întreprinderi mari

Potențialul de generare de locuri de muncă prin intervenții FTJ de sprijinire a microîntreprinderilor și prin investiții productive în IMM-uri, calculat pe baza situației implementării POR 2014 – 2020, coroborată cu

indicatorii evoluției angajărilor în cadrul sectorului IMM din România, este de 210 de locuri de muncă pe an. Aceasta înseamnă că, într-o perioadă de 6 ani (2024 – 2029), FTJ, prin investițiile în IMM, ar putea crea în județ un număr de aprox. 1262 locuri de muncă, un număr insuficient pentru a compensa pierderile modelate.

(Analiza este inclusă în Anexa 1, punct 4).

Lista indicativă de investiții productive în întreprinderi mari:

1. Investiție productivă pentru asigurarea unui serviciu verde de transport fluvial și manevrare a navelor pe Dunăre în rada portului Galați.

Investiția Companiei de Navigație Fluvială Română NAVROM S.A. are o valoare totală estimată de 67 mil. euro. Proiectul constă în achiziția de împingătoare de manevră portuară cu propulsie electrică, dotarea unei dane portuare cu un sistem de producere și înmagazinare de energie electrică verde pe baza de panouri fotovoltaice și cu o capacitate de producție de hidrogen pentru alimentarea navelor, precum și înlocuirea actualelor motoare diesel la o parte din nave cu motoare electrice și / sau motoare pe baza de hidrogen. În cadrul acestui proiect, sprijinul POTJ vizează doar achiziția de împingătoare de manevră portuară cu propulsie electrică și dotarea danei portuare verzi și este estimat la 23 milioane euro. Prin proiect, se vor crea 94 de locuri de muncă noi cu normă întreagă.

2. Investiție în noi linii productive pentru construcția navelor cu propulsie electrică / pe baterii sau alți combustibili ecologici

Investiția Șantierului Naval Damen Galați S.A. are o valoare totală estimată de 23 mil. euro, din care sprijinul solicitat este de 13,8 mil. euro. Proiectul constă în realizarea și dotarea a două spații de producție (hala de tip mono volum), în perimetrul existent al șantierului, cu dimensiunile 53m x 82m x 41,5 m, care vor fi destinate construirii simultane a câte două nave cu o lungime maximă de 110 m și o lățime maximă de 25 m. Investiția va genera peste 100 de noi locuri de muncă (normă întreagă) pentru următoarele categorii de meserii : lăcătuși, sudori, tubulatori. Totodată, acestora li se vor alătura un număr semnificativ de angajați ai subcontractorilor cu care șantierul colaborează pentru ducerea la bun sfârșit a proiectelor de nava : vopsitori, electricieni, instalatori, agenți de curățenie.

În procesul de elaborare a planului teritorial, a fost exprimat interesul și din partea mai multor investitori în ceea ce privește dezvoltarea de mari unități de producție în domenii precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor. Pe măsură ce planurile de investiții se vor maturiza, autoritățile vor propune includerea în plan a întreprinderilor respective împreună cu estimarea locurilor de muncă.

Sinergiile și complementaritatea cu alte fonduri

Tipurile de operațiuni de mai sus completează programele operaționale 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, de sănătate și educație, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR Sud Est, POS, POEO, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor sanitare, educaționale și sociale relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală

prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 12,5 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 310 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020. (A se vedea Anexa 1, punctul 5).

Pilonii II și III

Din perspectiva complementarității operațiunilor, pilonul 1 are ca obiectiv principal crearea de locuri de muncă durabile în activități productive de bunuri și servicii, în timp ce pilonul 2 are ca obiectiv principal creșterea nivelului de intensitate tehnologică a economiei județului și se adresează întreprinderilor a căror situație financiară permite rambursarea împrumuturilor. Preliminar, pentru pilonul II sunt identificate industria confecțiilor, fabricarea fibrelor sintetice, valorificarea superioară a deșeurilor rezultate din activitatea de producție și dezvoltarea unor tehnologii avansate pentru îmbrăcăminte inovativă.

În ceea ce privește Pilonul 3, proiectele aflate în analiză / pregătire la nivelul autorităților publice ar putea viza investiții în toate tipurile de infrastructuri publice, dar și infrastructuri sociale și de sănătate. (A se vedea Anexa 1, punctul 6)

3. Mecanisme de guvernare

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (f)

Coordonarea și monitorizarea procesului de tranziție a teritoriului va fi asigurată prin activitatea *Grupului județean pentru coordonarea tranziției la neutralitatea climatică*. Înființarea și funcționarea acestei structuri partenoriale vor asigura premisele implicării tuturor actorilor socio-economici și din mediul academic relevanți de la nivelul teritoriului, privați și publici, alături de autoritățile responsabile de protecția mediului (Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Direcția Silvică, Garda de Mediu), forța de muncă și protecția socială (Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, Inspectoratul Teritorial de Muncă și Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecții Sociale), educație și sănătate publică.

Consiliul Județean va derula o procedură transparentă și nediscriminatorie de selectare a reprezentanților mediului de afaceri și societății civile pentru a se asigura un nivel optim de reprezentativitate a sindicatelor și patronatelor, organizațiilor de protecția mediului, organizațiilor tinerilor, femeilor, organizațiilor grupurilor vulnerabile, asociațiilor profesionale în domeniul urbanismului, energiei regenerabile, formării profesionale, etc.

Grupul va asigura dialogul organizat între părți pentru a permite informarea reciprocă permanentă asupra problemelor curente în procesul de tranziție la neutralitatea climatică, asigurarea monitorizării permanente a PTTJ, a evoluției indicatorilor socio-economici și de mediu în procesul de tranziție justă, precum și informarea corespunzătoare a comunității.

De asemenea, grupul va coordona acțiunile de promovare a oportunităților de finanțare din FTJ și celor complementare FTJ și va monitoriza consecvența direcțiilor strategice de la nivel teritorial a principalilor actori relevanți în procesul de tranziție în paralel cu promovarea acțiunilor de creștere a gradului de conștientizare a tranziției climatice, măsurile de atenuare a impactului și calendarul acesteia. Grupul va asigura colaborarea permanentă, pe toată perioada de implementare a Programului Operațional Tranziția Justă, cu toate organismele cu atribuții în implementarea acestui program și va putea propune modificări ale PTTJ în funcție de traiectoria și dinamica procesului de tranziție la nivelul teritoriului.

Implicarea partenerilor în pregătirea PTTJ a fost un proces derulat atât la nivel teritorial, cât și la nivel național, având în vedere faptul că PTTJ este documentul strategic de bază pentru fundamentarea intervenției POTJ în județ. La nivel teritorial, au fost implicați reprezentanți ai Agenției de Dezvoltare Regională (ADR), autorităților publice locale (municipalități, Consiliul Județean), instituțiilor publice locale (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului etc.), universităților și învățământului secundar (școli profesionale, forță de muncă, centre de formare etc.), mediului de afaceri, sindicatelor, grupurilor de acțiune locală și societății civile. Din partea autorităților și organizațiilor implicate la nivel național menționăm reprezentanți ai Ministerului Energiei, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerului Economiei, Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Educației, Academia Română, alături de reprezentanți ai unor organizații precum Blocul Național Sindical, World Wildlife Fund sau Bankwatch.

În ceea ce privește propunerile și observațiile primite pe parcursul consultărilor publice, menționăm faptul că planul integrează propunerea organizației Greenpeace de a fi prevăzute investiții pentru sprijinirea creării de rețele de prosumatori pentru combaterea sărăciei energetice, precum și propunerea organizației Bankwatch ca planul să includă prevederi mai detaliate privind nevoia de promovare a antreprenoriatului feminin, precum și propunerea de detaliere a impactului tranziției asupra ocupării locurilor de muncă de către femei și asupra grupurilor vulnerabile.

4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor

Referință: articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul FTJ

Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate

Pentru a măsura realizările aferente tipurilor de operațiuni care vizează combaterea sărăciei energetice prin instalarea de panouri foto-voltaice / foto – termice la nivel de gospodărie (S6) și, respectiv mobilitatea verde (S7), sunt propuși următorii indicatori specifici de realizare:

ID S6

Denumire: **Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator**

Definiție: **Se vor număra gospodăriile care încheie contract de prosumator conform Legii 123 / 2012 cu modificările și completările ulterioare.**

Unitatea de măsură: **număr de gospodării.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 18.

ID S7 (corespunde lui RCO 59):

Denumire: **Infrastructură pentru combustibilii alternativi**

Definiție: **Se vor număra punctele de încărcare prevăzute în proiectele de mobilitate verde.**

Unitatea de măsură: **număr puncte de încărcare.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 62.

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (a) și (b) și articolul 6

1.1 Prezentarea procesului de tranziție

Guvernul României a aprobat *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice* (PNIESC) prin care se asigură contribuția la țintele Uniunii Europene (UE) de energie și climă (2030) și neutralitate climatică (2050). PNIESC definește calea de realizare a contribuției la țintele UE și stabilește ținte intermediare de climă și energie pentru 2030:

- reducerea emisiilor ETS cu 43,9% și a celor non-ETS cu 2% față de 2005;
- creșterea ponderii energiei din surse regenerabile (RES) în consumul final brut de energie cu 30,7%;
- reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030.

Ulterior, *Planul Național de Redresare și Reziliență* (PNRR) a definit reformele și investițiile esențiale pentru accelerarea și susținerea tranziției la neutralitatea climatică prin:

- eliminarea cărbunelui și consolidarea legislației investițiilor private în producția de electricitate din RES;
- dezvoltarea legislației favorabile tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;
- reducerea intensității energetice a economiei printr-un mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie.

PNIESC și PNRR creează astfel cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică să continue susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032, în condițiile în care România a menținut, în ultimele două decenii, evoluții pozitive ale principalilor indicatori de climă și energie (Anexa 1, punct 1).

Decarbonarea producției de energie și agent termic

Tranziția compatibilă cu obiectivele de securitate energetică către o producție de energie electrică și agent termic, cu emisii reduse, va fi realizată prin eliminarea treptată a cărbunelui. Procesul este reglementat de Ordonanța de urgență nr. 108/2022, care include calendarul 2022 - 2030 pentru închiderea capacității totale instalate pe bază de ulei și lignit de 4920 de MW.

Decarbonarea a început prin închiderea în 2021 a unei capacități de 1695 de MW și va continua, conform (cf.) calendarului prezentat în Anexa 1, graficul 4, până la închiderea întregii capacități, din care 4770 de MW reprezintă capacitatea de la nivelul Complexului Energetic (CE) Oltenia și CE Hunedoara, două companii din județele (jud.) Dolj, Gorj și Hunedoara. Calendarul închiderii capacităților este prezentat în Anexa 1, tabelele 1 și 2. Unele grupuri energetice constituie rezervă între 2023 - 2030, pentru funcționarea sigură și stabilă a Sistemului Electroenergetic Național (SEN). De asemenea, termenul de închidere prevăzut pentru grupurile energetice Rovinari 3 și Turceni 7, totalizând 660 MW (31 decembrie 2022), poate fi amânat în situații justificate la solicitarea Transelectrica și se constituie rezervă tehnică între 2023 - 2026. Astfel, începând cu 2031, producția de energie electrică pe bază de cărbune va înceta.

Exploatarea minierei din jud. Gorj și Hunedoara parcurg un proces de închidere până în 2032, ceea ce va face ca, în 2030, cantitatea de cărbune estimată a mai fi extrasă (aprox. 10 milioane tone) să fie cu 75% mai redusă față de 1993 (Anexa 1, grafic 5). Din 2031, extracția de cărbune va înceta.

În situație de criză energetică, Guvernul poate să aprobe amânarea închiderii unor capacități energetice pe cărbune și a exploatărilor miniere aferente. În acest caz, vor fi aduse modificările necesare planului. Orice modificare a calendarului pe termen scurt de eliminare a cărbunelui va fi compatibilă cu țintele pentru 2030 și 2050 din Legea Europeană a Climei și cu angajamentul de eliminare a cărbunelui până cel târziu la sfârșitul lui 2032.

Investiții în electricitate din RES și gaze naturale (grupuri pregătite pentru hidrogen)

PNRR prevede noi capacități de producție de electricitate din RES cu scopul de a conecta în 2024 o capacitate eoliană și solară de 950 MW. De asemenea, a fost prevăzută și reglementarea, până la finalul trim. II 2023, a *contractelor pentru diferență*, ca mecanism de sprijin al producției de RES. Adicional, un rol strategic au proiectele aprobate în 2021 de către Fondul de Modernizare care vizează capacități fotovoltaice de 750 MW și capacități de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat pregătite pentru hidrogen (CCGT) de 1200 MW la nivelul CE Oltenia.

Toate aceste măsuri vor transforma profund structura producției de electricitate. Cf. PNIESC, coroborat cu planul de restructurare a CE Oltenia (Anexa 1, grafic 3), în 2030 față de 2020, ponderea cărbunelui se va diminua de la 17% la 3,39%, ponderea producției de tip solar va crește de la 7,18% la peste 20%, ponderea producției eoliene va crește de la 15,5% la 22%, în vreme ce producția de electricitate pe bază de gaze naturale se va reduce semnificativ de la 18% la 12,8%.

Cea mai mare capacitate de producție de electricitate pe bază de gaz (860MW) se află la Brazi - Prahova, aprox. 37,6% din capacitatea de producție disponibilă, cf. Transelectrica. Centrala, pusă în funcțiune în 2012, contribuie la securitatea energetică (poate acoperi aprox. 10% din consum) deoarece nu depinde de vreme și poate echilibra piața în funcție de fluctuațiile RES. Compania estimează o reducere a emisiilor anuale de CO₂ de la un nivel de 1,43 milioane tone (2023) la 0,99 milioane tone în 2030, o scădere de 30,7%. Volumul mediu de emisii evitate în perioada 2025 – 2030 va fi de aprox. 293.000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi de aprox. 500.000 tone CO₂/an, ceea ce înseamnă o reducere de aproximativ 40% față de emisiile anului 2020. După 2035, centrala de la Brazi va funcționa doar pentru echilibrarea sistemului energetic în perioade de vârf de cerere.

O altă capacitate (800 de MW) a fost centrala termoelectrică de la Iernut, pusă în funcțiune între 1963-1967. În 2019, s-au retras definitiv din exploatare grupurile 1, 2, 3 și 6, în prezent fiind în exploatare doar grupurile 4 (100 MW) și 5 (200 MW). Romgaz are în curs de execuție o centrală electrică nouă la Iernut, cu ciclu combinat, de 430 MW și o eficiență electrică brută la sarcină nominală de 56,42%. Autorizația pentru proiect a fost emisă în 2017. Proiectul este aliniat PNIESC (pag. 109) potrivit căruia gazul este un combustibil de tranziție cu rol în echilibrarea SEN.

Reducerea emisiilor de CO₂ în sectoare strategice

Tranziția la neutralitate necesită și decarbonarea sectorului industrial cf. măsurilor PNIESC de reducere substanțială a intensității emisiilor. Emisiile sunt concentrate în Galați, Prahova și Mureș. Astfel, din emisiile totale la nivel național în 2020 (Anexa 1, tabel 3), cf. ANPM, 26% reprezintă ponderea emisiilor aferente producției de oțel, amoniac, acid azotic și carburanți din aceste județe.

Calea identificată pentru tranziția oțelului este singura suficient de matură tehnologic cf. analizei din Comunicarea CE *Towards Competitive and Clean European Steel*: tehnologia minereului de fier obținut

prin reducere directă, procesat în cuptoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF). Transformarea va permite trecerea de la o emisie specifică de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid la o emisie specifică de 0.6 tone CO₂ / tona oțel lichid. Trecerea la tehnologia DRI-EAF va fi realizată în intervalul 2023 – 2026 și va permite evitarea în medie, între 2026 și 2035, a unui volum de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 5), dintr-un volum mediu de aprox. 7,8 milioane tone CO₂ pe actuala tehnologie. În această primă etapă de transformare, instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singazul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua în cea de-a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Liberty Galați are un plan coerent de tranziție graduală de la gazul natural către hidrogen. Primul pas în producerea de hidrogen verde va fi proiectul de producerea a 3MW de hidrogen utilizat la încălzirea oalelor de oțel. Proiectul se afla în faza de pregătire și va fi depus spre finanțare în cadrul Fondului de Inovare în August 2022. (A se vedea PTTJ Galați, secțiunea 2.1)

Aprox. 6% din emisiile verificate în 2020 provin din producția de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la combinatul din Târgu Mureș. Strategia de accelerare a reducerii emisiilor respectă principiul *eficiența energetică pe primul loc* și include un mix complex de măsuri (Anexa, figura 1), care, cumulativ, vor conduce la o reducere medie anuală de emisii de 244000 tone CO₂ între 2021 – 2030, iar din 2030 la o reducere de peste 470.000 tone CO₂ / an. Unele măsuri sunt pregătite pentru Fondul de Modernizare, iar una este în curs de pregătire pentru PO Tranziția Justă, respectiv producerea și integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză, înainte de etapa de comprimare.

În ceea ce privește tranziția carburanților, din cele 4 rafinării active, trei sunt situate în Ploiești - Prahova: Petrobrazi Ploiești (deținută de OMV Petrom), Petrotel Ploiești (deținută de Lukoil) și Vega Ploiești. Peste 90% din producția anuală de țiței a României este realizată de OMV Petrom. Țițeiul este prelucrat la rafinăria Petrobrazi, care are o capacitate de 4,5 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de aprox. 80%, țiței extras din România. Rafinăria Petrotel (Lukoil) are o capacitate de 2,4 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de peste 95%, petrol importat din Rusia. Rafinăria Vega Ploiești este o rafinărie mică (0,35 mil. tone/an) pentru solvenți și bitum, care utilizează petrol din Kazahstan. Strategia 2030 a OMV Petrom vizează atingerea neutralității din punct de vedere al emisiilor de carbon din operațiuni până în 2050. Calea este prezentată în Anexa 1, figura 2, și prevede, în perioada 2030 - 2035, reducerea cu aprox. 26%, față de 2020, a cantității de țiței extrase din România și prelucrate la Petrobrazi, urmând ca, până în 2040, să se ajungă la o reducere de 54%, iar până în 2050 extracția să înceteze. Ponderele biocarburanților, în totalul producției Petrobrazi, va crește de la 5% în 2020, la 26% în 2030, respectiv 40% în 2040, urmând ca până în 2050 să ajungă la 80%.

Tabloul măsurilor prin care va fi realizată tranziția este completat de reforma cadrului legislativ, prevăzută în PNRR, pentru reducerea intensității energetice. Astfel, până la finalul anului 2022, România va reglementa cadrul legal pentru monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor formulate de auditurile energetice în sectorul ETS, eliminarea obstacolelor din calea contractării performanței energetice și aplicarea standardelor de eficiență energetică pentru a asigura conformitatea produselor cu standardele de etichetare ecologică, precum și îmbunătățirea gradului de conștientizare a IMM-urilor cu privire la eficiența energetică. În acest mod, România a creat cadrul favorizant pentru transformarea graduală în vederea integrării într-o economie cu emisii reduse a unor activități mari consumatoare de energie precum fabricarea autovehiculelor și a componentelor auto, a produselor din minerale nemetalice (ciment, var, etc), construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea hârtiei sau industria alimentară.

1.2 Identificarea teritoriilor cele mai afectate

Având în vedere acțiunile de mai sus, teritoriile identificate ca fiind cele mai afectate sunt jud. Dolj, Gorj,

Hunedoara, Mureș, Prahova și Galați, în care sunt concentrate peste 60% din emisiile ETS, și în care se pierd în medie 5500 de locuri de muncă / județ. Selectarea teritoriilor este motivată și de faptul că aceste pierderi vor accentua inegalitățile sociale, șomajul și sărăcia, dislocarea tinerilor și adulților și excluziunea categoriilor vulnerabile.

Tranziția județului Prahova

Având în vedere acțiunile climatice de reducere a ponderii gazului natural în mixul energetic național de la 18% în 2020 la 12,8% în 2030, precum și măsurile de electrificare și decarbonare a transportului prevăzute în PNRR și descrise în secțiunea anterioară, județul Prahova se va confrunta cu o accelerare a declinului producției de carburanți pe bază de țiței și a producției de energie electrică pe bază de gaze naturale.

Impactul preconizat al pachetului legislativ prevăzut în PNRR pentru un nou sistem de taxare bazat pe distanța parcursă pentru vehiculele grele de marfă (camioane) și a unor taxe mai mari de proprietate pentru cele mai poluante vehicule de pasageri (autoturisme / autobuze / autocare), pe baza principiului „poluatorul plătește” și a principiului impozitării ecologice determină deja intensificarea eforturilor producătorilor de combustibili de planificare a ultimei etape a tranziției producției de carburanți din România, concentrată în județul Prahova.

Impactul economico-social până în 2030 al tranziției județului a fost analizat în cadrul unui studiu finanțat prin Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale al UE. În ceea ce privește modificările preconizate ale ocupării forței de muncă[i], modelarea arată un dezechilibru semnificativ între pierdere (8.700 locuri de muncă) și generare (5.400 locuri de muncă) în ceea ce privește grupele ocupaționale ale muncitorilor elementari, operatorilor și asamblorilor. Alături de sectorul de petrol și gaze, modelarea include, de asemenea, lanțurile valorice pentru aceste sectoare, cum ar fi comerțul cu ridicata și cu amănuntul cu materii prime și piese de schimb aferente acestor industrii, lucrări de construcții specializate, fabricarea și comercializarea de produse metalice, mașini și echipamente, servicii de transport, servicii de reparații de mașini și camioane grele precum și furnizarea de servicii profesionale.

Alături de pierderile de locuri de muncă, județul a fost selectat și ca urmare a contextului socio-economic marcat de persistente disparități care se vor adânci dacă accelerarea tranziției la neutralitatea climatică nu va fi însoțită de măsuri de atenuare (Anexa 1, punctul 3).

2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Teritoriu: PRAHOVA

2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Procesul de tranziție la neutralitatea climatică a României prezentat în secțiunea precedentă permite identificarea la nivelul teritoriului a următoarele sectoare generatoare de efecte socio-economice:

- Sectorul producției de energie electrică pe bază de gaze naturale și al producției de carburanți, cel mai important producător fiind angajat într-un proces de reducere graduală a emisiilor de CO₂ conform calendarului prezentat în secțiunea precedentă (a se vedea Anexa 1, tabel 4).

• Sectoare mari consumatoare de energie și cu un număr semnificativ de angajați pentru care este creată, prin PNRR, posibilitatea de accesare de împrumuturi garantate de BEI pentru proiecte de transformare productivă și acțiune climatică sprijinind tranziția ecologică a României, cum sunt: construcții metalice și produse din metal (1959 de angajați), fabricarea de produse din minerale nemetalice (2265 angajați), fabricarea de componente pentru producția de automobile (4500 de angajați), industria chimică non-ETS (1000 de angajați), numărul de angajați este conform INS, 2020. Reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030 sunt măsuri esențiale ale PNIESC.

Tranziția carburanților

Peste 90% din producția anuală de țiței a României este realizată de OMV Petrom. Țițeiul este prelucrat la rafinăria Petrobrazi, care are o capacitate de 4,5 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de aprox. 80%, țiței extras din România. Rafinăria Petrotel (Lukoil) are o capacitate de 2,4 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de peste 95%, petrol importat din Rusia. Rafinăria Vega Ploiești este o rafinărie mică (0,35 mil. tone/an) pentru solvenți și bitum, care utilizează petrol din Kazahstan.

Strategia 2030 a OMV Petrom vizează atingerea neutralității din punct de vedere al emisiilor de carbon din operațiuni până în 2050. Calea este prezentată în Anexa 1, figura 2, și prevede, în perioada 2030 - 2035, reducerea cu aprox. 26%, față de 2020, a cantității de țiței extrase din România și prelucrate la Petrobrazi, urmând ca, până în 2040, să se ajungă la o reducere de 54%, iar până în 2050 extracția să înceteze. Ponderea biocarburanților, în totalul producției Petrobrazi, va crește de la 5% în 2020, la 26% în 2030, respectiv 40% în 2040, urmând ca până în 2050 să ajungă la 80%.

În continuare, calea către tranziția la neutralitatea climatică a sectorului este definită de măsurile de investiții ale OMV Petrom, aflate în pregătire pentru finanțare din Fondul de Modernizare, care vizează pe termen mediu (2023 – 2024) trecerea graduală, dar accelerată, la producția de bioetanol din deșeuri agricole și paie (generația II), și de bio-combustibili prin hidrogenarea uleiurilor vegetale și / sau uzate.

La orizontul anului 2027, compania prevede integrarea biometanului în procesul de producere a gazului natural comprimat și a gazului natural lichefiat, în vederea eliminării motorinei. Aceste investiții reprezintă etape intermediare în vederea decarbonării producției prin trecerea la biocarburanți (Bioetanol, Diesel regenerabil și BioJet) în paralel și cu valorificarea hidrogenului în calitate de produs secundar rezultat din funcționarea instalațiilor din industria petrochimică.

În ceea ce privește rafinăria Petrotel (2,4 mil. tone/an), în prezent, nu sunt disponibile mai multe detalii, dar, în timpul procesului de consultare publică, a fost anunțată intenția de a se defini o cale de neutralitate pentru companie cu accent pe biocombustibili.

În ceea ce privește rafinăria Rompetrol Vega, aceasta este o rafinărie de nișă, cu o capacitate foarte mică de 0,35 mil. tone/an, și unicul producător pentru o serie de produse specifice, inclusiv: hexan normal, solvenți organici, alcool rafinat și alte produse petroliere (nafta, alcool alb, combustibil pentru încălzire, combustibil lichid ușor, pavaj rutier și special bitum). În prezent, emisiile de CO2 reprezintă doar 0,008% din emisiile Prahova ETS, iar nivelul este proiectat să scadă în următorul deceniu ca urmare a modernizării în continuare a proceselor de producție.

Electricitatea pe bază de gaze naturale

În ceea ce privește centrala electrică de la Brazi, compania estimează o reducere a emisiilor anuale de CO₂ de la un nivel de 1,43 milioane tone (2023) la 0,99 milioane tone în 2030, o scădere de 30,7%. Volumul mediu de emisii evitate în perioada 2025 – 2030 va fi de aprox. 293.000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi de aprox. 500.000 tone CO₂/an, ceea ce înseamnă o reducere de aproximativ 40% față de emisiile anului 2020. După 2035, centrala de la Brazi va funcționa doar pentru echilibrarea sistemului energetic în perioade de vârf de cerere.

Locurile de muncă

Sectorul de petrol și gaze din județ a înregistrat deja un declin vizibil mai ales la nivelul ocupării forței de muncă în ultimii 10 ani. Numărul salariaților ocupați în extracția petrolului brut și a gazelor naturale a scăzut constant, în 2020 fiind angajate în acest sector cu 58% mai puține persoane decât în 2010 (grafic 13). În ceea ce privește prelucrarea țițeiului, volumul salariaților s-a diminuat constant, în 2020 acesta fiind cu 35,77% mai mic decât în 2010 (grafic 14).

3586 de locuri de muncă sunt expuse riscului de pierdere în lipsa implementării unui proces de reducere graduală a emisiilor. Conform unei analize a Camerei de Comerț și Industrie Prahova, în județ, sunt 771 de întreprinderi active în industria extractivă și de prelucrare a produselor petroliere, precum și în industria producătoare de utilaj petrolier și serviciile conexe acestora. Activitatea acestor întreprinderi reprezintă 22% din activitatea economică a județului și 32% din cifra de afaceri a sectorului industrial.

Pierderile de locuri de muncă la nivelul teritoriului la orizontul anului 2030 sunt prezentate în tabelul 7, care prezintă rezultatele modelării macroeconomice E3ME.

Modelul indică faptul că pierderea de locuri de muncă este semnificativ mai mare decât generarea de locuri de muncă în activități care necesită un nivel de pregătire mediu și de bază. Teritoriul adaugă locuri de muncă în domeniul serviciilor (4.600), dar și 2.900 de locuri de muncă pentru specialiști în diverse domenii de activitate (nivel de pregătire înalt).

Cu excepția agriculturii, cea mai mare pierdere este aferentă categoriei *muncitori calificați și asimilați* (5.800) și *muncitorilor necalificați* (1.600). De asemenea, modelarea indică dispariția a 1.300 de locuri de muncă pentru *operatori și asamblori*. Serviciile sunt practic singurul sector care ar putea compensa pierderile de locuri de muncă în activități care necesită un nivel de pregătire mediu și de bază, dar generarea preconizată este insuficientă.

Impactul social

Din cele 3586 de locuri de muncă expuse negativ, estimăm că aprox. 62,5% sunt ocupate de persoane de până în 50 de ani în vreme ce angajații cu vârsta cuprinsă între 51 și 60 de ani, aceștia reprezintă 34%, persoane care se află la vârsta maturității, cei mai mulți fiind susținători de familie și care pot întâmpina dificultăți în procesul de adaptare la cerințele unor noi locuri de muncă. Deși impactul va fi resimțit cel mai acut la nivelul celor care sunt unici întreținători de familie, se poate aprecia că fiecare loc de muncă pierdut are potențialul de a afecta cel puțin alte 1,5 persoane, ceea ce face ca impactul pierderii locurilor de muncă să fie resimțit de cel puțin 5.300 de persoane.

În ceea ce privește salariul mediu net al persoanelor afectate, acesta este unul ridicat (3.870 lei), fiind cu aprox. 22% peste salariul mediu net al județului (3.021 lei) și cu 17% peste salariul mediu net la nivel național (3.217 lei), datele fiind aferente anului 2020. Prin urmare, locurile de muncă afectate de procesele

de transformare sunt caracterizate de un nivel de pregătire mediu, dar de un nivel de salarizare net superior (cu aprox. 45% mai mare) sectorului IMM al județului.

Impactul asupra mediului

Din punct de vedere al stării mediului, Prahova se confruntă cu un număr mare de situri industriale abandonate, multe dintre ele contaminate. Doar în orașul Ploiești, există sute de hectare pe care s-au desfășurat în trecut activități de rafinare și procesare a petrolului. Din cauza complexităților legate de regimul de proprietate, au existat mari dificultăți de implementare a principiului poluatorul plătește și de reconversie ulterioară a acestor zone din interiorul municipiului. Contaminarea solului rămâne o problemă de mediu și în alte zone ale teritoriului precum Câmpina, Brazi, Băicoi, Boldești, Urlați, în legătură cu extracția istorică de petrol, dar și cu exploatarea miniere la Filipeștii de Pădure, Ceptura, sau în legătură cu industria chimică la Valea Călugărească.

Teritoriul concentrează, de asemenea, o serie de activități industriale cu mare consum de energie, precum fabricarea de produse din minerale nemetalice, activitatea de componente pentru producția de automobile (rulmenți, anvelope) și fabricarea sticlei, oxigenului și hârtiei. Deși impactul asupra mediului al acestor activități nu se reflectă, în toate cazurile, la nivelul emisiilor ETS, acestea contribuie la degradarea calității aerului la nivelul întregului județ, dar cu precădere la nivelul Municipiului Ploiești, pentru care Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP) a stabilit, prin Ordinul MMAP 2202 / 2020, obligația de elaborare a planului integrat de calitate a aerului, având în vedere depășirile înregistrate care înregistrează depășiri la următorii poluanți la dioxidul de azot și oxizii de azot (NO₂/NO_x), la particulele în suspensie (PM₁₀) și benzen (C₆H₆). La nivelul întregului județ se înregistrează depășiri ale valorilor următorilor poluanți: dioxid de azot și oxizi de azot (NO₂/NO_x), particule în suspensie (PM₁₀), particule în suspensie (PM_{2,5}), benzen (C₆H₆), nichel (Ni), dioxid de sulf (SO₂), monoxid de carbon (CO), plumb (Pb), arsen (As) și cadmiu (Cd) (Sursa: Ordinul MMAP 2202 / 2020).

Necesarul de reconversie profesională

Analizând meseriile persoanelor afectate de restructurarea sectoarelor în transformare, se remarcă numărul semnificativ de meserii care ne indică în special nevoia de perfecționare / specializare și care au un potențial important de integrare în economia cu emisii reduse a viitorului, conform necesarului de competențe estimat la nivelul anului 2030 de CEDEFOP în cadrul 2020 Skills Forecast Romania: bobinator, electrician, electromecanic, electronist, operatori utiliaje, ingineri / subingineri, izolator termic și fonic, lăcătuș, mașinist, operatori hidraulici sau operator de instalații energetice. Se remarcă, de asemenea, o serie de meserii pentru care există o mare cerere exprimată de către angajatori pentru următorii doi ani, cum ar fi meseriile de strungar, sudor, fochist, lăcătuș mecanic, etc.

Totuși, se estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei.

În ceea ce privește răspunsul la nevoia previzionată semnificativă de formare profesională și sprijin pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului, aceasta va fi o deosebită provocare pentru agenția pentru ocuparea forței de muncă, centrele de formare profesională din subordinea acesteia, ca și pentru furnizori de formare profesională din sectorul public sau privat autorizați în condițiile legislației privind formarea profesională a adulților.

De asemenea, necesitatea asigurării accesului persoanelor afectate la programe de formare profesională și oportunități de angajare va impune extinderea și creșterea frecvenței ofertei de transport public, în special în zone defavorizate sau microregiuni mai greu accesibile.

Potențialul de dezvoltare

În ceea ce privește potențialul de diversificare economică și oportunitățile de dezvoltare la nivelul teritoriului, acestea sunt identificate la nivelul strategiei de dezvoltare a județului, în corelare cu strategia de specializare inteligentă a regiunii Sud Muntenia 2021 – 2027, prin luarea în considerare a mai multor analize cu privire la dinamica antreprenorială, potențialul de inovare al regiunii, infrastructura existentă și activitatea de cercetare – dezvoltare.

Astfel, documentele strategice menționate identifică următoarele domenii a căror dezvoltare ar putea contribui în perioada 2021 – 2027 la diversificarea economiei județului și la atenuarea impactului procesului de tranziție la neutralitatea climatică: componente și echipamente pentru industria auto, servicii de inovare în industria turismului, soluții inovative pentru valorizarea patrimoniului cultural, turismul integrat de tip cultural, spa/balnear, și oportunități de turism activ, reducerea poluării și recuperarea deșeurilor, tehnologii de mediu pentru localități inteligente și verzi (eficiență energetică, energii regenerabile), servicii publice inteligente, locuire inteligentă, industria 4.0, securitate cibernetică, digitalizare, Big data (Fintech și GIS), noi produse și servicii TIC, biosecuritate, medicină inteligentă și medicină de prevenție / personalizată.

În ceea ce privește producția de energie regenerabilă, județul Prahova poate dezvolta un procent semnificativ de proiecte la prețuri competitive. Un total de 400 MW de proiecte solare fotovoltaice poate fi dezvoltat la prețuri foarte mici. În total, județul are nevoie de mai puțin de 400 ha de teren pentru a dezvolta cei 400 MW de energie fotovoltaică la scară utilitară estimată. Aceasta reprezintă o fracțiune din terenurile disponibile pentru dezvoltare în Prahova, în comparație cu terenurile agricole disponibile.[ii] În urma consultărilor purtate cu ocazia elaborării planului, au fost prezentate, de asemenea, intenții privind investiții în producția de hidrogen și/sau hidrogen verde, care ar putea oferi oportunități suplimentare de producție de energie regenerabilă în județul Prahova.

2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (d)

Strategia de dezvoltare durabilă a județului Prahova pentru perioada 2021-2027 prevede asigurarea contribuției echitabile a județului la realizarea țintelor de decarbonare și îmbunătățirea calității mediului. În acest sens, se identifică necesitatea asigurării de energie la prețuri accesibile pentru populație, într-un mod sigur, durabil și modern, alături de promovarea modelelor sustenabile de consum și producție. În ceea ce privește mediul de afaceri, strategia prevede creșterea economică sustenabilă și incluzivă, promovarea industrializării sustenabile și încurajarea inovării. Astfel, se are în vedere creșterea competitivității IMM-urilor din județ cu accent pe zonele urbane aflate în declin, precum și dezvoltarea antreprenoriatului, a economiei sociale, adaptând industria locală la progresul tehnologic și la cerințele de mediu.

În contextul acestei viziuni de dezvoltare, PTTJ are obiectivul de a favoriza tranziția la neutralitatea climatică a județului într-un mod care asigură accesul la locuri de muncă decente, cu valoare adăugată, și care nu afectează semnificativ mediul. Este esențial, prin urmare, să fie adresată nevoia de realizare a unei diversificări economice durabile din punct de vedere al mediului, în special a sectorului antreprenorial productiv, în vederea creșterii competitivității și a capacității economiei locale de a genera locuri de muncă durabile, sigure și cu un nivel de salarizare atractiv.

Tranziția este favorizată în egală măsură și de investiții care îmbunătățesc calitatea vieții și combat sărăcia

energetică prin contribuția la atragerea și păstrarea unei forțe de muncă mai calificate, împreună cu programe de sprijinire a întreprinderilor care vizează serviciile cu un nivel ridicat de cunoștințe și industriile cu un nivel tehnologic ridicat. Totuși, crearea de locuri de muncă durabile este o provocare majoră în condițiile în care activitățile economice cu un grad de utilizare intensivă a cunoștințelor și tehnologiei, în special în sectorul serviciilor, sunt puțin dezvoltate. Acest fapt relevă nevoia de a stimula activitatea de cercetare – dezvoltare cu implicarea universităților și a organizațiilor de cercetare publice și private în vederea identificării soluțiilor optime de transformare a activităților economice expuse negativ tranziției, dar și, după caz, în vederea valorificării oportunităților de dezvoltare create de procesul de tranziție.

Ocuparea locurilor de muncă, depinde însă și de accesul la programe de calificare / recalificare, perfecționare și specializare de calitate în special pentru forța de muncă angajată în prezent în industria petrolieră cu perspective bune de a fi integrată în alte activități economice, cu condiția să fie implementate programe de recalificare. Aceste măsuri trebuie să fie dublate de servicii de asistență și măsuri de incluziune activă pentru persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, prioritare fiind nevoile persoanelor cu pregătire medie sau de bază pentru care ocuparea locurilor de muncă va fi mai dificilă.

Chiar dacă locurile de muncă afectate de procesul de tranziție sunt preponderent ocupate de bărbați, trebuie abordată și situația specifică și rolul femeilor, pentru a preveni dezechilibrele de gen de pe piața muncii, în antreprenoriat și pentru a asigura egalitatea în remunerare. De asemenea, este necesar să se acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile care sunt afectate în mod disproporționat de efectele adverse ale tranziției, cum ar fi lucrătorii cu handicap.

În același timp, este necesară punerea în aplicare a unor măsuri de asigurare a mobilității verzi (cu mijloace de transport public regulate) către zonele urbane în care sunt situate școlile și locurile de muncă, ceea ce ar încuraja integrarea multor persoane vulnerabile pe piața muncii. Acest obiectiv necesită măsuri socio-educative pe termen lung, împreună cu alte măsuri complementare (de exemplu, locuințe, investiții care să combată segregarea spațială și accesul la servicii / utilitare publice de bază etc.). Astfel, sprijinirea măsurilor integrate de îmbunătățire a condițiilor de viață în zonele marginalizate ar duce la desegregarea și integrarea acestora.

Deși obiectivele și măsurile prezentate mai sus vor fi determinante pentru o tranziție justă la nivelul teritoriului, pentru compensarea pierderilor semnificative de locuri de muncă sunt necesare și măsuri suplimentare de investiții productive în întreprinderi mari pentru activități economice care contribuie la tranziția către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050 și la atingerea țintelor de mediu aferente și care prezintă potențial de dezvoltare în județ, identificate în secțiunea 2.4. *Tipuri de operațiuni preconizate.*

În același timp, realizarea unei tranziții de succes la neutralitatea climatică implică și conștientizarea permanentă a factorilor interesați și comunităților afectate privind schimbările preconizate, efectele în timp și implicațiile de suportabilitate. Măsurile de conștientizare vor consta, în principal, în campanii periodice de comunicare în vederea informării și sensibilizării organizațiilor și comunităților afectate. Campaniile de comunicare și sensibilizare vor fi concepute din perspectiva responsabilizării și vor fi adaptate la diferitele comunități (rural-urban) și categorii sociale (femei-bărbați; tineri-vârstnici; activi-inactivi din punct de vedere economic) afectate.

2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (e)

Pilonul European al Drepturilor Sociale

Contribuția planului vizează egalitatea de șanse și accesul la locuri de muncă (principiul 3), egalitatea de gen (principiul 2), sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, în special pentru cei afectați de procesul de tranziție (principiul 3). Planul promovează, de asemenea, măsuri integrate legate de investițiile productive în IMM-uri și măsurile de creare a locurilor de muncă durabile (principiul 3), inclusiv formarea, perfecționarea și recalificarea persoanelor afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic (principiul 1), promovând astfel locuri de muncă sigure și adaptabile (principiul 5). De asemenea, investițiile în economia socială creează oportunități incluzive în găsirea unui loc de muncă pentru persoanele cu dizabilități și persoanele defavorizate (principiul 17). Sărăcia energetică este luată în considerare și prin sprijinirea instalării de panouri fotovoltaice/fototermale la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care va contribui la crearea de comunități energetice (principiul 20). De asemenea, planul sprijină indirect accesul la servicii esențiale prin reducerea costului serviciilor publice furnizate, investind în auto-sustenabilitatea clădirilor publice (școli, spitale, cămine pentru bătrâni, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională) și în mobilitatea verde publică locală (principiul 20).

Sinergiile și complementaritatea PTTJ cu reformele din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

PTTJ Prahova are obiectivul de a atenua impactul socio-economic al implementării politicilor și măsurilor care vizează eforturile de reducere substanțială a intensității emisiilor în industrie aprobate de Guvernul României prin PNIESC, precum și impactul reformei prevăzute în PNRR pentru reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței.

Complementar, reforma legislativă privind decarbonarea sectorului de încălzire și răcire prevăzută în PNRR va crește rolul prosumatorilor în producția de energii regenerabile, inclusiv prin compensarea cantitativă a volumelor livrate și consumate din rețea. De asemenea, noul cadru legislativ privind prosumatorii, precum și programele naționale și locale de stimulare și aplicare a soluțiilor RES vor ține cont de particularitățile comportamentale ale diverselor categorii sociale sau tipuri de gospodării, inclusiv cele afectate de procesul de tranziție la neutralitatea climatică.

Reformele PNRR privind debirocratizarea mediului de afaceri, inclusiv *cloud-ul guvernamental* vor contribui la eliminarea obstacolelor de dezvoltare pe care le întâmpină mediul privat, în special prin simplificarea procedurilor de interacțiune cu autoritățile publice. Astfel, reformarea modului de aplicare a testului IMM și transparentizarea procesului de legislativ, simplificarea procedurilor de înființare / de ieșire de pe piață a firmelor, de constituire și funcționare a punctelor de lucru, simplificarea procesului de autorizare a lucrărilor de construire și reformarea licențelor / autorizațiilor / certificatelor privind afacerile din România vor stimula inclusiv operațiunile dedicate mediului privat din PTTJ.

Strategia națională de ocupare a forței de muncă 2021 – 2027

Dimensiunea socială a PTTJ este în strânsă concordanță cu direcțiile identificate în cadrul strategiei și a planului de acțiuni aferent, aprobate prin HG 558/2021, în special prin contribuția la direcțiile de acțiune aferente procesului de tranziție la „economia verde” (stimularea antreprenoriatului și crearea de locuri de muncă verzi), cartografierea ocupațiilor și competențelor, precum și asigurarea corespondenței între

ocupații, calificări și conținutul lor de competențe, organizarea de programe de formare profesională pentru angajați în vederea dezvoltării și diversificării competențelor, în contextul schimbărilor tehnologice și digitale de pe piața muncii.

Astfel, în cadrul PTTJ sunt prioritizate operațiunile care sprijină ocuparea persoanelor direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă, a persoanelor aparținând unor categorii defavorizate atât pentru măsurile destinate mediului de afaceri și antreprenorial, cât și pentru cele aferente reconversiei și integrării pe piața forței de muncă a persoanelor afectate de procesul de tranziție (facilitarea accesului pe piața muncii și furnizarea de pachete de servicii și măsuri adaptate a persoanelor din grupurile dezavantajate, sprijinirea forței de muncă în vederea obținerii competențelor necesare pentru a realiza tranziția dinspre sectoarele în declin către sectoarele în creștere, în cadrul economiei verzi, susținerea înființării de centre de inovație și antreprenariat (de tipul incubatoarelor de afaceri).

Coerența PTTJ cu Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Sud Muntenia 2021-2027

Strategia de Specializare Inteligentă a regiunii Sud - Muntenia 2021-2027 reprezintă o nouă abordare strategică a dezvoltării economice prin finanțarea cu precădere a cercetării și inovării, identificând domeniile cu cel mai mare potențial strategic de dezvoltare. Cele opt domenii de specializare inteligentă, priorități verticale la nivelul regiunii Sud - Muntenia sunt: construcția de mașini, componente și echipamente de producție, agricultura și industria alimentară, turismul și identitatea culturală, bioeconomia, dezvoltarea economiei circulare, localități inteligente ce oferă servicii inovative cetățenilor, industria și cercetarea de înaltă tehnologie, ITC, sănătate.

Coerența PTTJ cu strategia de specializare inteligentă menționată este reliefată la nivelul integrării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în activitatea economică a IMM, în procesul de creare / dezvoltare / extindere a incubatoarelor de afaceri și respectiv în formarea profesională asociată procesului de tranziție justă. Astfel, domeniile de specializare inteligentă identificate în cadrul strategiei constituie premisele dezvoltării investițiilor inițiale, a transferului tehnologic și a reconversiei profesionale a forței de muncă în procesul de tranziție justă.

Pentru coerența PTTJ cu **Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018 - 2025**, **Strategia de dezvoltare regională 2021-2027 a Regiunii Sud-Muntenia** și cu **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030**, a se vedea Anexa 1, punctul 2.

2.4. Tipuri de operațiuni preconizate

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

Toate investițiile propuse în cadrul planului vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente. Astfel, toate investițiile vor fi planificate / proiectate, implementate și, ulterior, exploatate pentru a nu prejudicia semnificativ mediul în înțelesul *Regulamentului (UE) 852/2020*. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Tipuri de operațiuni indicative

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Sprijin pentru dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, și prin activități de transfer tehnologic, inclusiv în sectoarele creative și durabile, orientate către noi tehnologii inovatoare, energie regenerabilă;
- Sprijinirea inițiativei antreprenoriale, inclusiv a antreprenoriatului feminin și a antreprenoriatului tânăr, și dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale și alte structuri de sprijinire a afacerilor, în special pentru serviciile cu utilizare intensivă a cunoștințelor.

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează componente și echipamente pentru industria auto, servicii de inovare în industria turismului, soluții inovative pentru valorizarea patrimoniului cultural, turismul integrat de tip cultural, spa/balnear, și oportunități de turism activ, reducerea poluării și recuperarea deșeurilor, tehnologii de mediu pentru localități inteligente și verzi (eficiență energetică, energii regenerabile), servicii publice inteligente, locuire inteligentă, industria 4.0, securitate cibernetică, digitalizare, Big data (Fintech și GIS), noi produse și servicii TIC, biosecuritate, medicină inteligentă și medicină de prevenție / personalizată.

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv numărul limitat de sectoare din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile POR Sud Muntenia care vizează creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității.

Aceste tipuri de operațiuni vor contribui la realizarea unei tranziții juste prin crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile, în special pentru persoanele afectate direct de procesul de tranziție la neutralitatea climatică la nivelul teritoriului, precum și pentru cele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform definițiilor din Regulamentul GBER), inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale.

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Pentru diversificarea durabilă a economiei, sunt avute în vedere incubatoarele tehnologice (IMM-uri cu potențial de creștere tehnologic), academice (IMM-uri a căror activitate rezidă în aplicarea sau utilizarea activității de cercetare-dezvoltare din cadrul unei universități ori institut de cercetare sau dezvoltă inițiativa antreprenorială din mediul universitar, având ca obiectiv reținerea tinerilor în comunitate și comercializarea tehnologiilor elaborate și dezvoltate de studenți sau de facultate), sociale (IMM-uri care folosesc spiritul antreprenorial și inovația pentru a crea impact social), sectoriale, corelat cu domeniile de specializare inteligentă, precum și incubatoarele virtuale, sub forma portalurilor de afaceri.

Sprijinirea tranziției forței de muncă

În cadrul acestui tip de operațiuni, se prioritizează formarea profesională pentru ocupațiile cu nivel de pregătire de bază și mediu aferente domeniilor de specializare inteligentă și altor sectoare cu potențial de

dezvoltare durabilă, dar și sectoarelor economiei mediului (de exemplu protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, silvicultura, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică).

Persoanele vizate sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De aceea, tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

De asemenea, în cadrul acestui tip de operațiune se pot avea în vedere și măsuri de creștere a capacității Agenției Județene de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) de a defini și actualiza permanent nevoile sectoriale de formare profesională în raport cu procesul dinamic de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali și autoritățile relevante, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru a răspunde nevoii de a diversifica și a crește gradul de cuprindere a serviciilor de formare oferite.

Sprijinirea investițiilor în tehnologiile energetice curate și mobilitate verde

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 38% în timpul iernii și de 30% raportat la întregul an în condițiile în care în perioada 2013 – 2020, salariul mediu net a fost sub media națională cu aprox. 4%, iar în ultimii 4 ani diferența negativă a fost de 6%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie care vor contribui la crearea de comunități de energie și creșterea nivelului general de acceptare față de tranziția energetică prin dobândirea statutului de prosumator.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc.

Investițiile vor fi realizate cu respectarea principiului *eficiența energetică pe primul loc*.

În ceea ce privește mobilitatea verde, este sprijinită dezvoltarea transportului public local prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public local pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

Contribuția la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin crearea și / sau menținerea de locuri de muncă sustenabile în cadrul serviciilor publice esențiale în vederea ocupării persoanelor direct afectate de procesul de tranziție și a persoanelor vulnerabile, creșterea capacității instalate și a cantității de energie totală produsă din surse regenerabile și prin reducerea consumului anual de energie primară la nivelul gospodăriilor și serviciilor publice.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de hidrogen verde și de

energie din RES în conformitate cu Directiva (UE) 2001/2018 având în vedere insuficiența dezvoltare a capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, cf. ultimelor date publicate de către Transelectrica în mai 2020, în județul Prahova, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune cumula doar 145,21 MW, respectiv 10,48% din întreaga capacitate instalată de energie fotovoltaică. La aceasta, se adaugă o capacitate extrem de redusă de producție de energie eoliană în funcțiune de 0,02 MW.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice.

Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate.

Contribuția operațiunilor la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin promovarea proiectelor integrate de reabilitare / decontaminare situri poluate neutilizate (situri industriale abandonate, terenuri neutilizate) pentru noi folosințe economice / sociale / culturale.

Tipurile de operațiuni vizează prioritar zonele defavorizate, identificate inițial în conformitate cu OUG 24/1998 și, ulterior, conform OUG 75/2000 deși, în prezent, regimul juridic special al acestor zone nu mai este activ. Sunt vizate prioritar și comunitățile marginalizate identificate la nivelul județului conform versiunii actualizate a Atlasului comunităților marginalizate, atunci când aceasta va fi disponibilă.

Investiții productive în întreprinderi mari

Potențialul de generare de locuri de muncă în județ prin intervenții FTJ de sprijinire a microîntreprinderilor și prin investiții productive în IMM-uri, calculat pe baza situației implementării POR 2014 – 2020, coroborată cu indicatorii evoluției angajărilor în cadrul sectorului IMM din România, este de 308 de locuri de muncă pe an. Este de menționat că analiza ia în calcul și faptul că, în conformitate cu regulile ajutorului de stat exceptat de la notificare, bugetul mediu anual al ajutorului regional acordat pentru investițiile productive în IMM-uri nu poate depăși 150 milioane euro. Aceasta înseamnă că, într-o perioadă de 6 ani (2024 – 2029), FTJ, prin investițiile în IMM, ar putea crea în județ un număr de aprox. 1846 locuri de muncă, un număr insuficient pentru a compensa pierderile modelate.

(Analiza este inclusă în Anexa 1, punct 4).

În procesul de elaborare a planului teritorial, a fost exprimat interesul din partea mai multor investitori în ceea ce privește dezvoltarea de mari unități de producție în domenii precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor. Având în vedere stadiul incipient al pregătirii investițiilor, planul nu include în prezent o listă orientativă a întreprinderilor. Pe măsură ce planurile de investiții se vor maturiza, autoritățile vor propune includerea în plan a întreprinderilor respective împreună cu estimarea locurilor de muncă.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Tipurile de operațiuni de mai sus vin în completarea programelor operaționale 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, de sănătate și educație din România, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR Sud Muntenia, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor sanitare, educaționale și sociale relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 12,54 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 387 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020. (A se vedea Anexa 1, punctul 5).

Pilonii II și III

Din perspectiva complementarității operațiunilor, pilonul 1 are ca obiectiv principal crearea de locuri de muncă durabile în activități productive de bunuri și servicii, în timp ce pilonul 2 are ca obiectiv principal creșterea nivelului de intensitate tehnologică a economiei județului și se adresează întreprinderilor a căror situație financiară permite rambursarea împrumuturilor.

Pentru pilonul II sunt preliminar identificate următoarele sectoare: producția de energie regenerabilă, turismul integrat de tip cultural, spa / balnear, și oportunități de turism activ. Alte sectoare vor fi identificate în implementare.

În ceea ce privește Pilonul 3, proiectele aflate în analiză / pregătire la nivelul autorităților publice ar putea viza investiții în toate tipurile de infrastructuri publice, dar și infrastructuri sociale și de sănătate. (A se vedea Anexa 1, punctul 6)

3. Mecanisme de guvernare

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (f)

Coordonarea și monitorizarea procesului de tranziție a teritoriului va fi asigurată prin activitatea *Grupului județean pentru coordonarea tranziției la neutralitatea climatică*. Înființarea și funcționarea acestei structuri partenoriale vor asigura premisele implicării tuturor actorilor socio-economici și din mediul academic relevanți de la nivelul teritoriului, privați și publici, alături de autoritățile responsabile de protecția mediului (Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Direcția Silvică, Garda de Mediu), forța de muncă și protecția socială (Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, Inspectoratul Teritorial de Muncă și Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecții Sociale), educație și sănătate publică.

Consiliul Județean va derula o procedură transparentă și nediscriminatorie de selectare a reprezentanților mediului de afaceri și societății civile pentru a se asigura un nivel optim de reprezentativitate a sindicatelor și patronatelor, organizațiilor de protecția mediului, organizațiilor tinerilor, femeilor, organizațiilor grupurilor vulnerabile, asociațiilor profesionale în domeniul urbanismului, energiei regenerabile, formării profesionale, etc.

Grupul va asigura dialogul organizat între părți pentru a permite informarea reciprocă permanentă asupra problemelor curente în procesul de tranziție la neutralitatea climatică, asigurarea monitorizării permanente a PTTJ, a evoluției indicatorilor socio-economici și de mediu în procesul de tranziție justă, precum și informarea corespunzătoare a comunității.

De asemenea, grupul va coordona acțiunile de promovare a oportunităților de finanțare din FTJ și celor complementare FTJ și va monitoriza consecvența direcțiilor strategice de la nivel teritorial a principalilor actori relevanți în procesul de tranziție în paralel cu promovarea acțiunilor de creștere a gradul de conștientizare a tranziției climatice, măsurile de atenuare a impactului și calendarul acesteia. Grupul va asigura colaborarea permanentă, pe toată perioada de implementare a Programului Operațional Tranziția Justă, cu toate organismele cu atribuții în implementarea acestui program și va putea propune modificări ale PTTJ în funcție de traiectoria și dinamica procesului de tranziție la nivelul teritoriului.

Implicarea partenerilor în pregătirea PTTJ a fost un proces derulat atât la nivel teritorial, cât și la nivel național, având în vedere faptul că PTTJ este documentul strategic de bază pentru fundamentarea intervenției POTJ în județ. La nivel teritorial, au fost implicați reprezentanți ai Agenției de Dezvoltare Regională (ADR), autorităților publice locale (municipalități, Consiliul Județean), instituțiilor publice locale (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului etc.), universităților și învățământului secundar (școli profesionale, forță de muncă, centre de formare etc.), mediului de afaceri, sindicatelor, grupurilor de acțiune locală și societății civile. Din partea autorităților și organizațiilor implicate la nivel național, menționăm reprezentanți ai Ministerului Energiei, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerului Economiei, Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Educației, Ministerului Finanțelor, Academia Română, alături de reprezentanți ai unor organizații precum Blocul Național Sindical, World Wildlife Fund sau Bankwatch.

În ceea ce privește propunerile și observațiile exprimate pe parcursul consultărilor publice, acestea au vizat teme precum viitorul decarbonării în regiune pentru marile companii, ocuparea forței de muncă și atragerea capitalului uman, provocări și oportunități de mediu, dar și IMM-urile și antreprenoriatul ca vectori ai dezvoltării regionale.

În ceea ce privește provocările de mediu, au fost semnalate numeroase idei de proiecte ale operatorilor economici care implică decontaminarea și reconversia unor situri poluate. PTTJ răspunde interesului pentru aceste intervenții de îndepărtare a factorilor poluanți și de reintegrare a terenurilor contaminate în

circuitul economico-social, prin operațiunile de tip *E. Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare*, cu respectarea principiului poluatorul plătește.

De asemenea, planul integrează propunerea organizației Greenpeace de a fi prevăzute investiții pentru sprijinirea creării de rețele de prosumatori pentru combaterea sărăciei energetice, precum și propunerea organizației Bankwatch ca planul să includă prevederi mai detaliate privind nevoia de promovare a antreprenoriatului feminin, precum și propunerea de detaliere a impactului tranziției asupra ocupării locurilor de muncă de către femei și asupra grupurilor vulnerabile.

4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor

Referință: articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul FTJ

Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate

Pentru a măsura realizările aferente tipurilor de operațiuni care vizează combaterea sărăciei energetice prin instalarea de panouri foto-voltaice / foto – termice la nivel de gospodărie (S6) și, respectiv mobilitatea verde (S7), sunt propuși următorii indicatori specifici de realizare:

ID S6

Denumire: **Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator**

Definiție: **Se vor număra gospodăriile care încheie contract de prosumator conform Legii 123 / 2012 cu modificările și completările ulterioare.**

Unitatea de măsură: **număr de gospodării.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 18.

ID S7 (corespunde lui RCO 59):

Denumire: **Infrastructură pentru combustibilii alternativi**

Definiție: **Se vor număra punctele de încărcare prevăzute în proiectele de mobilitate verde.**

Unitatea de măsură: **număr stații de încărcare.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 62.

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

1. Prezentarea procesului de tranziție și identificarea celor mai afectate teritorii din statul membru

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (a) și (b) și articolul 6

1.1 Prezentarea procesului de tranziție

Guvernul României a aprobat *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice* (PNIESC) prin care se asigură contribuția la țintele Uniunii Europene (UE) de energie și climă (2030) și neutralitate climatică (2050). PNIESC definește calea de realizare a contribuției la țintele UE și stabilește ținte intermediare de climă și energie pentru 2030:

- reducerea emisiilor ETS cu 43,9% și a celor non-ETS cu 2% față de 2005;
- creșterea ponderii energiei din surse regenerabile (RES) în consumul final brut de energie cu 30,7%;
- reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030.

Ulterior, *Planul Național de Redresare și Reziliență* (PNRR) a definit reformele și investițiile esențiale pentru accelerarea și susținerea tranziției la neutralitatea climatică prin:

- eliminarea cărbunelui și consolidarea legislației investițiilor private în producția de electricitate din RES;
- dezvoltarea legislației favorabile tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare;
- reducerea intensității energetice a economiei printr-un mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie.

PNIESC și PNRR creează astfel cadrul pentru ca tranziția la neutralitatea climatică să continue susținut și predictibil în perioada 2022 – 2032, în condițiile în care România a menținut, în ultimele două decenii, evoluții pozitive ale principalilor indicatori de climă și energie (Anexa 1, punct 1).

Decarbonarea producției de energie și agent termic

Tranziția compatibilă cu obiectivele de securitate energetică către o producție de energie electrică și agent termic, cu emisii reduse, va fi realizată prin eliminarea treptată a cărbunelui. Procesul este reglementat de Ordonanța de urgență nr. 108/2022, care include calendarul 2022 - 2030 pentru închiderea capacității totale instalate pe bază de ulei și lignit de 4920 de MW.

Decarbonarea a început prin închiderea în 2021 a unei capacități de 1695 de MW și va continua, conform (cf.) calendarului prezentat în Anexa 1, graficul 4, până la închiderea întregii capacități, din care 4770 de MW reprezintă capacitatea de la nivelul Complexului Energetic (CE) Oltenia și CE Hunedoara, două companii din județele (jud.) Dolj, Gorj și Hunedoara. Calendarul închiderii capacităților este prezentat în Anexa 1, tabelele 1 și 2. Unele grupuri energetice constituie rezervă între 2023 - 2030, pentru funcționarea sigură și stabilă a Sistemului Electroenergetic Național (SEN). De asemenea, termenul de închidere prevăzut pentru grupurile energetice Rovinari 3 și Turceni 7, totalizând 660 MW (31 decembrie 2022), poate fi amânat în situații justificate la solicitarea Transelectrica și se constituie rezervă tehnică între 2023 - 2026. Astfel, începând cu 2031, producția de energie electrică pe bază de cărbune va înceta.

Exploatarea minierei din jud. Gorj și Hunedoara parcurg un proces de închidere până în 2032, ceea ce va face ca, în 2030, cantitatea de cărbune estimată a mai fi extrasă (aprox. 10 milioane tone) să fie cu 75% mai redusă față de 1993 (Anexa 1, grafic 5). Din 2031, extracția de cărbune va înceta.

În situație de criză energetică, Guvernul poate să aprobe amânarea închiderii unor capacități energetice pe cărbune și a exploatărilor miniere aferente. În acest caz, vor fi aduse modificările necesare planului. Orice modificare a calendarului pe termen scurt de eliminare a cărbunelui va fi compatibilă cu țintele pentru 2030 și 2050 din Legea Europeană a Climei și cu angajamentul de eliminare a cărbunelui până cel târziu la sfârșitul lui 2032.

Investiții în electricitate din RES și gaze naturale (grupuri pregătite pentru hidrogen)

PNRR prevede noi capacități de producție de electricitate din RES cu scopul de a conecta în 2024 o capacitate eoliană și solară de 950 MW. De asemenea, a fost prevăzută și reglementarea, până la finalul trim. II 2023, a *contractelor pentru diferență*, ca mecanism de sprijin al producției de RES. Adicional, un rol strategic au proiectele aprobate în 2021 de către Fondul de Modernizare care vizează capacități fotovoltaice de 750 MW și capacități de producție de electricitate pe bază de gaz natural în ciclu combinat pregătite pentru hidrogen (CCGT) de 1200 MW la nivelul CE Oltenia.

Toate aceste măsuri vor transforma profund structura producției de electricitate. Cf. PNIESC, coroborat cu planul de restructurare a CE Oltenia (Anexa 1, grafic 3), în 2030 față de 2020, ponderea cărbunelui se va diminua de la 17% la 3,39%, ponderea producției de tip solar va crește de la 7,18% la peste 20%, ponderea producției eoliene va crește de la 15,5% la 22%, în vreme ce producția de electricitate pe bază de gaze naturale se va reduce semnificativ de la 18% la 12,8%.

Cea mai mare capacitate de producție de electricitate pe bază de gaz (860MW) se află la Brazi - Prahova, aprox. 37,6% din capacitatea de producție disponibilă, cf. Transelectrica. Centrala, pusă în funcțiune în 2012, contribuie la securitatea energetică (poate acoperi aprox. 10% din consum) deoarece nu depinde de vreme și poate echilibra piața în funcție de fluctuațiile RES. Compania estimează o reducere a emisiilor anuale de CO₂ de la un nivel de 1,43 milioane tone (2023) la 0,99 milioane tone în 2030, o scădere de 30,7%. Volumul mediu de emisii evitate în perioada 2025 – 2030 va fi de aprox. 293.000 tone CO₂ / an, iar începând cu 2031, emisiile evitate vor fi de aprox. 500.000 tone CO₂/an, ceea ce înseamnă o reducere de aproximativ 40% față de emisiile anului 2020. După 2035, centrala de la Brazi va funcționa doar pentru echilibrarea sistemului energetic în perioade de vârf de cerere.

O altă capacitate (800 de MW) a fost centrala termoelectrică de la Iernut, pusă în funcțiune între 1963-1967. În 2019, s-au retras definitiv din exploatare grupurile 1, 2, 3 și 6, în prezent fiind în exploatare doar grupurile 4 (100 MW) și 5 (200 MW). Romgaz are în curs de execuție o centrală electrică nouă la Iernut, cu ciclu combinat, de 430 MW și o eficiență electrică brută la sarcină nominală de 56,42%. Autorizația pentru proiect a fost emisă în 2017. Proiectul este aliniat PNIESC (pag. 109) potrivit căruia gazul este un combustibil de tranziție cu rol în echilibrarea SEN.

Reducerea emisiilor de CO₂ în sectoare strategice

Tranziția la neutralitate necesită și decarbonarea sectorului industrial cf. măsurilor PNIESC de reducere substanțială a intensității emisiilor. Emisiile sunt concentrate în Galați, Prahova și Mureș. Astfel, din emisiile totale la nivel național în 2020 (Anexa 1, tabel 3), cf. ANPM, 26% reprezintă ponderea emisiilor aferente producției de oțel, amoniac, acid azotic și carburanți din aceste județe.

Calea identificată pentru tranziția oțelului este singura suficient de matură tehnologic cf. analizei din Comunicarea CE *Towards Competitive and Clean European Steel*: tehnologia minereului de fier obținut

prin reducere directă, procesat în cuptoare cu arc electric, în combinație cu fier vechi (DRI-EAF). Transformarea va permite trecerea de la o emisie specifică de 1.86 tone CO₂ / tona de oțel lichid la o emisie specifică de 0.6 tone CO₂ / tona oțel lichid. Trecerea la tehnologia DRI-EAF va fi realizată în intervalul 2023 – 2026 și va permite evitarea în medie, între 2026 și 2035, a unui volum de 4,88 milioane tone CO₂ / an (grafic 5), dintr-un volum mediu de aprox. 7,8 milioane tone CO₂ pe actuala tehnologie. În această primă etapă de transformare, instalația DRI, care va fi construită *hydrogen – ready*, va utiliza singurul ca și combustibil în procesul de reducere a fierului. Transformarea va continua în cea de-a doua etapă, astfel încât cel mai târziu în 2030, se va utiliza exclusiv hidrogenul verde. Liberty Galați are un plan coerent de tranziție graduală de la gazul natural către hidrogen. Primul pas în producerea de hidrogen verde va fi proiectul de producerea a 3MW de hidrogen utilizat la încălzirea oalelor de oțel. Proiectul se afla în faza de pregătire și va fi depus spre finanțare în cadrul Fondului de Inovare în August 2022. (A se vedea PTTJ Galați, secțiunea 2.1)

Aprox. 6% din emisiile verificate în 2020 provin din producția de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la combinatul din Târgu Mureș. Strategia de accelerare a reducerii emisiilor respectă principiul *eficiența energetică pe primul loc* și include un mix complex de măsuri (Anexa, figura 1), care, cumulativ, vor conduce la o reducere medie anuală de emisii de 244000 tone CO₂ între 2021 – 2030, iar din 2030 la o reducere de peste 470.000 tone CO₂ / an. Unele măsuri sunt pregătite pentru Fondul de Modernizare, iar una este în curs de pregătire pentru PO Tranziția Justă, respectiv producerea și integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză, înainte de etapa de comprimare.

În ceea ce privește tranziția carburanților, din cele 4 rafinării active, trei sunt situate în Ploiești - Prahova: Petrobrazi Ploiești (deținută de OMV Petrom), Petrotel Ploiești (deținută de Lukoil) și Vega Ploiești. Peste 90% din producția anuală de țiței a României este realizată de OMV Petrom. Țițeiul este prelucrat la rafinăria Petrobrazi, care are o capacitate de 4,5 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de aprox. 80%, țiței extras din România. Rafinăria Petrotel (Lukoil) are o capacitate de 2,4 mil. tone/an și prelucrează, în proporție de peste 95%, petrol importat din Rusia. Rafinăria Vega Ploiești este o rafinărie mică (0,35 mil. tone/an) pentru solvenți și bitum, care utilizează petrol din Kazahstan. Strategia 2030 a OMV Petrom vizează atingerea neutralității din punct de vedere al emisiilor de carbon din operațiuni până în 2050. Calea este prezentată în Anexa 1, figura 2, și prevede, în perioada 2030 - 2035, reducerea cu aprox. 26%, față de 2020, a cantității de țiței extrase din România și prelucrate la Petrobrazi, urmând ca, până în 2040, să se ajungă la o reducere de 54%, iar până în 2050 extracția să înceteze. Ponderele biocarburanților, în totalul producției Petrobrazi, va crește de la 5% în 2020, la 26% în 2030, respectiv 40% în 2040, urmând ca până în 2050 să ajungă la 80%.

Tabloul măsurilor prin care va fi realizată tranziția este completat de reforma cadrului legislativ, prevăzută în PNRR, pentru reducerea intensității energetice. Astfel, până la finalul anului 2022, România va reglementa cadrul legal pentru monitorizarea punerii în aplicare a recomandărilor formulate de auditurile energetice în sectorul ETS, eliminarea obstacolelor din calea contractării performanței energetice și aplicarea standardelor de eficiență energetică pentru a asigura conformitatea produselor cu standardele de etichetare ecologică, precum și îmbunătățirea gradului de conștientizare a IMM-urilor cu privire la eficiența energetică. În acest mod, România a creat cadrul favorizant pentru transformarea graduală în vederea integrării într-o economie cu emisii reduse a unor activități mari consumatoare de energie precum fabricarea autovehiculelor și a componentelor auto, a produselor din minerale nemetalice (ciment, var, etc), construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea hârtiei sau industria alimentară.

1.2 Identificarea teritoriilor cele mai afectate

Având în vedere acțiunile de mai sus, teritoriile identificate ca fiind cele mai afectate sunt jud. Dolj, Gorj, Hunedoara, Mureș, Prahova și Galați, în care sunt concentrate peste 60% din emisiile ETS, și în care se

pierd în medie 5500 de locuri de muncă / județ. Selectarea teritoriilor este motivată și de faptul că aceste pierderi vor accentua inegalitățile sociale, șomajul și sărăcia, dislocarea tinerilor și adulților și excluderea categoriilor vulnerabile.

Tranziția Județului Mureș

Având în vedere acțiunile climatice de reducere a ponderii gazului natural în mixul energetic național de la 18% în 2020 la 12,8% în 2030, dublate de necesitatea eliminării dependenței de importurile de petrol din Rusia, precum și politicile de reducere substanțială a intensității emisiilor în industrie aprobate de Guvernul României prin PNIESC și descrise în secțiunea anterioară, județul Mureș se va confrunta cu o accelerare a declinului activităților de producție de fertilizanți chimici și a producției de energie electrică pe bază de gaze naturale. În ultima etapă a tranziției la neutralitatea climatică la nivelul județului, factorul determinant este planul de decarbonare a producției de fertilizanți chimici de la nivelul companiei Azomureș. Platforma de producție de fertilizanți chimici, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, a generat, în 2020, 73,94% din totalul emisiilor ETS la nivelul județului, reprezentând emisiile aferente obținerii de amoniac și acid azotic. Emisiile ETS ale companiei reprezintă aprox. 5,4% din totalul național în 2020.

Impactul economico-social până în 2030 al tranziției județului a fost analizat în cadrul unui studiu al Frankfurt School of Finance and Management. Alături de sectorul în transformare, modelarea include, de asemenea, lanțurile valorice pentru aceste sectoare, cum ar fi comerțul cu ridicata și cu amănuntul cu materii prime și piese de schimb aferente acestor industrii, lucrări de construcții specializate, fabricarea și comercializarea de produse metalice, mașini și echipamente, servicii de transport, servicii de reparații de mașini și camioane grele precum și furnizarea de servicii profesionale.

Chiar și în aceste condiții, în ceea ce privește modificările preconizate ale ocupării forței de muncă[i], modelarea arată un dezechilibru semnificativ între pierdere (4700 locuri de muncă) și generare (2450 locuri de muncă) în ceea ce privește ocupațiile care necesită un nivel de pregătire de bază sau mediu.

Alături de pierderile de locuri de muncă, județul a fost selectat și ca urmare a contextului socio-economic marcat de persistente disparități, care se vor adânci fără măsuri de atenuare. (Anexa 1, punctul 3).

2. Evaluarea provocărilor legate de tranziție, pentru fiecare dintre teritoriile identificate

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Teritoriu: MURES

2.1. Evaluarea impactului economic, social și teritorial al tranziției către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (c)

Procesul de tranziție la neutralitatea climatică a României prezentat în secțiunea precedentă permite identificarea la nivelul teritoriului a următoarele sectoare generatoare de efecte socio-economice:

- Sectorul producției de fertilizanți chimici, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, sector strategic pentru economie, care este angajat într-un proces de reducere graduală a emisiilor de CO2

conform calendarului (grafic 7 - 8)

• Sectoare mari consumatoare de energie și cu un număr semnificativ de angajați pentru care este creată, prin PNRR, posibilitatea de accesare de împrumuturi garantate de BEI pentru proiecte de transformare productivă și acțiune climatică sprijinind tranziția ecologică a României, cum sunt: construcții metalice și produse din metal (2081 de angajați), fabricarea de produse din minerale nemetalice (300 angajați), fabricare de componente pentru producția de automobile (2832 de angajați) - numărul de angajați este conform INS, 2020. Reducerea consumului de energie primară cu 45,1% și a consumului de energie finală cu 40,4% față de proiecția PRIMES 2007 la nivelul anului 2030 sunt măsuri esențiale ale PNIESC.

Transformarea producției de îngrășăminte

Pentru perioada 2022 – 2027, compania a planificat implementarea unor măsuri complexe de reducere a emisiilor care includ captura și utilizarea carbonului prin utilizarea dioxidului de carbon în carbonatul de calciu, captura și îmbutelierea de carbon pentru utilizare în industria alimentară, creșterea eficienței energetice a instalațiilor de producere a amoniacului Ammonia 3 și Ammonia 4, precum și captura și utilizarea carbonului prin sechestrarea în melamină.

Cea mai mare contribuție la reducerea de emisii până în 2027 va fi realizată prin implementarea în perioada 2024 – 2025 a celor două proiecte de creștere a eficienței energetice în procesul de obținere a amoniacului, prin care vor fi evitate aprox. 171000 tone CO₂ annual, astfel încât în anul 2027 volumul de emisii va fi cu aprox. 18% mai redus decât volumul emisiilor generate dacă s-ar păstra actuala tehnologie. Proiectele sunt în curs de pregătire pentru finanțare din Fondul de Modernizare.

Pentru perioada 2029 – 2035, sunt planificate un proiect pilot pentru sechestrarea de CO₂ în formațiunile geologice subterane din județul Mureș, din care a fost extras în trecut gazul metan, precum și un proiect pilot pentru producerea de hidrogenului din surse regenerabile (Green Hydrogen) - Hydrogen Park Tg.-Mureș. Compania este deja implicată în activitatea grupului de lucru constituit la nivelul Comisiei pentru Industrie și Servicii din Camera Deputaților pentru elaborarea cadrului legislativ necesar utilizării hidrogenului în vederea decarbonării industriei, transporturilor, clădirilor și generării de energie electrică.

Investiția avută în vedere pentru FTJ este integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză înainte de etapa de comprimare. (A se vedea secțiunea 2.4).

Locurile de muncă

În ultimii 10 ani, volumul salariaților din industria chimică s-a diminuat constant, în 2020 acesta fiind cu 36,5% mai mic decât în 2010 (grafic 12). Similar, se înregistrează și un declin al ocupării în extracția petrolului brut și a gazelor naturale. Volumul salariaților din acest sector a scăzut constant între 2010 și 2020. În 2020, industria angajează cu 7,18% mai puține persoane decât în 2010 (grafic 11).

2149 de locuri de muncă aferente Combinatului Azomureș (1109 angajați proprii și 1040 angajați la nivelul furnizorilor integral dependenți de companie – platforma) sunt expuse riscului de pierdere la orizontul anului 2027 în lipsa implementării planului de reducere substanțială a emisiilor la nivelul companiei în perioada 2022 – 2030. Riscul de pierdere există și la nivelul furnizorilor companiei din afara platformei, impactul asupra locurilor de muncă în întreprinderile furnizoare fiind estimat de companie la aprox. 7000 din care 30% în județ.

Deși planul de decarbonare creează premisele pentru protejarea locurilor de muncă, există totuși o serie de considerente deosebit de importante pentru care tranziția acestui sector nu poate fi stabilită astăzi până la ultimul detaliu, după cum urmează: complexitatea și costul integrării unor noi tehnologii și echipamente de ultimă generație în ansamblul infrastructurilor de producție existente, condiții de piață necunoscute în acest moment pentru fertilizanții obținuți pe bază de amoniac verde sau nivelul de maturitate insuficient pentru o serie de tehnologii cheie, cum este utilizarea pe scară mare a hidrogenului. Prin urmare, încadrarea acestor locuri de muncă într-o categorie de risc este justificată.

Pierderile de locuri de muncă la nivelul teritoriului la orizontul anului 2030 sunt prezentate în tabelul 8, care prezintă rezultatele modelării macroeconomice E3ME.

Modelul indică faptul că pierderea de locuri de muncă este substanțial mai mare decât generarea de locuri de muncă, deși teritoriul adaugă locuri de muncă în domeniul serviciilor (2100), dar și locuri de muncă pentru specialiști (1900) în diverse domenii de activitate (nivel de pregătire înalt).

Cu excepția agriculturii, cea mai mare pierdere este aferentă categoriei *muncitori calificați și asimilați* (3200) și *muncitorilor necalificați* (800). De asemenea, modelarea indică dispariția a 700 de locuri de muncă pentru *operatori și asamblori*. Serviciile sunt practic singurul sector care adaugă locuri de muncă dar numărul este insuficient pentru a compensa pierderile de locuri de muncă în activități care necesită un nivel de pregătire mediu și de bază.

Impactul social

Dintr-un total de 1109 angajați proprii Azomureș, 62,5% (694 persoane) au vârsta de până la 50 de ani, iar cei cu vârsta cuprinsă între 51 și 60 de ani reprezintă 34%, persoane care se află la vârsta maturității, cei mai mulți fiind susținători de familie și care pot întâmpina dificultăți în procesul de adaptare la cerințele unor noi locuri de muncă. Deși impactul va fi resimțit cel mai acut la nivelul celor care sunt unici întreținători de familie, se poate aprecia că fiecare loc de muncă pierdut are potențialul de a afecta cel puțin alte 1,5 persoane, ceea ce face ca impactul pierderii locurilor de muncă să fie resimțit de cel puțin 6000 de persoane.

În ceea ce privește salariul mediu net al persoanelor afectate, acesta este unul ridicat (3800 lei), fiind cu aprox. 21% peste salariul mediu net al județului (2975 lei) și cu 15% peste salariul mediu net la nivel național (3217 lei), datele fiind aferente anului 2020.

Prin urmare, locurile de muncă afectate de procesele de transformare sunt caracterizate de un nivel de pregătire mediu, dar de un nivel de salarizare net superior unor locuri de muncă similare ca nivel de pregătire în sectorul IMM al județului, nivel de salarizare pe care îl putem estima prin raportare la prevederile *OUG 43 / 2019 privind unele modificări fiscale aduse domeniului construcțiilor* potrivit cărora, în perioada 1 ianuarie 2020 - 31 decembrie 2028, pentru domeniul construcțiilor, salariul de bază minim brut pe țară garantat este de 3000 de lei / lună. Astfel, salariul minim net care poate fi avut în vedere ca punct de referință pentru nivelul de salarizare netă în sectorul IMM pentru locuri de muncă similare este de aprox. 1774 lei / lună, cu aprox. 53% sub nivelul de salarizare netă din sectoarele în transformare.

Impactul asupra mediului

Teritoriul concentrează o serie de activități industriale cu mare consum de energie, precum componente pentru industria de automobile (rulmenți, anvelope), industria construcțiilor metalice și a produselor din

metal și a altor produse din minerale nemetalice. Deși impactul asupra mediului al acestor activități nu se reflectă, în toate cazurile, la nivelul emisiilor ETS, acestea contribuie la degradarea calității aerului la nivelul întregului județ care înregistrează depășiri la următorii poluanți: dioxid de azot și oxizi de azot (NO₂/NO_X), particule în suspensie (PM₁₀), particule în suspensie (PM_{2,5}), benzen (C₆H₆), nichel (Ni), dioxid de sulf (SO₂), monoxid de carbon (CO), plumb (Pb), arsen (As) și cadmiu (Cd) (Sursa: Ordinul MMAP 2202 / 2020). În plus, din informațiile Raportului anual privind starea mediului – Mureș, poluarea solului în anul 2020 s-a datorat ramurilor industriale de extracție minieră, industria chimică, agricultură, gospodării comunale și altora care au afectat o suprafață de 2349,5 ha. Poluarea solului se datorează în principal deșeurilor care provin din industria chimică și afectează 2000 ha, noroaiele din industria extractivă au impact asupra a 145 ha, iar nămolurile provenite de la stația de epurare și agricultură afectează 139,5 ha.

Necesarul de reconversie

Analizând meseriile persoanelor afectate de transformarea industriilor, se remarcă numărul semnificativ de meserii care ne indică în special nevoia de perfecționare / specializare și care au un potențial important de integrare în economia cu emisii reduse a viitorului conform necesarului de competențe estimat la nivelul anului 2030 de CEDEFOP în cadrul 2020 Skills Forecast Romania: tehnician / dispecer producție, supervisor mecanic/ electric, compresorist, mașinist hidro, încărcător-descărcător, gestionar / primitor-distribuitor inginer producție / mentenanță / IT, mașinist benzi transportoare. Se remarcă în același timp și meserii pentru care există o mare cerere exprimată de către angajatori pentru următorii doi ani, cum ar fi meseriile de strungar, sudor, fochist, lăcătuș mecanic, etc.

Totuși, se estimează faptul că toate persoanele afectate, în afara celor eligibile pentru pensionare, vor avea nevoie de cel puțin o formă de sprijin la reintegrarea în piața muncii, având în vedere dificultatea transferului către un nou loc de muncă într-un punct avansat al carierei.

În ceea ce privește răspunsul la nevoia previzionată semnificativă de formare profesională și sprijin pentru reintegrarea în piața muncii a persoanelor afectate de procesul de tranziție a teritoriului, aceasta va fi o deosebită provocare pentru agenția pentru ocuparea forței de muncă, centrele de formare profesională din subordinea acesteia, ca și pentru furnizori de formare profesională din sectorul public sau privat autorizați în condițiile legislației privind formarea profesională a adulților. O atenție deosebită ar trebui acordată pregătirii timpurii pentru a face față unui număr mare de persoane cu o carieră pe termen lung în activități ce necesită competențe netransferabile sau dificil de transferat într-o economie cu emisii reduse.

De asemenea, necesitatea asigurării accesului persoanelor afectate la programe de formare profesională și oportunități de angajare va impune extinderea și creșterea frecvenței ofertei de transport public, în special în zone defavorizate sau microregiuni mai greu accesibile.

Potențialul de dezvoltare

În ceea ce privește potențialul de diversificare economică și oportunitățile de dezvoltare la nivelul teritoriului, acestea sunt identificate la nivelul strategiei de dezvoltare a județului în corelare cu strategia de specializare inteligentă a regiunii Centru 2021 - 2027 prin luarea în considerare a mai multor analize cu privire la distribuția teritorială și pe activități economice a întreprinderilor, cadrul de inovare și performanțele regionale actuale, evoluția productivității muncii, dar și lanțurile valorice și internaționalizarea economiei regionale.

Astfel, documentele strategice menționate identifică următoarele domenii a căror dezvoltare ar putea

contribui în perioada 2021 – 2027 la diversificarea economiei județului și la atenuarea impactului procesului de tranziție la neutralitatea climatică: producția de alimente sănătoase / ecologice (prin utilizarea mai bună a materiilor prime agricole și a celor secundare), prelucrarea lemnului în special prin utilizarea de materie primă din resurse sustenabile, industria textilă, în special prin reutilizarea deșeurilor textile în contextul dezvoltării economiei circulare, prin mai bună valorificare a creativității locale și prin tehnologizarea sectorului pentru producția de textile inteligente utilizate la fabricarea de articole sportive și medicale, producția de medicamente și producția de echipamente medicale, producția de cosmetice naturale, producția de materiale de construcții locale și tradiționale, inclusiv produse naturale de izolare termică (lână).

[i] Ibidem

2.2. Necesitățile și obiectivele de dezvoltare până în 2030 în vederea realizării unei economii a Uniunii neutre din punct de vedere climatic până în 2050

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (d)

Strategia de dezvoltare a județului Mureș 2021-2027 conturează viziunea strategică locală a unui județ verde, digitalizat și inovativ, cu o infrastructură și o economie productivă de bunuri și servicii sustenabil dezvoltate. Județul are ca obiectiv principal de mediu reducerea *amprentei de carbon* a întreprinderilor mari și modernizarea tehnologică pentru a reduce poluarea și emisiile de carbon.

De asemenea, strategia vizează creșterea calității mediului și a vieții în zonele urbane și peri urbane în paralel cu facilitarea tranziției tinerilor și persoanelor vulnerabile social pe piața muncii prin măsuri care sprijină adaptarea măsurilor de ocupare la noile provocări ale procesului de decarbonare a economiei și de reorientare către sectoarele economice prietenoase cu mediul.

În acest context strategic, planul teritorial va contribui la facilitarea tranziției la neutralitatea climatică prin sprijinirea diversificării economice durabile din punct de vedere al mediului, în special a sectorului antreprenorial productiv mic și mijlociu, pentru a crea locuri de muncă decente și sigure. Demersul este absolut necesar, având în vedere faptul că, în prezent, întreprinderile mijlocii reprezintă doar 1,4% din totalul IMM, precum și faptul că majoritatea acestora sunt furnizori pentru, și, prin urmare, sunt semnificativ dependente de întreprinderile aferente sectoarelor economice în transformare.

La fel de importantă este și nevoia de protejare a celor 2149 de locuri de muncă aferente industriei chimice, precum și a locurilor de muncă expuse la nivelul furnizorilor companiei din afara platformei, impactul asupra locurilor de muncă în întreprinderile furnizoare fiind estimat de companie la aprox. 7000 din care aprox. 30% în județ.

Mureșul înregistrează tendințe încurajatoare, pozitive, spre o economie bazată mai mult pe cunoaștere. Investițiile strategice în diversificarea continuă, modernizarea tehnologică, digitalizarea și accesul la noi piețe vor contribui la catalizarea și susținerea acestei tendințe pe termen lung. Cu toate acestea, deficitul de resurse umane calificate, a capitalului pentru modernizarea tehnologică și a acoperirii riscurilor pentru activitățile economice bazate pe inovare și cu risc ridicat, reprezintă o barieră constantă în calea activităților cu un grad mai ridicat de tehnologizare. Pentru a valorifica această tendință de dezvoltare, este necesară creșterea accesului persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și angajatorilor la programe de calificare / recalificare, perfecționare și specializare de calitate și care să fie corelate cu cererea de calificări și specializări preconizate în economia județului. Măsura trebuie însoțită și de servicii de asistență pentru căutarea unui loc de muncă și de măsuri de incluziune activă, prioritare fiind nevoile persoanelor cu pregătire medie sau de bază afectate de reducerea sau transformarea activităților

economice expuse negativ tranziției la neutralitatea climatică.

Cu toate că locurile de muncă afectate de procesul de tranziție sunt preponderent ocupate de bărbați, trebuie abordată și situația specifică și rolul femeilor, pentru a preveni dezechilibrele de gen de pe piața muncii, în antreprenoriat și pentru a asigura egalitatea în remunerare. De asemenea, este necesar să se acorde o atenție deosebită grupurilor vulnerabile care sunt afectate în mod disproporționat de efectele adverse ale tranziției, cum ar fi lucrătorii cu handicap. Principala categorie defavorizată la nivelul județului este considerată populația de etnie romă, iar măsurile luate până în prezent la nivelul județului vizează în principal reducerea sărăciei și creșterea incluziunii sociale a acestor persoane. În județ, există un număr mare de așezări informale, care adăpostesc o parte semnificativă a populației (inclusiv mulți tineri și copii). Așezările au, de asemenea, un nivel scăzut de educație și formare, iar majoritatea sunt izolate în teritoriu și nu au acces la transport public regulat sau la infrastructura socială, de sănătate, profesională și locală.

Creșterea calității vieții prin accesul la servicii publice esențiale este o prioritate pentru județ inclusiv din perspectiva atragerii și mneținerii forței de muncă tinere. Planul teritorial prioritizează intervențiile de îmbunătățire a nivelului de trai realizate prin integrarea energiei regenerabile atât la nivelul clădirilor publice de tipul școlilor, spitalelor, etc, dar și la nivelul gospodăriilor prin sisteme fotovoltaice / fototermice dimensionate la nivel de prosumator.

În același timp, sunt avute în vedere și zonele afectate de poluare istorică, prin măsurile strategice de reabilitare a siturilor industriale și a terenurilor contaminate, inclusiv reabilitarea funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate din mediul urban și de refacerea siturilor industriale contaminate, cu respectarea principiului *poluatorul plătește*.

Deși obiectivele și măsurile prezentate mai sus vor fi determinante pentru o tranziție justă la nivelul teritoriului, pentru compensarea pierderilor semnificative de locuri de muncă sunt necesare și măsuri suplimentare de investiții productive în întreprinderi mari pentru activități economice care contribuie la tranziția către o economie a Uniunii neutră din punct de vedere climatic până în 2050 și la atingerea țintelor de mediu aferente și care prezintă potențial de dezvoltare în județ, identificate în secțiunea 2.4. *Tipuri de operațiuni preconizate*.

În același timp, realizarea unei tranziții de succes la neutralitatea climatică implică și conștientizarea permanentă a factorilor interesați și comunităților afectate privind schimbările preconizate, efectele în timp și implicațiile de suportabilitate. Măsurile de conștientizare vor consta, în principal, în campanii periodice de comunicare în vederea informării și sensibilizării organizațiilor și comunităților afectate. Campaniile de comunicare și sensibilizare vor fi concepute din perspectiva responsabilizării și vor fi adaptate la diferitele comunități (rural-urban) și categorii sociale (femei-bărbați; tineri-vârstnici; activi-inactivi din punct de vedere economic) afectate.

2.3. Coerența cu alte strategii și planuri naționale, regionale sau teritoriale relevante

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (e)

Pilonul European al Drepturilor Sociale

Contribuția planului vizează egalitatea de șanse și accesul la locuri de muncă (principiul 3), egalitatea de gen (principiul 2), sprijinul activ pentru ocuparea forței de muncă, în special pentru cei afectați de

procesul de tranziție (principiul 3). Planul promovează, de asemenea, măsuri integrate legate de investițiile productive în IMM-uri și măsurile de creare a locurilor de muncă durabile (principiul 3), inclusiv formarea, perfecționarea și recalificarea persoanelor afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic (principiul 1), promovând astfel locuri de muncă sigure și adaptabile (principiul 5). De asemenea, investițiile în economia socială creează oportunități incluzive în găsirea unui loc de muncă pentru persoanele cu dizabilități și persoanele defavorizate (principiul 17). Sărăcia energetică este luată în considerare și prin sprijinirea instalării de panouri fotovoltaice/fototermale la nivel de gospodărie, în contextul inițiativei europene privind acoperișurile solare, care va contribui la crearea de comunități energetice (principiul 20). De asemenea, planul sprijină indirect accesul la servicii esențiale prin reducerea costului serviciilor publice furnizate, investind în auto-sustenabilitatea clădirilor publice (școli, spitale, cămine pentru bătrâni, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională) și în mobilitatea verde publică locală (principiul 20).

Sinergiile și complementaritatea PTTJ cu reformele din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

PTTJ Mureș are obiectivul de a atenua impactul socio-economic al implementării politicilor și măsurilor care vizează eforturile de reducere substanțială a intensității emisiilor în industrie aprobate de Guvernul României prin PNIESC, precum și impactul reformei prevăzute în PNRR pentru reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței.

Complementar, reforma legislativă privind decarbonarea sectorului de încălzire și răcire prevăzută în PNRR va crește rolul prosumatorilor în producția de energii regenerabile, inclusiv prin compensarea cantitativă a volumelor livrate și consumate din rețea. De asemenea, noul cadru legislativ privind prosumatorii, precum și programele naționale și locale de stimulare și aplicare a soluțiilor RES vor ține cont de particularitățile comportamentale ale diverselor categorii sociale sau tipuri de gospodării, inclusiv cele afectate de procesul de tranziție la neutralitatea climatică. Reforma va contribui la crearea unui cadru favorizant și pentru operațiunile din PTTJ privind combaterea sărăciei energetice și producția de energie verde pentru serviciilor publice locale.

Reformele PNRR privind debirocratizarea mediului de afaceri, inclusiv *cloud-ul guvernamental* vor contribui la eliminarea obstacolelor de dezvoltare pe care le întâmpină mediul privat, în special prin simplificarea procedurilor de interacțiune cu autoritățile publice. Astfel, reformarea modului de aplicare a testului IMM și transparentizarea procesului de legislativ, simplificarea procedurilor de înființare / de ieșire de pe piață a firmelor, de constituire și funcționare a punctelor de lucru, simplificarea procesului de autorizare a lucrărilor de construire și reformarea licențelor / autorizațiilor / certificatelor privind afacerile din România vor stimula inclusiv operațiunile dedicate mediului privat din PTTJ.

Operaționalizarea venitului minim de incluziune (VMI) va stimula ocuparea prin introducerea unei formule de beneficii care oferă praguri de venit implicite mai ridicate pentru persoanele active și prin continuarea reformei beneficiilor de asistență socială bazate pe un sistem integrat de sprijin direcționat către cele mai vulnerabile categorii de beneficiari. Măsura este astfel complementară cu operațiunile PTTJ privind stimularea reconversiei profesionale și integrarea pe piața forței de muncă a celor care sunt afectați de procesul de tranziție.

Strategia națională de ocupare a forței de muncă 2021 – 2027

Dimensiunea socială a PTTJ este în strânsă concordanță cu direcțiile identificate în cadrul strategiei și a planului de acțiuni aferent, aprobate prin HG 558/2021, în special prin contribuția la direcțiile de acțiune aferente procesului de tranziție la „economia verde” (stimularea antreprenoriatului și crearea de locuri de muncă verzi), cartografierea ocupațiilor și competențelor, precum și asigurarea corespondenței între ocupații, calificări și conținutul lor de competențe, organizarea de programe de formare profesională pentru angajați în vederea dezvoltării și diversificării competențelor, în contextul schimbărilor tehnologice și digitale de pe piața muncii.

Astfel, în cadrul PTTJ sunt prioritizate operațiunile care sprijină ocuparea persoanelor direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă, a persoanelor aparținând unor categorii defavorizate atât pentru măsurile destinate mediului de afaceri și antreprenorial, cât și pentru cele aferente reconversiei și integrării pe piața forței de muncă a persoanelor afectate de procesul de tranziție (facilitarea accesului pe piața muncii și furnizarea de pachete de servicii și măsuri adaptate a persoanelor din grupurile dezavantajate, sprijinirea forței de muncă în vederea obținerii competențelor necesare pentru a realiza tranziția dinspre sectoarele în declin către sectoarele în creștere, în cadrul economiei verzi, susținerea înființării de centre de inovație și antreprenoriat (de tipul incubatoarelor de afaceri).

Coerența PTTJ cu Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Centru 2021-2027

Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă Centru 2021-2027 identifică domeniile de specializare inteligentă de la nivelul regiunii de dezvoltare pentru consolidarea și valorificarea potențialul local de inovare și de dezvoltare. Astfel, domeniile de specializare inteligentă identificate cuprind industria auto și mecatronica, industria aeronautică, sectorul agroalimentar, silvicultura, prelucrarea lemnului și industria mobile, industria ușoară, sectorul IT și industriile creative, sănătate și turismul.

Coerența PTTJ cu strategia de specializare inteligentă mai sus menționată este reliefată la nivelul integrării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în activitatea economică a IMM, în procesul de creare / dezvoltare / extindere a incubatoarelor de afaceri și respectiv în formarea profesională asociată procesului de tranziție justă.

Pentru coerența PTTJ cu **Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018 - 2025**, **Strategia de dezvoltare regională Centru** și cu **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030**, a se vedea Anexa 1, punctul 2.

2.4. Tipuri de operațiuni preconizate

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

Toate investițiile propuse în cadrul planului vor contribui la tranziția la o economie cu emisii reduse de carbon (2050) și la atingerea țintelor de mediu aferente. Astfel, toate investițiile vor fi planificate / proiectate, implementate și, ulterior, exploatate pentru a nu prejudicia semnificativ mediul în înțelesul *Regulamentului (UE) 852/2020*. Investițiile vor utiliza cele mai bune tehnologii disponibile din perspectiva protecției mediului și a eficienței energetice.

Tipuri de operațiuni indicative

Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului

- Dezvoltarea activității productive a microîntreprinderilor, a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin activități de transfer tehnologic și sprijinirea inițiativei antreprenoriale, în special pentru a sprijini sectorul serviciilor bazate pe utilizarea intensivă a cunoștințelor;
- Dezvoltarea întreprinderilor, inclusiv prin incubatoare / acceleratoare de afaceri / parcuri industriale (facilități tip parc industrial și logistic, în anticiparea nodului de autostradă la Târgu Mureș).

Domeniile identificate, în prezent, care ar putea contribui la diversificarea economică durabilă vizează producția de alimente sănătoase / ecologice (prin utilizarea mai bună a materiilor prime agricole și a celor secundare), prelucrarea lemnului în special prin utilizarea de materie primă din resurse sustenabile, industria textilă, în special prin reutilizarea deșeurilor textile în contextul dezvoltării economiei circulare, prin mai bună valorificare a creativității locale și prin tehnologizarea sectorului pentru producția de textile inteligente utilizate la fabricarea de articole sportive și medicale, producția de medicamente, producția de cosmetice naturale, producția de materiale de construcții locale și tradiționale, inclusiv produse naturale de izolare termică (lână).

Totuși, sprijinul pentru investiții productive nu va viza exclusiv numărul limitat de sectoare din strategia regională de specializare inteligentă, rezultatul urmărit fiind de ocupare sustenabilă a forței de muncă prin generarea de locuri de muncă de calitate. Astfel, investițiile se deosebesc de intervențiile din POR Centru care vizează, cu precădere, creșterea intensității tehnologice a economiei regionale și a productivității întreprinderilor.

Aceste tipuri de operațiuni vor contribui, inclusiv prin sprijin pentru întreprinderi sociale, la crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile din punct de vedere al mediului, în special pentru persoanele afectate direct de tranziție, precum și pentru lucrătorii defavorizați, extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap (conform definițiilor din Regulamentul GBER).

Din perspectiva mediului, contribuția la tranziție va fi asigurată prin utilizarea în activitățile productive propuse, dacă este posibil, a energiei regenerabile sau a resurselor ce provin din activități de reciclare, reparare și reutilizare.

Sunt avute în vedere cu precădere incubatoarele tehnologice, academice, sociale, sectoriale, corelat cu domeniile de specializare inteligentă, precum și incubatoarele virtuale.

Sprijinirea tranziției forței de muncă

Este prioritară formarea profesională prin programe de calificare aferente domeniilor de specializare inteligentă și altor sectoare cu potențial de dezvoltare durabilă, dar și sectoarelor economiei mediului (protecția mediului, servicii de alimentare cu apă și de canalizare, gestionarea deșeurilor, silvicultura, producția de energie regenerabilă, reabilitare termică), acestea din urmă în tandem cu investițiile publice și private în eficiența energetică și reducerea sărăciei energetice a celor care trăiesc în condiții precare. De asemenea, stimularea angajatorilor în vederea integrării pe piața forței de muncă a șomerilor poate fi propusă ca parte a unui pachet de incluziune activă împreună cu măsuri de profilare, consiliere în carieră, măsuri de perfecționare / recalificare și alte măsuri active.

De asemenea, pentru a ajuta teritoriul să atragă și să rețină forța de muncă necesară pentru dezvoltarea domeniilor de specializare inteligentă și a domeniilor care contribuie la atingerea țintelor de climă și energie, precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor, se impun măsuri distincte de stimulare a angajatorilor pentru a reține forța de muncă înalt calificată.

Persoanele vizate de investiții sunt cele direct afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă sau cele indirect afectate de tranziție din cauza competențelor neadecvate sau insuficient adecvate cererii, inclusiv cele care au ocupat un loc de muncă cu un nivel de pregătire de bază sau mediu, tinerii cu vârsta de până la 29 ani, persoanele cu vârsta de peste 55 de ani, femeile, membrii familiei monoparentale, membrii minorităților etnice și persoanele care se încadrează în categoria lucrătorilor defavorizați, a celor extrem de defavorizați și a lucrătorilor cu handicap. De aceea, tipul de operațiune include și servicii de acompaniere socio-profesională, alături de cele de ocupare: prime de instruire destinate acoperirii cheltuielilor asociate instruirii - transport, masă, etc.

De asemenea, tipul de operațiune include și creșterea capacității AJOFM de a defini și actualiza permanent nevoile de formare profesională în raport cu procesul de transformare economică în colaborare cu partenerii economico-sociali, precum și măsuri de dezvoltare și dotare a centrelor de formare profesională pentru diversificarea și creșterea gradului de cuprindere a serviciilor de formare. Dezvoltarea centrelor de formare poate include construirea de spații de joacă și de supraveghere a copiilor.

Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă

Teritoriul înregistrează o rată a sărăciei energetice de 30% iarna și de 21% pe întregul an în condițiile în care între 2010-2020, salariul mediu net a fost sub media națională cu aprox. 10%. Astfel, pentru combaterea sărăciei energetice, este sprijinită instalarea de panouri fotovoltaice / fototermice la nivel de gospodărie.

De asemenea, operațiunile vizează creșterea gradului de reziliență energetică a comunităților prin investiții în dezvoltarea de capacități de mici dimensiuni de producție, transport și stocare de energie regenerabilă (fotovoltaică, eoliană sau geotermală, inclusiv pompe de căldură) necesară clădirilor publice în care funcționează școli, spitale, cămine pentru persoane vârstnice, creșe, servicii sociale, centre de formare profesională, etc.

Investițiile vor fi realizate cu respectarea principiului *eficiența energetică pe primul loc*.

În ceea ce privește mobilitatea verde, este sprijinită dezvoltarea transportului public local prin achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public local pentru asigurarea accesului la programe de formare profesională și oportunități de angajare.

Contribuția la realizarea unei tranziții juste va fi asigurată prin crearea și / sau menținerea de locuri de muncă sustenabile în cadrul serviciilor publice esențiale în vederea ocupării persoanelor direct afectate de procesul de tranziție și a persoanelor vulnerabile, creșterea capacității instalate și a cantității de energie totală produsă din surse regenerabile și prin reducerea consumului anual de energie primară la nivelul gospodăriilor și serviciilor publice.

În plus, în funcție de fondurile disponibile, pot fi sprijinite și investiții în producția de hidrogen verde și energie din RES în conformitate cu Directiva (UE) 2018/2001 având în vedere insuficiența dezvoltare a

capacităților de la nivelul teritoriului. De exemplu, cf. ultimelor date publicate de către Transelectrica în mai 2020, în județul Mureș, capacitatea de producție de energie fotovoltaică în funcțiune (*puteri cu PIF, conform emitenți*) cumula doar 35,04 MW, respectiv 2,53% din întreaga capacitate instalată de energie fotovoltaică.

Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare

Operațiunile vizează reducerea poluării și generarea de locuri de muncă durabile prin reintroducerea în circuitul economico-socio-cultural a siturilor dezafectate rezultate din declinul și / sau transformarea unor sectoare economice. Acest obiectiv va fi realizat, cu respectarea principiului poluatorul plătește, prin măsuri de investiții în remedierea sau decontaminarea și reconversia siturilor contaminate sau a unor imobile industriale dezafectate.

Investiție pentru reducerea substanțială a emisiilor ETS aferente producției de fertilizanți chimici

Aproximativ 6% (1,73 milioane tone CO₂) din emisiile verificate în România în 2020 provin din activitatea de producție de îngrășăminte, bazată pe obținerea amoniacului din gaz natural, realizată la nivelul combinatului din Târgu Mureș. Combinatul, care asigură, în prezent, aprox. 2149 de locuri de muncă, realizează o activitate esențială pentru agricultura și securitatea alimentară a României, având în vedere faptul că îngrășămintele produse în Mureș sunt utilizate în aproximativ 50% din fermele convenționale din țară. Investiția avută în vedere pentru FTJ este integrarea hidrogenului verde în producția de amoniac prin injectarea hidrogenului produs de o instalație de electroliză la o presiune de aproximativ 40 bar în circuitul de gaz de sinteză înainte de etapa de comprimare. Costul estimat al unității de electroliză de 20 MWh este de aproximativ 35 mil Euro. Planul de decarbonare a companiei Azomureș și analiza privind raportarea la Regulamentul 447 / 2021 sunt prezentate în anexa 1, punctul 7.

Investiții productive în întreprinderi mari

Potențialul de generare de locuri de muncă în județ prin intervenții FTJ de sprijinire a microîntreprinderilor și prin investiții productive în IMM-uri, calculat pe baza situației implementării POR 2014 – 2020, coroborată cu indicatorii evoluției angajărilor în cadrul sectorului IMM din România, este de 231 de locuri de muncă pe an. Este de menționat că analiza ia în calcul și faptul că, în conformitate cu regulile ajutorului de stat exceptat de la notificare, bugetul mediu anual al ajutorului regional acordat pentru investițiile productive în IMM-uri nu poate depăși 150 milioane euro. Aceasta înseamnă că, într-o perioadă de 6 ani (2024 – 2029), FTJ, prin investițiile în IMM, ar putea crea în județ un număr de aprox. 1384 locuri de muncă, un număr insuficient pentru a compensa pierderile modelate. (Analiza este inclusă în Anexa 1, punct 4).

În procesul de elaborare a planului teritorial, a fost exprimat interesul din partea mai multor investitori în ceea ce privește dezvoltarea de mari unități de producție în domenii precum fabricarea bateriilor reîncărcabile, a hidrogenului verde, a echipamentelor pentru eficiența energetică a clădirilor, a tehnologiilor RES, sau a biocombustibililor. Pe măsură ce planurile de investiții se vor maturiza, autoritățile vor propune includerea în plan a întreprinderilor respective împreună cu estimarea locurilor de muncă.

Sinerghiile și complementaritatea cu alte fonduri

Tipurile de operațiuni de mai sus completează programele operaționale 2021-2027 și PNRR, care prevăd alocări substanțiale pentru dezvoltarea infrastructurii și serviciilor sociale, de sănătate și educație, cu accent asupra zonelor defavorizate și cu cele mai mari disparități. Investițiile POR Centru, POEO, POS, POIDS și PNRR de dezvoltare a infrastructurii și serviciilor sanitare, educaționale și sociale relevante pentru tranziția justă (creșe, școli primare și secundare, inclusiv echipamente și resurse tehnologice digitale, centre pentru varstnici, servicii pentru persoane cu dizabilități, centre de zi pentru copii, sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile sociale, infrastructura medicală prespitalicească și unitățile sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare) totalizează peste 12,5 mld. euro. Din acestea, într-un scenariu pesimist, județul ar putea accesa cel puțin 246 mil. de euro, raportat la capacitatea de atragere de fonduri pentru investiții de acest tip a județului în perioada 2014 - 2020. (A se vedea Anexa 1, punctul 5).

Pilonii II și III

Din perspectiva complementarității operațiunilor, pilonul 1 are ca obiectiv principal crearea de locuri de muncă durabile în activități productive de bunuri și servicii, în timp ce pilonul 2 are ca obiectiv principal creșterea nivelului de intensitate tehnologică a economiei județului și se adresează întreprinderilor a căror situație financiară permite rambursarea împrumuturilor.

Sectoarele identificate preliminar pentru pilonul II sunt producția de textile inteligente utilizate la fabricarea de articole sportive și medicale, producția de medicamente și producția de echipamente medicale. Alte sectoare se vor identifica în implementare.

În ceea ce privește Pilonul 3, proiectele aflate în analiză / pregătire la nivelul autorităților publice ar putea viza investiții în toate tipurile de infrastructuri publice, dar și infrastructuri sociale și de sănătate. (A se vedea Anexa 1, punctul 6)

3. Mecanisme de guvernare

Referință: articolul 11 alineatul (2) litera (f)

Coordonarea și monitorizarea procesului de tranziție a teritoriului va fi asigurată prin activitatea *Grupului județean pentru coordonarea tranziției la neutralitatea climatică*. Înființarea și funcționarea acestei structuri partenoriale vor asigura premisele implicării tuturor actorilor socio-economici și din mediul academic relevanți de la nivelul teritoriului, privați și publici, alături de autoritățile responsabile de protecția mediului (Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Direcția Silvică, Garda de Mediu), forța de muncă și protecția socială (Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă, Inspectoratul Teritorial de Muncă și Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecții Sociale), educație și sănătate publică.

Consiliul Județean va derula o procedură transparentă și nediscriminatorie de selectare a reprezentanților mediului de afaceri și societății civile pentru a se asigura un nivel optim de reprezentativitate a sindicatelor și patronatelor, organizațiilor de protecția mediului, organizațiilor tinerilor, femeilor, organizațiilor grupurilor vulnerabile, asociațiilor profesionale în domeniul urbanismului, energiei regenerabile, formării profesionale, etc.

Grupul va asigura dialogul organizat între părți pentru a permite informarea reciprocă permanentă asupra problemelor curente în procesul de tranziție la neutralitatea climatică, asigurarea monitorizării permanente a PTTJ, a evoluției indicatorilor socio-economici și de mediu în procesul de tranziție justă, precum și informarea corespunzătoare a comunității.

De asemenea, grupul va coordona acțiunile de promovare a oportunităților de finanțare din FTJ și celor complementare FTJ și va monitoriza consecvența direcțiilor strategice de la nivel teritorial a principalilor actori relevanți în procesul de tranziție în paralel cu promovarea acțiunilor de creștere a gradului de conștientizare a tranziției climatice, măsurile de atenuare a impactului și calendarul acesteia. Grupul va asigura colaborarea permanentă, pe toată perioada de implementare a Programului Operațional Tranziția Justă, cu toate organismele cu atribuții în implementarea acestui program și va putea propune modificări ale PTTJ în funcție de traiectoria și dinamica procesului de tranziție la nivelul teritoriului.

Implicarea partenerilor în pregătirea PTTJ a fost un proces derulat atât la nivel teritorial, cât și la nivel național, având în vedere faptul că PTTJ este documentul strategic de bază pentru fundamentarea intervenției POTJ în județ. La nivel teritorial, au fost implicați reprezentanți ai Agenției de Dezvoltare Regională (ADR), autorităților publice locale (municipalități, Consiliul Județean), instituțiilor publice locale (Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Județeană pentru Protecția Mediului etc.), universităților și învățământului secundar (școli profesionale, forță de muncă, centre de formare etc.), mediului de afaceri, sindicatelor, grupurilor de acțiune locală și societății civile. Din partea autorităților și organizațiilor implicate la nivel național menționăm reprezentanți ai Ministerului Energiei, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerului Economiei, Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, Ministerului Educației, Academia Română, alături de reprezentanți ai unor organizații precum Blocul Național Sindical, World Wildlife Fund sau Bankwatch.

În ceea ce privește propunerile și observațiile exprimate pe parcursul consultărilor publice, se remarcă polarizarea existentă în societate cu privire la viitorul producției de fertilizanți chimici pe bază de amoniac obținut din gaz natural, o soluție propusă fiind aceea de concentrare a eforturilor pentru producția de îngrășăminte ecologice pentru agricultură. În ceea ce privește tipurile de operațiuni, în cadrul consultărilor a fost exprimat interesul pentru dezvoltarea de parcuri tehnologice și științifice, la care PTTJ răspunde în cadrul operațiunilor de tip B.

4. Indicatori de realizare sau de rezultat specifici programelor

Referință: articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul FTJ

Justificarea necesității indicatorilor de realizare sau de rezultat specifici programelor, pe baza tipurilor de operațiuni preconizate

Pentru a măsura realizările aferente tipurilor de operațiuni care vizează combaterea sărăciei energetice prin instalarea de panouri foto-voltaice / foto – termice la nivel de gospodărie (S6) și, respectiv mobilitatea verde (S7), sunt propuși următorii indicatori specifici de realizare:

ID S6

Denumire: **Gospodării sprijinite pentru a dobândi statutul de prosumator**

Definiție: **Se vor număra gospodăriile care încheie contract de prosumator conform Legii 123 / 2012 cu modificările și completările ulterioare.**

Unitatea de măsură: **număr de gospodării.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 18.

ID S7 (corespunde lui RCO 59):

Denumire: **Infrastructură pentru combustibilii alternativi**

Definiție: **Se vor număra punctele de încărcare prevăzute în proiectele de mobilitate verde.**

Unitatea de măsură: **număr stații de încărcare.**

Operațiunile vor contribui la indicatorul comun de rezultat RCR 62.

Referință: articolul 11 alineatul (2) literele (g)-(k) și articolul 11 alineatul (5)

DOCUMENTE

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referință locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de către
Documentatie SEA	Informații suplimentare	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Aviz de mediu Raport non tehnic Consultari Masuri de monitorizare Declaratia SEA	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Carta Drepturilor Fundamentale	Informații suplimentare	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Self-assesment CartaDrepturilorFundamentale Self-assessment UNCRPD	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Analiza DNSH	Informații suplimentare	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Analiza DNSH	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Cadrul de performanta	Informații suplimentare	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Fisiere active sistem de indicatori Metodologia sistemului de indicatori Analiza de ocupare in IMM	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexa 1 POTJ NOV Grafice tabele figuri	Informații suplimentare	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 1 POTJ NOV Grafice tabele figuri	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Formular de identificare financiara	Informații suplimentare	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Formular de identificare financiara	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Programme snapshot 2021RO16JTTPR001 1.2	Instantaneu de stare a datelor înainte de trimitere	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Programme_snapshot_2021RO16JTTPR001_1.2_ro.pdf Programme_snapshot_2021RO16JTTPR001_1.2_ro_en.pdf Programme_snapshot_2021RO16JTTPR001_1.2_en.pdf	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexa 1	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 1	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexele 2,3,4	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 3 Anexa 4 Anexa 2	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexele 2,3,4	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 3 Anexa 2 Anexa 4	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexa 1	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 1	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexa 1	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 1	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexele 2,3	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 2 Anexa 3	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexa 1	Informații suplimentare	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 1	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina

Titlul documentului	Tipul documentului	Data documentului	Referință locală	Referința Comisiei	Fișiere	Data trimiterii	Trimis de către
	TJTP						
Anexe 2,3,4	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 2 Anexa 3 Anexa 4	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexele 2,3,4	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 2 Anexa 3 Anexa 4	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexa 1	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 1	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexele 2,3	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 2 Anexa 3	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina
Anexa 1	Informații suplimentare TJTP	29 nov. 2022		Ares(2022)8259079	Anexa 1	29 nov. 2022	CIOCANEL, Florentina